

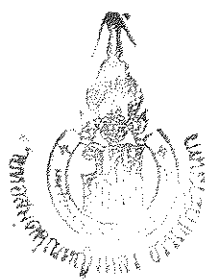
แนวโน้มการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)

Administrative Trends of the College of Islamic Studies,

Prince of Songkla University, in the Next Decade

(B.E. 2540 - 2549)

นิเลาะ แวอูเซ็ง

Niloh Wae-u-seng

๑

เลขหมู่	LG395.S6A184 86Y 25/10 R.2
Order Key	28948
Bib Key	132646
	19 Nov. 2543

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Master of Education Thesis in Educational Administration

Prince of Songkla University

2540

ชื่อวิทยานิพนธ์ แนวโน้มการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)
ผู้เขียน นายนิเลาะ แวอุเซ็ง
สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

คณะกรรมการที่ปรึกษา

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพล ทองคลองไทร)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุเทพ สันติวรานนท์)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพล ทองคลองไทร)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุเทพ สันติวรานนท์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัมภา บุญช่วย)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดลมนรรัตน์ บากา)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....
(ดร. ไพรัตน์ สงวนไทร)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อวิทยานิพนธ์	แนวโน้มการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)
ผู้เขียน	นายนิเลาะ แวอุเซ็ง
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา	2540

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาและรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวโน้มการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในขอบข่ายเนื้อหา 5 ประเด็น คือ วัตถุประสงค์ นโยบาย การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานด้านวิชาการ และการร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานอื่น 2) เพื่อกำหนดรูปแบบที่เหมาะสมในการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในทศวรรษหน้า

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 1) กลุ่มคณะกรรมการบริหารในระยะจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษาตั้งแต่วันที่ 29 ตุลาคม 2525 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2532 2) กลุ่มผู้บริหารในระยะที่ประกาศจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษาในราชกิจจานุเบกษาแล้วตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2533 จนถึงปัจจุบันและคณะกรรมการประจำวิทยาลัย และ 3) กลุ่มคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องด้านนโยบายและการส่งเสริมกิจการวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการวิทยาลัย และคณะกรรมการส่งเสริมกิจการวิทยาลัย รวมจากทั้งสามกลุ่มจำนวน 21 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม 3 รอบ รอบแรกเป็นแบบสอบถามปลายเปิด รอบที่ 2 และ 3 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ การวิเคราะห์ข้อมูล คำนวณค่ามัธยฐาน รฐานนิยม ผลต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน และพิสัยระหว่างควอไทล์

ผลการวิจัยพบว่า

1. วัตถุประสงค์ของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ควรกำหนดให้เป็นศูนย์กลางและองค์กรนำในการศึกษา ค้นคว้า วิจัยทางด้านวิชาการที่เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม
2. นโยบายของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ควรส่งเสริมความเป็นเอกภาพในการบริหารงาน เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการอิสลาม ส่งเสริมให้บัณฑิตมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปพัฒนาและแก้ปัญหาสังคมมุสลิมและสังคมโดยรวมของประเทศ เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่

สังคม ส่งเสริมให้มีการศึกษาเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของมุสลิมที่ถูกต้องและสอดคล้องกับหลักการอิสลาม ส่งเสริมให้นักศึกษามีจริยธรรมและคุณธรรมที่ดีงาม

3. การบริหารงานทั่วไปของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

3.1) ด้านการวางแผน ควรกำหนดให้มีการทำแผนที่ยึดหยุ่นและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยใช้ฐานข้อมูลจากระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ประกอบการจัดทำแผน และควรมีการจัดทำแผนระยะสั้น ระยะปานกลางและระยะยาว

3.2) ด้านการจัดองค์การ ควรจะมีการปรับเปลี่ยนงานตามความเหมาะสมและจัดตั้งฝ่ายวิจัยและศูนย์ข้อมูลอิสลาม ฝ่ายพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ภาควิชาการจัดการหรือพัฒนาสังคม และโปรแกรมบัณฑิตศึกษา

3.3) ด้านการบริหารงานบุคคล ควรใช้ระบบการประกันคุณภาพในการสรรหาและคัดเลือกบุคลากร ควรกำหนดให้มีการพัฒนาบุคลากรให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยี และควรกำหนดแผนพัฒนากำลังคนที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

3.4) ด้านงบประมาณ ควรกำหนดให้มีการจัดทำแผนงบประมาณที่ชัดเจน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบาย ควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนจัดตั้งกองทุนเพื่อรองรับการบริหารแบบพึ่งตนเอง

4. การบริหารงานด้านวิชาการของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

4.1) ด้านหลักสูตร จัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการร่าง พัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับเปลี่ยนให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม จัดให้มีการประเมิน โดยผู้สอน ผู้เรียน ศิษย์เก่า ผู้ใช้บัณฑิต ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในและนอกมหาวิทยาลัย และควบคุมคุณภาพ โดยวิธีการประกันคุณภาพ

4.2) ด้านการวิจัย ควรจะจัดให้มีการตีพิมพ์และเสนอผลงานวิจัยทั้งในและนอกประเทศ จัดทำวิจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนการสอน และกำหนดการสร้างผลงานวิจัยเป็นเงื่อนไขหนึ่งในการประเมินคุณภาพและบำเหน็จความดีความชอบ

4.3) ด้านการบริการชุมชน ควรจะให้บริการในลักษณะการสร้างรูปแบบหรือองค์ความรู้ใหม่ จัดระบบสารสนเทศและข้อมูลเกี่ยวกับอิสลามตลอดจนให้บริการชุมชนในเชิงรุก โดยกำหนดเป้าหมาย เนื้อหา และกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนขึ้น

5. การร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานอื่นของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ควรกำหนดให้มีการร่วมมือกับหน่วยงานหรือสถาบันทางศาสนาอิสลาม องค์กรของรัฐและเอกชน เพื่อการพัฒนาการศึกษา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสังคม นอกจากนี้

ควรกำหนดให้มีการร่วมมือในด้านการแลกเปลี่ยนอาจารย์ นักศึกษา ตลอดจนข้อมูลทางวิชาการ และวัฒนธรรมกับกลุ่มประเทศอาเซียน และตะวันออกกลางโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ร่วมกัน

6. รูปแบบการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540-2549) จะมี 2 ลักษณะ คือ รูปแบบการบริหารเชิงระบบ ซึ่งประกอบด้วยส่วนนำเข้าที่เป็นทรัพยากร ส่วนกระบวนการที่ประกอบด้วยการบริหารงานทั่วไป และการบริหารงานวิชาการ และส่วนที่เป็นผลผลิต โดยในสองส่วนแรกจะถูกควบคุมคุณภาพภายใต้กลไกการประกันคุณภาพ นอกจากนี้ ระบบจะสัมพันธ์กับชุมชนภายนอกที่เป็นทั้งหน่วยงานภายในประเทศและหน่วยงานต่างประเทศ อีกรูปแบบหนึ่ง คือ รูปแบบการบริหารเชิงโครงสร้าง ซึ่งจะกำหนดวัตถุประสงค์ของวิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นศูนย์กลางและองค์กรนำในด้านการจัดการศึกษา วิจัย ตลอดจนบริการวิชาการที่เกี่ยวข้องกับอิสลาม จะกำหนดนโยบายที่ครอบคลุมทางด้าน การบริหารงาน การจัดการศึกษา การผลิตบัณฑิต การทำวิจัย การบริการวิชาการแก่ชุมชน การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และกิจการนักศึกษา จะยังคงมีส่วนราชการทั้งสามส่วนเหมือนเดิม คือ สำนักงานเลขาธิการ ภาควิชาอิสลามศึกษา และสำนักงานวิชาการและบริการชุมชน โดยในส่วนของสำนักงานวิชาการและบริการชุมชนนั้น จะมีการจัดตั้งฝ่ายวิจัยและศูนย์ข้อมูลอิสลาม และฝ่ายพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นอกจากนี้ จะมีการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ คือ ภาควิชาการจัดการหรือพัฒนาสังคม และบัณฑิตศึกษา และในการบริหารวิทยาลัยอิสลามศึกษา จะมีคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง 3 ชุด คือ คณะกรรมการส่งเสริมกิจการวิทยาลัย คณะกรรมการวิทยาลัย และคณะกรรมการประจำวิทยาลัย

Thesis Title : Administrative Trends of the College of Islamic Studies,
Prince of Songkla University, in the Next Decade
(B.E. 2540 - 2549)
Author Niloh Wae-u-seng
Major Program Educational Administration
Academic Year 1997

Abstract

The purpose of this research is 1) to study and collect perspectives of experts towards emerging administrative trends in the College of Islamic Studies (CIS), Prince of Songkla University (PSU) in five areas : goals, policy, general administration, administration in academic affairs and cooperation with other institutions and 2) to draw a model of administration for the CIS, in the next decade (B.E.2540-2549).

Twenty one samples were selected from three groups of experts 1) those who served on the administrative board of Islamic Studies Centre during its establishment period from October 29, 1982 up to December 31, 1989 2) participating administrators since the declaration of the establishment of CIS by the government gazette since January 1, 1990 until the present and the College Board and 3) committee engaged in policy making and college affairs promotion activities comprising members of College Committee and College Affairs Promotion Committee .

The data was collected using three rounds questionnaires technique. The first round was open-ended and the second and third rounds were based on 5 point Likert scale questionnaires. The collected data was then analysed using median , mode, the difference between mode and median, and interquartile range procedures.

The finding are as follows:

1. Concerning goal setting, CIS, PSU will emerge as an important and leading institution engaged in educational and academic research on Islam in Thailand.

2. In the area of policy setting, CIS, should start laying emphasis on being unity in administration; excellence in the area of Islamic studies; producing excellent graduates of comparable international standard in the field concerned; promoting research to create new body of knowledge to be applied in addressing problem facing Thai Muslim society in particular and the country in general; promoting of social ethic and morality; producing research concerning Muslim art and culture compatible with Islamic principle; and developing student toward promoting student morality.

3. In area of general administration :

3.1 Concerning planning , CIS will tend toward short, medium and long

term flexible planning consistent with the demands of society by using data base from computer network.

3.2 Pertaining organizational administration , the administrative structure of CIS will need to adjust its tasks with general changes in administrative structure. There is a need to establish Research and Information Processing Division, Human Resource Development Division, Department of Management or Social Development and Graduate Studies Program.

3.3 As for personnel administration , CIS will apply system of quality assurance in to proceeding of personnel recruitment and selection. Besides, CIS will develop its staff to keep abreast with academic and technological advancements and will determine concrete man power planning.

3.4 In terms of budgeting , CIS should keep in line with its goal and policy. All expenditure need effective control and independent auditing. Furthermore, in view of future possibility of privatization of PSU, CIS should begin establishment of its independent fund.

4. In the area of administration of academic affairs :

4.1 Pertaining to drafting of curriculum , CIS should seek the benefit of knowledge of experts in order to be consistent with the need of society. Curriculum will need to be constantly updated and consistent with the social change. In addition , it will be evaluated for quality examination through quality assurance system.

4.2 CIS should publish and distribute its research works both in and outside the country. Research activities should be consistent with the need to improve teaching skills. This should serve as criterion for evaluating promotions.

4.3 CIS will provide service to society in form of creating new model and new body of knowledge. Moreover, CIS should organise its data and information system regarding Islam and offer community services to its target group - the Thai Muslims.

5. As for cooperation with other institutions, CIS will have to serve as a liaison body in promoting cooperation between Islamic academic institutions and organizations both public and private for educational, cultural, economic, and social development. In addition, CIS has to actively cooperate with similar institutions in the ASEAN and Middle East countries in areas of academic and students exchange for mutual benefit

6. Two administrative models will be used in administrating CIS in the next decade (B.E. 2540-2549). The first is administrative system model comprising of three parts : input including resources, process including general and academic administration and output.

The first two parts will be controlled by quality assurance system. In addition, CIS will cooperate with other institutions in and out of the country.

The second is administrative structure model. This model will illustrate the goal of the CIS as it will emerge as an important and leading institution engaged in teaching, research and community services. Besides, it will portray the policy of the CIS covering general administration, educational management, producing of graduates, research undertaking, offering community services, preservation of art and culture and student activities.

CIS will have three main administrative structure include the Office of Secretary, Islamic Department and the Office of Academic and Community Service. Under the Office of Academic and Community Services, there will be Research and Information Processing Division and Human Resource Development Program.

In addition, there will be the Department of Management and Social Development and Graduate Studies Program.

In administration CIS will have three engaged committees : College Affairs Promotion Committee, College Committee and College Board.

กิตติกรรมประกาศ

"บรรดาศาสนาสรรเสริญทั้งหมดเป็นเอกสิทธิ์แห่งอัลลอฮ์ ผู้ทรงอภิบาลแห่งสากลโลก"

วิทยานิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จาก คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุพล ทองคลองไทร และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ สันติวรานนท์ ในการให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ตรวจสอบแก้ไข ให้ข้อเสนอแนะ ตลอดจนให้กำลังใจ และติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ อยู่เสมอ ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง สำหรับคณะกรรมการอีกสองท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัมภา บุญช่วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์คลมนรรัตน์ บากา ก็ได้กรุณาให้ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จนทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวคิดในการทำวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึง ขอขอบคุณทุกท่านไว้เป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวิทย์ บุญช่วย และคุณสมเจตน์ นาคเสวี ที่ได้กรุณาให้ข้อคิดและแนวทางในการจัดทำ วิทยานิพนธ์เพิ่มเติม ตลอดจนเป็นผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญร่วม ในการวิจัยทั้งสามรอบ จนสามารถทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมูลนิธิดารุลอัยฮานที่ได้ ให้ทุนอุดหนุนในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ และขอขอบคุณ Dr. Imtiaz Yusuf ดร. ตายูดิน อูสมาน อาจารย์อิบราฮีม ณรงค์รักษาเขต คุณเจ๊ะรอชี๊ะ หะยีมะแซ คุณสุจิตรา หงงสตาร์ คุณแวรอบิยะ ดาราแม และเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่ได้อำนวยความสะดวกในด้านข้อมูลและ ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ และ วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ได้ให้การสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ ด้วยดีตลอดมา

ประโยชน์และคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบอบแต่บิดา มารดา ตลอดจนครู อาจารย์ทุกท่านซึ่งได้ให้การอบรมสั่งสอนผู้วิจัยมาตั้งแต่ต้นจนปัจจุบัน

นิเลาะ แวอุเซ็ง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(3)
Abstract.....	(6)
กิตติกรรมประกาศ.....	(9)
รายการตาราง.....	(13)
รายการแผนภูมิ.....	(15)
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	4
ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
การบริหารงาน.....	9
การบริหารการศึกษา.....	12
ขอบข่ายและกระบวนการบริหารการศึกษา.....	13
วัตถุประสงค์.....	17
นโยบาย.....	18
การวางแผน.....	23
การจัดองค์การ.....	26
การบริหารงานบุคคล.....	29
การบริหารงานงบประมาณ.....	33
ประวัติความเป็นมาของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.....	36
สภาพปัจจุบันและการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.....	43

บทที่	หน้า
วัตถุประสงค์ นโยบาย และมาตรการ.....	43
การจัดรูปองค์กรการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.....	46
การจัดการศึกษา.....	52
การบริการวิชาการแก่ชุมชน.....	55
การวิจัย.....	57
การร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานอื่น.....	58
สภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับวิทยาลัยอิสลามศึกษา.....	60
เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย.....	61
ความหมายของเทคนิคเดลฟาย.....	61
ประวัติความเป็นมาของเทคนิคเดลฟาย.....	62
หลักการและลักษณะของเทคนิคเดลฟาย.....	63
เทคนิคเดลฟายกับปัญหาที่ควรวิจัย.....	66
กระบวนการวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย.....	68
ผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยตามเทคนิคเดลฟาย.....	71
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
ข้อดีและข้อจำกัดของเทคนิคเดลฟาย.....	74
งานวิจัยภายในประเทศ.....	76
งานวิจัยต่างประเทศ.....	79
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	81
กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ.....	81
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	82
วิธีการสร้างเครื่องมือ.....	83
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	85
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	88
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	91
5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	131

บทที่	หน้า
บทสรุป.....	131
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	131
ขอบเขตของการวิจัย.....	131
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	132
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	132
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	133
สรุปผลการวิจัย.....	133
อภิปรายผลการวิจัย.....	140
ข้อเสนอแนะ.....	161
บรรณานุกรม.....	165
ภาคผนวก.....	181
ประวัติผู้เขียน.....	312

รายการตาราง

ตาราง		หน้า
1.	เปรียบเทียบโครงสร้างหลักสูตรของวิทยาลัยอิสลามศึกษา.....	55
2.	การลดลงของความคลาดเคลื่อนและจำนวนผู้เชี่ยวชาญ.....	73
3.	จำนวนผู้เชี่ยวชาญจำแนกตามคุณสมบัติ.....	82
4.	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนจากผู้เชี่ยวชาญ.....	86
5.	แนวโน้มเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด.....	92
6.	แนวโน้มเกี่ยวกับนโยบายด้านการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด.....	94
7.	แนวโน้มเกี่ยวกับนโยบายด้านการจัดการศึกษาของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด.....	96
8.	แนวโน้มเกี่ยวกับนโยบายด้านการวิจัยของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด.....	97
9.	แนวโน้มเกี่ยวกับนโยบายด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชนของวิทยาลัยอิสลาม ศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมาก ที่สุดไปหาน้อยที่สุด.....	98
10.	แนวโน้มเกี่ยวกับนโยบายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของวิทยาลัยอิสลาม ศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมาก ที่สุดไปหาน้อยที่สุด.....	100
11.	แนวโน้มเกี่ยวกับนโยบายด้านกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด.....	101
12.	แนวโน้มเกี่ยวกับการวางแผนของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด.....	102
13.	แนวโน้มเกี่ยวกับการจัดองค์การของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด.....	104
14.	แนวโน้มเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด.....	106

ตาราง

หน้า

15.	แนวโน้มเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด.....	108
16.	แนวโน้มเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด.....	110
17.	แนวโน้มเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด.....	112
18.	แนวโน้มเกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตรของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด.....	113
19.	แนวโน้มเกี่ยวกับการบริหารงานด้านการวิจัยของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด.....	114
20.	แนวโน้มเกี่ยวกับการบริหารงานด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชนของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด.....	116
21.	แนวโน้มเกี่ยวกับการร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานภายในประเทศของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด.....	118
22.	แนวโน้มเกี่ยวกับการร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานต่างประเทศของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด.....	119

รายการแผนภูมิ

แผนภูมิ	หน้า
1. โครงสร้างการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา.....	47
2. โครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานเลขานุการ.....	48
3. โครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานวิชาการและบริการชุมชน.....	50
4. โครงสร้างการบริหารงานภาควิชาอิสลามศึกษา.....	51
5. รูปแบบการบริหารเชิงระบบของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540-2549).....	122
6. รูปแบบการบริหารเชิงโครงสร้างของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540-2549).....	127

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือจังหวัดที่อยู่ทางภาคใต้สุดของประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล มีปัญหาหลายอย่างที่แตกต่างไปจากภาคอื่น อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากความแตกต่างในด้านภาษา ศาสนา ความเชื่อถือ ขนบธรรมเนียม ประเพณี (ขจัดภัย นุรุษพันธ์, 2519) ดังปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ซึ่งระบุถึงสภาพทั่วไปของจังหวัดชายแดนภาคใต้ว่า

“ โครงสร้างสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีลักษณะพิเศษโดยเฉพาะในเขตจังหวัด ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล แตกต่างจากภาคอื่น กล่าวคือ ประชาชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80) นับถือศาสนาอิสลาม ใช้ภาษามลายูในชีวิตประจำวัน ไม่นิยมพูดภาษาไทย มีบางส่วนที่พูดภาษาไทยไม่ได้เลย มีขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม แตกต่างไปจากท้องถิ่นอื่น ยกเว้น ประชาชนในจังหวัดสตูล ซึ่งส่วนใหญ่ นับถือศาสนาอิสลาม แต่พูดและใช้ภาษาไทยอย่างแพร่หลาย สภาพของสังคมดังกล่าวจึงเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาและนำไปสู่ปัญหาด้านสังคมจิตวิทยา และ ปัญหาความมั่นคงของจังหวัดชายแดนภาคใต้” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี, ม.ป.ป. : 169)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทำให้สภาความมั่นคงแห่งชาติตระหนักถึงความสำคัญ และได้เสนอ ใบบายแก้ไขปัญหาคความมั่นคงของจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านสังคมจิตวิทยาแก่คณะรัฐมนตรีพิจารณา และคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นชอบเมื่อวันที่ 24 มกราคม 2521 โดยได้ กำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาการศึกษาไว้ข้อหนึ่งว่า “ จัดให้มีการสอนศาสนา อิสลามในโรงเรียนประชาบาล มัธยม อาชีวะ วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย เพื่อให้เยาวชนในประเทศ ไม่ไปเรียนต่อต่างประเทศ “ (แจ้ง สุขเกื้อ, 2526 : 126) ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการพัฒนา การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้พิจารณาถึงความสำคัญในการเข้าร่วมแก้ไขปัญหา จังหวัดชายแดนภาคใต้ และได้เสนอให้รัฐบาลกำหนดนโยบาย เป้าหมายและมาตรการการพัฒนา พื้นที่เฉพาะจังหวัดชายแดนภาคใต้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2539) ส่วนที่ 4 : การพัฒนาพื้นที่เฉพาะและการพัฒนาเมือง บทที่ 6 (หน้า 169-174) (สนอง จันทนินทร, 2526 : 22) โดยกำหนดให้มีการจัดสอนวิชาศาสนาอิสลามในสถาบัน

การศึกษาของรัฐทุกระดับ และจัดตั้งศูนย์กลางการศึกษาศาสนาอิสลามที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาศาสนาอิสลามทุกระดับจนถึงขั้นอุดมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี, ม.ป.ป. : 171) และสืบเนื่องจากนโยบายดังกล่าวนี้ ทำให้วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้รับการจัดตั้งขึ้นที่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยในวันที่ 11 ตุลาคม 2531 คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติในหลักการให้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์พัฒนาองค์กรเกี่ยวกับการศึกษาอิสลามที่ดำเนินอยู่เป็นวิทยาลัยอิสลามศึกษา (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2531 : 1) และประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 106 ตอนที่ 236 ลงวันที่ 31 ธันวาคม 2532 ให้วิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นส่วนราชการมีฐานะเทียบเท่าคณะหนึ่งในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี (พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ทบวงมหาวิทยาลัย (ฉบับที่ 2), 2532 : 8) โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษา ค้นคว้า และวิจัยทางด้านวิชาการที่เกี่ยวกับสังคม และศาสนาอิสลาม เพื่อบริการวิชาการด้านศาสนาอิสลามแก่ชุมชน เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถทางอิสลามศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของประเทศ และเพื่อเป็นแหล่งความรู้และเป็นหน่วยประสานความร่วมมือด้านวิชาการของศาสนาอิสลาม วัฒนธรรม และอื่นๆ ระหว่างมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์กับองค์กรในภาครัฐบาลและเอกชนทั้งภายในและต่างประเทศ (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, วิทยาลัยอิสลามศึกษา, 2534 : 4)

จากการดำเนินงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษาที่ผ่านมา พบว่ายังไม่บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ อีกทั้งยังประสบปัญหาในเรื่องระบบการบริหารงานทั่วไปและการบริหารงานด้านวิชาการ (ดลมนรรัตน์ บากา (สัมภาษณ์), 28 มิถุนายน 2539) ซึ่งสอดคล้องกับข้อสรุปของ อนันต์ จิตจำนงค์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การนำเสนอเป้าประสงค์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ระหว่างพุทธศักราช 2528-2537 พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ที่มีผลกระทบต่อพัฒนามหาวิทยาลัย คือ ประเด็นของกระบวนการ โดยเฉพาะระบบบริหาร เช่น ระบบบริหารงานบุคคล ระบบบริหารการเงิน และระบบบริหารงานวิชาการ ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้มหาวิทยาลัยขาดความคล่องตัวไม่สามารถพัฒนาสู่เป้าประสงค์ที่วางไว้ นอกจากนี้ ในการสัมมนาทิศทางการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 8 (พ. ศ. 2540 - 2544) ของวิทยาลัยอิสลามศึกษา ในระหว่างวันที่ 2 - 4 ธันวาคม 2537 ซึ่งได้เปิดให้มีการอภิปรายเกี่ยวกับความคาดหวังที่มีต่อการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา ซึ่งสรุปประเด็นปัญหาที่สำคัญ คือ วิทยาลัยไม่ได้ดำเนินบทบาทแห่งความเป็นกลางและเป็นที่พักของชุมชนมุสลิมและสังคมอย่างแท้จริง วิทยาลัยขาดการประสานงานร่วมมือดำเนินการอย่างจริงจังกับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อีกทั้ง

หลักสูตรมีความไม่ต่อเนื่อง ทำให้มีปัญหาในการรับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยอิสลามศึกษา เป็นอย่างยิ่ง

อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์อดีตผู้อำนวยการและผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในปัจจุบัน เกี่ยวกับประเด็นปัญหาการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พอสรุปได้ดังนี้

- 1) ปัญหาโครงสร้างการบริหารองค์กรยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาวิทยาลัยอิสลามศึกษา ในอนาคต
- 2) การดำเนินนโยบายด้านการจัดการศึกษา เปิดโอกาสให้นักเรียนจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเข้าศึกษาในวิทยาลัยอิสลามศึกษายังไม่บรรลุจุดมุ่งหมาย ด้วยมีข้อจำกัดด้านระเบียบและเงื่อนไขการรับเข้าศึกษาต่อ
- 3) ปัญหาการผลิตผลงานทางวิชาการและงานวิจัยเชิงพัฒนามีปริมาณน้อย เพราะให้ความสำคัญด้านการให้บริการต่อชุมชนมากกว่างานวิชาการ
- 4) คณาจารย์ของวิทยาลัยผลิตผลงานทางวิชาการน้อย ไม่อาจรองรับการเปิดโปรแกรมปริญญาโทในสาขาอิสลามศึกษาในอนาคตได้
- 5) ขาดทั้งความเป็นเอกภาพในการบริหารงานและการประสานงาน
- 6) ปัญหาด้านการวางแผนพัฒนาบุคลากร และการวางแผนกำลังคน เช่นไม่สามารถสรรหาผู้มีความรู้ความสามารถเข้าทำงานในวิทยาลัยอิสลามศึกษา ทั้งๆ ที่มีตำแหน่งและกรอบอัตรา
- 7) ปัญหาการวางแผนระยะยาว โดยส่วนใหญ่วิทยาลัยอิสลามศึกษา จะจัดทำแผนในลักษณะเป็นแผนปีต่อปี และมีการปรับอยู่เสมอ ไม่สอดคล้องกับแผนแม่บทที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ไม่มีการประเมินผลการวางแผนระยะยาว (หะสัน หมัดหมาน (สัมภาษณ์), 25 มิถุนายน 2539 และ อิสมาแอ อาลี (สัมภาษณ์) , 30 มิถุนายน 2539)

จากสภาพปัญหาต่างๆ ดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นว่า จำเป็นต้องมีการศึกษาถึง แนวโน้มของการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา เพื่อหารูปแบบการบริหารงานที่น่าจะเป็นไปได้กับผู้วิจัยในฐานะเป็นข้าราชการประจำวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวโน้มการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในทศวรรษหน้า โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi Technique) มาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อทราบแนวโน้มในอนาคตอันจะเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย การวางแผน การตัดสินใจ การจัดรูปองค์กรทางการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนเพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ในการปรับแผนพัฒนา

การศึกษาระยะที่ 8 (พ. ศ. 2540 - 2544) และเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 9 (พ. ศ. 2545 - 2549) ของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลต่อการพัฒนาทางการศึกษาอิสลาม และความมั่นคงในภูมิภาคแห่งนี้ในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์

การวิจัย มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาและรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวโน้มการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในขอบข่ายเนื้อหา 5 ประเด็น คือ วัตถุประสงค์ นโยบาย การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานด้านวิชาการ และการร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานอื่น
2. เพื่อกำหนดรูปแบบในการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540-2549)

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

ผลของการวิจัยนี้ มีความสำคัญและจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อไปนี้

1. ทราบแนวโน้มการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540-2549) ทั้งที่เป็นแนวโน้มที่สอดคล้องและไม่สอดคล้อง
2. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สามารถนำไปใช้ในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ได้รูปแบบที่เหมาะสมในการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในทศวรรษหน้า
4. ได้ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญต่อผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องในการวางแผน กำหนดนโยบาย การตัดสินใจ ตลอดจนการกำหนดวิธีปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในอนาคต

5. ใช้เป็นข้อมูลในการปรับแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 8 และใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาในระยะที่ 9
6. เป็นแนวทางและให้ความรู้สำหรับบุคคลที่สนใจจะศึกษาค้นคว้าในเรื่องนี้ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาแนวโน้มการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในทศวรรษหน้า มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา

ขอบเขตของเนื้อหาที่จะศึกษาและใช้ในการสร้างแบบสอบถาม มีดังนี้

- 1.1 วัตถุประสงค์
- 1.2 นโยบาย
- 1.3 การบริหารงานทั่วไป
 - 1.3.1 การวางแผน
 - 1.3.2 การจัดองค์การ
 - 1.3.3 การบริหารงานบุคคล
 - 1.3.4 การบริหารงานงบประมาณ
- 1.4 การบริหารงานด้านวิชาการ
 - 1.4.1 การบริหารงานด้านหลักสูตร
 - 1.4.2 การบริหารงานด้านการวิจัย
 - 1.4.3 การบริหารงานด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชน
- 1.5 การร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานอื่น

2. กลุ่มประชากรเป้าหมาย

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากรเป้าหมาย ซึ่งหมายถึงผู้เชี่ยวชาญ (Experts) ตามคุณสมบัติต่อไปนี้

- 2.1 กลุ่มคณะกรรมการบริหารในระยะจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษา ตั้งแต่ วันที่ 29 ตุลาคม 2525 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2532

2.2 กลุ่มผู้บริหารในระยะที่ประกาศจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษาในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2533 จนถึงปัจจุบัน และคณะกรรมการประจำวิทยาลัย

2.3 กลุ่มคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องด้านนโยบายและการส่งเสริมกิจการวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการวิทยาลัย และคณะกรรมการส่งเสริมกิจการวิทยาลัย

3. การวิจัยนี้ มุ่งศึกษาเฉพาะในช่วงเวลา 10 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2540-2549)

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย ทุกคนมีความยินดี เต็มใจ และมีความอิสระในการตอบแบบสอบถามทั้ง 3 รอบ
2. แบบสอบถามทั้ง 3 รอบ ที่ผู้เชี่ยวชาญตอบนั้น เพียงพอที่จะทำให้ทราบแนวโน้มการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในทศวรรษหน้า

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัยนี้ มีดังนี้

1. แนวโน้ม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตตามการคาดการณ์และความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญใน 10 ปีข้างหน้า
2. การบริหารงาน หมายถึง การดำเนินงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในขอบข่ายเนื้อหาทั้ง 5 ด้าน คือ วัตถุประสงค์ นโยบาย การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานวิชาการ และการร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานอื่น
 - 2.1 วัตถุประสงค์ หมายถึง วัตถุประสงค์เฉพาะที่เป็นจุดหมายปลายทางที่จะให้เกิดขึ้นจากการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 - 2.2 นโยบาย หมายถึง แนวทางหรือวิธีการดำเนินการในการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์

2.3 การบริหารงานทั่วไป หมายถึง การบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน การจัดองค์การ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานงบประมาณของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2.3.1 การวางแผน หมายถึง กระบวนการต่างๆ ที่วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้กำหนดขึ้นไว้ล่วงหน้าเพื่อการปฏิบัติงานในอนาคตให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

2.3.2 การจัดองค์การ หมายถึง การจัดรูปโครงสร้างการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2.3.3 การบริหารบุคคล หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสรรหาและการคัดเลือก และการพัฒนาบุคคลในวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2.3.4 การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการงบประมาณ ของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2.4 การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการวิจัย และการบริการวิชาการแก่ชุมชนของวิทยาลัยอิสลามศึกษา

2.4.1 การบริหารงานด้านหลักสูตร หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตรของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2.4.2 การบริหารงานด้านการวิจัย หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำ ส่งเสริม สนับสนุน หรือพัฒนางานวิจัยของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2.4.3 การบริหารงานด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชน หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการให้บริการแก่ชุมชนภายนอกวิทยาลัยอิสลามศึกษา ซึ่งได้แก่ประชาชน หน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชน

2.5 การร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานอื่น หมายถึง การร่วมมือดำเนินงานหรือสร้างสัมพันธภาพกับหน่วยงาน สถาบัน หรือองค์กรที่มีอยู่ทั้งในและต่างประเทศ

3. แนวโน้มการบริหารงาน หมายถึง รูปแบบหรือแนวทางการดำเนินงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในขอบข่ายเนื้อหาทั้ง 5 ด้าน คือ จุดมุ่งหมาย นโยบายและมาตรการ การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานวิชาการ และการร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานอื่น ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

4. รูปแบบ หมายถึง รูปแบบในการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งได้จากการบูรณาการผลการวิจัยที่ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นทั้ง 3 รอบ แล้วกำหนดเป็นรูปแบบการบริหารเชิงระบบและรูปแบบการบริหารเชิงโครงสร้าง
5. ทศวรรษหน้า หมายถึง ช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2540-2549
6. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง บุคคลที่มีความรู้เกี่ยวกับวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมีคุณสมบัติดังนี้
 - 6.1 กลุ่มคณะกรรมการบริหารในระยะจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษา ตั้งแต่ วันที่ 29 ตุลาคม 2525 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2532
 - 6.2 กลุ่มผู้บริหารในระหว่างที่ประกาศจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษาในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2533 จนถึงปัจจุบัน และคณะกรรมการประจำวิทยาลัย
 - 6.3 กลุ่มคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องค้ำนนโยบายและการส่งเสริมกิจการวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการวิทยาลัย และคณะกรรมการส่งเสริมกิจการวิทยาลัย
7. วิทยาลัยอิสลามศึกษา หมายถึง คณะวิชาหนึ่งที่สังกัดมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้รับการตราเป็นพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2532 เปิดสอนระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับอิสลามศึกษา
8. เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) หมายถึง วิธีการวิจัยเชิงอนาคตที่เกี่ยวข้องกับเวลา ปริมาณ และ/หรือ สถานการณ์ที่จะให้เป็นไป โดยการระดมความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่รอบรู้ในเรื่องการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวโน้มการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในทศวรรษหน้า ผู้วิจัยจะนำเสนอเอกสาร บทความ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอันประกอบด้วย ความหมายของการบริหารทั่วไปและการบริหารการศึกษา ขอบข่ายและกระบวนการบริหารการศึกษา ประวัติความเป็นมาและสภาพปัจจุบันของการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาลัยเขตปัตตานี เทคนิคการวิจัยแบบเคลฟาย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีละเอียด ดังนี้

การบริหารงาน

นักการศึกษาและนักบริหารหลายท่าน ได้ให้ความหมายของการบริหารงานที่แตกต่างกันตามแต่ทัศนะของแต่ละบุคคล ดังนี้

สุธี สุทธิสมบูรณ์ และสมาน รังสิโยกฤษฎ์ (2536 : 1) ให้ความหมายของการบริหารงาน หมายถึง การดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยอาศัยปัจจัยต่าง ๆ อันได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของ และวิธีการปฏิบัติงาน (Method) เป็นอุปกรณ์ในการดำเนินงาน หรืออีกนัยหนึ่ง การบริหารงานคือการทำให้งานสำเร็จโดยอาศัยบุคคลอื่น

สมยศ นาวิการ (2524 : 4) กล่าวว่า การบริหาร คือ กระบวนการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น และใช้บุคคลอื่นเพื่อความสำเร็จของเป้าหมายขององค์การ องค์การทุกประเภทต้องมีผู้บริหารแสวงหากำไร และไม่แสวงหากำไร ขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ ซึ่งมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง คือ

(1) การวางแผน และการควบคุม (2) การจัดองค์การ (3) การจัดหาบุคคลและการฝึกอบรม (4) การเป็นผู้นำและ (5) การจัดการความขัดแย้ง กิจกรรมเหล่านี้ต้องอาศัยกระบวนการพื้นฐานสองอย่าง คือ การตัดสินใจและการติดต่อสื่อสารความเข้าใจเรื่องบุคคล กลุ่มและองค์การ

สร้อยตระกูล อรรถมานะ (2533 : 5) ได้ให้ทัศนะว่า การบริหารงาน คือ การกระทำร่วมกันด้วยความตั้งใจของกลุ่มบุคคลอย่างร่วมแรงร่วมใจเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ร่วมกันอย่างมีเหตุผล

ถวิล เกื้อกุลวงศ์ (2530 : 16) และอดิษฐ์ ขาดิกำแหง (2525 : 122) ได้สรุปสาระสำคัญของการบริหารงานอย่างสอดคล้องกันคือ การบริหารงาน หมายถึง การร่วมมือกัน

ทำงานระหว่างกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ร่วมกันตั้งไว้ และงานที่เป็นงานต้องบริหารนั้น จะมีลักษณะดังนี้

- 1) มีการใช้คนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
- 2) มีวัตถุประสงค์ของงานร่วมกัน
- 3) ร่วมมือกันปฏิบัติงาน
- 4) มีการตัดสินใจสั่งการ
- 5) อาศัยทรัพยากรการบริหาร และใช้เทคนิคในการบริหารที่เหมาะสม

สวอน สุทธิเลิศอรุณ (2529 : 1) กล่าวว่า การบริหารงานเป็นการใช้ศาสตร์และศิลป์ เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับคน เงิน วัสดุอุปกรณ์ การจัดการ (4 M's) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้การบริหารเป็นการประสานอำนวยความสะดวก และการให้บริการแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2527 : 3) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการอย่างประสานสัมพันธ์และมีระบบระเบียบกฎเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างที่บุคคลดังกล่าวได้ร่วมกันกำหนด มีความเห็น และรับรู้เข้าใจวัตถุประสงค์นั้นตรงกัน ทั้งยังได้อาศัยทรัพยากร เทคนิค กระบวนการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

พยอม วงศ์สารศรี (2533 : 33) ได้กล่าวว่า การบริหารงาน คือกระบวนการที่ผู้จัดการ ใช้ศิลปะและกลยุทธ์ต่าง ๆ ดำเนินกิจการตามขั้นตอนต่าง ๆ โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในองค์การ การตระหนักถึงความสามารถความถนัด ความต้องการ และความมุ่งหวังด้านความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์การควบคู่ไปด้วย องค์การจึงจะสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

กู๊ด (Good , 1973 : 13) ให้ความหมายว่า การบริหารงาน หมายถึง วิธีการใช้ศาสตร์และศิลปะเป็นหลักในการปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถประยุกต์หลักการธรรมชาติมาใช้ในการปฏิบัติงาน

ไซมอน (Simon, 1966 : 3) ให้ทัศนะการบริหารงาน คือ กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายๆ อย่างร่วมกัน

เกทเซลส์ และ กูบา (Getzels and Guba, 1957 : 423-441) อ้างถึงใน ถวิล เกื้อกุลวงศ์, 2530 : 16) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานไว้ว่า การบริหารงาน คือ กระบวนการทางสังคม ซึ่งสามารถมองได้ 3 ทาง คือ

- 1) ทางโครงสร้าง เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาตามลำดับขั้นตอนของสายการบังคับบัญชา

2) ทางหน้าที่ เป็นขั้นตอนของหน่วยงานที่ระบุหน้าที่ บทบาท ความรับผิดชอบและ เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย

3) ทางปฏิบัติการ เป็นกระบวนการบริหารดำเนินการในสถานการณ์ที่บุคคลต่อบุคคล กำลังมีปฏิสัมพันธ์ หรือร่วมทำปฏิกิริยาเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน

เฮอร์เซย์และแบลนชาร์ด (Hersey and Blanchard, 1988 : 20) ได้ให้ความหมายของ การบริหารงานว่า เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันกับบุคคลอื่นและกลุ่ม และ/หรือการทำงานโดย อาศัยบุคคลอื่น กลุ่ม และทรัพยากรทางการบริหาร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

โรบบินส์ (Robbins , 1980 : 6) ให้ความหมายว่า การบริหารงาน คือ กระบวนการทั้ง หลายที่ทำให้งานบรรลุจุดมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้ทำ ซึ่งโดยทั่วไป การบริหารงานจะประกอบด้วยองค์ประกอบหลักพื้นฐาน 3 ประการ คือ จุดมุ่งหมาย (Goals) ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด (Limited Resouces) และคน (People)

จากความหมายของการบริหารงานที่กล่าวมาแล้วข้างต้น พอที่จะสรุปสาระสำคัญหรือ ลักษณะที่สำคัญของการบริหารงานดังนี้

1) เป็นกิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง

2) เป็นกิจกรรม หรือการทำงาน หรือการดำเนินงานที่เป็นระบบระเบียบ เป็นขั้นเป็น ตอนและมีกฎเกณฑ์สำหรับผู้ปฏิบัติงาน

3) บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานต่างมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน

4) มีการใช้ทรัพยากรทางการบริหารซึ่งได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ การจัดการที่มี อย่างจำกัด ในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5) เป็นกิจกรรมที่ผู้บริหารต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ อำนาจ การตัดสินใจสั่งการตลอด จนการประสานประโยชน์ในหน่วยงาน กับผลประโยชน์ของสถาบันเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิด ความร่วมมือในการทำงาน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การบริหารงานเป็นกิจกรรมที่กลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือ กันทำงาน โดยการใช้ศาสตร์ และศิลป์ เป็นหลักในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารอย่างเป็น ระบบ เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยใช้ทรัพยากรทางการบริหาร อันได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษา ถือเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาในทุกหน่วยงานทางการศึกษาในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษา ดังจะเห็นได้จากวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งเป็นหน่วยงานทางการศึกษาหนึ่ง จำเป็นต้องใช้การบริหารการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาปัจเจกบุคคลให้มีความเจริญงอกงาม ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ สังคมและศีลธรรม ออกไปเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และพัฒนาสังคมสืบไป

สำหรับความหมายของการบริหารศึกษานั้น ได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้หลายทัศนะ ดังนี้

กู๊ด (Good , 1973 : 13) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา (Educational Administration) หมายถึง กิจกรรมเกี่ยวกับการนิเทศ การจัดองค์การ การปฏิบัติเกี่ยวกับกิจกรรม การสอนและการจัดบุคลากรในการศึกษา และเป็นการจัดบริหารโดยผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาหรือผู้อำนวยการจัดการศึกษา

สุวิทย์ บุญช่วย (2525 : 16) และ ภิญโญ สาร (2516 : 6) ให้ความเห็นสอดคล้องกันว่า การบริหารการศึกษา คือ การดำเนินการต่างๆ ของกลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมให้มีความเจริญงอกงามในทุกๆ ด้าน เช่น ความสามารถ ทัศนคติ พฤติกรรม หรือคุณธรรม ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดี และมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่างๆ ทั้งเป็นระเบียบแบบแผนและไม่เป็นระเบียบแบบแผน ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

สมบูรณ์ พรธนาภ (2521 : 9) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา คือ การดำเนินการต่างๆ ของกลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมให้มีความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ อย่างเต็มที่ และเหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างเอ็กต์บุคคล เพื่อให้เขาได้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

สุรพันธ์ ยันต์ทอง (2525 : 9) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาว่า เป็นกิจกรรมทางการศึกษาของกลุ่มคนร่วมกัน โดยใช้ทรัพยากรทางการบริหารที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2529 : 3) ได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับความหมายของการบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษา โดยใช้คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ เพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

ภิญโญ สาธร (2532 : 22) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา คือการใช้ศาสตร์ และศิลป์ก่อให้เกิดความร่วมมือจัดการศึกษาด้วยกลวิธีต่างๆ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ และศักยภาพที่มีประสิทธิภาพ

แกมปีเบล คอลบอลลี และนิสเตรนค์ (Campbell, Corbally and Nystrand, 1983 : 1-2) ให้ความหมายของการบริหารการศึกษา คือ การดำเนินงานบริหารเกี่ยวกับสถาบันที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการทางการศึกษา อันได้แก่ โรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยทั้งของรัฐและเอกชน โดยการร่วมดำเนินการจัดให้มีการนิเทศและประสานการปฏิบัติงานร่วมกัน

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา เป็นกิจกรรมที่บุคคลหลายคนร่วมมือดำเนินการ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาสมาชิกของสังคมให้มีความรู้ความสามารถตลอดจนค่านิยมทัศนคติและคุณธรรม เพื่อให้เป็นพลเมืองที่ดี มีความรับผิดชอบต่อสังคม และประเทศชาติ

ขอบข่ายและกระบวนการบริหารการศึกษา

ดังได้ทราบแล้วว่า การบริหารการศึกษา เป็นการดำเนินงานจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมให้มีความเจริญงอกงามในทุก ๆ ด้าน การบริหารการศึกษาในระบบต่างๆ ทั้งระบบโรงเรียน มหาวิทยาลัย หรืออื่น ๆ โดยทั่วไปแล้ว มีหลักและกระบวนการที่คล้ายคลึงกัน สามารถยึดเป็นแนวปฏิบัติกันได้ สำหรับงานบริหารศึกษามีขอบเขตกว้างขวางมาก ได้มีผู้ให้ขอบข่ายงานการบริหารการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาไว้มากมายแตกต่างกันดังนี้

กิติมา ปรีดีดิติก (2532 : 41) และสุวิทย์ บุญช่วย (2525 : 25) ได้แบ่งขอบข่ายการบริหารการศึกษาอย่างสอดคล้องกันออกเป็น 6 ประเภท คือ

- 1) การบริหารงานจัดการ คือ งานที่เกี่ยวกับหลักสูตร การเรียนการสอนและการวัดผล
- 2) การบริหารธุรการ และการเงิน คืองานที่เกี่ยวกับงบประมาณ สารบรรณ ทะเบียน และประชาสัมพันธ์
- 3) การบริหารงานบุคคล คือ งานที่เกี่ยวกับด้านบุคคล
- 4) การบริหารอาคารสถานที่ คือ งานที่เกี่ยวกับการทำนุบำรุงรักษา และการใช้อาคารสถานที่
- 5) การบริหารกิจการนักศึกษา คือ งานทั้งหมดที่เกี่ยวกับการบริการนักศึกษา
- 6) การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน คือ งานทั้งหมดที่เกี่ยวกับการสัมพันธ์กับชุมชน

พนัส หันนาคินทร์ (2524 : 62-63) ได้จำแนกขอบข่ายงานการบริหารการศึกษาออกเป็น

3 ประเภท คือ

1) การบริหารงานด้านวิชาการ ได้แก่งานในด้านการบริหารบุคลากรทางการสอน การบริหารด้านหลักสูตร ตารางสอน แบบเรียน และการประเมินผลการศึกษา

2) การบริหารด้านธุรการ ได้แก่งาน งานธุรการ ด้านต่างๆ เช่น งานสารบรรณ งานการเงิน งานพัสดุครุภัณฑ์ งานดูแลรักษาอาคารสถานที่

3) การบริหารงานด้านบริการนักศึกษา กล่าวถึงการจัดกิจกรรม การจัดบริการ แนะนำ การรักษาระเบียบวินัย รวมทั้งการจัดบริการด้านอื่น ๆ เช่น บริการสุขภาพ เป็นต้น

นอกจากนี้ จากการศึกษาวิจัยของมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย ได้สรุปขอบข่ายของงานบริหารการศึกษา 4 ประการ คือ (สงวน สุทธิเลิศอรุณ, 2529 : 23)

- 1) ส่งเสริมและปรับปรุงโอกาสทางการศึกษา
- 2) สรรหาและพัฒนาบุคลากร
- 3) สรรหาเงินและเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ
- 4) สร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน

ส่วน คิมบราว และนันเนอร์รี่ (Kimbrough and Nunnery, 1988 : 44 - 80) ได้แบ่งขอบข่ายงานบริหารการศึกษาออกเป็น 8 ประการ คือ

- 1) งานพัฒนาองค์การและสร้างไว้ซึ่งองค์การ
- 2) งานบริหารหลักสูตรและการสอน
- 3) งานบริหารเศรษฐกิจศึกษา
- 4) งานธุรการ
- 5) งานบริหารบุคลากร
- 6) งานกิจการนักเรียน
- 7) งานสร้างภาวะผู้นำในด้านความสัมพันธ์กับชุมชน
- 8) งานด้านการประเมินผล การวิจัย และสร้างความเชื่อถือจากประชาชน

สำหรับขอบข่ายการบริหารงานในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พระราชบัญญัติ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2522 หมวด 1 บททั่วไป มาตรา 7 ได้กำหนดภารกิจให้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นสถานศึกษาและวิจัยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาส่งเสริมวิชาการ และวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการวิชาการแก่สังคม และทะนุบำรุง ถ่ายทอดคุณค่าทางศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2536 : 2)

อย่างไรก็ตาม จาร์วิส (Jarvis, 1969 : 8-10 อ้างถึงในกิตติมา ปรีดีดีล, 2532 : 37)

กล่าวว่า การที่จะบริหารให้ประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารนอกจากจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับขอบข่ายของ

งานบริหารการศึกษาทั้ง 8 ประการ คือ การพัฒนาหลักสูตรและการสอน การบริหารกิจการนักเรียน การบริหารด้านความสัมพันธ์กับชุมชน การบริหารบุคลากร การบริหารพิเศษต่าง ๆ การจัดโครงสร้างหน่วยงานการดูแลอาคารสถานที่และบริเวณ และการบริหารธุรการและการเงิน แล้วยังจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร ซึ่งประกอบด้วย การวัดผล การร่วมมือประสานงาน การสื่อสารสัมพันธ์ การจัดองค์การ การวางแผน และการวินิจฉัยสั่งการ และทักษะในการบริหาร ซึ่งหมายถึง การใช้เทคนิคต่างๆ มนุษยสัมพันธ์ ความรู้ความเข้าใจ ส่วนนิพนธ์ กิनावงศ์ (2526 : 42) ให้แนวคิดว่าการที่ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารด้วยวิธีการกระทำอันเป็นขั้นตอนต่อเนื่องกันอย่างเป็นระเบียบ องค์การที่จะจัดขึ้นมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับ การวางแผน การสั่งงาน การจัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน ซึ่งทั้ง 4 ขั้นตอนก็คือกระบวนการบริหารการศึกษานั้นเอง

เฮนรี ฟาโยล (Henri Fayol, 1949 : 5-6 อ้างถึงใน กิตติมา ปรีดีคิดล, 2532 : 22) ได้เสนอกระบวนการบริหารที่ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุม ส่วนเกร็ก (Gregg, 1957 : 274-316 อ้างถึงใน สงวน สุทธิเลิศอรุณ, 2529 : 45) ได้เสนอกระบวนการบริการการศึกษา 7 ขั้นตอน คือ การวินิจฉัยสั่งการ การวางแผน การจัดองค์การ การติดต่อสื่อสาร การจูงใจ การประสานงาน และการประเมินผล นอกจากนี้ ทีด (Tead, 1951 : 105 อ้างถึงใน ภิญโญ สาร, 2523 : 270-271) ได้กล่าวถึงลำดับขั้นสำคัญสำหรับการดำเนินการบริหารเป็นกระบวนการ มี 10 ขั้นตอน คือ การกำหนดความมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ของงานให้ชัดเจน การจัดทำแผนภูมิโครงสร้างขององค์การ การกำหนดขอบข่ายของอำนาจและหน้าที่ การมอบหมายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ การควบคุมดูแล การปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย การรักษาปริมาณและคุณภาพของงานให้อยู่ในสภาพที่ดีอยู่เสมอ การจัดให้มีการติดต่อสัมพันธ์กันทุกหน่วยงานและทุกตำแหน่งงานที่เกี่ยวข้อง การบำรุงขวัญและกำลังใจเพื่อให้บุคลากรทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ การประเมินผลงานโดยเปรียบเทียบกับความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และการพิจารณางานในอนาคตและการตั้งความมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ขององค์การหรือหน่วยงานไว้รับสถานการณ์ในอนาคต ส่วนสมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกา (American Association of School Administrators, AASA, 1955, 17 อ้างถึงใน กิตติมา ปรีดีคิดล, 2532 : 23) ได้เสนอกระบวนการบริหารการศึกษาไว้ 5 ประการ คือ การวางแผน การจัดทรัพยากรบริหาร การเสริมกำลังบำรุง การประสานงานและการประเมินผลงาน

อย่างไรก็ตามยังมีแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร ในทัศนะของบุคคลต่าง ๆ อีกมากมาย แต่แนวคิดเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางและนำมาเป็นพื้นฐานของการบริหารการศึกษา คือ แนวคิดของกูลิค และเออร์วิก (Gulick and Urwick, 1936 : 13 อ้างถึงใน ภิญโญ สาร,

2523 : 269-270) ที่เรียกว่า พอสด์คอร็บ (POSDCoRB) ประกอบด้วย (1) การวางแผน (Planning) เป็นการเตรียมวางเค้าโครงการอย่างกว้างๆ ว่ามีงานอะไรบ้าง และวิธีการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของกิจการนั้นๆ ก่อนลงมือปฏิบัติการ (2) การจัดองค์การ (Organizing) เป็นการสร้างกำหนดรูปแบบโครงสร้างของอำนาจหน้าที่การทำงานของหน่วยงานย่อย หรือกำหนดตำแหน่งต่างๆ ของหน่วยงานให้ชัดเจน รวมทั้งการกำหนดขอบเขตการติดต่อประสานสัมพันธ์ตามสายการบังคับบัญชา (3) การจัดบุคลากร (Staffing) เป็นการจัดการบริหารบุคลากรตามหน้าที่การเข้าสู่ตำแหน่ง การฝึกอบรม และการบำรุงรักษาสภาพของการทำงานที่ดี (4) การอำนวยการ Directing) เป็นการวินิจฉัยสั่งการหลังจากได้วิเคราะห์และพิจารณางาน โดยรอบคอบแล้วรวมทั้งการติดตามและให้มีการปฏิบัติงานตามคำสั่งนั้นๆ ในฐานะที่ผู้บริหารเป็นผู้นำ และผู้บังคับบัญชาของหน่วยงาน (5) การประสานงาน (Coordinating) เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานหรือตำแหน่งต่างๆ เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ (6) การรายงาน (Reporting) เป็นการเสนอรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาหรือไปยังหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งเบื้องบนและเบื้องล่าง การเสนอรายงานจำเป็นอย่างไรที่จะต้องมีการบันทึกการวิจัย และการตรวจสอบเป็นระยะๆ (7) การงบประมาณ (Budgeting) เป็นการจัดทำประมาณการเงินในรูปของการวางแผนงบประมาณ การบัญชี และการควบคุมตรวจสอบการใช้จ่ายเงิน โดยรอบคอบรัดกุม อย่างไรก็ตาม สุทธิ สมบูรณ์ และ สมาน รังสิโยกฤษฎ์ (2536 : 4) ระบุว่า ได้มีผู้เสนอว่า น่าจะเพิ่มนโยบาย (Policy) และอำนาจหน้าที่ (Authority) เข้าไปด้วยโดยเรียกย่อๆ ว่า PAPOSDCoRB ซึ่งสอดคล้องกับภิญโญ สาธร (2523 : 272-273) ได้สรุปความเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารทั้งในด้านการบริหารทั่วไป และการบริหารการศึกษาว่า จะประกอบด้วยรายการดังนี้ คือกำหนดหรือตั้งความมุ่งหมายหรือเป้าหมายของการปฏิบัติงานและวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน (Defining Purpose) ให้แน่ชัด การกำหนดนโยบาย (Making Policy) การวางแผน (Planning) การวางโครงสร้างของรูปแบบในการบริหารหน่วยงาน (Organizing) บริหารบุคลากร (Staffing) ทำงบประมาณ (Budgeting) การติดต่อประสาน (Coordinating) และการใช้อิทธิพลกระตุ้นหรือจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงาน (Influencing)

จากขอบข่ายและกระบวนการบริหารการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยได้กำหนดขอบข่ายและกระบวนการบริหารการศึกษาซึ่งสอดคล้องและครอบคลุมงานบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ดังนี้

วัตถุประสงค์

นโยบาย

การวางแผน

การจัดองค์การ

การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานงบประมาณ

1. วัตถุประสงค์

สมปราชญ์ จอมเทศ (2516 : 97) กล่าวถึงความหมายของวัตถุประสงค์คือ จุดหมายปลายทางที่กำหนดขึ้นเพื่อประโยชน์ในการประสานทรัพยากรและกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การเข้าสู่จุดร่วมเดียวกัน

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช (2526 : 55) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้นเป็นข้อความกว้างๆ ที่แสดงถึงจุดหมายปลายทางที่ต้องการ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องนำวัตถุประสงค์มาเป็นแนวในการกำหนดนโยบายอีกทีหนึ่ง

สมบุรณ์ พรรณากพ (2521 : 102) ให้ความหมายของ วัตถุประสงค์ คือจุดมุ่งหมายแรกของการดำเนินงานที่ต้องการบรรลุหรือเป็นแนวขอบเขตอย่างกว้างๆ ที่จะช่วยพยากรณ์ให้ทราบว่าองค์การคือการแสดงจุดมุ่งหมายของกิจกรรมอันมีลักษณะชัดเจน พร้อมทั้งแสดงให้ทราบถึงผลงานที่คาดหมายว่าจะพึงเกิดขึ้น วัตถุประสงค์นั้นเองคือสิ่งที่ป็นปัจจัยนำไปสู่ความจำเป็นที่จะต้องกำหนดนโยบาย แผนวิธีปฏิบัติงานและมาตรฐานการทำงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขึ้น

พยอม วงศ์สารศรี (2533 : 8) ได้สรุปความหมายของวัตถุประสงค์ คือ จุดหมายปลายทางที่กำหนดขึ้นเพื่อจัดสรรทรัพยากร และกิจกรรมต่างๆ ขององค์การให้เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อทิศทางสุดท้าย ที่กำหนดไว้ในองค์การนั้น ๆ

เทียนฉาย กิระนันท์ (2530 : 13) กล่าวถึงความหมายวัตถุประสงค์ คือ ความปรารถนาในอนาคตขององค์การหรือหน่วยงานที่จะใช้เป็นแนวทางสำหรับวิธีปฏิบัติหรือวิธีดำเนินงานให้เกิดผลตามที่ปรารถนา

การกำหนดวัตถุประสงค์ที่ดี ย่อมทำให้การดำเนินงานมีจุดหมายปลายทางที่ชัดเจน อันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ที่ดี

สมบุรณ์ พรรณากพ (2521 : 103) กล่าวถึงลักษณะวัตถุประสงค์ที่ดีคือ

- 1) วัตถุประสงค์ต้องสัมพันธ์กับความต้องการขององค์การและบุคคลที่อยู่ในองค์การ
- 2) วัตถุประสงค์ต้องชัดเจนและเป็นไปได้
- 3) วัตถุประสงค์ต้องมีเหตุผล
- 4) วัตถุประสงค์ต้องเหมาะสมกับระยะเวลา และต้องสัมพันธ์กับสวนอื่น ๆ ใน

องค์การด้วย และลดการขัดแย้งให้ม่น้อยที่สุด

5) วัตถุประสงค์ต้องไม่สูงหรือยากเกินไป

6) วัตถุประสงค์ต้องกะทัดรัด มีลักษณะกำหนดเป็นมาตรฐาน ไม่ใช่เป็นอุดมการณ์ หรือค่านิยมอย่างใดอย่างหนึ่งในองค์การ

ส่วนเขียนฉาย กิระนันท์ (2530 : 13) กล่าวถึงหลักในการกำหนดวัตถุประสงค์ คือ จะต้องกำหนดให้แน่นอน ชัดเจน ไม่คลุมเครือ เพื่อให้สามารถบรรลุผลสุดท้ายที่ต้องการได้ด้วย วิธีการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

นอกจากนี้ สมปราชญ์ จอมเทศ (2516 : 97) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวัตถุประสงค์ คือ

1) เป็นแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรมขององค์การ โดยระบุว่าจะต้องทำอะไร

2) เป็นการอำนวยความสะดวกตามระเบียบแบบแผน หรือกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานขององค์การ

3) เป็นมาตรฐานที่สมาชิกในองค์การ และคนนอกองค์การสามารถใช้วัดความสำเร็จ ในการดำเนินงานขององค์การนั้น

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ คือ ข้อความกว้างๆ ที่กำหนดขึ้นเพื่อแสดงถึง จุดหมายปลายทางที่ต้องการ และเพื่อประโยชน์ในการประสานทรัพยากรและกิจกรรมต่างๆ ของ องค์การเข้าสู่จุดร่วมเดียวกัน วัตถุประสงค์ที่ดี จะต้องกำหนดขึ้นอย่างมีหลักมีผล มีความชัดเจน ไม่ยาก หรือไม่สูงเกินไป แต่ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นไปได้ ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถบรรลุ ผลสุดท้ายขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำมาใช้เป็นมาตรฐาน ในการวัด ความสำเร็จในการดำเนินงานขององค์การ

2. นโยบาย

การบริหารกิจการใดๆ ย่อมต้องอาศัยแม่แบบหรือรูปแบบเพื่อความสะดวก ความมี ระเบียบ และความมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และแม่แบบหรือรูปแบบที่สำคัญที่จะนำไปสู่ การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพขององค์การก็คือนโยบายนั่นเอง

สำหรับความหมายของนโยบาย มีนักวิชาการได้ให้ความหมายที่แตกต่างกันดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2530 : 428, 30) เป็นคำที่มาจากภาษาบาลี โดยการสมาส คำว่า “นย” ซึ่งหมายถึง คำความที่ส่อให้เข้าใจเองกับคำว่า “อุบาย” หมายถึง วิธีการอันแยบยล เล่ห์กล เล่ห์เหลี่ยม เข้าด้วยกัน และแปลได้ความว่า นโยบายคือ หลักและวิธีปฏิบัติซึ่งถือเป็น แนวดำเนินการ

สมบูรณั พรธณภพ (2521 : 103 อ้างจาก Greenwood, 1965 : 22) ให้ความหมายของนโยบาย คือ การตัดสินใจขั้นต้นที่จะกำหนดแนวทางกว้าง ๆ ทั่วไป เพื่ออาศัยเป็นแนวอำนวยการปฏิบัติงานเป็นไปโดยถูกต้องเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์

เสนาะ ตียวาร์ และคณะ (2521 : 36) กล่าวว่า นโยบาย คือแนวทางปฏิบัติอย่างกว้าง ๆ ที่นำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย นโยบายจะชี้ให้เห็นว่าฝ่ายบริหารควรทำอย่างไร และผู้ปฏิบัติจะยึดถืออะไรจึงจะทำให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น

อุทัย หิริญโต (2523 : 67) ได้ให้ความหมายของนโยบาย คือ กระบวนการบริหารการหนึ่ง กระบวนการที่ว่านี้ คือการกำหนดแนวทางปฏิบัติการว่าทำอะไร หรือประสงค์จะทำสิ่งใดในปัจจุบันและอนาคต นโยบายเป็นแนวการบริหารเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์อันแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจของฝ่ายบริหาร หรือบทบาทขององค์การ

ประชุม รอดประเสริฐ (2533 : 16) และธงชัย สันติวงษ์ (2536 : 53) กล่าวอย่างสอดคล้องกันว่า นโยบาย หมายถึง ข้อความหรือคำกล่าวอย่างกว้างๆ สำหรับเป็นแนวคิด เป็นหลักในการตัดสินใจและเป็นเครื่องนำทางสำหรับการบริหารงานต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

ศิริอร ชันธหัตถ์ (2536 : 57) ให้ความหมายของนโยบายว่า เป็นหลักการทั่ว ๆ ไป ที่กำหนดไว้เพื่อเป็นแนวทางของผู้บริหาร ในอันที่จะปฏิบัติการกิจที่ได้รับมอบหมายและเป็นแนวทางของผู้บริหารที่จะควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาว่าได้ทำตามนโยบายเพียงใดหรือไม่

อุทัย หิริญโต (2523 : 67-68) ได้กล่าวถึงลักษณะอันเป็นสาระสำคัญของนโยบาย ดังนี้

1) นโยบายมีลักษณะเป็นการแสดงเจตนารมณ์และแนวทางเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน หรือกำหนดขอบเขต

2) นโยบายมีลักษณะเป็นการส่งเสริมเสถียรภาพ

3) นโยบายมีลักษณะแนบแน่น กลมกลืน หรือประสานกัน

4) นโยบายมีภาวะแห่งความเป็นอันหนึ่งอันเดียว

5) นโยบายมีลักษณะที่แสดงถึงการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

สมบูรณั พรธณภพ (2521 : 105) ได้กล่าวสรุปถึงลักษณะของนโยบายที่ดีคือ ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการดำเนินงานที่เข้าใจกันดีอยู่แล้ว ต้องไม่ขัดแย้งกับนโยบายหลัก ควรประสานสัมพันธ์กับนโยบายอื่นขององค์การ ต้องกระชับรัด ใจง่าย และควรกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร มีความยืดหยุ่นได้ในตัว แต่มีหลักการแน่นอน และควรตั้งอยู่บนรากฐานแห่งความเป็นจริง มีเหตุผลและครอบคลุมสิ่งที่ประสงค์

เทียนฉาย กิระนันท์ (2530 : 14) ให้ความเห็นว่า นโยบายที่คตินั้นควรสะท้อนวัตถุประสงค์ขององค์กรที่กำหนดไว้อย่างมีเหตุผลเป็นที่ยอมรับได้ นโยบายควรให้สอดคล้องต้องกันทั้งในระดับเดียวกันและต่างระดับ ควรมีความยืดหยุ่นพอสมควร โดยเฉพาะในทางที่จะสามารถประยุกต์ใช้ได้ ในหลายๆ สถานการณ์ นอกจากนี้ นโยบายควรเขียนเป็นลานลักษณ์อักษร และนโยบาย ควรได้รับการตรวจสอบอยู่เสมอว่ายังทันสมัย และใช้ได้ ในสภาวะการณ์ปัจจุบัน ไม่ล้าสมัย

ประชุม รอดประเสริฐ (2533 : 14-15, อ้างจาก Glueck, 1977 : 339) กล่าวว่า นโยบายเป็นกรอบสำหรับการตัดสินใจของผู้บริหารในลักษณะแสดงให้เห็นถึงวิถิทาง และผลแห่งการดำเนินงาน นโยบายที่ดียอมทำให้การตัดสินใจถูกต้องและติดตามไปด้วย นโยบายที่ดียอมทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดย

- 1) ช่วยสนับสนุนให้มีการตัดสินใจที่ถูกต้อง
- 2) เป็นการควบคุมขั้นพื้นฐานของการบริหารงาน
- 3) ทำให้เกิดความแน่นอนและการประสานงานในการปฏิบัติงาน
- 4) ช่วยลดเวลาที่จะต้องใช้ในการตัดสินใจ

เสนาะ ติเขาว์ และคณะ (2521 : 37-38) กล่าวถึงความสำคัญของนโยบาย คือ นโยบายก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างกัน ประหยัดเวลาของฝ่ายบริหาร ช่วยพัฒนาให้คนได้เป็นผู้บริหารในอนาคต และสร้างภาพพจน์ขององค์กร

เทอร์รี่ (Terry, 1977 : 190 อ้างถึงใน ประชุม รอดประเสริฐ, 2533 : 16-17) ได้กล่าวถึงความสำคัญของนโยบายที่มีต่อการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพดังนี้

- 1) นโยบายจะช่วยให้ผู้บริหารทราบว่าทำอะไร ทำอย่างไร และใช้ปัจจัยชนิดใดบ้าง นโยบายช่วยให้ผู้บริหารปฏิบัติงานต่าง ๆ อย่างมีความมั่นใจ เพราะนโยบายเป็นทั้งแผนงาน เครื่องชี้ทิศทาง และหลักประกันที่ผู้บริหารทุกระดับชั้นจะต้องยึดถือ
- 2) นโยบายจะช่วยให้บุคลากรทุกระดับชั้นในองค์กรหรือหน่วยงานได้เข้าใจถึงภารกิจของหน่วยงานที่ตนเองสังกัด รวมทั้งวิธีการที่จะปฏิบัติภารกิจให้ประสบผลสำเร็จโดยไม่ซ้ำซ้อนกับภาระหน้าที่ของหน่วยงานอื่น ๆ ภายในองค์กรเดียวกัน และนโยบายยังจะช่วยให้การประสานงานระหว่างหน่วยงานเป็นไปได้อย่างขึ้น
- 3) นโยบายก่อให้เกิดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการบริหารทุกชนิด การบริหารงานโดยมีเป้าหมายจะทำให้ประหยัดทั้งการเงิน เวลา บุคลากร รวมถึงศักยภาพของบุคลากร และทำให้การทำงานของบุคลากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุถึงเป้าหมายขององค์กรหรือหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ

4) นโยบายจะช่วยสนับสนุนส่งเสริมการใช้อำนาจของผู้บริหารให้เป็นไปโดยถูกต้อง มีเหตุผลและความยุติธรรม อันจะนำมาซึ่งความเชื่อถือ ความจงรักภักดี และความมีน้ำใจในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งจะส่งผลให้องค์การบรรลุถึงเป้าหมายโดยมีปัญหาลดอุปสรรคน้อย หรือไม่มีเลย

5) นโยบายจะช่วยให้เกิดการพัฒนากิจการทางการบริหาร เพราะนโยบายจะพัฒนาผู้บริหารงานหรือผู้ใช้ให้มีความสามารถในการแปลความ (Interpretation) และทำให้นโยบายเป็นสิ่งที่สามารถจะปฏิบัติได้ (Feasibility) นอกจากนี้ นโยบายจะพัฒนาผู้บริหารให้รู้จักคิด (Think of) ทำนโยบายขึ้นแทนที่จะคิด

ประชุม รอดประเสริฐ (2533 : 29-30) ได้กล่าวสรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบของนโยบายว่า ในการกำหนดนโยบาย สิ่งแรกที่จะต้องกำหนดขึ้นคือวัตถุประสงค์ ซึ่งมีขอบเขตกว้างขวางและเป็นข้อความที่แสดงออกถึงอุดมการณ์หรือปรัชญาในการดำเนินกิจกรรมให้เป็นไปตามความมุ่งหวัง แล้วจึงกำหนดนโยบาย ซึ่งเป็นแนวทางการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์หนึ่งอาจมีหลายนโยบายหรือหลายแนวทาง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ปฏิบัติที่จะต้องเลือกและตัดสินใจโดยคำนึงถึงความมีเหตุผล และความประหยัดทั้งเวลาและทุนทรัพย์ เมื่อนโยบายได้รับการกำหนดแล้ว การที่จะทำให้นโยบายดำเนินงานได้ย่อมต้องมีกลยุทธ์ (Strategy) ซึ่งถือเป็นนโยบายรองที่มีความเฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น และต้องอาศัยวิธีการ (Methods) ซึ่งเป็นแนวทางเฉพาะที่จะกำหนดขึ้น เพื่อทำให้กลยุทธ์ได้รับการปฏิบัติให้สำเร็จลุล่วงไปได้ ทั้งกลยุทธ์และวิธีการอาจมีมากกว่าหนึ่ง ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม อนึ่งกลยุทธ์และวิธีการอาจเรียกว่า มาตรการ (Procedures) ซึ่งหมายถึงกระบวน (Series) ของขั้นตอนที่กำหนดขึ้น เพื่อทำให้นโยบายบรรลุถึงความสำเร็จ

ธงชัย สันติวงษ์ (2536.: 54) ได้สรุปหลักทั่วไปสำหรับการจัดทำนโยบายไว้อย่างกว้าง ๆ ได้ดังนี้ คือ

- 1) นโยบายจะต้องอยู่บนพื้นฐานข้อเท็จจริงของการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 2) นโยบายย่อยจะต้องสนับสนุนนโยบายใหญ่เสมอ
- 3) นโยบายต่าง ๆ จะต้องประสานเข้ากันได้เป็นอย่างดี
- 4) นโยบายจะต้องชัดเจนเป็นที่เข้าใจได้ง่ายและควรเขียนขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร
- 5) นโยบายจะต้องมีความแน่นอนและคล่องตัวได้ตามสมควร
- 6) นโยบายที่จัดทำขึ้นจะต้องเหมาะสมและรัดกุมมากที่สุด

สมบูรณ์ พรหมภาพ (2521 : 105) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการกำหนดนโยบาย ดังนี้

- 1) ต้องก่อรูปนโยบายเสียก่อน

- 2) วิเคราะห์นโยบายโดยรอบคอบ
- 3) ศึกษารายละเอียดของนโยบาย และองค์ประกอบอื่น ๆ อย่างถี่ถ้วน
- 4) การยอมรับหลักการของนโยบายนั้น ๆ
- 5) การดำเนินการรวบรวมนโยบาย
- 6) การแถลงหรือการชี้แจงนโยบาย

ธงชัย สันติวงษ์ (2536 : 54) ได้กล่าวถึงกระบวนการของนโยบาย ดังนี้

- 1) ขั้นการจัดทำนโยบาย (Policy Formulation)
- 2) ขั้นการแจกจ่ายนโยบาย (Policy Dissemination)
- 3) ขั้นการชี้แจงให้เกิดความเข้าใจในนโยบาย (Policy Communication)
- 4) ขั้นการยอมรับนโยบาย (Policy Acceptance)
- 5) ขั้นการใช้นโยบาย (Policy Application)
- 6) ขั้นการตีความนโยบาย (Policy Interpretation)
- 7) ขั้นการพิจารณาบททวนและประเมินผลนโยบาย (Policy Control : Review and

Appraisal)

ส่วนประธาน คงฤทธิศึกษากร (2529 : 55) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการกำหนดนโยบาย

ดังนี้

- 1) การรวบรวมปัญหาหรือความต้องการ
- 2) การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3) การกำหนดนโยบาย

นอกจากนี้ ประชุม รอดประเสริฐ (2533 : 46-54 อ้างจาก ดลูไฮและลินด์ (Dluhy and Lind, 1967 : 82-89) ได้จำแนกกระบวนการในการกำหนดนโยบายออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

- 1) การวิจัยและการวิเคราะห์นโยบาย (Policy Research and Analysis)
- 2) การพัฒนาและกำหนดโครงสร้างนโยบาย (Policy Development and Structuring)
- 3) การเสนอใช้และการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Purveyance and

implementation)

- 4) การประมาณการและการประเมินผลนโยบาย (Policy Assessment and Evaluation)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า นโยบายคือหลักการที่กำหนดขึ้น โดยองค์กรสำหรับเป็นแนวทาง หรือเป็นกรอบควบคุมการปฏิบัติงาน นโยบายที่ดี ควรสะท้อนวัตถุประสงค์ขององค์กรที่กำหนดไว้ อย่างมีเหตุผลเป็นที่ยอมรับได้ มีความกระชับรัดกุม เข้าใจง่าย มีความยืดหยุ่น ตั้งอยู่บนรากฐานแห่ง

ความเป็นจริง และควรกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร ความสำคัญของนโยบายคือก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างกันและช่วยให้มีการตัดสินใจที่ถูกต้อง และช่วยให้บุคลากรในองค์การได้เข้าใจถึงภารกิจของหน่วยงานที่ตนเองสังกัด โดยมีขั้นตอนหรือกระบวนการในการกำหนดนโยบายคือการวิจัยและการวิเคราะห์นโยบาย การพัฒนาและกำหนดโครงสร้างนโยบาย การเสนอใช้และการนำนโยบายไปปฏิบัติ และการประมาณการและการประเมินผลนโยบาย

3. การวางแผน

การวางแผนเป็นศาสตร์ที่ได้รับการยอมรับ จากวงการบริหารอย่างกว้างขวางในปัจจุบันผู้บริหารส่วนมากมีความคุ้นเคย มีความเข้าใจ และสามารถใช้การวางแผนเพื่อการบริหารงานในหน่วยงานของตนได้เป็นอย่างดี ได้มีผู้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการวางแผนไว้หลายท่าน ดังนี้

ชนิตา รักษ์พลเมือง (2532 : 131) ได้ให้ความหมายของการวางแผนไว้ว่า การวางแผนหมายถึง กระบวนการตัดสินใจสำหรับอนาคตของประเทศ โดยมุ่งที่จะบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดทิศทาง และควบคุมไว้แล้วด้วยวิถีทางที่ดีที่สุด เท่าที่จะเป็นไปได้ ประชุม รอดประเสริฐ (2533 : 89) กล่าวว่า การวางแผนเป็นกระบวนการที่บุคคล หรือหน่วยงานได้กำหนดขึ้นไว้ล่วงหน้า เพื่อการปฏิบัติงานในอนาคต การวางแผน ประกอบด้วย กระบวนการต่าง ๆ หลายขั้นตอน ซึ่งบางขั้นตอนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการกระทำก่อน และด้วยความรวดเร็วทั้งนี้เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

พนัส หันนาคินทร์ (2526 : 27) อธิบายว่า การวางแผน หมายถึง การตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร และมีความต้องการที่จะให้หน่วยงานย่อย ทำงานประสานกันอย่างไร เพื่อให้งานของส่วนรวมดำเนินไปอย่างราบรื่น ส่วนธงชัย สันติวงษ์ (2531 : 36) กล่าวสรุปว่า การวางแผน คือ การคิดวิเคราะห์ และตัดสินใจ กำหนดวิธีการทำงานไว้ล่วงหน้า เพื่อผลสำเร็จที่ต้องการซึ่งสอดคล้องกับที่ กิติมา ปรีดีคิลิก (2532 : 24) ได้ให้ความหมายของการวางแผนไว้ว่า การวางแผน หมายถึง การเตรียมการล่วงหน้า เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย โครงการ วิธีการแก้ปัญหา ตลอดจนการแสวงหาวิธีการที่ดีที่สุด ง่ายที่สุด และรวดเร็วที่สุด เพื่อดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ ยังหมายถึง การจัดลำดับกิจกรรมสำคัญ ๆ ตามลำดับก่อนหลัง และตามลำดับเวลาที่จะต้องทำให้เสร็จ จัดให้มีทรัพยากรในการบริหารให้เพียงพอ วางแผนเพื่อให้มีการประสานงานตลอดจนกำหนดระบบการควบคุมงาน

ประดม แสงสว่าง (2527 : 3) กล่าวว่า การวางแผน หมายถึง การวางจุดหมายและความประสงค์ การที่เราจะทำอะไรทุกสิ่งทุกอย่างให้ได้ดั่งนั้น เราจำเป็นจะต้องมีความมุ่งประสงค์เสียก่อนว่า เราทำงานเพื่ออะไร แล้วจึงดำเนินการให้เป็นไปตามนั้น การวางนโยบายหรือโครงการ

พร้อมทั้งกำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน และควรจะให้คนวางโครงการนั้น เป็นคนทำด้วย และควรเป็นโครงการที่อยู่ในความนิยมในปัจจุบัน

อุทัย หิรัญโต (2525 : 88) ได้ให้แนวความคิดว่า การวางแผนคือ การจัดลำดับขั้นของการวางแผน โดยยึดหลักการว่าต้องเริ่มจากเป้าหมาย วัตถุประสงค์ซึ่งกำหนดโดยผู้บริหารระดับสูง แล้วกำหนดรายละเอียดปลีกย่อยลงไป จนถึงขั้นปฏิบัติซึ่งได้แก่ โครงการแผนดำเนินงาน และลำดับขั้นของการวางแผนเป็นสำคัญ

อุทัย บุญประเสริฐ (2532 : 19) ได้เน้นให้เห็นความสำคัญของการวางแผนว่า การวางแผนเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งของการบริหาร ที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เป็นงานสำคัญยิ่งในกระบวนการบริหารและการจัดการของหน่วยงาน และระบบบริหารทั้งระบบ รายละเอียดที่แสดงไว้ในแผนจะเป็นเค้าโครงของสิ่งที่คาดว่าจะต้องปฏิบัติ จัดทำในอนาคต เป็นกิจกรรมที่คาดว่าจะต้องปฏิบัติ เค้าโครงการทำงานและรายละเอียดต่าง ๆ นั้น เป็นผลมาจากการค้นหาและกำหนดวิธีทำงานในอนาคต เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประชุม รอดประเสริฐ (2533 : 104 อ้างจาก Terry, 1977 : 221-224) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวางแผน ไว้ดังนี้

- 1) การวางแผนทำให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปอย่างมีวัตถุประสงค์ และมีระเบียบมีระบบ
- 2) การวางแผนจะชี้ถึงความจำเป็นที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานในอนาคต
- 3) การวางแผนช่วยแก้ปัญหาของลักษณะคำถามที่ว่า “อะไรจะเกิดขึ้นถ้า...” (What if)
- 4) การวางแผนเป็นเครื่องมือให้ข้อมูลพื้นฐานในการควบคุมการปฏิบัติงาน
- 5) การวางแผนจะส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการปฏิบัติงาน
- 6) การวางแผนช่วยให้สามารถมองเห็นภาพรวมทั้งหมดของการปฏิบัติงานของ

องค์การ

7) การวางแผนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความสมดุลในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือใช้เพื่อการปฏิบัติงาน

8) การวางแผนช่วยให้ผู้บริหารมีความเจริญก้าวหน้าในฐานะและตำแหน่งของหน้าที่การทำงาน

สุธี สุทธิสมบูรณ์ และสมาน รังสิโยกฤษฎ์ (2536 : 14) ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับความสำคัญของการวางแผนในแง่ของประสิทธิภาพว่า การวางแผนจะช่วยให้สามารถเข้าใจปัจจัยใน

การบริหารอัน ได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของ และวิธีการปฏิบัติงานได้ตามความต้องการและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ทางการบริหารและทรัพยากร อันจำกัด อีกทั้งช่วยให้เกิดการประหยัดด้วย

สมคิด บางโม (2538 : 52-54) ได้จำแนกประเภทของการวางแผนออกเป็น 3 ลักษณะ คือ ลักษณะแรก จำแนกตามระยะเวลา แบ่งออกเป็นแผนระยะสั้น (1 ปี) แผนระยะปานกลาง (3-5 ปี) และแผนระยะยาว (5 ปีขึ้นไป) ลักษณะที่สอง จำแนกตามระดับการบริหารประเทศ แบ่งออกเป็นแผนระดับชาติ แผนระดับภาค และแผนระดับท้องถิ่น และลักษณะที่สาม จำแนกตามระดับขององค์การ แบ่งออกเป็น แผนส่วนรวมหรือแผนแม่บท แผนสาขา และแผนงาน โครงการ หรือแผนปฏิบัติ ส่วนพยอม วงศ์สารศรี (2533 : 76-78) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจำแนกแผนเพิ่มเติม คือ จำแนกตามระดับการจัดการ แบ่งออกเป็นแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning) แผนบริหาร (Administrative Planning) และแผนปฏิบัติการ (Operational Planning) จำแนกตามลักษณะการปฏิบัติ แบ่งออกเป็น แผนใช้ประจำ (Standing Planning) แผนใช้เฉพาะครั้ง (Adhoc or Single Planning) ดังนั้นการวางแผนที่ดี ต้องทำเป็นกระบวนการตามลำดับขั้นตอน ดังที่สุทธิ สุธิต สมบูรณ์ และสมาน รังสิโยกฤษฎ์ (2536 : 20) ได้แบ่งขั้นตอนของการวางแผนออกเป็นสี่ขั้น คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ของแผน การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การดำเนินการวางแผนให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยคำนึงถึงคำถามต่าง ๆ เช่น ทำอะไร ทำอย่างไร ใครทำ ทำที่ไหน เมื่อไร และขั้นสุดท้ายคือ เสนออนุมัติดำเนินการตามแผนที่วางไว้

ส่วนแมสซี และดักลาส (Massie and Douglas, 1981 : 220 -222 อ้างถึงในประชุม รอดประเสริฐ, 2533 : 118-119) กล่าวว่ากระบวนการวางแผนประกอบด้วย ขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอน คือ ระบุเป้าประสงค์ การค้นหาโอกาสและการพิจารณา ถึงอุปสรรคปัญหา การเปลี่ยนโอกาสให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ การเลือกวัตถุประสงค์ที่ดีที่สุดเพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน และการตรวจสอบทบทวนผลอันเกิดจากการปฏิบัตินั้น

ส่วนเทียนฉาย กิระนันท์ (2531 : 6) ได้จำแนกระบบการวางแผนออกเป็น 4 ระบบย่อย คือ การเตรียมการวางแผน การจัดทำแผน การกำกับและประเมินผลการปฏิบัติตามแผน และการปรับแผนหรือการจัดทำแผนใหม่

นอกจากนี้รัชชัย สันติวงษ์ (2536 : 54-57) ได้อธิบายกระบวนการวางแผนประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ การตั้งข้อสมมติฐานเกี่ยวกับอนาคต การกำหนดวัตถุประสงค์ การพัฒนากลยุทธ์ การสร้างเป้าหมายระยะปานกลาง การกำหนดแผนปฏิบัติงาน การปฏิบัติตามแผน และกลไกข้อมูลย้อนกลับ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การวางแผนคือ กระบวนการตัดสินใจ กำหนดทางเลือกที่จะดำเนินงานในอนาคตเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ การวางแผนเป็นเรื่องมีที่

สำคัญยิ่งในการบริหารงานที่เป็นระบบ ทำให้บุคลากรทุกฝ่ายรู้ทิศทางการทำงานไปตามที่กำหนดไว้ รู้สภาพปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และพร้อมที่จะตัดสินใจปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ ช่วยให้มีการทำงานเป็นทีม ลดความซ้ำซ้อน และความขัดแย้งกัน กระบวนการวางแผนจึงควรประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้ คือ ขั้นตอนการวางแผน ขั้นการวางแผน จัดทำแผน ขั้นการจัดทำรายละเอียดของแผน ขั้่นนำแผนไปปฏิบัติ และขั้นการประเมินผล การปรับแผนและการจัดทำแผนใหม่เพื่อหาข้อบกพร่อง นำไปเป็นพื้นฐานการวางแผนใหม่

4. การจัดองค์การ

การจัดองค์การเป็นลักษณะงานที่ผู้บริหารจะต้องทำการวางโครงสร้างอย่างมีระบบระเบียบเพื่อจัดอุปสรรคต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นและเพื่อเป็นแนวทางที่จะส่งเสริมให้การปฏิบัติการกิจขององค์การลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ สวงวน สุทธิเลิศอรุณ (2529 : 37) ได้ให้ความหมายของ การจัดองค์การว่า การจัดองค์การ หมายถึง การจัดหน่วยงานโดยการแบ่งงานของหน่วยงานเป็นหน่วยย่อย พร้อมทั้งกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละส่วนงาน ตลอดจนกำหนดสายงานควบคุม บังคับบัญชาในลักษณะหน่วยงานหลัก (Line) หน่วยงานที่ปรึกษา (Staff) และหน่วยงานช่วย (Auxiliary) พร้อมทั้งกำหนดช่วงการบังคับบัญชาไว้ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับที่กิติมา ปรีดีติติก (2532 : 26) ให้ทัศนะว่า การจัดองค์การเป็นเทคนิคพื้นฐานในการบริหารงานอย่างหนึ่ง มีลักษณะเป็นการกำหนดโครงสร้างขององค์การนั้น ๆ ขึ้นมา เป็นการช่วยให้ทราบถึงตำแหน่งหน้าที่ สถานะและการควบคุมบังคับบัญชาอย่างกว้าง ๆ ทำให้สามารถจัดโครงสร้างสอดคล้องกับนโยบาย วัตถุประสงค์ขององค์การ อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบของทั้งหน่วยงานหลัก (Line) หน่วยงานที่ปรึกษา (Staff) และหน่วยงานช่วยเหลือ (Auxiliary)

สุวิทย์ บุญช่วย (2525 : 29) กล่าวว่า การจัดองค์การ หมายถึง วิธีการจัดระบบการทำงานทั้งหมดภายในองค์การรูปนัย โดยจำแนกและกำหนดลักษณะของตำแหน่งงาน วิธีปฏิบัติขอบเขตของอำนาจหน้าที่ และการประสานงานระหว่างตำแหน่งต่าง ๆ ให้แน่นอนเพื่อให้การทำงานขององค์การดำเนินไปอย่างมีระเบียบแบบแผนสะดวกแก่การบริหารงาน

สมคิด บางโม (2538 : 94) ได้สรุปว่า การจัดองค์การ หมายถึงการจัดแบ่งองค์การออกเป็นหน่วยงานย่อย ๆ ให้ครอบคลุมภารกิจ และหน้าที่ขององค์การ พร้อมกำหนดอำนาจหน้าที่และความสัมพันธ์กับองค์กรย่อยอื่น ๆ ไว้ด้วย ทั้งนี้ เพื่ออำนวยความสะดวก ในการบริหารให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

ศิริอร ชันรหัตต์ (2536 : 78) ได้ให้คำจำกัดความในลักษณะเดียวกันว่า การจัดองค์การ คือการจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างส่วนงานต่าง ๆ และบุคคลในองค์การ โดยกำหนดภารกิจ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้ชัดเจน เพื่อให้การประกอบการตามภารกิจขององค์การบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

สมพงศ์ เกษมสิน (2521 : 110) อธิบายว่า การจัดองค์การ หมายถึง กระบวนการที่จัดตั้งขึ้นเพื่อความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะสามารถทำให้การประกอบการขององค์การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ธีรวิภา ประทุมพรรัตน์ และคณะ (2530 : 40) ได้ให้คำจำกัดความว่า การจัดองค์การ เป็นการกำหนดรูปแบบโครงสร้างของอำนาจหน้าที่ในการทำงาน การแบ่งการทำงานออกเป็นหน่วยย่อยและประสานงานเพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ชุมศักดิ์ อินทร์รัชย์ (2531 : 30) กล่าวว่า การจัดองค์การ คือการจัดหน่วยงาน ต่าง ๆ ขึ้นในองค์การ เพื่อความสะดวกในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ หน่วยงานต่างๆ เหล่านี้อาจจะประสานงานอย่างเป็นระบบและรับผิดชอบงานต่าง ๆ โดยเฉพาะ ซึ่งจัดเป็นโครงสร้างของงานขึ้นมา ประกอบด้วย สายงานบังคับบัญชา สายงานในหน้าที่และความรับผิดชอบในแต่ละงานเหล่านี้ขึ้นอยู่กับลักษณะงานและบุคลากรผู้รับผิดชอบ

อย่างไรก็ตาม สมบูรณ์ พรรณภาพ (2521 : 122) ได้สรุปองค์ประกอบต่างๆ ของการจัดองค์การโดยย่อ ดังนี้คือ

- 1) การกำหนดหน้าที่การงาน คือ การแสดงลักษณะสำคัญของงาน โดยแยกออกให้เห็นความแตกต่างกันของงานแต่ละอย่าง
- 2) การแบ่งการทำงาน คือ การแบ่งภาระหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้ร่วมงานแต่ละคน
- 3) การรวมและการกระจายอำนาจในการจัดองค์การ ได้แก่ การมอบหมายอำนาจในการวินิจฉัยสั่งการให้แก่หน่วยงานย่อยภายในองค์การ
- 4) หน่วยงานที่สำคัญขององค์การ ได้แก่ การกำหนดตำแหน่งของผู้ร่วมงานแบ่งออกเป็น 2 หน่วย คือ หน่วยงานหลัก หมายถึง หน่วยงานที่ทำหน้าที่โดยตรงกับวัตถุประสงค์หลักขององค์การและหน่วยงานที่ปรึกษา หมายถึง หน่วยงานที่ทำหน้าที่เพื่อให้งานหลักสามารถปฏิบัติงานได้ผลดียิ่งขึ้น บางครั้งอาจจำเป็นต้องมีหน่วยงานช่วยเหลือ จะช่วยให้หน่วยงานหลักและหน่วยงานที่ปรึกษา ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- 5) การส่งเสริมสัมพันธ์ภาพระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ หมายถึง การพิจารณาหาช่องทางให้การปฏิบัติงานภายในองค์การดำเนินไปโดยสะดวกราบรื่น เรียบร้อย รวดเร็ว

- 6) สายการบังคับบัญชา หมายถึง การสร้างความสัมพันธ์กันตามลำดับชั้น ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาในแต่ละองค์การ
- 7) ช่วงการบังคับบัญชา คือ การกำหนดให้แน่นอนลงไปว่า ผู้บังคับบัญชาคนหนึ่ง มีขอบเขตของการรับผิดชอบในการบังคับบัญชามากน้อย กว้างขวางเพียงใด
- 8) เอกภาพทางการบริหาร หมายถึง การจัดให้อำนาจควบคุมบังคับบัญชามารวมอยู่ที่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือคณะบุคคลคณะใดคณะหนึ่งโดยเด็ดขาด
- 9) อำนาจหน้าที่ เป็นสิทธิที่จะออกคำสั่งและมีอำนาจที่จะโน้มน้าวให้บุคคลอื่นปฏิบัติตาม
- 10) การกำหนดความรับผิดชอบ คือ สิ่งที่เป็นสิทธิในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ หรือพันธะผูกพัน ในการปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงอันหมายถึง การปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์
- สิริวรรณ สัญขานนท์ และเจริญ โชไชย (2529 : 49) กล่าวว่าในสำนักงานทั่วไป จะยึดหลักการจัดองค์การต่อไปนี้ หลักการกำหนดวัตถุประสงค์ หลักของการมอบอำนาจหน้าที่ควบคู่กับความรับผิดชอบ หลักของการมีผู้บังคับบัญชาคนเดียว หรือมีเอกภาพในการบังคับบัญชา หลักการมอบหมายงานที่มีประสิทธิภาพ หลักการกำหนดสายการบังคับบัญชา หลักของการมีจุดมุ่งหมายรวมกัน กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ บุคลากร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ การจัดแบ่งงานสำนักงานออกตามความเหมาะสม กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานหลัก (Line) และหน่วยงานที่ปรึกษา (Staff)
- ธีรวุฒิ ประทุมพรรัตน์ และคณะ (2530 : 44) ได้สรุปหลักการในการจัดองค์การไว้ 9 ประการ คือ การมีวัตถุประสงค์ การลดหลั่นในการบังคับบัญชา การมีเอกภาพในการบังคับบัญชา การมีขอบเขตในการบังคับบัญชา การมีการสื่อสาร การแบ่งงานกันทำตามความชำนาญ แบ่งตามหลักสายงานตรง สายงานช่วย และหน่วยช่วยงาน มีการประสานงาน และมีการให้อำนาจและความรับผิดชอบ
- นอกจากนี้ สมพงษ์ เกษมสิน (2521 : 112) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับหลักการจัดองค์การไว้ 6 ประการ คือ วัตถุประสงค์ การแบ่งงานออกเป็นส่วนๆ จัดกลุ่มงานให้เข้าเป็นหมวดหมู่ ระบุหน้าที่การงาน มอบหมายงานให้เหมาะสมกับบุคคล มอบหมายอำนาจหน้าที่ให้ได้สัดส่วนกับงาน
- กิติมา ปรีดีคิลก (2532 : 26) ได้กล่าวถึงหลักของการจัดองค์การว่า จะต้องมีนโยบาย และวัตถุประสงค์อันชัดแจ้ง มีการแบ่งงานกันทำตามความชำนาญ (Specialization) มีการจัดสายการบังคับบัญชา (Chain of Command) ช่วงการบังคับบัญชา (Span of Control) เอกภาพการบังคับบัญชา (Unity of Command) และอำนาจทางการบริหาร (Centralization or Decentralization)

ส่วน สมคิด บางโม (2538 : 95-98) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับหลักการจัดองค์การว่า จะต้องมีการกำหนดหน้าที่การงาน (Function) มีการแบ่งงาน (Division of Work) มีหน่วยงานสำคัญขององค์การ ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานหลัก (Line) หน่วยงานที่ปรึกษา (Chain of Command) มีช่วงของการควบคุม (Span of Control) มีเอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of Command) และมีแผนภูมิขององค์การ (Organization Chart) ซึ่งประกอบด้วย แผนภูมิโครงสร้างหลัก (Skeleton Chart) แผนภูมิแสดงตัวบุคคล (Personnel Chart) และแผนภูมิแสดงหน้าที่การงาน (Function Chart)

นอกจากนี้สิริอร ชันรหัตต์ (2536 : 82-83) ได้สรุปหลักในการจัดองค์การที่ดีจะต้องมีองค์ประกอบ และแนวปฏิบัติ 11 ประการ คือ การมีวัตถุประสงค์ (Objective) มีการมอบหมายงานตามความสามารถเฉพาะอย่าง (Specialization) มีการประสานงาน (Coordination) มีการกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority) มีความรับผิดชอบในผลของการกระทำ (Responsibility) มีความสมดุลในการมอบหมายงาน (Balance) มีการกระทำต่อเนื่อง (Continuity) มีการโต้ตอบและสื่อสารระหว่างกัน (Correspondence) มีการกำหนดขอบเขตของการควบคุม (Span of Control) มีความเป็นเอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of Command) มีการปฏิบัติตามลำดับขั้นของสายการบังคับบัญชา (Ordering) และมีการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง (Promotion)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การจัดองค์การ เป็นการจักระบบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอำนาจหน้าที่และทรัพยากรการบริหาร เพื่อให้การทำงานขององค์การดำเนินไปสู่เป้าหมายอย่างมีระบบระเบียบ ทันทีกับความเจริญเติบโตตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การจัดองค์การมีหลักที่ควรคำนึง คือ วัตถุประสงค์ขององค์การต้องชัดเจน ทุกคนมีความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน มีการแบ่งงานกันทำความสามารถของแต่ละบุคคล มีสายการบังคับบัญชา ทำให้ทราบว่าใครเป็นผู้บังคับบัญชาใคร มีช่วงการบังคับบัญชาที่ลดหลั่นกันลงไป มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบตามสายงานที่ได้รับมอบหมาย มีเอกภาพในการบังคับบัญชา และจะต้องมีการประสานงานกันทั้งภายในและภายนอกองค์การ

5. การบริหารงานบุคคล

คนเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งของการบริหาร เพราะคนเป็นผู้ปฏิบัติงานทุกอย่างขององค์การ หากไม่มีคนหรือมีคนไม่มีคุณภาพ การบริหารให้บรรลุเป้าหมายขององค์การย่อมดำเนินไปโดยยากยิ่ง ดังนั้นหลักการบริหารสมัยใหม่จึงให้ความสำคัญต่อการจัดบุคลากรขององค์การมากยิ่งขึ้น แม้ในปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีมากขึ้น หากการจัดการในด้านบุคลากรขาดประสิทธิภาพ จะทำให้การพัฒนาองค์การไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ได้มีผู้ให้ทัศนะไว้หลายทัศนะ คือ

สุวิทย์ บุญช่วย (2525 : 83) กล่าวว่า การบริหารงานบุคคล เป็นวิชาการที่ว่าด้วยการใช้คนให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ก่อนที่จะได้คนมาทำงานก็จะต้องมีการคัดเลือกหรือสรรหาเพื่อจะให้ได้มาซึ่งคนที่มีประสิทธิภาพ จะได้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพ

ภิญโญ สาธร (2519 : 155) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานบุคคลว่า การบริหารงานบุคคล คือการใช้คนให้ทำงานได้ผลดีที่สุด โดยใช้เวลาน้อยที่สุด และสิ้นเปลืองเงินและวัสดุในการทำงานนั้น ๆ น้อยที่สุด ในขณะที่เดียวกันคนที่เราใช้นั้นมีความสุข มีความพอใจที่จะให้ผู้บริหารใช้ พอดีที่จะทำงานตามที่ผู้บริหารต้องการ หรืออีกนัยหนึ่ง ก็คือ การบริหารให้บรรดาบริการต่าง ๆ ของฝ่ายผู้ให้การศึกษาดำเนินไปด้วยดี และเกิดประโยชน์สมตามความมุ่งหมายของการศึกษา โดยอาศัยเทคนิคในการคัดเลือกบุคคลที่มาทำงานให้เหมาะสม และเทคนิคในการพัฒนาบุคคลที่มีอยู่แล้ว ให้มีความรู้ความสามารถที่จะทำงานให้เกิดประโยชน์ ขณะเดียวกันก็ส่งเสริมให้คนเหล่านั้นมีความเจริญก้าวหน้า และได้รับผลตอบแทนเป็นที่พอใจ และมีความสุขในการทำงานส่วนเสนาะ ดิยาว (2534 : 7-8) ได้ให้ทัศนะว่า การบริหารงานบุคคลเป็นการจัดระเบียบและดูแลบุคคลให้ทำงานเพื่อให้บุคคลใช้ประโยชน์และความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคลให้มากที่สุด รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาตั้งแต่ระดับสูงสุดและต่ำสุดรวมถึงการดำเนินการต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องกับคนทุกคนในองค์กรนั้น

สุธี สุทธิสมบุรณ์ และสมาน รังสีโยกฤษฎ์ (2536 : 32) และสมพงษ์ เกษมสิน (2526 : 6) กล่าวอย่างสอดคล้องกันว่า การบริหารบุคคล เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับบุคคลในองค์กรหรือหน่วยงาน นับตั้งแต่การสรรหาบุคคลมาปฏิบัติงาน การบรรจุและแต่งตั้ง การพัฒนา การบำรุงรักษา การประเมินผลการปฏิบัติงาน ไปจนถึงการให้พ้นจากงาน ส่วนชูศักดิ์ เทียงตรง (2517 : 8) มีความเห็นว่า การบริหารงานบุคคลเป็นขบวนการที่ต้องมีนโยบาย แผนการตั้งแต่ก่อนที่จะรับบุคคลเข้ามาทำงาน ค้นหาบุคคลที่มีคุณลักษณะเหมาะสมมาทำการสอบคัดเลือกหรือแข่งขัน จนกระทั่งถึงการพัฒนาให้ผู้ปฏิบัติงานอยู่แล้ว ได้อุทิศเวลา กำลังกาย กำลังใจ ให้กับงานอย่างแท้จริงตลอดจนการบำรุงรักษาบุคคลที่มีคุณค่าต่อองค์กรให้คงอยู่ และอื่น ๆ แม้ว่าบุคคลนั้นพ้นจากหน้าที่ไปแล้วก็จะต้องจัดการเกี่ยวกับเรื่องบำเหน็จ บำนาญ เพื่อเป็นรางวัลในฐานะที่ได้ทำงาน มาเป็นระยะเวลาอันยาวนานอีกด้วย ดังนั้นการบริหารงานบุคคลจึงมีความสำคัญ และควรดำเนินไปตามหลักและกระบวนการที่ดี จึงจะทำให้การบริหารงานบรรลุเป้าหมาย ดังที่ประทาน คงฤทธิศึกษาธิกร (2529 : 76-77) ได้เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของหลักการบริหารบุคคลในปัจจุบันว่า ได้นำเอาหลักของคุณวุฒิหรือความสามารถเข้ามาใช้ เรียกว่า ระบบคุณธรรม

(Merit System) แทนระบบอุปถัมภ์ (Patronage System) ซึ่ง กิติมา ปริศิติก (2532 : 87-88) อธิบายเกี่ยวกับระบบคุณธรรมว่า ระบบคุณธรรมจะยึดหลักที่สำคัญ 4 ประการ ในการบริหารงาน คือ หลักความเสมอภาค (Equality of Opportunity) หลักความสามารถ (Competence) หลักความเชื่อมั่น (Security) และหลักความเป็นกลางทางการเมือง (Political Neutrality) ส่วนสมคิด บางโม (2538 : 125) ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับระบบคุณธรรมว่า เป็นระบบที่สอดคล้องกับแนวความคิด ตามระบบประชาธิปไตย ซึ่งก่อให้เกิดความร่วมมืออย่างจริงจังและช่วยเสริมสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา

ส่วนสมยศ นาวิการ (2536 : 451) กล่าวว่า การบริหารงานบุคคลเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับ การสรรหา การบรรจุ การฝึกอบรม และการพัฒนาสมาชิกขององค์การ นอกจากนี้ เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2525 : 19) ได้ให้ความเห็นว่า การบริหารงานบุคคลเป็นกระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการได้มา การบำรุงรักษา และการพัฒนาบุคคลในองค์การ ตลอดจนการให้คุณให้โทษแก่บุคลากร เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

การบริหารงานบุคคลโดยทั่วไปนั้นมิชอบข่ายกว้าง เนื่องด้วยเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคล ดังที่ ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2529 : 75) ได้สรุปขอบข่ายการบริหารงานบุคคล ดังนี้

- 1) การกำหนดนโยบายและการวางแผนเกี่ยวกับกำลังคน
- 2) การกำหนดตำแหน่งและอัตราเงินเดือน
- 3) ขวัญและมูลเหตุจูงใจในการทำงาน
- 4) การสรรหา และการเลือกบุคคลเข้าทำงาน
- 5) การแต่งตั้ง โอนและย้าย
- 6) การประเมินผลการปฏิบัติงาน
- 7) การรักษาวินัย
- 8) การพัฒนาตัวบุคคล
- 9) การจัดสวัสดิการ และ
- 10) การพ้นจากงาน และการจัดระบบบำเหน็จ บำนาญ

บัณฑิตศึกษาภาคสมทบ รุ่นที่ 4 (2536 : 8) ได้สรุปขอบข่ายของขั้นตอนของการบริหารงานบุคคล ที่ต้องปฏิบัติบนพื้นฐานของความต่อเนื่อง ดังนี้

- 1) การวางแผนกำลังคน
- 2) การจำแนกตำแหน่ง

- 3) การสรรหาและการคัดเลือก
- 4) การบรรจุแต่งตั้ง โอนย้าย เลื่อนตำแหน่ง
- 5) การพัฒนาบุคลากร
- 6) วินัย อุทธรณ์ ร้องทุกข์ ลงโทษ
- 7) การประเมินผลการปฏิบัติงาน
- 8) การจัดสวัสดิการ ค่าตอบแทน
- 9) การพ้นจากงาน

ส่วนขุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2531 : 10) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานบุคคลไว้ดังนี้

- 1) การวางแผน
 - 1.1) การกำหนดนโยบาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ
 - 1.2) การวางแผน จัดอัตรากำลังคน
 - 1.3) กำหนดแผนงาน
 - 1.4) กำหนดแผนบุคคล
 - 1.5) กำหนดอัตราเงินเดือน ค่าจ้าง
- 2) การสรรหา
 - 2.1) การคัดเลือก
 - 2.2) การรับสมัครสอบ
 - 2.3) การสัมภาษณ์
 - 2.4) การทดลองปฏิบัติงาน
 - 2.5) การบรรจุแต่งตั้ง
- 3) การพัฒนา บำรุงรักษา
 - 3.1) การปฐมนิเทศ
 - 3.2) การฝึกอบรม ศึกษาดูงาน
 - 3.3) การพิจารณาความดีความชอบ
 - 3.4) การจัดสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูล
 - 3.5) การจูงใจ
 - 3.6) การปกครองรักษาระเบียบวินัย
- 4) การประเมินผล
 - 4.1) การลด การเพิ่มอัตรากำลัง
 - 4.2) การขุมเลิกหน่วยงาน

4.3) การออกจากงาน

4.4) การโยกย้าย

4.5) การเกษียณ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การบริหารงานบุคคลเป็นกระบวนการของการสรรหาและคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเข้าสู่หน่วยงาน โดยจัดให้มีระเบียบและการดูแลบุคคลให้ปฏิบัติงานตามกำลังความสามารถของแต่ละบุคคลอย่างเต็มที่ รวมทั้งส่งเสริมให้ได้รับขวัญกำลังใจ และความพึงพอใจสูงสุดและให้ได้รับขวัญและความพึงพอใจ สูงสุดในการทำงาน รวมทั้งความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา ดังนั้นการบริหารงานบุคคลจะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับการบริหาร โดยใช้ระบบคุณธรรม เพื่อจัดการใช้คนทำงานให้ได้ผลสิ้นเปลืองเงินและวัสดุน้อยที่สุด โดยอาศัยหลักประชาธิปไตยเพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ตามขอบข่ายการบริหารงานบุคคล ได้แก่ การวางแผนการสรรหา การพัฒนา บำรุงรักษาและการประเมินผล เพื่อจะได้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และคุณภาพ

6. การบริหารงานงบประมาณ

การงบประมาณ เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารงานในองค์การ เพราะงบประมาณเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับใช้ในการเลือกแนวทางการจัดสรรทรัพยากรทางการเงิน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานหรือองค์การ

ได้มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการงบประมาณไว้หลายท่าน ดังนี้

ประถม แสงสว่าง (2527 : 28) นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2527 : 9) และ วีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์ (2530 : 55) ได้กล่าวสอดคล้องกันว่า การงบประมาณ หมายถึงการจัดทำงบประมาณ การเงิน การวางแผนหรือโครงการ ใช้จ่ายเงิน การบัญชี การควบคุมการใช้จ่ายเงิน โดยรอบครอบรัดกุม

เพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (2530 : 1) ได้กล่าวว่า การงบประมาณมีความหมายครอบคลุมถึงการจัดทำงบประมาณ (Budget Preparation) คือ การจัดทำแผนการดำเนินงานอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรขององค์การใดองค์การหนึ่งสำหรับระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่งในภายหน้า และการควบคุมโดยงบประมาณ (Budgetary Control) หมายถึงการติดตามเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงกับแผนงบประมาณที่วางไว้เพื่อดูว่าการดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่ แตกต่างจากแผนมากน้อยเพียงไร ด้วยเหตุใดเพื่อจะได้หาทางแก้ไขให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

จรัส โพธิศิริ (2523 : 12) และ นิพนธ์ กินาวงศ์ (2526 : 45) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การงบประมาณ หมายถึง การจัดทำงบประมาณการเงิน การใช้จ่ายเงิน การควบคุมบัญชีและตรวจสอบบัญชี หน้าที่สำคัญของผู้บริหารในด้านการงบประมาณเกี่ยวข้องกับการจัดเตรียมขออนุมัติงบประมาณ การพิจารณาให้ความเห็นชอบงบประมาณ การใช้จ่ายเงินตามงบประมาณ และการตรวจสอบใช้จ่ายในการทำงานงบประมาณรายจ่ายประจำปีของรัฐนั้น รัฐบาลจะต้องร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเป็นประจำ โดยทั่วไปเรียกว่า วงจรงบประมาณ รายจ่าย มี 4 ขั้นตอน คือ การเตรียมขออนุมัติงบประมาณ การพิจารณาให้ความเห็นชอบ การจ่ายตามรายการงบประมาณ และการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ

ประชุม รอดประเสริฐ (2533 : 207) ได้ให้ความหมายของการงบประมาณว่า เป็นวิธีการทางการเงินที่ผู้บริหารวางรูปแบบหรือแผนการดำเนินงานของตน หรือหน่วยงานของตน โดยการแสดงถึงรายรับและรายจ่าย ส่วนอดิสัย ชาติกำแหง (2525 : 131) กล่าวว่า การจัดทำงบประมาณ คือ การจัดทำรายรับ รายจ่าย กำหนดยอดเงินที่ต้องใช้จ่ายเป็นระยะ ๆ และจัดทำงบประมาณการเงินล่วงหน้าต่าง ๆ

เทียนฉาย กิระนันท์ (2531 : 98) ได้ให้หลักการเกี่ยวกับการงบประมาณว่า การงบประมาณเป็นแผนการเงินที่มีการกำหนดทรัพยากรทางการเงินให้เปลี่ยนแปลงมาเป็นวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน เนื่องจากทรัพยากรทางการเงินมีจำนวนจำกัด แต่จะต้องนำมาจัดสรรเพื่อใช้จ่ายให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่จะต้องดำเนินการมากมายหลายประการด้วยกัน จำเป็นต้องพิจารณาว่า ทำอย่างไรจึงจะสามารถใช้ทรัพยากรทางการเงินที่มีอยู่อย่างจำกัดนั้น ไปในทางที่ให้ประโยชน์มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2523 : 54) กล่าวว่า ผู้บริหารการศึกษามีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณ ที่ต้องปฏิบัติสองขั้นตอนคือ การจัดทำงบประมาณ ซึ่งเป็นการวางแผนล่วงหน้าในการขอเงิน เพื่อจัดซื้อ จัดจ้างหรือจ่าย และการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติงบประมาณ ซึ่งเป็นการใช้จ่ายเงินภายในวงเงินและรายละเอียดที่ได้รับอนุมัติจากรัฐสภา

กิติมา ปรีดีดีล (2532 : 150-151) ให้ทัศนะว่า การงบประมาณที่ดีนั้น ควรจะประกอบด้วย กระบวนการที่สำคัญคือ พิจารณาจุดหมายของโปรแกรมการศึกษา พิจารณาแผนการศึกษา จัดทำเอกสารงบประมาณ และการบริหารงบประมาณ และประเมินผล ส่วนเพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (2530 : 11) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดทำงบประมาณว่า ควรมีขั้นตอนในการจัดทำ 10 ขั้นตอน คือ การประเมินสถานะแวดล้อมขององค์การ การกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดเป้าหมาย การกำหนดนโยบายปฏิบัติการ การกำหนดข้อสมมติฐานในการวางแผน

การประเมินและจัดทำแผนสำหรับโครงการต่าง ๆ การจัดทำแผนงบประมาณระยะยาว การจัดทำแผนงบประมาณระยะสั้น การจัดทำรายการวิเคราะห์ต่าง ๆ และการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน ส่วนพรพรรณ เอกเผ่าพันธ์ (2537 : 74-75) ได้อธิบายขั้นตอนการบริหารงบประมาณหลังจากงบประมาณ ได้รับการอนุมัติแล้ว ดังนี้

1) การดำเนินการตามแผนงบประมาณ ซึ่งเป็นหน้าที่ของหน่วยงานปฏิบัติการ (Line) ทุกหน่วยงานจะต้องรับผิดชอบดำเนินการให้เป็นไปตามงบประมาณในส่วนที่เกี่ยวกับหน่วยงานของตน

2) การควบคุมงบประมาณ บางหน่วยงานจะมีฝ่ายที่รับผิดชอบเรื่องงบประมาณ โดยตรงนั้น วิธีการควบคุมในที่นี้ จึงหมายถึงการควบคุมโดยให้ฝ่ายที่รับผิดชอบส่งรายงานผลการปฏิบัติงานมาเป็นระยะ ๆ เพื่อติดตาม ตรวจสอบ ให้การดำเนินการใช้งบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3) การประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นการนำเอาผลการปฏิบัติงานจริงจากฝ่ายปฏิบัติการแล้วนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับงบประมาณของหน่วยงาน ๆ ที่ตั้งไว้

4) การสั่งการเพื่อการแก้ไข เมื่อผ่านการประเมินผลการดำเนินงานแล้ว หากเกิดผลในทางไม่ดี ผู้บริหารต้องดำเนินการแก้ไข เสนอทางเลือกเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้การปฏิบัติงานได้ผลดีขึ้น และจะต้องติดตามด้วยว่า การแก้ไวนั้น ได้ผลมากน้อยเพียงไร ทั้งนี้เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการบริหารงบประมาณในโอกาสต่อไป

นอกจากนี้ อุทัย ธรรมเตโช (2531 : 107-108) ได้กล่าวถึง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการงบประมาณไว้ว่า เพื่อให้การบริหารงานงบประมาณที่ได้รับเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อหน่วยงานได้รับแผน โครงการ ตามแผนพัฒนาประจำปี และค่าของงบประมาณถูกต้องและแน่ใจแล้ว ผู้บริหารควรดำเนินการดังนี้

- 1) นำแผนพัฒนาประจำปี ตามที่ของงบประมาณประจำปี มาตรวจสอบพิจารณาเรียงลำดับก่อนหลัง โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อม และความต้องการของทรัพยากร
- 2) นำข้อมูลที่ได้จากข้อหนึ่งมาจัดทำแผนและปฏิทินปฏิบัติงานประจำปี
- 3) มอบหมายให้ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการตามกำหนดในแผน ตั้งแต่เดือนตุลาคมเป็นต้นไป และดำเนินการต้องเป็นไปตามระเบียบพัสดุอย่างเคร่งครัด
- 4) ตรวจสอบ ควบคุม เร่งรัด และติดตามการใช้งบประมาณ ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี อย่างมีประสิทธิภาพ
- 5) จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน ตามงบประมาณ
- 6) ประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การงบประมาณ หมายถึง แผนการที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ได้เงินมาใช้จ่าย ในกิจกรรมขององค์การตามที่ระบุไว้และการใช้จ่ายเงินเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การนั้น ๆ โดยระบุให้ทราบว่า จะใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนเท่าใด ในช่วงระยะเวลาใด และเพื่อกิจการอะไร โดยให้เป็นไปด้วยความประหยัด ยุติธรรม เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุดในระยะเวลาที่กำหนด การงบประมาณจึงมีกระบวนการที่ต้องปฏิบัติคือ การจัดทำแผนงบประมาณ แผนการควบคุม ตรวจสอบการเงิน และการรายงานการใช้จ่ายเงิน โดยรอบคอบรัดกุม

ประวัติความเป็นมาของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

วิทยาลัยอิสลามศึกษา ได้รับการจัดตั้งขึ้นที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต ปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูลและสงขลา) ด้วยเหตุผลทางด้านภูมิศาสตร์ และจิตวิทยาการเมือง ดังปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ซึ่งได้กล่าวถึงสภาพทั่วไปของจังหวัดชายแดนภาคใต้ว่า

“โครงสร้างทางสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีลักษณะพิเศษ โดยเฉพาะในเขตจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาสและสตูล แตกต่างจากภาคอื่น กล่าวคือประชาชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80) นับถือศาสนาอิสลาม ใช้ภาษามลายูในชีวิตประจำวัน ไม่นิยมพูดภาษาไทย มีบางส่วนที่พูดภาษาไทยไม่ได้เลย มีขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมแตกต่างไปจากท้องถิ่นอื่น ยกเว้นประชาชนในจังหวัดสตูล ซึ่งส่วนใหญ่ นับถือศาสนาอิสลามแต่พูดและใช้ภาษาไทยอย่างแพร่หลาย สภาพของสังคมดังกล่าวจึงเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาและนำไปสู่ปัญหาด้านสังคมจิตวิทยา และปัญหาความมั่นคงของจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วย” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี, ม.ป.ป. : 169)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทำให้สภาความมั่นคงแห่งชาติตระหนักถึงความสำคัญ และได้เสนอโยบายแก้ไขความมั่นคงของจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านสังคมจิตวิทยาแก่ คณะรัฐมนตรีพิจารณา และคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นชอบเมื่อวันที่ 24 มกราคม 2521 โดยได้กำหนดคนโยบายและแนวทางการพัฒนาศึกษาไว้ข้อหนึ่งว่า “จัดให้มีการสอนศาสนาอิสลาม ในโรงเรียนประชาบาล มัธยม อาชีวะ วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย เพื่อให้เยาวชนในประเทศไม่ไปเรียนต่อต่างประเทศ” (แจ้ง สุขเกื้อ, 2526 : 126) ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้พิจารณาถึงความสำคัญในการเข้าร่วมแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และได้เสนอให้รัฐบาลกำหนดคนโยบาย เป้าหมายและมาตรการพัฒนาพื้นที่เฉพาะจังหวัด

ชายแดนภาคใต้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2539) ส่วนที่ 4 การพัฒนาพื้นที่เฉพาะและการพัฒนาเมือง บทที่ 6 (หน้า 169-174) (สนอง จันทินทร, 2526 : 22) โดยกำหนดให้จัดตั้งศูนย์กลางการศึกษาศาสนาอิสลามที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขต ปัตตานี เพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาทุกระดับจนถึงชั้นอุดมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการ พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี, ม.ป.ป. : 171)

สำหรับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้มีการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องตามบทบาท และภาระหน้าที่หลัก 4 ประการของมหาวิทยาลัย ตั้งแต่ก่อตั้งมหาวิทยาลัยเป็นต้นมา โดยได้ดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษาอิสลามศึกษา ตั้งแต่ปี 2515 หากยังมีได้กระทำอย่างเป็นทางการแต่อย่างใด (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, วิทยาลัยอิสลามศึกษา, 2531 : 7) ดังจะเห็นได้จากการที่ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้มีนโยบายที่จะเปิดวิชาอิสลาม ศึกษา เพื่อให้มีความเข้าใจด้านวัฒนธรรม ส่งเสริมเศรษฐกิจ และภาวะทางสังคมให้ดีขึ้น โดยเฉพาะความเข้าใจอันดีต่อกันด้านวัฒนธรรมของประชากรที่มีวัฒนธรรมต่างกันซึ่งอยู่ร่วมกันใน ภูมิภาคแห่งนี้ นโยบายดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า “ความแตกต่างของศาสนาและ วัฒนธรรมหาใช่อุปสรรคของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติไม” และนโยบายดังกล่าวนี้ ได้ผ่านขั้นตอน การพิจารณาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษา (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคม ศาสตร์, ม.ป.ป. : 1)

การดำเนินงานจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา เพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาศาสนา อิสลามที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้มีการดำเนินการดังนี้ (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, วิทยาลัยอิสลามศึกษา, 2531 : 13-18)

ในปี พ.ศ. 2515 ได้มีการจัดนิทรรศการทางวิชาการเรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้ อันเป็นการปูพื้นฐานทางความคิดริเริ่มเพื่อการจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา เป็นครั้งแรก

ในปี พ.ศ. 2517 นายเตาฟีก อุวยาดา เลขาธิการสภาสูงอิสลามแห่งกรุงไคโร ได้เดินทาง มาเยือนมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และได้รับทราบเกี่ยวกับกิจกรรมด้านอิสลามศึกษาของ มหาวิทยาลัย ต่อมารัฐบาลสาธารณรัฐอาหรับอียิปต์ ก็ได้มอบเงินจำนวน 10,000 ปอนด์สเตอร์ลิง (ประมาณ 400,000 บาท) เพื่อริเริ่มการดำเนินการด้านอิสลามและอาหรับศึกษา (Islamic and Arabic Studies Program) ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และได้เชิญผู้แทนมหาวิทยาลัยสงขลา นครินทร์ จำนวน 3 คน คือ ดร. ชำนาญ ประทุมสินธุ์ นายหะสัน หมัดหมาน และ นายอนันต์ โอภฤช ไปดูงานด้านอิสลามศึกษาที่กรุงไคโร ประเทศสาธารณรัฐอาหรับอียิปต์ เป็นเวลา 10 วัน ระหว่างวันที่ 18 - 19 พฤศจิกายน 2517

ปี พ.ศ. 2518 เชคอัซฮัน อัดโตฮามี เลขาธิการสภามุสลิมโลก ซึ่งเคยเดินทางมาเยือน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี แจ้งให้ทราบว่าราชอาณาจักรอูดาบี ได้ตกลงที่จะให้ความช่วยเหลือโครงการการศึกษาทางภาคใต้ แก่ชาวไทยมุสลิมในวงเงินจำนวน 4 ล้านเหรียญสหรัฐ หรือ 80 ล้านบาท ทั้งนี้ราชอาณาจักรอูดาบีได้ขอร้องให้ รัฐบาลไทยแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่พิจารณากำหนดแผนโครงการศึกษาและโครงการก่อสร้างอาคาร โดยเสนอให้องค์การการประชุมอิสลามได้ทราบก่อน แต่เนื่องจากการขาดเอกภาพของหน่วยงานรองรับและเหตุขัดข้องบางประการ ความช่วยเหลือดังกล่าวจึงมีอันต้องงดไป

ในปี พ.ศ. 2519 มหาวิทยาลัยได้แต่งตั้งกรรมการร่างหลักสูตรวิชาการศึกษาอิสลาม (Islamic Studies) ขึ้นชุดหนึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน และที่ปรึกษาอีก 3 คน ทั้งจากส่วนกลางและจากท้องถิ่น ตามคำสั่งที่ มอ. 337/2519 ซึ่งมี นายมะเนาะ ยูเด็น เป็นประธาน และ นายกัมพล สิริมนินทร์ เป็นเลขานุการ และแต่งตั้งเพิ่มเติมอีก 1 ครั้ง จำนวน 4 คน จากส่วนท้องถิ่น เพื่อพิจารณาร่างหลักสูตรวิชาการศึกษาอิสลามระดับปริญญาตรี โดยจะจัดตั้งภาควิชาการศึกษาอิสลามขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของประเทศและความต้องการของประชาชน แต่ในขณะนั้นมหาวิทยาลัยยังไม่มีความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านบุคลากร จึงไม่สามารถจัดตั้งได้ ต่อมาได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการร่างหลักสูตรเป็นครั้งที่ 3 อีก 2 คน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถด้านอิสลามศึกษาโดยตรง หลังจากนั้น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จึงได้แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อร่างหลักสูตรอิสลามศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบด้วย นายอนันต์ โอกฤษ นายแวอุเซ็ง มะเดเฮาะ และนายคลมบรรจง บากา เมื่อคณะทำงานร่างหลักสูตรเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงนำเสนอกรรมการร่างหลักสูตรทั้งหมดพิจารณา ซึ่งได้จัดให้มีการประชุมขึ้นที่กรุงเทพฯ โดยมีตัวแทนจากสำนักจุฬาราชมนตรี คือ ดร. อิมรอน มะลูลีม เข้าร่วมพิจารณาดำ และได้เปลี่ยนชื่อหลักสูตรจาก “การศึกษาอิสลาม” เป็น “อิสลามศึกษา” โดยดำเนินการในรูปของแผนกวิชาอิสลามศึกษา ขึ้นกับหน่วยวิชาปรัชญาและวัฒนธรรม ซึ่งปัจจุบันได้เลื่อนฐานะเป็นภาควิชาปรัชญาและศาสนา สังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ในปี พ.ศ. 2522 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้ส่งตัวแทนไปชี้แจงหลักสูตรอิสลามศึกษาที่ทบวงมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย นายปัญญา ชวนแหล นายมะเนาะ ยูเด็น และนายคลมบรรจง บากา

ในปี พ.ศ. 2523 ทบวงมหาวิทยาลัยให้ความเห็นชอบในหลักสูตรอิสลามศึกษาระดับปริญญาตรี เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2523 และคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) รับรอง

คุณวุฒิ ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรดังกล่าวในเดือนเมษายน 2524 และในปีเดียวกันนี้ ได้เปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกอิสลามศึกษาในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ในปี พ.ศ. 2524 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร โครงการวิชาอิสลามศึกษาโดยมีนายกัมพล สิริมนินทร์ เป็นประธาน และนายดลมนรรัตน์ บากา เป็นเลขานุการ เพื่อทำหน้าที่บริหารงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านอิสลามศึกษา การบริหารงบประมาณ และการขออัตรากำลัง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเป็นช่วงที่รัฐบาลพยายามจำกัดการเพิ่มอัตรากำลังทำให้แผนกวิชาอิสลามศึกษาไม่สามารถขออัตรานुकูลากรของแผนกได้ จึงได้ประสานกับนายพิชญ์ แคนวงศ์ ซึ่งในขณะนั้นดำรงตำแหน่งเป็นประธานกรรมการการศึกษารัฐสภา โดยขอให้หนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยเพื่อขอให้จัดสรรงบประมาณเร่งด่วนเพื่อการนี้ และในปีเดียวกันนี้ คณะบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (นายมะเนาะ ยูเด็น) สามารถขออัตรารายการแผนกอิสลามศึกษาได้ 1 อัตรา และต่อมา รองอธิการบดี วิทยาเขตปัตตานี (นายปัญญา ยวนแหล) สามารถขออัตรารายการพิเศษได้อีก 3 อัตรา นอกจากนี้ ในปีเดียวกันนี้ นายพีรยศ ราฮิมมูลา ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการบริหาร โครงการวิชาการอิสลามศึกษา (เพิ่มเติม) ได้ประสานกับ ดร. ชัยอนันต์ สมุทรวานิช และนายอิวันส์ ซึ่งเป็นตัวแทนมูลนิธิเอเชียเพื่อขอการสนับสนุนทุนเพื่อการพัฒนา โดยในระยะเริ่มแรกของการดำเนินงาน มูลนิธิได้ให้ทุนอุดหนุนไปปฏิบัติงานด้านอิสลามศึกษาที่ประเทศอินโดนีเซีย สิงคโปร์และมาเลเซีย แก่บุคลากรไปอบรมหลักสูตรนักวิจัยสังคมศาสตร์ที่สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ 2 คน ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยและให้ทุนอุดหนุนเพื่อซื้อตำราที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรอิสลามศึกษาที่เป็นภาษาไทย มลายู อังกฤษและอาหรับ

อนึ่ง ในปีเดียวกันนี้ มูลนิธิเอเชียได้ให้การสนับสนุนการดำเนินงานในระยะเริ่มโครงการเป็นเงินจำนวน 3,455,729 บาท

ในปี พ.ศ. 2525 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้มีคำสั่งที่ 1362/2525 ลงวันที่ 29 ตุลาคม 2525 แต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร โครงการจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษาเพื่อทำหน้าที่ศึกษาความเป็นไปได้ และวางแผนจัดทำโครงการจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษา เสนอมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อบรรจุในแผนพัฒนามหาวิทยาลัย ระยะที่ 6

ในปี พ.ศ. 2526 มหาวิทยาลัยได้มีคำสั่งที่ 189/2526 ลงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2526 และคำสั่งที่ 1396/2526 ลงวันที่ 28 ตุลาคม 2526 แต่งตั้งกรรมการโครงการจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษาเพิ่มเติม และคณะกรรมการร่าง โครงการจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษา เพื่อทำหน้าที่ศึกษาความเป็นไปได้และจัดทำโครงการจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษาให้ไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุผลตาม

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 และเพื่อที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์จึงได้จัดให้มีการประชุมสัมมนาเพื่อระดมความคิดเห็นมากำหนดเป้าหมาย นโยบายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษา ซึ่งได้จัดขึ้นระหว่าง วันที่ 27-29 พฤษภาคม 2526 โดยมีเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติมาบรรยายพิเศษเรื่อง อิสลามศึกษากับความมั่นคงแห่งชาติ และผู้แทนเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มาชี้แจงนโยบายการตั้งศูนย์กลางการศึกษาอิสลามตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ตลอดจนผู้แทนส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งสามารถสรุปเป้าหมายที่สำคัญของศูนย์อิสลามศึกษา ได้ดังนี้

- 1) ศูนย์อิสลามศึกษาจักดำเนินการ โดยยึดเอาอิสลามเป็นบรรทัดฐาน เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นและของสังคมมุสลิมโดยส่วนรวม
- 2) ศูนย์อิสลามศึกษาจัดตั้งขึ้นเพื่อให้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สามารถมีความสัมพันธ์ติดต่อกับต่างประเทศได้ โดยเฉพาะประเทศมุสลิม ทั้งนี้เพื่อความร่วมมือทางด้านวิชาการศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อความเข้าใจอันดีต่อกันและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล
- 3) ศูนย์อิสลามศึกษาจัดตั้งขึ้นเพื่อก่อให้เกิดความมั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ เกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้

ในปี พ.ศ. 2527-2529 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้ดำเนินการจัดทำเค้าโครงร่างของหน่วยงานที่จะจัดตั้งขึ้น และได้พิจารณาถึงประเด็นของโครงสร้างว่าควรอยู่ในรูป ของ “ศูนย์” หรือ “สถาบัน” โดยได้พิจารณาถึงเจตนารมณ์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ และผลการประชุมสัมมนา ระดมความคิดเห็น รวมทั้งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2522 เกี่ยวกับการแบ่งส่วนราชการ แล้วมีความเห็นว่าควรจัดในรูปของ “สถาบันอิสลามศึกษา” หลังจากนั้นได้นำเสนอต่อ สภามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หลังจากสภามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้พิจารณาแล้ว มีมติเห็นชอบในคราวประชุมครั้งที่ 108(7/2527) เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2527 ให้นำเสนอต่อทบวงมหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาต่อไป

ต่อมามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้มีบันทึกที่ ทม. 1201 / 5757 ลงวันที่ 24 สิงหาคม 2527 เสนอขอจัดตั้งสถาบันอิสลามศึกษาที่วิทยาเขตปัตตานี เพื่อทำหน้าที่ผลิตบัณฑิต สาขาอิสลามศึกษา และเป็นศูนย์กลางการศึกษาคั่นคว่าและวิจัยเกี่ยวกับสังคมและศาสนาอิสลามไป ยังทบวง ซึ่งสำนักงานปลัดทบวงได้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ 11/2527 เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2527 ทั้งนี้โดยมีผู้แทนมหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ เข้าร่วมชี้แจง คือ นายปัญญา ขวนแหล รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยสงขลา

นครินทร์ประจำวิทยาเขตปัตตานี และ นายคลมบรรจง บากา ซึ่งในขณะนั้นเป็นผู้อำนวยการโครงการจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา หลังจากที่ประชุมพิจารณาแล้ว มีมติเห็นชอบในการจัดตั้งหน่วยงานดังกล่าว แต่ทั้งนี้ได้ขอให้ทบวงฐานะของหน่วยงานอีกครั้ง ตามหลักการที่ว่า “ถ้าจะตั้งเป็นสถาบันควรเน้นการวิจัย ส่วนการสอนควรเป็นของคณะวิชาสถาบันอาจารย์ร่วมรับผิดชอบสอน แต่ผู้ให้ปริญญาคือคณะ ถ้าต้องการให้เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอนและการวิจัย ก็น่าจะตั้งเป็นวิทยาลัย เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์” (สำนักงานปลัดทบวง, 2527 : 1) และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้ยืนยันฐานะของหน่วยงานเห็นควรให้เป็นไปตามมติคณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัย คือ “วิทยาลัยอิสลามศึกษา” (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สำนักงานอธิการบดี, กองแผนงาน, 2528 : 1) ทบวงมหาวิทยาลัยได้นำเรื่องเข้าที่ประชุมคณะกรรมการทบวงอีกครั้ง เพื่อรับทราบในคราวประชุมครั้งที่ 3 /2528 เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2528 และรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย ได้อนุมัติการจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2528 และขอให้มหาวิทยาลัยจัดทำร่างพระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา เพื่อจะได้ดำเนินการต่อไป (สำนักงานปลัดทบวง, 2528 ก : 1)

ทบวงมหาวิทยาลัยได้นำเสนอร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษาไปยังสำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2528 และสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ส่งร่างพระราชกฤษฎีกา ให้คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการและระเบียบบริหารราชการแผ่นดินพิจารณาก่อน (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2528 : 1) ซึ่งคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นด้วยในหลักการที่จะให้มีการจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษาขึ้นที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อที่จะให้เป็นสื่อกลางการศึกษาศาสนาอิสลามทุกระดับชั้น จนถึงขั้นอุดมศึกษา รวมทั้งการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม และการบริการชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่มีข้อสังเกตว่า โครงการจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา จะมีผลกระทบต่อบประมาณ โดยเฉพาะค่าก่อสร้างอาคารที่ทำการ หากไม่ได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศแล้ว จะมีค่าใช้จ่ายถึง 85.6 ล้านบาท กอปรกับในช่วงเวลาดังกล่าว รัฐบาลกำลังประสบปัญหาทางการเงิน จึงเห็นควรดำเนินการเป็น 3 ระยะ คือ ในระยะแรกควรดำเนินการในรูปของภาควิชาอิสลามศึกษา สังกัดคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ระยะที่ 2 หากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ยังต้องการที่จะยกฐานะให้สูงขึ้นเทียบเท่าคณะ ก็ให้ดำเนินการในรูปของโครงการเป็นการภายในไปพลางก่อน และในระยะที่ 3 เมื่อเห็นว่ามีเหมาะสมและมีความพร้อมทั้งในด้านอัตรากำลังและงบประมาณ จึงค่อยเสนอขอให้จัดตั้งเป็นการถาวรต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการและระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน, 2528 : 1-2) ต่อมาทบวงมหาวิทยาลัยได้แจ้งความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการฯ ให้มหาวิทยาลัยสงขลา

นครินทร์ พิจารณาเสนอความเห็น (สำนักงานปลัดทบวง, 2528 ข : 1) และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้พิจารณาแล้ว ขอขึ้นชั้นการจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา โดยได้ชี้แจงหลักการและเหตุผล ตลอดจนรายละเอียดเพิ่มเติมให้ทบวงมหาวิทยาลัยรับทราบ โดยได้ชี้แจงเกี่ยวกับงบประมาณและขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้ (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2529 : 113)

“มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ขอยืนยันว่าในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (2530-2534) ถ้าหากไม่ได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ มหาวิทยาลัยฯ จะไม่ขอตั้งงบประมาณค่าก่อสร้างอาคาร แต่จะใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด กล่าวคืออาคารเรียนรวมของวิทยาเขตปัตตานีจะก่อสร้างแล้วเสร็จ ในปีงบประมาณ 2529 (เดือนมิถุนายน 2529) ทำให้อาคารเรียนเดิมของวิทยาเขตปัตตานีว่างลง ซึ่งสามารถใช้เป็นที่ทำการของวิทยาลัยอิสลามศึกษาได้ และถ้าหากมีความจำเป็นที่จะต้องขอตั้งงบประมาณค่าก่อสร้างในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) มหาวิทยาลัยฯ จะของบประมาณค่าก่อสร้างเท่าที่จำเป็น โดยจะไม่ให้เป็นภาระแก่รัฐบาลแต่ประการใด นอกจากนี้สถานการณ์ปัจจุบันของโครงการจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา ได้ดำเนินการมาถึงระยะที่ 3 แล้ว ดังจะเห็นได้จากการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรี ปัจจุบันดำเนินการโดยแผนกวิชาอิสลามศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งพร้อมที่จะยกฐานะเป็นภาควิชาอิสลามศึกษา มาสังกัดวิทยาลัยอิสลามศึกษา อีกทั้งมหาวิทยาลัยได้ดำเนินโครงการจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา ในรูปของโครงการเป็นการภายใน ตั้งแต่ ปี 2526 เพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้งบประมาณเงินรายได้ของวิทยาเขต”

ในปี พ.ศ. 2531 คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติในหลักการ เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2531 ให้ทบวงมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์) พัฒนาองค์กรเกี่ยวกับการศึกษาอิสลามที่ดำเนินอยู่ เป็นวิทยาลัยอิสลามศึกษา มีฐานะเทียบเท่าคณะวิชา (สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2531 : 1)

ในปี พ.ศ. 2532 คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติหลักการร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง “วิทยาลัยอิสลามศึกษา” เป็นส่วนราชการในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในคราวประชุมเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2532 และประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 106 ตอนที่ 236 ลงวันที่ 31 ธันวาคม 2532 ให้วิทยาลัยอิสลามศึกษา เป็นส่วนราชการในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และตั้งแต่นั้นมาวิทยาลัยอิสลามศึกษามีฐานะเทียบเท่าคณะคณะหนึ่งในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

สภาพปัจจุบันและการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา

1. วัตถุประสงค์ นโยบายและมาตรการ

เพื่อให้การบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษาสนองตอบปรัชญาของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการดำเนินงานโดยยึดหลักการอิสลามเป็นบรรทัดฐานในการสนองความต้องการของท้องถิ่นและสังคมมุสลิมโดยส่วนรวม และเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายและสอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย จึงกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบายและมาตรการในการปฏิบัติงาน ดังนี้

1) วัตถุประสงค์

1.1) วัตถุประสงค์หลัก

1.1.1) เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายความมั่นคงของชาติ

1.1.2) เพื่อความกลมเกลียวและบูรณาการแห่งชาติของประเทศ

1.1.3) เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีและความร่วมมือระหว่างชุมชนและ

สังคมมุสลิมกับกลุ่มวัฒนธรรมอื่น ๆ ที่เป็นองค์ประกอบของสังคม

1.1.4) เพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาศาสนาอิสลาม

1.1.5) เพื่อพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์ด้วยคุณธรรมจริยธรรม ให้

สามารถดำเนินชีวิต อันมีคุณค่าแก่บุคคลและสังคม

1.1.6) เพื่อนำอิสลามเป็นแนวทางและบรรทัดฐานในการดำเนินงานของ

วิทยาลัยอิสลามศึกษา (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, วิทยาลัยอิสลามศึกษา, 2531 : 1)

1.2) วัตถุประสงค์เฉพาะ

1.2.1) เพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาค้นคว้า และวิจัยทางด้านวิชาการ

ที่เกี่ยวกับสังคมและศาสนาอิสลาม

1.2.2) เพื่อบริการวิชาการด้านศาสนาอิสลามแก่ชุมชน

1.2.3) เพื่อเป็นแหล่งของความรู้ทางศาสนาอิสลามและภาษาอาหรับแก่

ภาครัฐบาลและเอกชนในการติดต่อสัมพันธ์กับประเทศมุสลิม

1.2.4) เพื่อเป็นหน่วยประสานความร่วมมือด้านวิชาทางศาสนา

วัฒนธรรมและอื่น ๆ ระหว่างมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กับองค์กรในภาครัฐบาลและเอกชน

ทั้งภายในและต่างประเทศ

1.2.5) เพื่อผลิตกำลังคนให้มีความรู้ทางอิสลามศึกษา ให้สอดคล้องกับ

ความต้องการกำลังคนของประเทศ

1.2.6) เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ความสามารถในการสาขาอิสลามศึกษา (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, วิทยาลัยอิสลามศึกษา, 2531 :2)

2) นโยบาย

2.1) นโยบายทางด้านการบริหารให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาและเสริมสร้างความสามัคคีภายในสังคม โดยมีมาตรการดังนี้

2.1.1) บริหารราชการตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2522 และข้อบังคับว่าด้วยการจัดระบบบริหารงานในวิทยาลัยอิสลามศึกษา พ.ศ. 2533

2.1.2) ร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่มีภารกิจคล้ายคลึงกัน เพื่อใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ

2.1.3) ร่วมดำเนินการกับบุคคลหรือหน่วยงานอื่นที่มีนโยบาย สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และก่อประโยชน์แก่วิทยาลัยอิสลามศึกษา

2.1.4) บริหารงานในรูปของคณะกรรมการและความมีอิสระ

2.2) นโยบายด้านการจัดการศึกษา เพื่อให้การผลิตบัณฑิตของวิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นไปตามนโยบายของมหาวิทยาลัย สนองความต้องการของชุมชนทั้งให้ตั้งอยู่ในกฎเกณฑ์มาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ ขณะเดียวกันก็รักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและการอุดมศึกษาไทย โดยมีมาตรการดังนี้

2.2.1) กระจายโอกาสทางด้านการศึกษาระดับอิสลามศึกษาแก่สังคมให้มากที่สุด

2.2.2) เปิดโอกาสให้นักเรียนจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเข้าศึกษาในวิทยาลัยอิสลามศึกษามากยิ่งขึ้น

2.2.3) พัฒนาคณาจารย์ของวิทยาลัยฯ โดยส่งเสริมให้มีโอกาสศึกษาต่อฝึกอบรมดูงาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในระดับที่สูงขึ้น

2.2.4) ร่วมมือและแลกเปลี่ยนคณาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญกับมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาชั้นสูงทั้งในและต่างประเทศ

2.2.5) สนับสนุนและส่งเสริมให้คณาจารย์ผลิตผลงานทางวิชาการอิสลามศึกษาตลอดจนการค้นคว้าวิจัยเพื่อยกระดับมาตรฐานทางวิชาการอิสลามศึกษาในประเทศไทย

2.3) นโยบายด้านการวิจัยสาขาอิสลามศึกษาเพื่อให้เป็นเลิศและสามารถนำผลการวิจัยมาแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาสังคมมุสลิมในประเทศได้ โดยมีมาตรการดังนี้

- 2.3.1) ส่งเสริมและพัฒนาขีดความสามารถของนักวิจัย พร้อมทั้งเพิ่มจำนวนนักวิจัย
- 2.3.2) จัดหาแหล่งทุนสนับสนุนงานวิจัยของคณาจารย์และนักวิจัยจากภาครัฐและภาคเอกชน
- 2.3.3) ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัยเพื่อการแก้ปัญหาและการพัฒนาสังคม
- 2.3.4) จัดการประชุมทางวิชาการเพื่อเสนอผลงานวิจัยทั้งระดับชาติและระดับนานาชาติ
- 2.2.5) ส่งเสริมให้มีการร่วมมือทำวิจัยกับสถาบันอื่น ๆ ทั้งในและต่างประเทศ
- 2.3.6) ทำการศึกษาค้นคว้าและวิจัยเพื่อหารูปแบบการพัฒนาที่เป็นที่ยอมรับของชุมชน ริเริ่ม ปรับปรุงถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี พร้อมทั้งเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อนำไปใช้
- 2.4) นโยบายด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชน เพื่อการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมแก่สังคม เสริมสร้างความเข้าใจ และการพัฒนาสังคมอย่างสมดุล โดยมีมาตรการดังนี้
- 2.4.1) ร่วมมือกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนในการจัด โครงการต่างๆ ที่จะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและแก้ปัญหาทางสังคมของชุมชนทั้งในด้านการศึกษา การสาธารณสุข อาชีพ และอื่น ๆ
- 2.4.2) จัดการประชุมอบรมสัมมนาในสาขาที่เกี่ยวข้อง
- 2.4.3) บริการข่าวสาร สารสนเทศ และข้อมูลเกี่ยวกับอิสลามแก่สังคม
- 2.5) นโยบายด้านศิลปวัฒนธรรมในการทะนุบำรุงและถ่ายทอดคุณค่าทางศิลปะและวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับหลักการอิสลามทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ โดยมีมาตรการ คือ ส่งเสริมให้มีการศึกษา และดำเนินการเผยแพร่อนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับหลักการอิสลามทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ
- 2.6) นโยบายด้านกิจการนักศึกษาเพื่อให้นักศึกษามีความพร้อมในด้านความรู้ความสามารถพัฒนาบุคลิกภาพ จริยธรรมและคุณธรรม
- 2.6.1) จัดกิจการที่เสริมสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจ อันดีระหว่างนักศึกษากับบุคลากรของวิทยาลัย

2.6.2) สนับสนุนการดำเนินงานและการจัดกิจกรรมของนักศึกษาทั้งในระดับกลุ่มนักศึกษาวิชาเอก สโมสรนักศึกษา ชมรมและองค์การนักศึกษาที่อยู่ภายใต้แผนนโยบายด้านกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยและขั้นตอนและวิธีการของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

2.6.3) จัดให้มีองค์การ และกลไกการบริหารงานกิจการนักศึกษาในระดับวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพ

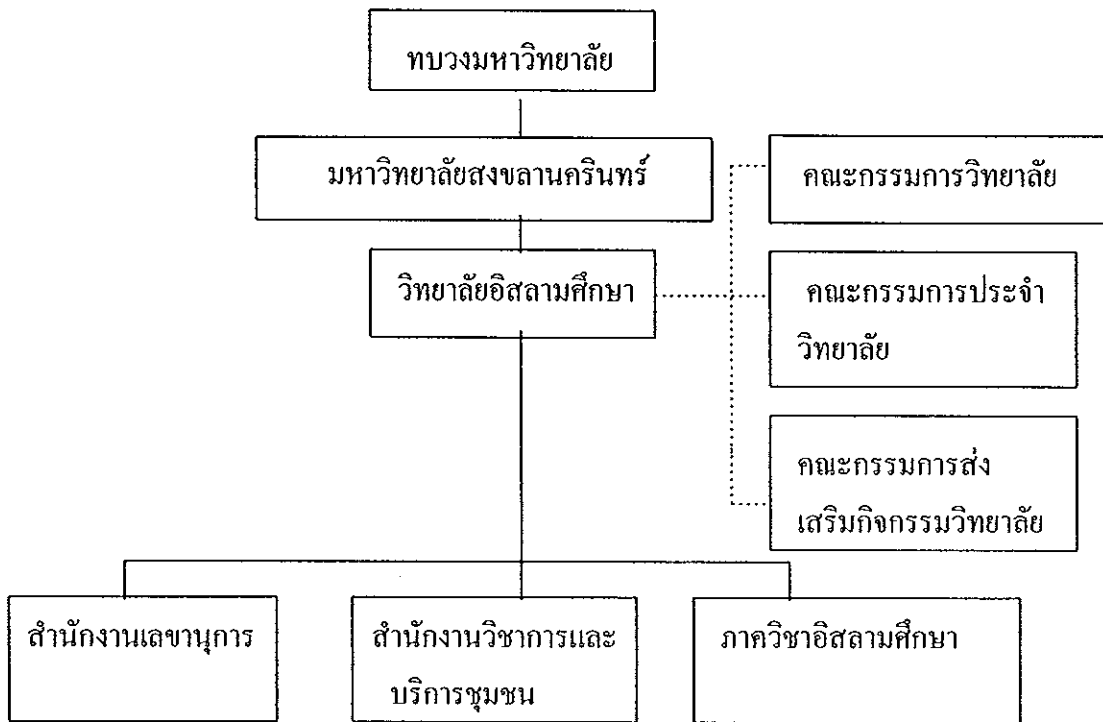
2.6.4) จัดหาแหล่งทุน หรือทุนทำงานเพื่อช่วยเหลือนักศึกษา

2.6.5) ร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่มีภารกิจคล้ายคลึงกัน เพื่อใช้ทรัพยากรให้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ หรือบรรลุเป้าหมายรวมกัน (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2535 : 3-5)

2. การจัดรูปองค์กรการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ดังได้กล่าวไว้ในตอนต้นแล้วว่า วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นส่วนราชการหนึ่งที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ โดยมีผู้อำนวยการเป็นผู้บริหารสูงสุดภายในวิทยาลัย ปัจจุบันวิทยาลัยอิสลามได้ดำเนินการบริหารงานตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2522 และตามข้อบังคับว่าด้วยการจัดระบบบริหารงานในวิทยาลัย พ.ศ. 2533 โดยมีคณะกรรมการวิทยาลัย คณะกรรมการประจำวิทยาลัย และคณะกรรมการส่งเสริมกิจกรรมวิทยาลัย และแบ่งส่วนราชการออกเป็น 3 ส่วนคือ สำนักงานเลขานุการ ภาควิชาอิสลามศึกษา และสำนักงานวิชาการและบริการชุมชน ดังแผนภูมิ 1

แผนภูมิ 1 โครงสร้างการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา

ที่มา : ปรับปรุงจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2534 : 6

แผนภูมิ 1 แสดงโครงสร้างการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการต่าง ๆ จำนวน 3 คณะ คือ

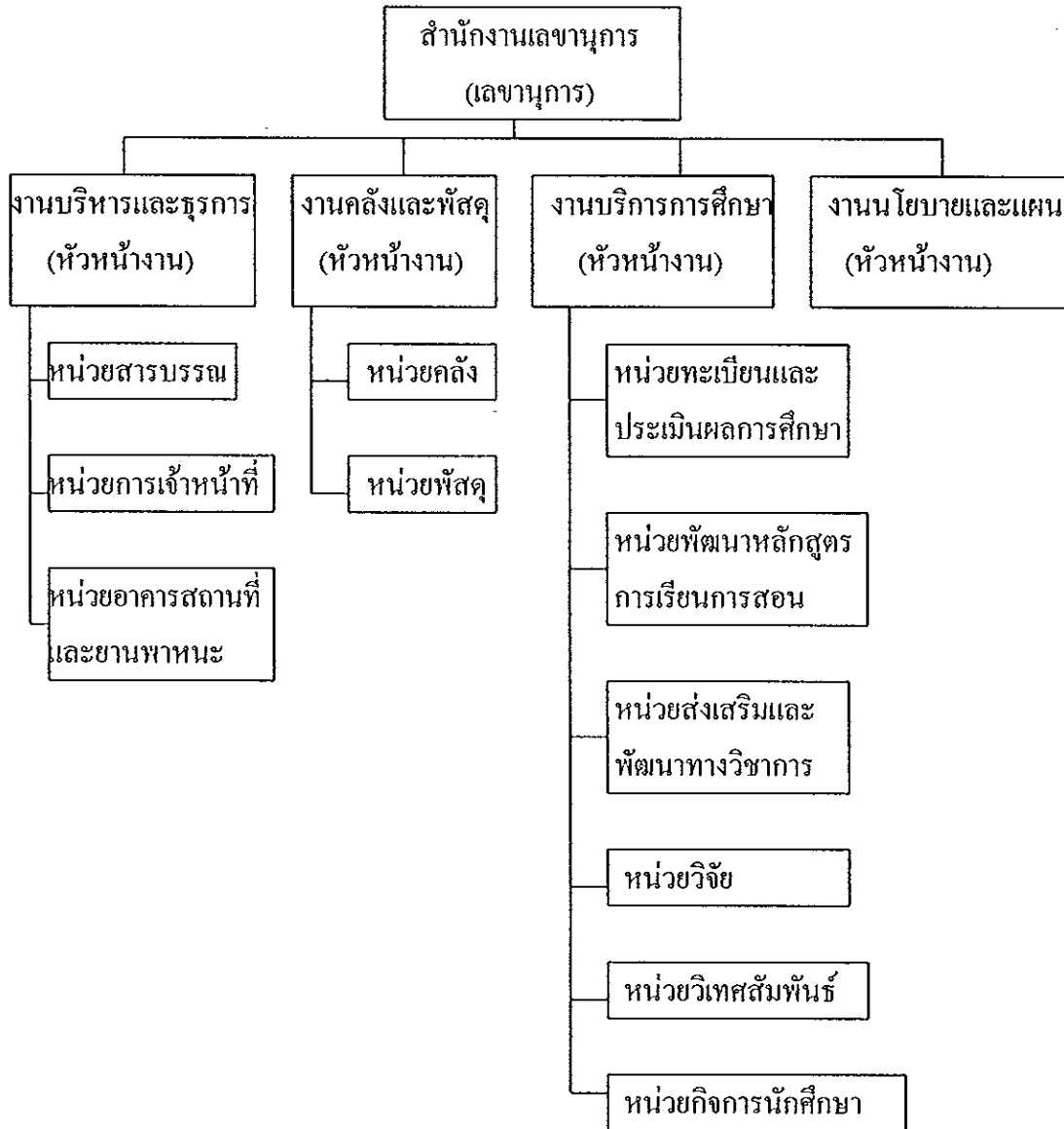
1) คณะกรรมการวิทยาลัย ทำหน้าที่ กำหนดนโยบาย พิจารณาแผนงานตลอดจนให้คำปรึกษา สนองแนะวิทยาลัยทั้งในด้านการจัดการศึกษา การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม การทำนุบำรุง และการถ่ายทอดคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งวิทยาลัย

2) คณะกรรมการส่งเสริมกิจการวิทยาลัย ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำ กรรมการวิทยาลัย กรรมการประจำวิทยาลัย และส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินกิจการของวิทยาลัย

3) คณะกรรมการประจำวิทยาลัย ทำหน้าที่บริหารและวางแผนงานของวิทยาลัยให้สอดคล้องกับนโยบายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งวิทยาลัย ตลอดจนพิจารณาหลักสูตร จัดทำงบประมาณควบคุมมาตรฐานการศึกษา และให้คำปรึกษาแก่ผู้อำนวยการ

สำหรับสำนักงานเลขานุการ มีเลขานุการดูแลรับผิดชอบ ในฝ่ายนี้ยังแยกเป็นงานฝ่ายต่าง ๆ ดังรายละเอียดในแผนภูมิ 2

แผนภูมิ 2 โครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานเลขาธิการ

ที่มา : ปรับปรุงจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, วิทยาลัยอิสลามศึกษา, 2534 : 14

แผนภูมิ 2 แสดงโครงสร้างการบริหารงานในสำนักงานเลขาธิการ ซึ่งเป็นหน่วยบริหารงานกลาง ทำหน้าที่ในการประสานให้การดำเนินงานของวิทยาลัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีเลขาธิการเป็นผู้รับผิดชอบ ควบคุม ดูแล ประสานงาน และรับผิดชอบงานที่หัวหน้างานฝ่ายต่างๆ รับผิดชอบดังนี้

หัวหน้างานบริหารและธุรการ มีหน้าที่รับผิดชอบหน่วยสารบรรณ หน่วยการเจ้าหน้าที่ และอาคารสถานที่และยานพาหนะ

หัวหน้างานคลังและพัสดุ มีหน้าที่รับผิดชอบหน่วยคลัง และหน่วยพัสดุ

หัวหน้างานบริการการศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบ งานทะเบียน และประเมินผล การศึกษา หน่วยการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน หน่วยกิจกรรมนักศึกษา หน่วยส่งเสริมการ พัฒนาทางวิชาการ หน่วยวิจัย และหน่วยวิเทศสัมพันธ์

หัวหน้างานนโยบายและแผน มีหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและจัดทำคำขอ งบประมาณแผ่นดินและเงินรายได้ของวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำหรับสำนักงานวิชาการและบริการชุมชน มีหัวหน้าสำนักงานวิชาการและชุมชน รับผิดชอบ ในส่วนนี้ยังแยกเป็นงานฝ่ายต่างๆ ดังรายละเอียดในแผนภูมิ 3

แผนภูมิ 3 โครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานวิชาการและบริการชุมชน

ที่มา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, วิทยาลัยอิสลามศึกษา, 2534 : 45

แผนภูมิ 3 แสดงโครงสร้างการบริหารของสำนักงานวิชาการและบริการชุมชน ซึ่งมีหัวหน้าสำนักงานวิชาการและบริการชุมชนเป็นผู้รับผิดชอบ ควบคุมหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

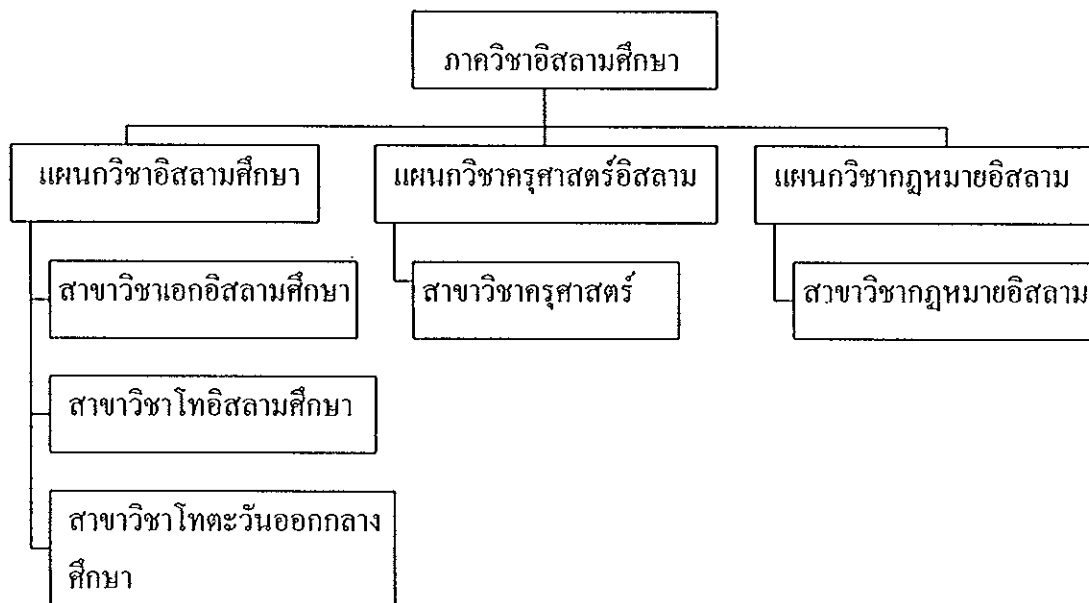
หน่วยธุรการ มีหน้าที่เกี่ยวกับรับส่งเอกสาร จัดระบบหมวดหมู่ เสนอหนังสือและจัดเก็บ และงานการเงินและพัสดุ

หน่วยวิชาการ และวิจัย มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารวิชาการ วิจัย ผลิตเอกสารตำรา ห้องสมุดสารสนเทศ และศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์อิสลาม

หน่วยบริการชุมชน มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องเกี่ยวกับการจัดอบรมสัมมนาส่งเสริมและพัฒนา เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ งานโครงการบริการวิชาการเพื่อพัฒนาชุมชน งานโครงการความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก และงานบัณฑิตอาสา

สำหรับภาควิชาอิสลามศึกษา มีหัวหน้าภาควิชาเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารงานของหัวหน้าแผนกวิชาต่าง ๆ ดังรายละเอียดในแผนภูมิ 4

แผนภูมิ .4 โครงสร้างการบริหารงาน ภาควิชาอิสลามศึกษา

ที่มา : ปรับปรุงจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์,วิทยาลัยอิสลามศึกษา, 2534 : 24

แผนภูมิ 4 แสดงโครงสร้างการบริหารงานของภาควิชาอิสลามศึกษา ซึ่งมีหัวหน้าภาคเป็นผู้รับผิดชอบดูแลงานที่หัวหน้าแผนกวิชาต่างๆ รับผิดชอบดังนี้

หัวหน้าแผนกอิสลามศึกษา รับผิดชอบในด้านเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาเอกอิสลามศึกษา และ 2 สาขาวิชาโทคือสาขาวิชาโทอิสลามศึกษาและสาขาวิชาโทตะวันออกกลางศึกษา

หัวหน้าแผนกวิชาครุศาสตร์อิสลาม รับผิดชอบในด้านการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาครุศาสตร์อิสลาม

หัวหน้าแผนกวิชากฎหมายอิสลาม รับผิดชอบในด้านการจัดการเรียนการสอนในสาขา
วิชากฎหมายอิสลาม

3. การจัดการศึกษา

ปัจจุบันวิทยาลัยอิสลามศึกษาเปิดทำการสอนระดับปริญญาตรี 3 หลักสูตร คือหลักสูตร
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร 145 หน่วยกิต
หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์อิสลาม จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร 144
หน่วยกิต และหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายอิสลาม จำนวนหน่วยกิตรวมตลอด
หลักสูตร 145 หน่วยกิต

3.1 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา

หลักสูตรสาขาวิชาอิสลามศึกษาที่กำลังใช้ในปัจจุบัน เป็นหลักสูตรที่โอนมาจากคณะ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งได้รับอนุมัติจากทบวงมหาวิทยาลัยเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2523
และคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) รับรองคุณวุฒิเมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2524 หลักสูตร
ดังกล่าวได้เปิดทำการสอนและผลิตบัณฑิตมาแล้ว 10 ปี (ตั้งแต่ พ.ศ. 2524-2534)
(มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, วิทยาลัยอิสลามศึกษา, 2534 : 33) ต่อมาในปี พ.ศ. 2535 วิทยาลัย
ได้ทำการปรับปรุงหลักสูตรอิสลามศึกษา โดยมีโครงสร้างหลักสูตร ดังนี้

โครงสร้างหลักสูตรสาขาวิชาอิสลามศึกษา (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, วิทยาลัย
อิสลามศึกษา ภาควิชาอิสลามศึกษา, ม.ป.ป. ก : 10-11)

1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	จำนวนไม่น้อยกว่า	34 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาภาษา	จำนวน	12 หน่วยกิต
กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	จำนวน	5 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	จำนวน	4 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์	จำนวน	6 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาทักษะการเรียนรู้	จำนวน	5 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาพลศึกษา	จำนวน	2 หน่วยกิต
2) หมวดวิชาเฉพาะ	จำนวนไม่น้อยกว่า	96 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาแกนสำหรับวิชาเอก	จำนวน	31 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาเอก	จำนวน	50-62 หน่วยกิต
- วิชาเอกบังคับ	จำนวน	30 หน่วยกิต

- วิชาเอกเลือก	จำนวน	20-32 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาโท	จำนวน	15-27 หน่วยกิต
3) หมวดวิชาเลือกเสรี	จำนวนไม่น้อยกว่า	3 หน่วยกิต

3.2 หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตรอิสลาม

เนื่องด้วยบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วส่วนใหญ่ได้ไปประกอบอาชีพเป็นครูอิสลาม ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้งตอนต้น และตอนปลาย ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นเขตพื้นที่พิเศษที่รัฐบาลมีนโยบายให้เปิดสอน อิสลามศึกษาทุกระดับชั้น ตั้งแต่ประถมศึกษาจนถึงมหาวิทยาลัย กอปรกับปัจจุบันกระทรวง ศึกษาธิการได้มีคำสั่งให้โรงเรียนประถมศึกษาที่มีนักเรียนไทยมุสลิม 50% ขึ้นไป ทำการสอน วิชาอิสลามศึกษา (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, วิทยาลัยอิสลามศึกษา, 2534 : 33) วิทยาลัยจึงได้ ดำเนินการจัดทำหลักสูตรในปี พ.ศ. 2534 และได้รับอนุมัติจากทบวงมหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2538 และเปิดทำการสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2537 เป็นต้นมา

โครงสร้างหลักสูตรสาขาวิชาครุศาสตรอิสลาม (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, วิทยาลัยอิสลามศึกษา, ม.ป.ป. ข : 10-11)

1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	จำนวนไม่น้อยกว่า	34 หน่วยกิต
1.1) กลุ่มวิชาภาษา	จำนวน	12 หน่วยกิต
1.2) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	จำนวนไม่น้อยกว่า	5 หน่วยกิต
1.3) กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	จำนวนไม่น้อยกว่า	4 หน่วยกิต
1.4) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์	จำนวน	6 หน่วยกิต
1.5) กลุ่มวิชาทักษะการเรียนรู้	จำนวน	5 หน่วยกิต
1.6) กลุ่มวิชาพลศึกษา	จำนวน	2 หน่วยกิต
2) หมวดวิชาเฉพาะ	จำนวนไม่น้อยกว่า	107 หน่วยกิต
2.1) กลุ่มวิชาแกน	จำนวน	31 หน่วยกิต
2.2) กลุ่มวิชาชีพการศึกษา	จำนวน	32 หน่วยกิต
2.3) วิชาเอกบังคับ	จำนวนไม่น้อยกว่า	44 หน่วยกิต
2.4) วิชาเอกเลือก	จำนวนไม่น้อยกว่า	15 หน่วยกิต
3) หมวดวิชาเลือกเสรี	จำนวนไม่น้อยกว่า	3 หน่วยกิต

3.3 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายอิสลาม¹

การเปิดสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายอิสลาม มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิตให้ออกไปเป็นนักกฎหมายอิสลามที่มีความรู้ความสามารถทั้งทางภาคทฤษฎีและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในสังคมตามมาตรฐานสากล รวมทั้งความสามารถในการวิจัยเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายอิสลามกับกฎหมายทั่วไป สนองตอบต่อภารกิจของวิทยาลัยในการเป็นศูนย์กลางการศึกษา ค้นคว้า วิจัยและบริการวิชาการด้านอิสลาม

โครงสร้างหลักสูตรสาขาวิชากฎหมายอิสลาม (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, วิทยาลัยอิสลามศึกษา, ม.ป.ป. ค : 10-11)

1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	มีจำนวนไม่น้อยกว่า	34 หน่วยกิต
1.1) กลุ่มวิชาภาษา	จำนวน	12 หน่วยกิต
1.2) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	จำนวน	5 หน่วยกิต
1.3) กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	จำนวน	4 หน่วยกิต
1.4) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์	จำนวน	6 หน่วยกิต
1.5) กลุ่มวิชาทักษะการเรียนรู้	จำนวน	5 หน่วยกิต
1.6) กลุ่มวิชาพลศึกษา	จำนวน	2 หน่วยกิต
2) หมวดวิชาเฉพาะ	จำนวน	101 หน่วยกิต
2.1) กลุ่มวิชาแกน	จำนวน	31 หน่วยกิต
2.2) กลุ่มวิชาเอก	จำนวน	70 หน่วยกิต
วิชาเอกบังคับ	จำนวน	60 หน่วยกิต
วิชาเอกเลือก	จำนวน	10 หน่วยกิต
3) หมวดวิชาเลือกเสรี	จำนวนไม่น้อยกว่า	10 หน่วยกิต

¹ เป็นหลักสูตรใหม่ที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสภามหาวิทยาลัยในคราวประชุมครั้งที่ 206 (8/2539) เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2539 และจะเปิดทำการสอนในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2540

โครงสร้างหลักสูตรทั้งสามดังกล่าวข้างต้น สามารถนำมาเขียนสรุปเพื่อ
เปรียบเทียบได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 เปรียบเทียบโครงสร้างหลักสูตรของวิทยาลัยอิสลามศึกษา

หมวดวิชา	สาขาวิชาอิสลามศึกษา (หน่วยกิต)	สาขาวิชาครุศาสตร์อิสลาม (หน่วยกิต)	สาขาวิชากฎหมายอิสลาม (หน่วยกิต)
1. ศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า 34	ไม่น้อยกว่า 34	ไม่น้อยกว่า 34
2. เฉพาะ	ไม่น้อยกว่า 96	ไม่น้อยกว่า 107	ไม่น้อยกว่า 101
วิชาแกนสำหรับวิชาเอก	31	31	31
วิชาชีพการศึกษา	-	32	-
วิชาเอก	50-62	44	70
วิชาโท	15-17	-	-
3. เลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า 3	ไม่น้อยกว่า 3	ไม่น้อยกว่า 10
รวม	ไม่น้อยกว่า 145	ไม่น้อยกว่า 144	ไม่น้อยกว่า 145

ที่มา : ปรับจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2539 : 182

4. การบริการวิชาการแก่ชุมชน

การบริการวิชาการแก่ชุมชนนับเป็นบทบาทสำคัญประการหนึ่งของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งมีสำนักงานวิชาการและบริการชุมชนเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบและทำหน้าที่ด้านการบริการชุมชนโดยเฉพาะ และนับเป็นหน่วยงานแรกของมหาวิทยาลัยที่จัดตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจหลักหนึ่งที่สำคัญของมหาวิทยาลัย

สำนักงานวิชาการและบริการชุมชนทำหน้าที่ด้านวิชาการและบริการชุมชน การวิจัย การผลิตเอกสาร การแปลเอกสารและตำรา ส่งเสริมและเผยแพร่หลักวิชาการอิสลาม ร่วมมือกับหน่วยงานและองค์กรทั้งภายในและภายนอกประเทศ ในด้านวิชาการและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จัดบริการทางด้านข่าวสารข้อมูล สารสนเทศ ตลอดจนการจัดแสดงนิทรรศการในสาขาที่เกี่ยวข้อง (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, วิทยาลัยอิสลามศึกษา, 2534 : 47)

นโยบายของสำนักงานวิชาการและบริการชุมชน

- 1) ร่วมมือกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ในการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม
แก่สังคม
- 2) จัดประชุม อบรม สัมมนา ในสาขาที่เกี่ยวข้อง
- 3) จัดโครงการต่าง ๆ ที่จะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและแก้ปัญหาทางสังคมของชุมชนทั้งในด้านการศึกษา การสาธารณสุข อาชีพและอื่น ๆ
- 4) ให้ความร่วมมือกับองค์กรของรัฐและเอกชน ในการเสริมสร้างความเข้าใจและการพัฒนาสังคมอย่างสมดุลย์
- 5) ทำการศึกษา ค้นคว้าและวิจัยเพื่อหารูปแบบการพัฒนาที่เป็นที่ยอมรับของชุมชน และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐพร้อมทั้งริเริ่ม ปรับปรุง เปลี่ยน ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี
- 6) เสนอและบริการข่าวสาร จัดระบบสารสนเทศและข้อมูลเกี่ยวกับอิสลามเพื่อเป็นแหล่งความรู้ และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอิสลามแก่สังคม ตลอดจนการผลิตเอกสาร และตำราทางวิชาการอิสลาม (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, วิทยาลัยอิสลามศึกษา, 2534 : 47)

ในการสัมมนาจัดทำแผนการศึกษาระดับอุดมศึกษาระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ระหว่างวันที่ 2 - 4 ธันวาคม 2537 วิทยาลัยได้กำหนดเป้าประสงค์ในเรื่องการบริการวิชาการดังนี้

- 1) ต้องเป็นศูนย์การรวบรวมจัดระบบและให้บริการวิชาการ โดยจะจัดให้มีห้องสมุดงานนิพนธ์เกี่ยวกับอิสลาม เพื่อรวบรวมและจัดระบบการจัดเก็บเอกสารตำราเกี่ยวกับอิสลาม และศูนย์ข้อมูลอิสลาม เพื่อทำการรวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ ของสังคมมุสลิม เช่น รายงานวิจัยงานนิพนธ์เกี่ยวกับภูมิปัญญา ศิลปะและวัฒนธรรมของสังคม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสังคมมุสลิม บริการข้อมูลเกี่ยวกับอิสลาม ในรูปของสิ่งพิมพ์ โสตทัศนวัสดุ และ Com-Display ประสานงานหรือจัดระบบเชื่อมโยงกับศูนย์ข้อมูลอิสลามของสถาบันอื่น ทั้งในและต่างประเทศเป็นต้น
- 2) ต้องเป็นศูนย์การศึกษาวิจัย เพื่อทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภูมิปัญญา ศิลปะและวัฒนธรรมของสังคมมุสลิม โดยจะทำการรวบรวมผลงานวิจัย จัดหาทุนให้นักวิจัยหรือผู้ที่สนใจทำการศึกษาเกี่ยวกับภูมิปัญญา ศิลปะและวัฒนธรรมของสังคมมุสลิมในประเทศไทยและต่างประเทศ ส่งเสริมและพัฒนานักวิจัยให้มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการวิจัยด้านภูมิปัญญา ศิลปะ และวัฒนธรรมของสังคมมุสลิม รวมทั้งจัดประชุมทางวิชาการเพื่อนำเสนอผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญา ศิลปะ และวัฒนธรรมของสังคมมุสลิม นอกจากนี้แล้ว ยังต้องทำหน้าที่เป็นศูนย์พัฒนาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของสังคมมุสลิม โดยร่วมมือกับหน่วยงานทั้งของภาครัฐ และเอกชน เพื่อทำการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของสังคมมุสลิม พร้อมทั้งทำการรวบรวม

ผลงานวิจัยเกี่ยวกับ R&D ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสังคมมุสลิม

3) ต้องเป็นศูนย์คณะวะฮะฮ์และศูนย์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้บริการเกี่ยวกับการจัดอบรมบุคลากรของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสังคมมุสลิมให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศาสนาอิสลามและวัฒนธรรมมุสลิมตลอดจนยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมในการดำเนินงาน นอกจากนี้จะจัดให้มีการอบรม เทคนิคและทักษะการคณะวะฮะฮ์ต่อนักศึกษา ใต้ครุ ใต้ฮีมาม ที่มีบทบาทในการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมแก่สังคม

5. การวิจัย

การวิจัยนับว่ามีบทบาทสำคัญยิ่งอีกบทบาทหนึ่งในการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการส่งผลสนองตอบความต้องการในการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ในแผนฯ 7 นับตั้งแต่ปีงบประมาณ 2535 จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2539) วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุน โครงการวิจัยเป็นจำนวนเงิน 516,800 บาท และได้ดำเนินการจัดทำโครงการวิจัย จำนวน 5 โครงการ ดังนี้

- 1) บทบาทของมัศยิดในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (2535)
- 2) การบริหารอาณาจักรอิสลามของคอลีฟะฮ์แห่งนครมะดีนะฮ์ (2536)
- 3) การศึกษาเปรียบเทียบประเพณีการแต่งงานกับหลักการแต่งงานตามศาสนาอิสลามของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (2538)
- 4) การรับข่าวสารจากสื่อมวลชนของผู้นำศาสนาอิสลามมีผลต่อการชี้นำประชาชนเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (2538)
- 5) แนวคิด พัฒนาการ และความเป็นไปได้ในการพัฒนาสถาบันการเงินมุสลิมใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (2539)

ในแผนพัฒนาฯ ระยะเวลาที่ 8 (พ.ศ. 2540-2541) วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการวิจัยดังนี้

- 1) ส่งเสริมงานวิจัยให้มีความเป็นเลิศเฉพาะทาง ตามศักยภาพที่มีความพร้อม
- 2) ส่งเสริมและพัฒนาขีดความสามารถของนักวิจัย พร้อมทั้งเพิ่มจำนวนนักวิจัย
- 3) จัดหาแหล่งทุนสนับสนุนงานวิจัยของคณาจารย์ นักวิจัยภาครัฐและภาคเอกชน
- 4) ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัยเพื่อการชี้นำ การแก้ปัญหา และการพัฒนาสังคม
- 5) จัดการประชุมทางวิชาการ เพื่อเสนอผลงานวิจัยทั้งระดับชาติและระดับนานาชาติ

6) ส่งเสริมให้มีการร่วมมือทำการวิจัยกับสถาบันอื่นทั้งในและต่างประเทศ เพื่อพัฒนา งานวิจัยไปสู่มาตรฐานสากล

8. การร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานอื่น

วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้กำหนดเป้าหมายในแผนฯ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ที่จะทำการ ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ทั้งในและต่างประเทศ เช่น เอเชีย แอฟริกา ตะวันออกกลาง ยุโรป อเมริกา และแคนาดา ดังนี้ (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, วิทยาลัยอิสลามศึกษา, 2531 : 27-29)

- 1) การดำเนินงานร่วมมือกับหน่วยงานภายในประเทศ
 - 1.1) สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา
 - 1.2) สำนักจุฬาราชมนตรี
 - 1.3) คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด
 - 1.4) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
 - 1.5) สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2 และ 3
 - 1.6) สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ
 - 1.7) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
 - 1.8) โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
 - 1.9) ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.)
- 2) การดำเนินงานร่วมมือกับหน่วยงานต่างประเทศ
 - 2.1) The Asia Foundation
 - 2.2) King Faisal Foundation Riyadh, Saudi Arabia
 - 2.3) The Islamic Foundation, London, U.K.
 - 2.4) Kuwait Fund (AWQAF), Kuwait.
 - 2.5) Institute of Muslim Minorities, Jeddah, Saudi Arabia
 - 2.6) Islamic Research Institute Islamabad Pakistan
 - 2.7) Muslim World League, Jeddah, Saudi Arabia
 - 2.8) Bogum Aisha Bawany Wakf (Educational and Welfare Wakf) Karachi, Pakistan
 - 2.9) Wapf Ikhlas, Istanbul Turkey

- 2.10) The Muslim Students' Association of United States and Canada,
Washington, U.S.A.
- 2.11) Islamic Educational, Scientific and Culture Organization, Morocco
- 2.12) The Supreme Council for Islamic Affairs, Egypt
- 2.13) Regional Islamic Da'wah Council of Southeast Asia and the Pacific
(RISEAP) , Malaysia
- 2.14) Islamic Development Bank, Jeddah
- 3) การดำเนินงานร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ
- 3.1) Temple University, U.S.A
- 3.2) Yale University, U.S.A
- 3.3) Harvard University, U.S.A.
- 3.4) Kent University, England
- 3.5) Lancaster University, England
- 3.6) Oxford University, England
- 3.7) Cambridge University, England
- 3.8) Tokyo University, Japan
- 3.9) Hosei University, Japan
- 3.10) Karachi University, Pakistan.
- 3.11) Islamabat University, India
- 3.12) Lucknow University India
- 3.13) Aligarh University, India
- 3.14) Institute Agama Islam Negeri, Indonesia
- 3.15) Universitas Gajahmada, Indonesia
- 3.16) Pertanian University, Serdang, Malaysia
- 3.17) Sciences University, Penang, Malaysia
- 3.18) Islamic International University, Malaysia
- 3.19) University Malaya, Malaysia
- 3.20) National University (Bangi), Malaysia
- 3.21) King Abdul Aziz University, Saudi Arabia
- 3.22) Islamic University, Saudi Arabia

- 3.23) King Saud University, Saudi Arabia
- 3.24) Imam University, Saudi Arabia
- 3.25) Ummul-Qura University, Saudi Arabia
- 3.26) Al-Azhar University, Egypt
- 3.27) Cairo University, Egypt
- 3.28) Institute of Islamic Studies, Egypt
- 3.29) Bagdad University, Iraq
- 3.30) University of Kuwait, Kuwait

7. สภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับวิทยาลัยอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ในการประชุมสรุปผลการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ 2539 และกำหนดแผนปฏิบัติการประจำปี 2540 เมื่อวันที่ 19-21 ตุลาคม 2539 ได้สรุปปัญหาการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยศึกษา ดังนี้

- 1) งานการวางแผน พบว่าการดำเนินโครงการบางอย่างไม่สอดคล้องกับนโยบายและแผนงานของวิทยาลัยฯ และขาดการวางแผนในการดำเนินโครงการที่มีประสิทธิภาพ
 - 2) งานบริหารบุคคล พบว่าวิทยาลัยไม่สามารถที่จะสรรหาผู้มีคุณสมบัติที่กำหนดเข้ามาทำงาน ทั้งๆ ที่มีกรอบและอัตรา นอกจากนี้ วิทยาลัยอิสลามศึกษายังขาดการวางแผนพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับการพัฒนาของหน่วยงานในอนาคต
 - 3) งานงบประมาณ พบว่า วิทยาลัยขาดแผนที่แนบใช้ในการใช้งบประมาณ
 - 4) งานวิชาการและวิจัย พบว่าวิทยาลัยอิสลามศึกษา มีการผลิตผลงานทางวิชาการและงานวิจัยน้อย เพราะบุคลากรประจำวิทยาลัยอิสลามศึกษา โดยส่วนมากขาดประสบการณ์และความรู้ในด้านการจัดทำวิจัย นอกจากนี้ ในด้านการบริการวิชาการ พบว่า บุคลากรที่ทำหน้าที่ในการให้บริการแก่สังคมมีจำนวนน้อย ในขณะที่ความคาดหวังหรือความต้องการของชุมชนมีมาก ทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างทั่วถึง
 - 5) การจัดการองค์การ พบว่า การจัดโครงสร้างการบริหารและการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการบังคับบัญชา ยังไม่ชัดเจน ส่งผลทำให้การประสานงานและการควบคุมขาดประสิทธิภาพ
- นอกจากนี้ ในการประชุมคณะกรรมการวิทยาลัยอิสลามศึกษา ครั้งที่ 1/2538 เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2538 ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ปัญหา เรื่องการสร้างสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่นๆ ดังนี้ (รายงานการประชุมคณะกรรมการวิทยาลัยอิสลามศึกษา ครั้งที่ 1 / 2538, น.ป.ป. : 6)

- 1) ควรให้มีการสร้างความสัมพันธ์กับสื่อมวลชนทั้งในและนอกพื้นที่มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
- 2) ควรสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานด้านความมั่นคงให้กระชับมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการลดความหวาดระแวง ระหว่างหน่วยราชการด้วยกัน

เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi Technigue)

การระดมความคิดเพื่อหาข้อสรุปประกอบการตัดสินใจในเรื่องเกี่ยวกับอนาคต จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกระทำด้วยวิธีการที่เป็นระบบ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ นำไปกำหนดนโยบายหรือวางแผนป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์อันไม่พึงปรารถนาตลอดจนปรับเปลี่ยนสภาพที่เป็นอยู่ให้นำไปสู่อนาคตที่ดียิ่งขึ้น วิธีการหนึ่งที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายคือ การวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ซึ่งในหัวข้อนี้จะนำเสนอเกี่ยวกับ ความหมายของเทคนิคเดลฟาย ประวัติความเป็นมา หลักการและลักษณะของเทคนิคเดลฟาย เทคนิคเดลฟายกับปัญหาที่ควรวิจัย กระบวนการวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย จำนวนผู้เชี่ยวชาญในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และข้อดีข้อจำกัดของเทคนิคเดลฟาย

1. ความหมายของเทคนิคเดลฟาย

เทียนฉาย กิระนันท์ (2527 : 288) กล่าวถึงความหมายของเทคนิคเดลฟายว่า เป็นวิธีการที่ใช้สำหรับกำหนดโครงสร้างของกระบวนการสื่อสารระหว่างสมาชิกในกลุ่มเพื่อให้บรรลุผลในการพิจารณาปัญหาที่ซับซ้อนมาก ๆ ร่วมกัน โดยเฉพาะปัญหาที่เกี่ยวกับอนาคต

ประยูร ศรีประสาธน์ (2523 : 51) กล่าวว่า เทคนิคเดลฟาย คือ ขบวนการที่จะเสาะหาความคิดเห็นที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มคนเกี่ยวกับความเป็นไปในอนาคต ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเวลา ปริมาณ และ/หรือ สภาพการณ์ที่ต้องการจะให้เป็นอย่างนี้โดยใช้วิธีการเสาะหาความคิดเห็นด้วยการใช้แบบสอบถามแทนการเรียกประชุม

นาคยา ปิลันธนานนท์ (2526 : 139) กล่าวถึง เทคนิคเดลฟายว่า “วิธีนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ เป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังเรื่องอนาคตจากบุคคลที่เราเห็นว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง”

เกษม บุญอ่อน (2522 : 26-27) อธิบายว่า “เทคนิคเดลฟายเป็นวิธีที่มีระบบที่ใช้ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ เป็นความคิดเห็นจากตัวเขาเอง โดยมีได้คำนึงถึงความคิดเห็นของผู้อื่นเลย”

จัตต์ (Judd, 1971 : 156) กล่าวถึง การวิจัยแบบเทคนิคเดลฟายว่า “เมื่อใดก็ตามที่ ต้องการคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต หรือเมื่อใดก็ตามที่เห็นว่าความสอดคล้องต่อเนื่องกัน ระหว่างเป้าหมาย (Goal) และวัตถุประสงค์ (Objective) เป็นสิ่งสำคัญแล้ว เมื่อนั้นควรใช้ เทคนิคเดลฟาย และในการศึกษานั้นเทคนิคเดลฟายยังอาจใช้ประโยชน์ในการหาค่านิยมที่ สอดคล้องต้องกัน และในการประเมินผลสิ่งใด ๆ”

แอนเดอร์สัน (Anderson, 1975 : 121) ให้ความหมายของเทคนิคเดลฟายไว้ว่า เป็นวิธีการระดมความคิดที่สอดคล้องของกลุ่ม เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขและหาความเชื่อมั่นในการทำนายเกี่ยวกับอนาคต

ส่วนอัลเฟรด (Alfred, 1973 : 29-30) ได้ให้ความหมายของเทคนิคเดลฟายว่าเป็น เทคนิคของการรวบรวมการพิจารณาตัดสินใจที่มุ่งเอาชนะจุดอ่อนของการตัดสินใจแต่เดิมที่จำต้อง ขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนใดคนหนึ่ง โดยเฉพาะหรือความคิดเห็นของกลุ่มหรือมติ ที่ประชุม

จากความหมายของเทคนิคเดลฟายที่นักวิชาการได้ให้ทัศนะไว้ สรุปเป็นภาพรวมได้ ดังนี้

- 1) เป็นเทคนิคที่ใช้ในการทำนายเหตุการณ์หรือความเป็นไปได้ในอนาคต ที่เกี่ยวกับ เวลา ปริมาณและ/หรือสภาพที่ต้องการจะให้เป็นไปได้
- 2) อาศัยการร่วมกันแสดงความคิดเห็นหรือการระดมความคิด ของผู้เชี่ยวชาญที่รอบรู้ ในเรื่องนั้น ๆ
- 3) นำความคิดที่สอดคล้องมาสรุป และคาดการณ์ในอนาคต

2. ประวัติความเป็นมาของเทคนิคเดลฟาย

เทคนิคเดลฟาย มีแนวความคิดพื้นฐานมาจากสุภาษิตที่ว่า “หลายหัวดีกว่าหัวเดียว” นั่นคือ ในการตัดสินใจเรื่องใดก็ตาม ความคิดเห็นที่ได้ควรมาจากกลุ่มบุคคลมากกว่าจะมาจาก บุคคลใดบุคคลหนึ่ง (สมบุญ ณ ทัศนะ, 2524 : 11) เดลฟาย (Delphi) เป็นชื่อของเมืองในประเทศ กรีกที่มีวิหารอพอลโลตั้งอยู่ วิหารดังกล่าวเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ผู้แสวงโชคมักจะดั้นด้นมาเพื่อ ขอคำทำนายเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในอนาคต (สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2537 : 172) ในระยะแรก เทคนิคเดลฟายถูกนำมาใช้ในการพยากรณ์และการวางแผนด้านการทหารมากกว่าด้านอื่น ๆ เทคนิคนี้ได้เริ่มขึ้นอย่างมีระบบในปี พ.ศ. 2495 โดยกองทัพอากาศอเมริกัันใช้ในการศึกษาและ วิจัยสิ่งต่าง ๆ แต่ได้ถูกปิดเป็นความลับมาตลอด เพิ่งได้รับการเปิดเผยครั้งแรกในปี พ.ศ. 2505 หลังจากกองทัพอากาศอเมริกัันใช้มาแล้วถึง 10 ปี (เกษม บุญอ่อน, 2522 : 26) เทคนิคนี้ได้รับ

การเปิดเผยครั้งแรก โดยโอลาฟ เฮลเมอร์ (Olaf Helmer) และนอร์แมน คอลคีย์ (Norman Dalkey) นักวิจัยของบริษัทแรนด์ (RAND Corporation) ได้พัฒนาเทคนิคเดลฟายมาใช้และเขียนบทความเรื่อง “An Experimental Application of the Delphi Method to the Use of Experts” ตีพิมพ์ในวารสาร Management Science ปีที่ 9 ฉบับที่ 3 เดือนเมษายน 2506 อันเป็นการกระจายเรื่องราวเกี่ยวกับเทคนิคเดลฟายออกไปอย่างกว้างขวางและได้รับความนิยมอย่างรวดเร็ว (ประยูรศรีประสาธน์, 2523 : 50) โดยมีการนำไปใช้ในสาขาต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นงานด้านการศึกษา การสาธารณสุข การคมนาคมขนส่ง การตลาด การประชาสัมพันธ์ การโฆษณา หรือกิจกรรมอื่น ๆ ก็ตาม สำหรับประเทศไทยในระยะ 5-6 ปีที่ผ่านมา มีการนำเทคนิคเดลฟายมาใช้มากที่สุดในการคาดการณ์สภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการกำหนดนโยบาย (สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2537 : 172)

3. หลักการและลักษณะของเทคนิคเดลฟาย

ในการพิจารณาตัดสิน หรือคาดการณ์เรื่องใดเรื่องหนึ่ง หากกระทำโดยลำพังคนเดียว ผลที่ได้อาจไม่ถูกต้อง และขาดความเชื่อมั่น แต่ถ้าร่วมกันคิดร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยเห็นความเห็นพ้องต้องกัน (Consensus Methods) ผลลัพธ์ที่ออกมาจะน่าเชื่อถือมากกว่า ดังที่สมบูรณัตันยะ (2524 : 11-12) กล่าวว่า “การพิจารณาลงสรุปหรือตัดสินใจในเรื่องใดก็ตามควรจะเป็นสิ่งที่มาจากการพิจารณาของกลุ่มบุคคลมากกว่าที่จะมาจากการตัดสินใจของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยเฉพาะ และกลุ่มบุคคลที่จะทำหน้าที่ในการพิจารณาเรื่องใด ๆ นั้น ควรจะเป็นผู้ที่มีความรู้ และ/หรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับ เรื่องนั้น ๆ มาเป็นอย่างดี จึงจะทำให้ผลการพิจารณาถูกต้องแน่นอนยิ่งขึ้น” ซึ่งสอดคล้องกับ ชุมจิตต์ แซ่ฉั่น (2532 : 101) ได้ให้ทัศนะว่า “การพิจารณาตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีความจำเป็นจะต้องอาศัยข้อมูลที่ได้มาจากการพิจารณาโดยตรงอย่างรอบคอบ ยิ่งหากการตัดสินใจเรื่องดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับการวางแผน หรือนโยบายสำคัญ ข้อมูลที่ได้มาอย่างจำเป็นจะต้องเป็นข้อพิจารณาจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ โดยตรง การระดมความคิดเพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจซึ่งจะเป็นข้อมูลเชิงอนาคต หากได้มาโดยวิธีการอันเป็นระเบียบจะช่วยให้ทราบข้อมูลอันน่าเชื่อถือ และเป็นแนวทางสร้างอนาคตที่ดียิ่งขึ้นได้” ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงได้เกิดการวิจัยอนาคต (Future Research) มากมายหลายวิธี หนึ่งในวิธีที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายได้แก่ การวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique)

อย่างไรก็ตาม การที่กลุ่มบุคคล หรือกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมาร่วมกันเพื่อแสดงความคิดเห็น และสรุปเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้น ผลที่เกิดขึ้นอาจจะมีได้มาจากความคิดของแต่ละบุคคลโดยตรงแต่อาจเกิดจากการคล้อยตามอิทธิพลกลุ่ม (Groupthink) หรือปัญหาอื่นๆ ดังที่สมบูรณัตันยะ

(2524 : 15-16) และ สุโขทัยธรรมาราช (2537 : 173) กล่าวอย่างสอดคล้องกันว่า ปัญหาที่มักจะประสบในการประชุมเพื่อหาข้อสรุปคือ ปัญหาอิทธิพลจากสมาชิกของกลุ่มที่มีตำแหน่งหน้าที่หรือมีอำนาจสูงสุด ความไม่เต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผยต่อหน้าบุคคลอื่นของสมาชิกภายในกลุ่มเพราะเกรงจะไปกระทบกระเทือนความรู้สึกหรือผลประโยชน์ของสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม การนำเอาความขัดแย้งส่วนตัว หรือความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานมาเกี่ยวข้องกับการแสดงความคิดเห็น และการนำเอาอารมณ์มาใช้ในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งปัญหาเหล่านี้จะทำให้ประสิทธิผลในการแก้ปัญหาและมองภาพอนาคตลดลง เพื่อเอาชนะหรือหลีกเลี่ยงปัญหาเหล่านี้จึงมีการกำหนดหลักการพื้นฐานที่สำคัญ 5 ประการ ของเทคนิคเคลฟาย ดังนี้

1) ความเป็นนิรนาม (Anonymity) หลักการข้อแรกนี้เน้นว่าบรรดาผู้เชี่ยวชาญต่าง ๆ ที่ได้รับเชิญให้แสดงความคิดเห็นต้องมีการปกปิดอย่างมิดชิด ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนต้องไม่รู้ว่ามิใครอื่นที่ร่วมอยู่ในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญบ้าง การติดต่อผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะกระทำที่ละคน และพยายามไม่เปิดโอกาส และไม่สนับสนุนให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมาพบปะปรึกษาหารือกันเพื่อแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่สนใจศึกษา โดยเฉพาะพบปะกันแบบเห็นหน้า ทั้งนี้ก็เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระมากที่สุดไม่ต้องเกรงใจ หรือเกรงกลัวอิทธิพลใด ๆ จะได้ไม่มีการครอบงำทางความคิดและการแสดงออกต่าง ๆ ด้วย

2) การกระทำซ้ำ (Iteration) หลักการข้อสองนี้เน้นความสำคัญของการเรียนรู้และการปรับเปลี่ยนความคิดเห็นที่อาจเกิดขึ้นได้เมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่ง และเมื่อรับรู้ข้อมูลเพิ่มเติมความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่แสดงออกอย่างอิสระเสรีในรอบแรกที่ถูกคาดการณ์ไว้จะได้รับมาจะถูกรวบรวมไว้ในรูปของภาพรวมความเห็นทั้งหมดแล้วจะป้อนกลับไปสู่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนอีกครั้งหนึ่งเพื่อเป็นการเสนอข้อมูลเพิ่มเติม ผู้เชี่ยวชาญท่านใดต้องการปรับเปลี่ยนหรือให้รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับความคิดเห็นของตนเองก็สามารถทำได้ การสอบถามภายหลังเพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติมมักจะทำอย่างน้อย 1 ครั้ง หลังจากทีสอบถามรอบแรกแล้ว โดยทั่วไปการสอบถามมักทำประมาณ 3 ครั้ง

3) การควบคุมการป้อนกลับของข้อมูล (Controlled Feedback) หลักการข้อสามนี้เน้นความเป็นกลางของข้อมูลที่ป้อนกลับสู่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนโดยเสนอภาพรวมความเห็นในรอบก่อนให้ออกมาในรูปของดัชนีรวมยอดเพียงหนึ่งหรือสองตัว ไม่พยายามเสนอภาพรวมโดยการบรรยายความเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนในรายละเอียด แต่จะใช้ดัชนีเพียงหนึ่งหรือสองตัวเท่านั้นเป็นตัวชี้ให้เห็นภาพรวมดังกล่าวทั้งนี้เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนไม่ถูกอิทธิพลทางความคิดของบุคคลอื่นนั่นเอง

4) การวิเคราะห์ความเห็น โดยใช้วิธีการทางสถิติ (Statistical Group Response) หลักการข้อนี้เน้นการใช้วิธีการทางสถิติเพื่อวิเคราะห์ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญในกลุ่ม วิธีการในการนำเสนอข้อมูลมักออกมาในรูปของกราฟวงกลม โน้มเข้าสู่ส่วนกลางซึ่งมักใช้มีชยฐานเป็นเครื่องวัด การวัดการกระจายของข้อมูลซึ่งมักใช้พิสัยระหว่างควอไทล์เป็นเครื่องวัด และการแจกแจงความถี่ซึ่งมักแสดงในรูปของกราฟเส้นโค้งและโพลีก่อน วิธีทางสถิติเหล่านี้จะเห็นได้ว่าไม่ได้เน้นการเฉลี่ยความคิดแต่เน้นการแสดงภาพรวมเป็นสำคัญ

5) ความเห็นพร้อมกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Consensus) หลักการข้อสุดท้ายของเทคนิคเดลไฟคือ การพยายามดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งความเห็นพร้อมกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ให้ข้อคิดความเห็น หลักการข้อนี้เป็นเป้าหมายที่ผู้ใช้เทคนิคเดลไฟมุ่งหวัง ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลผลิตที่สามารถนำไปแก้ไขปัญหาได้ผลผลิตที่เกิดจากการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระเสรีปราศจากการครอบงำ ความเกรงใจ การใช้มีฉันทิปฏิบัติ ความเกรงกลัวในอิทธิพลใด ๆ รวมทั้งการถอนตัวไม่แสดงความเห็นเพื่อหลีกเลี่ยงความยุ่งยากที่อาจตามมา อีกทั้งเป็นผลผลิตที่เป็นความเห็นที่สอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ (สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2539 : 173 - 174)

จากหลักการ 5 ประการของเทคนิค เดลไฟข้างต้น สอดคล้องกับความคิดของ พิล (Pill, 1971 : 57) ซึ่งได้อธิบายถึงลักษณะทั่ว ๆ ไปของเทคนิคเดลไฟไว้ดังนี้

1) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับเลือกให้เข้าร่วมในการวิจัยจะไม่ทราบเลยว่ามีผู้ใดบ้างที่ร่วมอยู่ในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญนี้ เหตุที่ต้องทำเช่นนี้ก็เพื่อเป็นการจัดอิทธิพลของกลุ่ม หรือ อิทธิพลของลักษณะเด่นของผู้เชี่ยวชาญบางคนที่จะส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนอื่น ๆ ดังนั้นในการวิจัยโดยใช้เทคนิคนี้ จึงมักใช้แบบสอบถามหรือวิธีการสื่อสารอื่น ๆ ที่ช่วยให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดไม่ต้องมาเผชิญหน้ากัน และเพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ จึงต้องมีการใช้แบบสอบถามซ้ำหลาย ๆ รอบ

2) ในแต่ละรอบของแบบสอบถามที่ส่งกลับไปยังผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนนั้น ผู้วิจัยจะแสดงผลสรุปของคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและคำตอบของผู้เชี่ยวชาญคนนั้น ๆ เองในรอบก่อนเอาไว้ด้วย เพื่อผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะได้ทราบว่าความคิดเห็นของเขาเป็นอย่างไร แตกต่างกับความคิดเห็นของคนอื่นหรือไม่อย่างไร

3) เป็นกระบวนการที่ใช้วิธีการทางสถิติเข้ามาช่วยในการจำกัดวงคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นการลดการกระจายของคำตอบของกลุ่ม ทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และนอกจากนั้นยังใช้สถิติเข้าช่วยในการยืนยันว่า ความคิดเห็นในคำตอบรอบสุดท้ายของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญนั้นเป็นตัวแทนของความคิดเห็นของสมาชิกทั้งหมดในกลุ่มด้วย

ส่วนปราคาณี ทองคำ (2529 : 28) ให้ความเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่าลักษณะโดยทั่วไปของเทคนิคเดลฟาย คือ

1) เป็นการมุ่งเสาะหาความคิดเห็นของกลุ่มโดยใช้แบบสอบถาม ดังนั้น ผู้เชี่ยวชาญจึงจำเป็นต้องตอบแบบสอบถามตามที่ผู้วิจัยสอบถาม ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้นในแต่ละขั้นตอน

2) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนตอบแบบสอบถามด้วยความคิดเห็นที่กลั่นกรองอย่างละเอียด รอบคอบ และเพื่อให้คำตอบที่ได้รับมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันยิ่งขึ้น จึงมีการถามย้ำความเห็นหลายรอบด้วยกัน โดยปกติจะถาม 3-4 รอบ

นอกจากนี้ เกษม บุญอ่อน (2522 : 27) ได้อธิบายเกี่ยวกับลักษณะเทคนิคเดลฟายไว้ดังนี้

1) ผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมในโครงการไม่ต้องเผชิญหน้ากับผู้เชี่ยวชาญอื่น ๆ และไม่มีผู้เชี่ยวชาญคนใดทราบว่าใครเป็นผู้เชี่ยวชาญบ้างนอกจากผู้วิจัยเท่านั้น เพราะ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนได้มาจากการตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น จึงทำให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

2) ในการตอบแบบสอบถามแต่ละรอบ ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะทราบจากผู้ทำการวิจัยว่าความเห็นของเขามันเป็นอย่างไร ต่างจากของคนอื่น ๆ อย่างไร

3) ใช้สถิติวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มทุก ๆ ครั้ง ส่วนมากจะใช้ค่ามัธยฐาน (Median) และพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ในการวิเคราะห์

4. เทคนิคเดลฟายกับปัญหาที่ควรวิจัย

จัตต์ (Judd , 1971 : 156) ได้กล่าวถึงการวิจัยประเภทที่จะใช้เทคนิคเดลฟาย ว่าเมื่อไรก็ตามที่ต้องการคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตหรือที่ใดก็ตามที่เห็นว่าความสอดคล้องต่อเนื่องกันระหว่างจุดมุ่งหมาย (Goals) และวัตถุประสงค์ (Objectives) เป็นสิ่งที่มีความสำคัญแล้ว เมื่อนั้นควรใช้การวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย และในด้านการศึกษานั้น เทคนิคเดลฟายยังอาจใช้ประโยชน์ในการหาค่านิยมที่สอดคล้องต้องกัน และในการประเมินผลสิ่งใด ๆ

ชนิตา รักษ์พลเมือง (2535 : 61) ได้สรุปเกี่ยวกับลักษณะของปัญหาที่ใช้เทคนิคเดลฟายในการวิจัยไว้ ดังนี้

1) ควรเป็นประเด็นปัญหาอันจะนำไปสู่การวางนโยบายหรือคาดการณ์อนาคตรวมทั้งการกำหนดทางเลือกต่าง ๆ

2) ควรเป็นประเด็นปัญหาที่มุ่งหาความเห็นสอดคล้องต้องกัน เพื่อแก้ปัญหาที่สลับซับซ้อนทั้งในเชิงโครงสร้าง และการปฏิบัติงาน หรือเพื่อสรุปเป็นหลักการแนวคิดร่วมกัน

3) ควรเป็นปัญหาในเชิงคุณลักษณะซึ่งไม่อาจได้คำตอบโดยอาศัยการศึกษา
ด้วยวิธีการเชิงสถิติ

สุธรรม์ จันทร์หอม (2526 : 99) กล่าวถึงโอกาสที่จะนำเทคนิคเดลฟาย ไปใช้ในการ
การวิจัย สรุปได้ดังนี้

- 1) ในการแก้ปัญหาที่สลับซับซ้อน ทั้งในด้านโครงสร้างหรือกระบวนการและขั้นตอน
ของปัญหา
- 2) ในการวางนโยบายหรือคาดการณ์อนาคต รวมทั้งกำหนดทางออกอื่น ๆ สำรองไว้
ด้วย
- 3) ในการกำหนดอุปสรรคหรือปัญหาการปฏิบัติงาน
- 4) เมื่อต้องการศึกษาความเห็นที่สอดคล้องกันที่สุด
- 5) เมื่อต้องการสรุปเป็นทฤษฎีหลัก รากทฤษฎีย่อย ๆ หรือ ผลการวิจัยหลาย ๆ อย่าง
กรมพลศึกษา (2531 : 22 อ้างอิงจาก สุวรรณมา เชื้อรัตนพงศ์, ม.ป.ป) กล่าวถึงปัญหาที่
ควรนำมาใช้ในการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย ดังนี้

- 1) ปัญหาที่การวิจัยไม่มีคำตอบที่ถูกต้องแน่นอน แต่สามารถวิจัยปัญหาได้จาก
การรวบรวมตัดสินแบบอัตวิสัย (Subjective Judgment) ของผู้ทรงคุณวุฒิในสาขานั้น ๆ
- 2) ปัญหาที่การวิจัยต้องการความคิดเห็นหลาย ๆ ด้าน จากประสบการณ์หรือความรู้
ความสามารถของผู้ทรงคุณวุฒิในสาขานั้น
- 3) ผู้วิจัยไม่ต้องการให้ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละคนมีผลกระทบหรือมี
อิทธิพลต่อการพิจารณาตัดสินปัญหานั้น ๆ

ส่วนขนิษฐา วิทยาอนุมาส (2528 : 27) ได้กล่าวถึงปัญหาที่ควรวิจัยด้วยเทคนิค
เดลฟาย ดังนี้

- 1) เป็นการคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
- 2) เป็นการศึกษาความสอดคล้องต่อเนื่องกัน ระหว่างเป้าหมายกับวัตถุประสงค์ของ
สิ่งต่าง ๆ
- 3) เป็นการศึกษาค่านิยมที่สอดคล้องต้องกัน
- 4) เป็นการประเมินผลสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
- 5) เป็นการศึกษาการรับรู้สถานการณ์ปัจจุบัน

นอกจากนี้ประยูร ศรีประสาธน์ (2523 : 56 อ้างอิงมาจาก Weatherman and Swenson,
1974 : 97-112) ได้สรุปประเภทของการวิจัยที่อาจใช้เทคนิคเดลฟายไว้ดังนี้

- 1) การวิจัยเพื่อคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

2) การตรวจสอบกลวิธีในการบัญญัติ (Strategy Probe) ในการวิจัยที่มุ่งหวังผลเช่นนี้แบบสอบถามจะต้องเป็นแบบที่มีข้อเสนอให้เลือกหลาย ๆ ทาง ตลอดจนแนวทางที่จะทำให้โครงการนั้นประสบผลสำเร็จ โดยพิจารณาจากประสิทธิภาพของโครงการ ค่าใช้จ่ายความเป็นไปได้ เป็นต้น แบบสอบถามประเภทนี้จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงเหตุผลในการตอบ

3) การตรวจสอบความนิยม (Preference Probe) ในกรณีนี้ผู้วิจัยจะต้องพยายามตั้งคำถามเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตอบในสิ่งที่เห็นว่าควรจะเป็นมากกว่าสิ่งที่จะเป็นจริง ๆ

4) การยอมรับสภาพที่เป็นอยู่ (Perceptions of a Current Situation) การศึกษายาทบาทที่แตกต่างกันของศึกษานิเทศก์ในทัศนะของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ซึ่งความคิดเห็นดังกล่าวนี้จะสามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการจัดการฝึกอบรมศึกษานิเทศก์ได้

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าปัญหาที่นำมาใช้วิจัยแบบเดลฟาย เป็นปัญหาที่มุ่งหาความเห็นสอดคล้องกัน เพื่อแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อนและไม่แน่นอน ไม่สามารถหาคำตอบโดยวิธีการเชิงสถิติ แต่จะอาศัย การรวบรวม ความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ สรุปเป็นหลักการแนวคิดร่วมกัน เพื่อใช้ในการตัดสินใจการดำเนินการในอนาคตในเรื่องเกี่ยวกับการวางแผน หาหลักการ หรือการทำนายอย่างกว้าง ๆ ในอนาคต

5. กระบวนการวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย

กระบวนการวิจัยของเดลฟายเทคนิค เริ่มต้นด้วยการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่จะทำการวิจัย และการใช้ชุดของแบบสอบถาม (Questionnaire Series) เนื่องจากเทคนิคเดลฟายนี้เป็นกระบวนการวิจัยที่ใช้ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเป็นหลัก ดังนั้นเพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่ถูกต้องแน่นอน จึงต้องมีการถามซ้ำกันหลายครั้ง โดยใช้ชุดของแบบสอบถามดังกล่าว

ในขั้นแรกผู้วิจัยจะต้องกำหนดกรอบ (Frame) ของการวิจัยเนื่องจากประเด็นปัญหาที่ศึกษาเป็นประเด็นเชิงคุณลักษณะซึ่งมีขอบข่ายกว้างขวาง การกำหนดกรอบของการวิจัยจะทำให้เห็นภาพของการวิจัยชัดเจนขึ้น กรอบของการวิจัยอาจได้มาจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง หรือจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิบางท่าน เมื่อได้กรอบของการวิจัยแล้วจึงนำมาสร้างแบบสอบถามฉบับที่ 1 ซึ่งจะเป็นคำถามกว้าง ๆ เกี่ยวกับประเด็นปัญหาของการวิจัย คำถามในรอบแรกนี้จึงมักจะเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวางภายในกรอบที่กำหนด

แบบสอบถามรอบที่ 2 เป็นขั้นตอนที่สำคัญและยากมากที่สุดของการวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย ผู้วิจัยจะต้องนำข้อมูลที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญทุกคนในแบบสอบถามปลายเปิดรอบแรกเข้ามาด้วยกัน ตัดข้อความที่ซ้ำกัน หรือตัดส่วนที่เกินไปจากกรอบของการวิจัยที่กำหนดไว้ออกไป ใน

การรวมข้อความเข้าด้วยกันนี้ผู้วิจัยอาจหาถ้อยคำที่ครอบคลุมข้อความทั้งหมดได้ แต่ทั้งนี้จะต้องคงความหมายเดิมของผู้เชี่ยวชาญไว้ด้วย ข้อความที่รวบรวมมานี้จะถูกนำมาเป็นข้อกระทงในลักษณะมาตราประเมินค่าซ้ำอาจเป็นสเกลตั้งแต่ 1-5 หรือ 1-6 แล้วแต่ความเหมาะสม การประเมินค่าในแบบสอบถามรอบนี้จะเน้นการจัดลำดับความสำคัญ หรือความเป็นไปได้ของเหตุการณ์

แบบสอบถามรอบที่ 3 โดยปกติจะประกอบไปด้วยประโยคหรือข้อความเหมือนกันแบบสอบถามรอบที่สอง แต่มีการเพิ่มเติมการรายงานให้ผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมวิจัยได้ทราบความคิดเห็นของกลุ่ม โดยแสดงตำแหน่งในฐานนิยม (Mode) หรือค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของแต่ละข้อคำถาม รวมทั้งตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญคนนั้น ๆ ตอบในแบบสอบถามรอบที่สอง ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญได้ทราบความหมายหรือความแตกต่างของคำตอบของตนในรอบที่ 3 นี้ โดยอาจเปลี่ยนแปลงคำตอบของตนให้เข้ามาอยู่ในพิสัยระหว่างควอไทล์ หรือยืนยันคำตอบเดิมของตน แต่หากคำตอบเดิมอยู่นอกพิสัยระหว่างควอไทล์ ผู้เชี่ยวชาญจะต้องแสดงเหตุผลประกอบด้วย

แบบสอบถามรอบที่ 4 มีลักษณะเช่นเดียวกันแบบสอบถามรอบที่สาม แต่ใช้ผลการวิเคราะห์ในรอบนี้ในการพิจารณาเสนอผลการวิจัย

โดยทั่วไปการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย จะใช้แบบสอบถาม 4 รอบด้วยกัน (เกษมบุญอ่อน, 2522 : 27) ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญทุกคนตอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นเอกฉันท์สอดคล้องตรงกันหรือเป็นอย่างเดียวกัน ทั้งในด้านความคิดเห็น คำทำนายและความเชื่อของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ แต่ในบางกรณีอาจใช้แบบสอบถามเพียง 2-3 รอบ เท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าฉบับแรก เริ่มต้นด้วยการใช้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญลงมติ หรือจัดอันดับความสำคัญ เมื่อถึงแบบสอบถามฉบับที่ 2 หรือที่ 3 อาจพบว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลง หรือมีการเปลี่ยนแปลงน้อยมากของคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ หรือพิสัยระหว่างควอไทล์แคบมาก เมื่อเป็นเช่นนั้นกระบวนการวิจัยก็สามารถยุติได้ (สมบุรณ์ตันยะ, 2524 : 13)

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2537 : 174 : 176) ได้สรุปขั้นตอนทั่วไปในการใช้เทคนิคเดลฟาย ดังนี้

ขั้นแรก การระบุประเด็นที่ต้องการศึกษา สิ่งแรกที่ต้องทำเมื่อใช้เทคนิคเดลฟายคือการระบุให้ชัดเจนว่าประเด็นที่ต้องการคาดการณ์คืออะไร ประเด็นดังกล่าวอาจเป็นประเด็นใดประเด็นหนึ่งในสภาพแวดล้อมนโยบาย หรือหลาย ๆ ประเด็นรวมกันก็ได้ ในการคาดการณ์สภาพแวดล้อม การระบุดังกล่าวทำได้ง่ายเมื่อผู้ดำเนินการเข้าใจเรื่องราวที่ต้องการศึกษาอย่างละเอียดและต้องแท้ ถ้าผู้ดำเนินการยังไม่เข้าใจเรื่องราวราวลึกซึ้งแน่ชัด การขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญเป็นสิ่งที่จำเป็นมาจากคำตอบที่จะได้กลับมาจากการสอบถามนั้นจะขึ้นอยู่กับ

คำถามที่ถามคำถามที่แคบและเจาะจงมากเกินไปอาจทำให้ได้คำตอบที่เฉพาะเจาะจงตามไปด้วย หรืออาจจะไม่ได้รับคำตอบเลยก็ได้ การระบุประเด็นในขั้นแรกนี้จึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก และต้องทำอย่างรอบคอบรัดกุมเพื่อให้ได้คำตอบที่ต้องการ ข้อเสนอแนะคือการนำเอารายการสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ขององค์การมาแตกย่อยเป็นรายละเอียดแล้วตั้งเป็นประเด็นย่อย ๆ ไว้

ขั้นที่สอง การเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ภายหลังจากที่ได้ประเด็นปัญหาที่ชัดเจนแล้ว ขั้นตอนต่อไปที่ต้องทำคือ การระบุผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่ต้องการคาดการณ์อนาคต การระบุดังกล่าวอาจทำได้โดยการเริ่มต้นจากการหากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเล็กสัก 3-5 คน แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญเหล่านั้นช่วยเสนอชื่อผู้อื่นที่น่าจะเชื่อถือได้ว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น เมื่อได้รายชื่อมาเรียบร้อยแล้ว ทำการสุ่มตัวอย่างผู้เชี่ยวชาญมาสัก 10-30 คน จากรายชื่อที่มีอยู่เพื่อใช้เป็นผู้เชี่ยวชาญที่จะขอความคิดเห็นในประเด็นนโยบายที่ต้องการทราบภาพอนาคตเป็นสำคัญ ปัญหาบางเรื่องอาจมีผู้รู้เรื่องจริงจริงเพียงไม่กี่คน บางเรื่องอาจมีผู้รู้เรื่องมากมายการกำหนดจำนวนที่แน่นอนจึงไม่ควรกระทำ

ขั้นที่สาม การสร้างแบบสอบถามรอบแรก แบบสอบถามที่ใช้ในการดำเนินการตามเทคนิคเดลไฟน์จะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับจำนวนรอบที่ทำการสอบถาม แบบสอบถามที่จะใช้ใน รอบที่สองเป็นต้นไปต้องรอคำตอบจากแบบสอบถามในรอบแรกก่อน การร่างแบบสอบถามใน รอบที่สองเป็นต้นไปจึงไม่สามารถเตรียมการได้ล่วงหน้า แบบสอบถามในรอบแรกเท่านั้นที่สามารถร่างขึ้นล่วงหน้าได้ การร่างแบบสอบถามเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยทักษะความชำนาญและความรู้ในเรื่องที่ต่งการคาดการณ์พอสมควร การเลือกใช้คำถามต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นคำถามเปิดหรือคำถามปิดเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยความรู้ความชำนาญของการดำเนินการ

ขั้นที่สี่ การวิเคราะห์ผลจากแบบสอบถามรอบแรก ภายหลังจากแบบสอบถามที่ส่งไปยังผู้เชี่ยวชาญได้รับ คืนกลับมาเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ การวิเคราะห์ผลที่ได้รับจากคำตอบในรอบแรกนี้เนื่องจากคำตอบที่ได้รับย่อมแตกต่างกันไปตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน การวิเคราะห์คำตอบจึงควรใช้ทั้งวิธีคำนวณแนว โนม์เข้าสู่ส่วนกลาง และคำนวณ การกระจาย การคำนวณแนว โนม์เข้าสู่ส่วนกลางที่นิยมใช้ในเทคนิคเดลไฟน์คือ มัชฐาน (median) ส่วนการวัดการกระจายนั้นวิธีที่นิยมใช้คือ พิสัย (range) ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้จะช่วยให้ได้ภาพรวมเกี่ยวกับความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยเฉพาะภาพรวมที่แสดงให้เห็นถึงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ในเรื่องที่ต้องการคาดการณ์ ภาพรวมนี้จะเป็นข้อมูลที่ป้อนกลับไปสู่ผู้เชี่ยวชาญเมื่อส่งแบบสอบถามในรอบต่อไป

ขั้นที่ห้า การสร้างแบบสอบถามสำหรับรอบถัดไป ผลการวิเคราะห์รอบสอบถามรอบแรกจะเป็นข้อมูลที่ใช้ป้อนกลับไปสู่กลับผู้เชี่ยวชาญในรอบถัดไป หลักการที่ของคนที่เห็นหลังจากที่ทราบความเห็นของผู้เชี่ยวชาญอื่น ๆ เรียบร้อยแล้ว การทบทวนความเห็นนี้จะปลอดภัยจากอิทธิพลที่เกิดขึ้นเนื่องจากการโน้มน้ำวโดยผู้เชี่ยวชาญอื่น ๆ ความเห็นใหม่ที่ได้จึงเป็นความเห็นที่ค่อนข้างอิสระของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน การสำรวจความเห็นในรอบถัดไปกระทำโดยใช้แบบสอบถามเช่นเดียวกัน โดยแบบสอบถามดังกล่าวจะแนบไปพร้อมกับผลการวิเคราะห์ในรอบก่อนหน้านั้นโดยทั่วไปแล้วการส่งแบบสอบถามจะกระทำประมาณ 3 ครั้ง แต่ปัญหาบางประการอาจต้องมีการเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญทบทวนความเห็นมากกว่า 3-4 ครั้ง ก็เป็นไปได้

ขั้นที่หก การสรุปผล ภายหลังจากวิเคราะห์แบบสอบถามในรอบสุดท้ายเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ การสรุปผลทั้งหมดที่ได้จากการดำเนินการตามขั้นตอนแรกถึงขั้นตอนที่ห้า ผลสรุปที่ได้นั้นเป็นภาพรวมเกี่ยวกับปัญหาที่สนใจศึกษาจากทรรศนะของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ทรรศนะดังกล่าวอาจจะเป็นฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญหรือไม่เป็นก็ได้ อย่างไรก็ตาม ถ้าเรื่องที่ศึกษาไม่ใช่ประเด็นที่มีความขัดแย้งทางความเห็นอย่างรุนแรง ภาพรวมที่ได้จะเป็นความเห็นรวมของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

6. ผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยตามเทคนิคเดลฟาย

สิ่งที่สำคัญที่สุดในการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟายก็คือ การเลือกสรรผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้เพราะผลการวิจัยจะถูกต้อง เชื่อถือได้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (ไพศาล หวังพานิช, 2531 : 360) และ (เกษม บุญอ่อน, 2522 : 28) ผู้เชี่ยวชาญจึงควรเป็นผู้รอบรู้ และรู้สึกในประเด็นที่ศึกษาอย่างจริงจัง เป็น “ผู้รู้” หรือ “Expert” ในเรื่องนั้น ๆ อาจเป็นผู้ที่ศึกษาในเรื่องดังกล่าวมาเป็นเวลานาน เป็นผู้มีตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบหรือมีประสบการณ์โดยตรงในประเด็นที่ศึกษา (ชนิตา รักษ์พลเมือง, 2528 : 92)

พจนานุกรมเวบสเตอร์ (Webster's Dictionary, 1980 : 645) ได้ให้คำจำกัดความของผู้เชี่ยวชาญ (Expert) ว่าเป็นบุคคลซึ่งได้รับการฝึกฝนมีทักษะ และความรู้เป็นเลิศในสาขาวิชานั้น ซึ่งสอดคล้องกับสุภาพ วาดเขียน (2525 : 39-40) ได้กล่าวถึงผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ที่มีประสบการณ์ หรือ ผู้เชี่ยวชาญคือ “ผู้ที่มีทักษะหรือผู้ที่เคยลงมือปฏิบัติงานใด ๆ จนได้รับผลดีเป็นที่ประจักษ์... หรือเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกฝน มีความรู้ความชำนาญเป็นเลิศในสาขาวิชานั้น ๆ หรือเป็นผู้ที่มีความรู้เป็นพิเศษในสาขาวิชาที่เขาสนใจ” ส่วนนอร์แมน คัลคีย์ (Norman Dalkey, 1967 : 3704) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคนิคการวิจัยของบริษัท RAND กล่าวว่าผู้เชี่ยวชาญคือ “ผู้ที่มีความรู้เป็นพิเศษในสาขาที่เขาสนใจ”

ดังนั้นในการกำหนดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติดังกล่าว จำเป็นต้องพิจารณากันอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อให้ได้มาซึ่งผู้ที่เหมาะสมจริงๆ จุมพล พูลภัทรชีวิน (2530 : 37) ได้ให้ทัศนะในการเลือกผู้เชี่ยวชาญว่า เป็นเรื่องที่สำคัญมากของการวิจัยอนาคต เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในอนาคตมักมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นค่อนข้างรวดเร็ว กระทันหัน ทำให้เตรียมตัวไม่คอยทัน การเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้ชัดเจนกว่าคนธรรมดา และเหตุผลที่สำคัญประการหนึ่งคือการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง บุคคลที่อยู่เบื้องหลังการเปลี่ยนแปลงที่เราปฏิเสธไม่ได้คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญนั่นเอง ซึ่งอาจหมายถึง กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มผู้มีอำนาจ ผู้ที่รู้เรื่องดี ผู้ที่เป็นผู้นำ ส่วน สมบูรณ์ ดันยะ (2524 : 14) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการเลือกผู้เชี่ยวชาญร่วมในการวิจัยว่า “ผู้วิจัยควรพิจารณาอย่างรอบคอบเพื่อให้ได้ผู้ที่มีความรอบรู้และ/หรือ สามารถให้ข้อมูลในเรื่องที่ผู้วิจัยต้องการได้อย่างแท้จริง และเมื่อคัดเลือกได้แล้ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะต้องคำนึงถึงก็คือ ความเต็มใจที่จะเข้าร่วมในการวิจัย เพราะถ้าผู้เชี่ยวชาญไม่ได้ให้ความร่วมมือด้วยความเต็มใจแล้ว ข้อมูลที่ได้รับกลับมาก็เชื่อมั่นไม่ได้ว่าจะถูกต้องสักมากน้อยเพียงใด ดังนั้นภารกิจประการหนึ่งของผู้วิจัยก็คือการพยายามหาทางทำให้ผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการคัดเลือกให้ความร่วมมือในการวิจัยด้วยความเต็มใจ”

อย่างไรก็ตามในการเลือกผู้เชี่ยวชาญที่มีจุดมุ่งหมายให้เกิดผลในการเปลี่ยนแปลงองค์การหรือหน่วยงาน ผู้วิจัยอาจจำเป็นต้องเลือกแบบเจาะจงมากกว่าการสุ่ม ซึ่งจุมพล พูลภัทรชีวิน (2530 : 38) ได้เสนอแนะว่าควรเลือกจากกลุ่มบุคคลต่อไปนี้ คือ 1) ผู้บริหารในหน่วยงานนั้น 2) ผู้ที่มีศักยภาพจะเป็นผู้บริหาร 3) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญของเรา และ 4) กลุ่มนักวิชาการของหน่วยงานทั้งจากภายในและภายนอกหน่วยงาน

นอกเหนือจากคุณสมบัติที่เหมาะสมของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่จะเข้าร่วมในการวิจัยแล้ว จำนวนผู้ของผู้เชี่ยวชาญก็ยังมีส่วนสำคัญเช่นกัน ดังที่ สุธรรม์ จันทร์หอม (2526 : 93) และ ชนิตา รักรัณพลเมือง (2535 : 62-63) มีความเห็นอย่างสอดคล้องกันว่าจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการวิจัยขึ้นอยู่กับลักษณะกลุ่มและประเด็นปัญหาที่ศึกษา หากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นเป็นเอกพันธ์ (Homogenous Group) อาจใช้เพียง 10-15 คน แต่ถ้ากลุ่มมีความแตกต่างกันมีลักษณะอเนกพันธ์ (Heterogenous Group) อาจต้องใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนมาก ส่วน วัน เดชพิชัย (2527 : 117) กล่าวไว้ว่า “ความเชื่อมั่นของเทคนิคเดลฟายิ่งสูงขึ้น ถ้าสามารถพิจารณาคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมโครงการอย่างละเอียดรอบคอบเพื่อให้ได้ผู้ที่เหมาะสมจริงๆ สำหรับจำนวนของผู้เชี่ยวชาญนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญคือ ถ้าเป็นกลุ่มเอกพันธ์ใช้ผู้เชี่ยวชาญเพียง 10-15 คน ก็จะได้ความเชื่อมั่นสูงแล้ว แต่ถ้าเป็นกลุ่มวิวิธพันธ์ อาจจะต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญไม่น้อยกว่า 30 คน จึงจะได้ความเชื่อมั่นที่สูงพอ”

อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัยของ โทมัส ที แมคมิลแลน (Thomas T. Macmillan) ได้วิจัยเกี่ยวกับจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่เหมาะสมที่จะใช้ในการวิจัยแบบเดลฟาย ซึ่งผลของการวิจัยของเขา นี้ได้เสนอในที่ประชุมสมาคมวิทยาลัยชุมชนในแคลิฟอร์เนีย (California Junior Colleges Association) เมื่อปี พ.ศ. 2514 ว่า หากจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยมีตั้งแต่ 17 ขึ้นไป อัตราการลดลงของความคลาดเคลื่อนจะมีน้อยมาก (เกษม บุญอ่อน, 2522 : 27-28 อ้างอิงมาจาก Macmillan, 1971) ซึ่งแสดงเป็นตารางได้ดังตาราง 1

ตาราง 2 การลดลงของความคลาดเคลื่อนและจำนวนผู้เชี่ยวชาญ

จำนวนผู้เชี่ยวชาญ (Panel size)	การลดลงของความคลาดเคลื่อน (Error-reduction)	ความคลาดเคลื่อนลดลง (Net-change)
1-5	1.20-0.70	0.50
5-9	0.70-0.58	0.12
9-13	0.58-0.54	0.04
13-17	0.54-0.50	0.04
17-21	0.50-0.48	0.02
21-25	0.48-0.46	0.02
25-29	1.46-0.44	0.02

ที่มา : เกษม บุญอ่อน (2522 : 28 อ้างอิงมาจาก Macmillan, 1971)

ตาราง 2 เป็นการแสดงการลดลงของความคลาดเคลื่อนที่สัมพันธ์กับจำนวนผู้เชี่ยวชาญ ซึ่ง Macmillan ได้เสนอไว้ เช่น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 1-5 คน จะมีความคลาดเคลื่อนสูงสุดคือ 0.50 แต่ถ้ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป ค่าความคลาดเคลื่อนจะน้อยที่สุดคือ 0.02

ดังนั้นจะพบว่าเมื่อจำนวนของผู้เชี่ยวชาญ ตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป อัตราการลดลงของความคลาดเคลื่อนจะมีน้อย เพราะฉะนั้นในการวิจัยที่จะใช้เทคนิคเดลฟาย จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่จะคัดเลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่างนั้น ควรจะมีจำนวนตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นสถิติที่เกี่ยวกับการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง (Central Tendency) อันได้แก่ ฐานนิยม (Mode) มัชฐาน (Median) หรือค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อ

แสดงตำแหน่งของความคิดเห็น เนื่องจากมาตราที่ใช้กับคำถามมีเพียงเล็กน้อย ดังนั้นการใช้ค่าเฉลี่ยจึงไม่เหมาะสม จะมีการใช้มัธยฐานมากกว่าโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับกรณีที่จะพยายามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเวลาปริมาณ หรือสภาพการณ์ในอนาคต มักนิยมใช้มัธยฐานหรือฐานนิยม” ณีรัฐภา สรรพศรี (2525 : 24) และเกษม บุญอ่อน (2522 : 27) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลจากการวิจัยแบบเดลฟาย โดยทั่วไปมักใช้ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ซึ่ง ชนิตา รัชกุลพลเมือง (2535 : 66) อธิบายว่า การใช้ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ก็เพื่อพิจารณาความกระจายของความคิดเห็น หากข้อความใดมีพิสัยกว้าง แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่างกันมากข้อความใดที่มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์แคบ แสดงถึงความสอดคล้องต่อกันของความคิดเห็น ซึ่งอาจนำข้อความนั้นมาเป็นข้อสรุปของการวิจัยได้

8. ข้อดีและข้อจำกัดของเทคนิคเดลฟาย

การวิจัยทุกประเภทย่อมมีจุดเด่นและจุดด้อยเสมอ การวิจัยแบบเทคนิคเดลฟายก็เช่นเดียวกัน จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบประมวลสรุปลักษณะข้อดีและข้อจำกัดได้ดังนี้

8.1 ข้อดี

- 1) สามารถใช้ในการรวบรวมและหาความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญได้ โดยไม่ต้องจัดให้มีการประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นการสิ้นเปลืองและทำได้ยาก
- 2) ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนเป็นอิสระ ไม่ได้ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลหรือการครอบงำทางความคิดของกลุ่ม หรือผู้เชี่ยวชาญคนอื่นๆ เพราะผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนไม่ทราบว่าผู้เชี่ยวชาญคนอื่นๆ จะมีความคิดเห็นในข้อความอย่างไร ผู้เชี่ยวชาญจะรู้เฉพาะคำตอบของตนเอง
- 3) เนื่องจากการถามซ้ำหลายรอบ คำตอบที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญจึงได้รับการกลั่นกรองอย่างละเอียดรอบคอบ ช่วยให้ความเชื่อมั่นของข้อมูลที่ได้รับสูงขึ้น
- 4) เทคนิคเดลฟาย สามารถรับข้อมูลจากคนจำนวนมากโดยไม่มีข้อจำกัดทางสภาพภูมิศาสตร์และช่วงเวลา
- 5) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่ำ
- 6) เป็นวิธีการระดมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพสูง
- 7) มีกลไกการดำเนินงานง่าย ลดการเสียเวลาของการประชุม (ซุมจิตต์ แซ่ถั่น, 2532 : 104-105 สมบูรณ์ ดันยะ (2524 : 17) ประยูร ศรีประสาธน์ (2523 : 56) และ ปราณี ทองคำ, 2529 : 33)

นอกจากนี้ สุรพันธ์ ยันต์ทอง (2533 : 180) ได้กล่าวเพิ่มเติมลักษณะข้อดีของเทคนิคเดลฟายดังนี้

- 1) เป็นการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มที่ได้คัดเลือกมาเพื่อการนี้โดยเฉพาะ
- 2) ความคิดเห็นที่นำมาเสนอแต่ละอย่างต้องมีเหตุผลสนับสนุน
- 3) สามารถทำซ้ำหลายครั้งได้ การทำเช่นนี้ทำให้ความคิดเห็นของกลุ่มอยู่ในทิศทางเดียวกัน
- 4) เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานในกลุ่มปรับปรุงความคิดเมื่อแรกเริ่มของตน โดยอาศัยผลที่ได้จากการรวบรวมความคิดเห็นของผู้ร่วมงานอื่น ๆ ในกลุ่ม
- 5) เป็นกระบวนการที่นำไปสู่ความคิดอันเป็นเอกฉันท์
- 6) ผู้บริหารสามารถใช้ข้อมูลเบื้องต้นที่ได้มาให้กับผู้เกี่ยวข้องในการวางแผนของโรงเรียน
- 7) สามารถบอกถึงแนวโน้มที่เป็นอันตรายและการป้องกัน

8.2 ข้อจำกัด

- 1) การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ เป็นส่วนสำคัญของเทคนิคเดลฟาย ความเชื่อถือได้ของการวิจัยขึ้นอยู่กับผู้เชี่ยวชาญที่ร่วมในการตอบแบบสอบถามในการวิจัย แต่สภาพผู้เชี่ยวชาญในประเทศไทยพบว่ายังมีลักษณะเป็นผู้เชี่ยวชาญน้อย ฉะนั้นวิธีการคัดเลือกจึงมีความสำคัญมาก ถ้าผู้วิจัยไม่มีการตั้งเกณฑ์ที่ชัดเจนเอาไว้ก็อาจจะไม่ได้ผู้เชี่ยวชาญในด้านที่ต้องการอย่างแท้จริง ซึ่งทำให้ข้อมูลที่ได้รับผิดพลาดไปด้วย
- 2) การกำหนดระยะเวลาในการทำนายที่ใกล้หรือไกลเกินไป อาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อน
- 3) การถามซ้ำหลาย ๆ รอบ ตามกระบวนการวิจัยนั้น อาจทำให้ผู้เชี่ยวชาญเกิดความเบื่อหน่ายไม่เต็มใจที่จะให้ความร่วมมือ ซึ่งจะมีผลต่อความเชื่อถือได้ของข้อมูล
- 4) ลักษณะการวิจัยแบบเทคนิคเดลฟายมุ่งทำนายเหตุการณ์อนาคต คำตอบของผู้ทรงคุณวุฒิอาจจะเป็นการแสดงความหวัง หรืออคติของผู้ตอบเกี่ยวกับประเด็นนั้น มากกว่า การทำนายความเป็นไปได้ของเหตุการณ์อนาคต
- 5) ผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่มอาจมีการถอนตัวไปบ้างเมื่อระยะเวลาผ่านไปความไม่มีเสถียรภาพของสมาชิกภาพของผู้เชี่ยวชาญอาจส่งผลให้ผลการหารือที่ได้มาไม่ตรงกับเป้าหมายการดำเนินงานที่กำหนดไว้แต่ก่อนก็ได้
- 6) ช่วงเวลาระหว่างการสอบถามรอบต่าง ๆ อาจห่างเกินไปจนลืมความเห็นเดิมไปบางส่วน

7) คำถามบางคำถามอาจกำกวม และนำมาซึ่งความเห็นที่ไม่สอดคล้องกับความเห็นจริงของผู้ตอบ

8) ความสามารถของผู้ตอบที่เป็นผู้เชี่ยวชาญมักจำกัดอยู่ในกรอบแห่งความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ การตอบคำถามที่อยู่นอกเหนือความรู้ อาจส่งผลให้คำตอบคลาดเคลื่อนไปก็ได้

9) ความคาดหวังและอคติส่วนตัวของผู้ตอบที่ต้องการให้คำตอบโดยรวมเป็นไปในทิศทางที่ตนต้องการอาจทำให้ความเชื่อถือได้ของวิธีนี้ลดลง

10) การแสวงหาความเห็นร่วมในลักษณะที่ใช้การวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางอาจทำให้ความเห็นที่ค่อนข้างไปทางใดทางหนึ่งมาก ๆ ไม่ได้พิจารณา ซึ่งอาจทำให้ความสมบูรณ์ของภาพรวมขาดไปก็ได้

11) บางครั้งเนื้อหาที่วิเคราะห์อาจไม่ครอบคลุมประเด็นสำคัญ ๆ บางประเด็นก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสร้างแบบสอบถามในรอบแรก ๆ (ปราณี ทองคำ, 2529 : 34) (ชุ่มจิตต์ แซ่ถั้น, 2532 : 105) (สมบูรณ์ ดันยะ, 2524 : 17) (ชนิตา รัชกุลพลเมือง, 2535 : 68) และ (สุโขทัยธรรมาราช, 2537 : 177)

ส่วนประยูร ศรีประสาธน์ (2523 : 57) กล่าวถึงข้อจำกัดของเทคนิคเดลฟายไว้ว่า “ส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ ซึ่งอาจไม่ได้ผู้ที่มีความรู้หรือเชี่ยวชาญในเรื่องที่ต้องการความคิดเห็นอย่างแท้จริง มีอยู่หลายกรณีและผู้เข้าร่วมโครงการถูกคัดเลือกมาโดยอาศัยความคุ้นเคยมากกว่าความรู้ความสามารถ และในเรื่องของการจัดส่งเอกสารซึ่งมีช่องทางจะสูญหาย หรือไม่ได้รับคำตอบกลับมาได้ง่าย ส่วนผู้ตอบนั้นก็อาจเกิดความรู้สึกว่าเป็นการรบกวนมากเกินไป จนอาจจะไม่ได้รับความร่วมมือในการตอบคำถามรอบหลัง ๆ”

งานวิจัยภายในประเทศ

ในปัจจุบันยังไม่ม้งานวิจัยเกี่ยวกับแนวโน้มการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้าโดยตรง งานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

อนันต์ จิตรจันงค์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การนำเสนอเป้าประสงค์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ระหว่างพุทธศักราช 2528-2537 พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ที่มีผลกระทบต่อพัฒนามหาวิทยาลัย เป็นประเด็นของกระบวนการ โดยเฉพาะระบบบริหาร เช่น ระบบบริหารงานบุคคล ระบบบริหารการเงินและระบบบริหารวิชาการ ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้มหาวิทยาลัยขาดความคล่องตัวไม่สามารถพัฒนาไปสู่เป้าประสงค์ที่วางไว้ ปริมาณบัณฑิตแม้จะ

น่าพอใจแต่ไม่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ และความต้องการทางสังคม งานวิจัยมีปริมาณน้อย งานบริการวิชาการ ยังไม่อาจดำเนินการได้เต็มที่

ทวีศักดิ์ ศูนย์กลาง (2538 : 727-730) ได้ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยพลศึกษา เพื่อศึกษาการดำเนินงานการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ มหาสารคาม ชลบุรี และศรีสะเกษ ในด้านวิชาการ ด้านกิจการนักศึกษาและด้านบริการและสวัสดิการนักศึกษา ผลการวิจัย โดยเฉพาะด้านวิชาการ พบว่า

1) วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ การดำเนินงานด้านวิชาการอยู่ในระดับค่อนข้างดี แต่มีวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน หนังสือ ตำรา และเอกสาร ค่อนข้างน้อย การดำเนินงานเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพอยู่ในระดับค่อนข้างดี

2) วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดมหาสารคาม การดำเนินงานด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน หนังสือ ตำรา และเอกสาร ค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

3) วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชลบุรี การดำเนินงานด้านวิชาการอยู่ในระดับค่อนข้างดี มีหนังสือตำราและเอกสาร

4) วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ การดำเนินงานด้านวิชาการอยู่ในระดับค่อนข้างดี แต่มีวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน หนังสือ ตำรา และเอกสาร อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาการดำเนินงานด้านวิชาการ โดยภาพรวมของวิทยาลัยพลศึกษาทั้ง 4 แห่ง พบว่า อาจารย์ที่สอนรายวิชาต่าง ๆ มีความรู้ความสามารถ ตั้งใจ เอาใจใส่ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนค่อนข้างดีถึงระดับดี แต่มีวัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอน รวมทั้ง หนังสือ ตำรา และเอกสาร ค่อนข้างน้อย

ประสิทธิ์ ชูประสูติ (2533 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องกระบวนการบริหารงานของศึกษานิเทศก์ตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษาในจังหวัดตรัง พบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารของศึกษานิเทศก์ในด้านงบประมาณอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลางและโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผู้บริหารการศึกษาที่มีวุฒิทางการศึกษาดูกันเห็นว่า ระดับการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารของศึกษานิเทศก์ในด้านอำนาจการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และด้านการจัดบุคลากร การรายงาน และการงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนระดับการปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ประคิษฐ์ ระสิตานนท์ (2528 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง กระบวนการบริหารงานของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยศึกษากระบวนการบริหารเจ็ดด้าน คือ การวางแผนการจัดองค์การ การจัดบุคลากร การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การรายงาน และการงบประมาณ พบว่า ครูใหญ่บริหารงานด้านการวางแผน การจัดบุคลากร การอำนวยความสะดวก การรายงาน และการงบประมาณ อยู่ในระดับสูง ส่วนการบริหารด้านการจัดองค์การ และการประสานงาน อยู่ในระดับปานกลาง ครูใหญ่ที่มีวัยต่างกัน บริหารงานด้านการวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคลากร การอำนวยความสะดวก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และครูใหญ่ที่มีประสบการณ์ต่างกัน บริหารงานในด้านการวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคลากร การอำนวยความสะดวก การประสานงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ทวี มหามนตรี (2524 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องกระบวนการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน ในเขตการศึกษา 6 พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นด้านการจัดรูปงานและประสานงานไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการวางแผนและประเมินผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ

วิชิต จ่านองประโคน (2526 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษากระบวนการบริหารงานของศึกษานิเทศก์ในเขตการศึกษา 11 โดยศึกษากระบวนการเจ็ดด้านคือ การวางแผน การจัดรูปงาน การบริหารบุคคล การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การรายงาน และการงบประมาณ พบว่า ศึกษานิเทศก์การอำเภอ ปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารทั้งเจ็ดด้านอยู่ในเกณฑ์มาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า การอำนวยความสะดวก การจัดรูปงาน และการประสานงาน ศึกษานิเทศก์การอำเภอปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก ด้านงบประมาณ การบริหารบุคคล และการรายงาน อยู่ในระดับปานกลาง และไม่พบว่าบริหารงานด้านใดอยู่ในเกณฑ์น้อย

วีรวรรณ เทพรักษ์ (2534 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า

1) การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับการปฏิบัติงานแต่ละด้านจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้คือ งานด้านการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานด้านวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงาน งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ งานห้องสมุด งานส่งเสริมการสอน งานนิเทศการศึกษา งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน และงานประชุมอบรมทางวิชาการ

2) ระดับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ ซึ่งแตกต่างกันด้านประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนและครูอาจารย์ ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

งานวิจัยต่างประเทศ

โจนส์ (Jones, 1981 : 4235-A) ได้วิเคราะห์งานตามกระบวนการบริหารแบบ POSDCoRB และการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการศึกษาของชุมชนของ โรงเรียนประถมศึกษา มลรัฐ อิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา พบว่า การวางแผนช่วยแก้ปัญหาในการกำหนดโครงการเพื่อนำทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน มาใช้ให้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่ และการลงทุนการศึกษาเป็นเงื่อนไขสำคัญที่สุดในการกำหนดโครงการและการศึกษาของชุมชน ผู้บริหารควรระลึกอยู่เสมอว่า กระบวนการบริหารมีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาของชุมชน

ส่วน แพทริเซีย (Patricia, 1982 : 3362-A) ได้วิเคราะห์บทบาทการบริหารงานตาม กระบวนการบริหารห้าด้าน ของผู้ช่วยครูใหญ่ในมลรัฐชิคาโก สหรัฐอเมริกา คือ ด้านการบริหารบุคคล การบริหารวิชาการ การสัมพันธ์กับชุมชน งานธุรการและการเงิน การประสานงาน พบว่า ผู้ช่วยครูใหญ่ทั้งเพศชายและเพศหญิง ปฏิบัติงานทั้งห้าด้านอยู่ในระดับสูง โดยจัดลำดับดังนี้ คือ การสัมพันธ์กับชุมชน และการประสานงานอยู่ในเกณฑ์มาก การบริหารบุคคล งานธุรการและการเงิน อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ส่วนการบริหารวิชาการอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

โรเบิร์ต (Robert, 1979 : 5247-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบในการวางแผนการศึกษาของรัฐอาลาบามา ประเทศสหรัฐอเมริกา ศึกษาว่าสภาพสังคมและปรัชญาการศึกษาที่เปลี่ยนไปจะมีผลต่อการวางแผนการศึกษาหรือไม่ ใช้การสัมภาษณ์พบว่า การวางแผนการศึกษา จะต้องกำหนดรูปแบบที่เหมาะสมและให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและควรให้คณะกรรมการที่ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาและการวางแผนเข้าร่วมวางแผนด้วย

แคโรล (Carroll, 1973 : 6288-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมฤทธิ์ผลในเป้าหมายของการวางแผนโรงเรียนประถมศึกษา ในมลรัฐวิสคอนซิน ประเทศสหรัฐอเมริกา ในช่วงปี ค.ศ. 1960-1970 ผลการวิจัยพบว่าเป้าหมายของแผนงานในช่วงเวลาดังกล่าว มีอุปสรรคสำคัญ 3 ประการคือ ขาดการสนับสนุนด้านการเงินจากรัฐบาลอย่างเพียงพอ ขาดเครื่องมือและเครื่องอำนวยความสะดวกและขาดบุคลากรที่ได้รับการฝึกฝนทางด้านกรวางแผน

จากการนำเสนอเอกสารที่เกี่ยวข้องเรื่อง การบริหาร การบริหารการศึกษาขอบข่ายและ
กระบวนการบริหารงานการศึกษาประวัติความเป็นมา สภาพปัจจุบันและการบริหารงานของวิทยา
ลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สภาพปัญหาที่เกี่ยวกับวิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสิ่งที่
กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเป็นแนวทางในการวิจัยที่จะกล่าวในบทต่อไป

บทที่ 8

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาแนวโน้มการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา ในอีก 10 ปีข้างหน้า โดยการใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบเดลฟาย (Delphi Technique) ซึ่งมีรายละเอียดและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

วิธีการสร้างเครื่องมือ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้วิจัยเลือกตัวอย่างโดยใช้หลักของเหตุผลที่เหมาะสมในการเลือกด้วยตนเอง เพื่อให้ได้ตัวอย่างที่เหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ของเรื่องที่วิจัย (ศิริลักษณ์ สุวรรณวงศ์, 2538 : 227 และ พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538 : 84) ซึ่งมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1) กำหนดคุณสมบัติและหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1.1) เป็นคณะกรรมการบริหารในระยะจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษา ตั้งแต่ วันที่ 29 ตุลาคม 2525 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2532

1.2) เป็นผู้บริหารในระยะที่ประกาศจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษาในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2533 จนถึงปัจจุบัน และคณะกรรมการประจำวิทยาลัย

1.3) เป็นคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องด้านนโยบายและการส่งเสริมกิจการวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการวิทยาลัย และคณะกรรมการส่งเสริมกิจการวิทยาลัย

2) ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิตามข้อ 1.1-1.3 โดยพิจารณาถึงความรอบรู้และการมีประสบการณ์ในด้านการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวน 5 คน เป็นผู้เสนอรายชื่อผู้เชี่ยวชาญร่วมทำนละ 7 รายชื่อในแต่ละกลุ่ม รวม 21 คน

อนึ่ง ผู้วิจัยได้แนบรายชื่อของผู้เชี่ยวชาญร่วมในแต่ละกลุ่มไปให้ด้วย

3) ผู้วิจัยนำรายชื่อที่ได้จากการเสนอในแต่ละกลุ่ม มาจัดเรียงลำดับตามความถี่จากมากไปน้อยตามลำดับเพื่อคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญร่วมในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มละ 7 คน ในกรณีที่มีความถี่เท่ากัน ผู้วิจัยจะใช้หลักของเหตุผลที่เหมาะสมคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง จนได้รายชื่อผู้เชี่ยวชาญร่วมทั้งหมด 21 คน ดังนั้นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 21 คน รายละเอียดดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนผู้เชี่ยวชาญจำแนกตามคุณสมบัติ

ผู้เชี่ยวชาญจำแนกตามคุณสมบัติ	จำนวน (คน)
1. คณะกรรมการการบริหารในระยะจัดตั้ง ศูนย์อิสลามศึกษา	7
2. ผู้บริหารในระยะที่ประกาศจัดตั้งวิทยาลัย อิสลามศึกษาในราชกิจจานุเบกษาแล้ว และคณะกรรมการประจำวิทยาลัย	7
3. คณะกรรมการวิทยาลัย และคณะกรรมการ ส่งเสริมกิจการวิทยาลัย	7
รวม	21

จำนวนผู้เชี่ยวชาญ 21 คน ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยถือว่าเป็นจำนวนที่เหมาะสมในการเป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้แล้ว ดังที่ เกษม บุญอ่อน (2522 : 28 อ้างอิงจาก Macmillan, 1971) ได้กล่าวถึงการกำหนดผู้เชี่ยวชาญที่เหมาะสม คือ จำนวนตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป เพราะอัตราลดลงของความคลาดเคลื่อนจะมีน้อยที่สุดคือ 0.02¹

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นเครื่องมือการวิจัยตามเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) โดยใช้แบบสอบถามซึ่งนำไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 รอบ ดังนี้

¹ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในหน้า 75

รอบที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดซึ่งผู้วิจัยสร้างจากกรอบที่กำหนดไว้ แล้วนำข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญตอบในรอบแรกมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์แยกเป็นประเด็นเนื้อหาต่าง ๆ

รอบที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับตามเกณฑ์ของลิเคิร์ต (Likert Scale) จากข้อมูลที่ได้รับในรอบที่ 2 นี้ ผู้วิจัยทำการกำหนดหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range)

รอบที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่มีข้อความเหมือนกับแบบสอบถามรอบที่ 2 แต่จะมีค่ามัธยฐานของน้ำหนักคะแนนแนวโน้มจากคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ช่วงพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญ และน้ำหนักคะแนนของคำตอบเดิมของผู้เชี่ยวชาญที่ตอบในรอบที่ 2 จากข้อมูลที่ได้รับในรอบที่ 3 นี้ ผู้วิจัยนำมาคำนวณหาค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ค่าฐานนิยม และค่าความแตกต่างระหว่างฐานนิยมและมัธยฐาน แล้วนำมาแปรผลสรุปเป็นแนวโน้มการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในทศวรรษหน้าต่อไป

วิธีการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือการวิจัยตามเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) โดยผู้วิจัยทำการศึกษารายละเอียดของเทคนิคเดลฟาย และรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จากหนังสือวารสาร บทความ และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งศึกษางานวิจัยที่ใช้เทคนิคเดลฟาย เรื่อง แนวโน้มการบริหารของสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดในทศวรรษหน้า (เพ็ญพร ไชยนาพงษ์, 2536 : 1-128) ศึกษาเรื่องรูปแบบที่เหมาะสมในการบริหารโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (บุญเจริญ บำรุงชู, 2536 : 1-155) นอกจากนี้ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของกรมพลศึกษาในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2533 - 2543) (กรมพลศึกษา, 2532 : 1-137) เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบในการศึกษาแนวโน้มการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในทศวรรษหน้า ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามทั้ง 3 รอบ ดังนี้

1 แบบสอบถามรอบที่ 1

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-end Form) จากกรอบที่กำหนดไว้จำนวน 5 ข้อ แล้วเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและสำนวนภาษาเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม ก่อนที่จะส่งให้ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

2 แบบสอบถามรอบที่ 2

นำคำตอบที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดในรอบแรกของผู้เชี่ยวชาญมารวบรวม วิเคราะห์และสังเคราะห์แยกเป็นประเด็นเนื้อหาต่าง ๆ โดยพยายามที่จะคงสำนวนเดิมของผู้เชี่ยวชาญและคัดลอกข้อความที่ซ้ำซ้อนหรือส่วนที่อยู่นอกเหนือขอบเขตการวิจัยออก แล้วนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่ 2 แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 สเกล โดยอาศัยวิธีการสร้างมาตราวัดเจตคติแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) ซึ่งล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2536 : 157) อธิบายว่าเป็นวิธีกำหนดค่าตัวเลขให้กับความรู้สึกแต่ละระดับ ถ้าเห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้นำน้ำหนัก 5 เห็นด้วยให้นำน้ำหนัก 4 ไม่แน่ใจให้นำน้ำหนัก 3 ไม่เห็นด้วยให้นำน้ำหนัก 2 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้นำน้ำหนัก 1 แล้วเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหาและสำนวนภาษาที่ใช้ แบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเป็นที่สมบูรณ์แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเดิมตอบ โดยการให้นำน้ำหนักความเป็นไปได้ของแนวโน้มนั้นมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุดที่มีต่อข้อความนั้นๆ ดังนี้

แนวโน้มนั้นเป็นไปได้มากที่สุด	ให้ระดับคะแนน 5
แนวโน้มนั้นเป็นไปได้มาก	ให้ระดับคะแนน 4
แนวโน้มนั้นเป็นไปได้ปานกลาง	ให้ระดับคะแนน 3
แนวโน้มนั้นเป็นไปได้น้อย	ให้ระดับคะแนน 2
แนวโน้มนั้นเป็นไปได้น้อยที่สุด	ให้ระดับคะแนน 1

3 แบบสอบถามรอบที่สาม

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าในรอบที่ 2 มาคำนวณหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) แล้วสร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่สาม ซึ่งมีข้อคำถามเหมือนแบบสอบถามในรอบที่ 2 แต่จะเพิ่มเติมค่ามัธยฐานของน้ำหนักคะแนนแนวโน้มนั้นจากคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ช่วงพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และน้ำหนักคะแนนของคำตอบเดิมของผู้เชี่ยวชาญที่ตอบในรอบที่ 2 เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านได้ทราบคำตอบและทบทวนก่อนที่จะตอบกลับมาอีกครั้งหนึ่ง

ในการตอบแบบสอบถามรอบที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะทราบว่า ตนมีความคิดเห็นแตกต่างหรือไม่แตกต่างจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดเพียงใด จะได้พิจารณาว่าเห็นด้วยหรือไม่ ผู้เชี่ยวชาญอาจจะเปลี่ยนคำตอบใหม่หรือจะยังคงยืนยันคำตอบเดิมก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องแสดงเหตุผลประกอบสำหรับคำตอบที่ไม่ได้อยู่ในช่วงของพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความนั้น ๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1 ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ไปถึงผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้วิจัยคัดเลือกจำนวน 5 คน เพื่อขอความร่วมมือเป็นผู้เสนอชื่อผู้เชี่ยวชาญร่วมท่านละ 21 คน โดยผู้วิจัยเข้าชี้แจงด้วยตนเองเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย ความสำคัญและรายละเอียดขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยสำหรับผู้เชี่ยวชาญที่สามารถเดินทางไปพบ แต่หากผู้วิจัยไม่สามารถไปพบด้วยตนเองได้ก็จะใช้การติดต่อทางไปรษณีย์

2 ทำหนังสือขอความร่วมมือเป็นผู้เชี่ยวชาญร่วมถึงผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกจากรายชื่อที่ผู้ทรงคุณวุฒิในข้อ 1 เสนอโดยพิจารณาจากรายชื่อที่มีความถี่จากมากไปหาน้อย ได้ผู้เชี่ยวชาญร่วม 21 คน

3 ส่งแบบสอบถามรอบที่ 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดไปยังผู้เชี่ยวชาญในข้อที่ 2 โดยผู้วิจัยได้นำส่งด้วยตนเองและจัดส่งทางไปรษณีย์ไปยังกลุ่มผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่วันที่ 13 มกราคม 2540 และรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาได้ทั้งสิ้น จำนวน 21 ฉบับ ในวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2540 รวมเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 1 ทั้งสิ้น 30 วัน

4 นำส่งและจัดส่งทางไปรษณีย์แบบสอบถามรอบที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับไปยังผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมตั้งแต่วันที่ 4 มีนาคม 2540 และรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาได้ทั้งสิ้น จำนวน 20 ฉบับ เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่งป่วยต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล กอปรกับผู้วิจัยมีเวลาจำกัด จึงไม่สามารถรอได้ ในวันที่ 16 มีนาคม 2540 รวมเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 2 ทั้งสิ้น 12 วัน

5 นำส่งและจัดส่งทางไปรษณีย์แบบสอบถามรอบที่ 3 ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีข้อความเหมือนรอบที่ 2 แต่จะเพิ่มคำมธชฐาน ช่วงพิสัยระหว่างควอไทล์ และน้ำหนักคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญท่านนั้นๆ ตอบ ไปยังกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเดิมตั้งแต่วันที่ 25 มีนาคม 2540 และรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาได้ทั้งสิ้น จำนวน 20 ฉบับ ในวันที่ 6 เมษายน 2540 รวมเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 3 ทั้งสิ้น 12 วัน

รวมเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้ง 3 รอบ ทั้งหมด 54 วัน ในแต่ละรอบของการส่งแบบสอบถาม ถ้าหากผู้เชี่ยวชาญท่านใดที่ยังไม่ส่งแบบสอบถามกลับคืนมาภายในเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยได้ติดตามผลโดยไปพบด้วยตนเองหรือส่งจดหมายติดตามผลไปยังผู้เชี่ยวชาญท่านนั้น อีกครั้งหนึ่ง

จากข้อมูลทั้ง 3 รอบ ผู้วิจัยใช้เวลาเก็บระหว่างวันที่ 11 มกราคม 2540 ถึงวันที่ 6 มีนาคม 2540 ได้รับแบบสอบถามคืนมาดังรายละเอียด ในตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนจากผู้เชี่ยวชาญ

รอบที่	ส่งไป	ได้รับ	ร้อยละ
1	21	21	100
2	21	20	95.23
3	20	20	100

จากตาราง 4 ส่งแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 รอบ ดังนี้ คือ รอบที่ 1 ส่งแบบสอบถาม จำนวน 21 ฉบับ ได้รับคืน 21 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 รอบที่ 2 ส่งแบบสอบถาม จำนวน 21 ฉบับ ได้รับคืน 20 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.23 และรอบที่ 3 ส่งแบบสอบถามจำนวน 20 ฉบับ ได้รับคืน 20 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยทางไปรษณีย์และด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถามทั้งหมด 3 รอบ และได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละรอบดังนี้

1 การวิเคราะห์ข้อมูลรอบที่ 1 เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามรอบที่ 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเกี่ยวกับแนวโน้มการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษาใน 10 ปีข้างหน้าแล้ว นำคำตอบที่ได้มาประมวลตัดข้อความที่ซ้ำซ้อน หรือส่วนที่เกินไปจากขอบข่ายที่กำหนดไว้ แล้วทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำผลที่ได้ไปสร้างเป็นแบบสอบถามในรอบที่ 2

2 การวิเคราะห์ข้อมูลในรอบที่ 2 เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามรอบที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ให้ผู้เชี่ยวชาญจัดอันดับความสำคัญของข้อความแต่ละข้อที่ผู้เชี่ยวชาญคิดว่าเป็นไปได้ใน 10 ปีข้างหน้าแล้ว นำคำตอบที่ได้มาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำถามแต่ละข้อ สร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่ 3 โดยเพิ่มตำแหน่งของมัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ และน้ำหนักคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญท่านนั้น ๆ ตอบในรอบที่ 2

3 การวิเคราะห์ข้อมูลในรอบที่ 3 เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามรอบที่ 3 ซึ่งมีข้อความเหมือนแบบสอบถามรอบที่ 2 ที่ให้ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมพิจารณาทบทวนคำตอบของตนแล้ว ผู้วิจัยนำคำตอบมาทำการวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ความแตกต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ แล้วนำมาแปลผลดังนี้

3.1 ค่ามัธยฐาน (Median)

จากแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผู้วิจัยได้กำหนดน้ำหนักของคะแนนเป็น 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของไลเคิร์ต (Likert Scale) ซึ่งแต่ละระดับมีความหมายดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2536 : 157)

- 1 หมายถึง ข้อความนั้นมีแนวโน้มเป็นไปได้น้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ข้อความนั้นมีแนวโน้มเป็นไปได้น้อย
- 3 หมายถึง ข้อความนั้นมีแนวโน้มเป็นไปได้ปานกลาง
- 4 หมายถึง ข้อความนั้นมีแนวโน้มเป็นไปได้มาก
- 5 หมายถึง ข้อความนั้นมีแนวโน้มเป็นไปได้มากที่สุด

ค่ามัธยฐานที่คำนวณได้จากคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538 : 8-11)

ค่ามัธยฐานอยู่ในช่วง 0.00-1.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า โอกาสที่แนวโน้มนั้นจะเป็นไปได้มีน้อยที่สุด

ค่ามัธยฐานอยู่ในช่วง 1.50-2.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า โอกาสที่แนวโน้มนั้นจะเป็นไปได้มีน้อย

ค่ามัธยฐานอยู่ในช่วง 2.50-3.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า โอกาสที่แนวโน้มนั้นจะเป็นไปได้มีปานกลาง

ค่ามัธยฐานอยู่ในช่วง 3.50-4.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า โอกาสที่แนวโน้มนั้นจะเป็นไปได้มีมาก

ค่ามัธยฐานอยู่ในช่วง 4.50-5.00 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า โอกาสที่แนวโน้มนั้นจะเป็นไปได้มีมากที่สุด

3.2 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquatile Range)

ผู้วิจัยคำนวณหาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ โดยการคำนวณค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความใดที่มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้น สอดคล้องกัน (Consensus) แต่ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความนั้นมีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่า ความคิดเห็นของ

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้น ไม่สอดคล้องกัน (ปราณี ทองคำ, 2529 : 33)

3.3 ค่าความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน

ผู้วิจัยคำนวณหาค่าฐานนิยมและค่ามัธยฐานของแต่ละข้อความ แล้วนำมาหาค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมของแต่ละข้อความ เพื่อเป็นการสนับสนุนความสอดคล้องกันของความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการตัดสินว่า ข้อความใดที่มีผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมไม่เกิน 1.0 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในข้อความนั้น ๆ (ปราณี ทองคำ, 2529 : 33)

3.4 การพิจารณาความสอดคล้อง

ผู้วิจัยนำค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาความสอดคล้องของแนวโน้มแต่ละข้อความ ข้อความใดมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 และค่าความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐานไม่เกิน 1.00 ข้อความนั้นมีความสอดคล้องกัน ในกรณีที่ข้อความใดที่ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐานไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าว จะถือว่าข้อความนั้นไม่สอดคล้องกัน

3.5 ผู้วิจัยนำข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทั้งในด้านของค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม มาสรุปเป็นความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวโน้มของการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษาใน 10 ปีข้างหน้า อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน ผู้วิจัยอาจนำมาอภิปรายผลด้วยในกรณีที่มีความสำคัญ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. มัธยฐาน

คำนวณหาค่ามัธยฐานของแต่ละข้อความจากสูตรดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2536 : 58)

$$Mdn = L + \left(\frac{N/2 - fc}{fw} \right) i$$

เมื่อ Mdn = มัธยฐาน

L = ขอบเขตคะแนนขั้นต่ำของชั้นที่มัธยฐานตกอยู่

N = จำนวนคะแนนหรือจำนวนข้อมูลทั้งหมด

fc = ความถี่สะสมชั้นก่อนที่มัธยฐานตกอยู่

$$f_w = \text{ความถี่ของชั้นคะแนนที่มีฐานตกอยู่}$$

$$i = \text{อันตรภาคชั้น}$$

2. การหาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

พิสัยระหว่างควอไทล์ คือค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{พิสัยระหว่างควอไทล์ (IR)} = Q_3 - Q_1 \text{ (บุญชม ศรีสะอาด, 2532 : 68)}$$

สูตรการคำนวณหาค่าควอไทล์ที่ 3 (Q_3) (กรมพลศึกษา, 2532 : 291)

$$Q_3 = L + \left(\frac{\frac{3}{4}N - fc}{f_w} \right) i$$

L = ขีดจำกัดล่างที่แท้จริงของชั้นคะแนนที่มีควอไทล์ที่ 3 ตกอยู่

i = อันตรภาคชั้นคะแนน

N = จำนวนความถี่ทั้งหมด

fc = ความถี่สะสมของชั้นคะแนนที่อยู่ต่ำกว่าชั้นที่มีควอไทล์ที่ 3 ตกอยู่

f_w = ความถี่ของชั้นคะแนนที่มีควอไทล์ที่ 3 ตกอยู่

สูตรการคำนวณควอไทล์ที่ 1 (Q_1) (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมพลศึกษา,

2532 : 291)

$$Q_1 = L + \left(\frac{\frac{1}{4}N - fc}{f_w} \right) i$$

L = ขีดจำกัดล่างที่แท้จริงของชั้นคะแนนที่มีควอไทล์ที่ 1 ตกอยู่

i = อันตรภาคชั้นคะแนน

N = จำนวนความถี่ทั้งหมด

fc = ความถี่ทั้งหมดของชั้นคะแนนที่อยู่ต่ำกว่าชั้นที่มีควอไทล์ที่ 1 ตกอยู่

f_w = ความถี่ของชั้นคะแนนที่มีควอไทล์ที่ 1 ตกอยู่

8. ฐานนิยม

การคำนวณหาค่าฐานนิยม ใช้สูตรดังนี้ (นิภา ศรีไพโรจน์, 2524 : 69)

$$\text{Mode} = L + \left(\frac{\Delta_1}{\Delta_1 + \Delta_2} \right) i$$

เมื่อ L = ขอบเขตคะแนนต่ำสุดของชั้นคะแนนที่ฐานนิยมตกอยู่

Δ_1 = ผลต่าง ของจำนวน ความถี่ของชั้นคะแนนก่อนฐานนิยม
ตกอยู่กับจำนวนความถี่ของชั้นคะแนนที่ฐานนิยมตกอยู่

Δ_2 = ผลต่างของจำนวนความถี่ของชั้นคะแนนที่ฐานนิยมตกอยู่
กับจำนวนความถี่ของชั้นคะแนนที่อยู่ถัดจากที่มีฐานนิยมตกอยู่

i = อัตรากว้างชั้น

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง แนวโน้มการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549) โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่ามัธยฐานฐานนิยม ผลต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ แล้วแปลผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

วัตถุประสงค์ที่ 1

“เพื่อศึกษาและรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวโน้มการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในขอบข่ายเนื้อหา 5 ประเด็น คือ วัตถุประสงค์ นโยบาย การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานด้านวิชาการ และการร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานอื่น”

การนำเสนอผลการวิจัยตามกรอบวัตถุประสงค์ที่ 1 ผู้วิจัยได้เสนอค่าสถิติในรูปของตารางที่เรียงลำดับหมายเลขข้อความตามค่ามัธยฐานมากไปน้อย แล้วเขียนความเรียงอธิบายเสริมภายในกรอบ หลังจากนั้นวิเคราะห์ผลโดยการอ่านตารางตามประเด็นต่อไปนี้

วัตถุประสงค์

นโยบาย

นโยบายด้านการบริหาร

นโยบายด้านการจัดการศึกษา

นโยบายด้านการวิจัย

นโยบายด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชน

นโยบายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

นโยบายด้านกิจการนักศึกษา

การบริหารงานทั่วไป

การวางแผน

การจัดองค์การ

การบริหารงานบุคคล
 การบริหารงานงบประมาณ
 การบริหารงานด้านวิชาการ
 การบริหารงานด้านหลักสูตร
 การจัดทำหลักสูตร
 การพัฒนาหลักสูตร
 การประเมินผลหลักสูตร
 การบริหารงานด้านการวิจัย
 การบริหารงานด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชน
 การร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานอื่น
 การร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานภายในประเทศ
 การร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานต่างประเทศ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ 1 มีดังนี้

1. วัตถุประสงค์

ผลการวิเคราะห์แนวโน้มเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังรายละเอียดในตาราง 5

ตาราง 5 แนวโน้มเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด

ลำดับที่	ข้อความที่	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ผลต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ความเป็นไปได้ของแนวโน้ม	ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
1.	1.1	4.73	4.90	0.17	1.18	มากที่สุด	สอดคล้อง
2.	1.10	4.50	4.73	0.23	1.18	มากที่สุด	สอดคล้อง
3.	1.6	4.25	4.50	0.25	1.00	มาก	สอดคล้อง
4.	1.5	4.22	4.21	0.01	0.87	มาก	สอดคล้อง
5.	1.13	4.08	4.11	0.03	0.84	มาก	สอดคล้อง

ลำดับ ที่	ข้อความที่	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ผลต่างระหว่าง ฐานนิยม กับมัธยฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ความเป็น ไปได้ของ แนวโน้ม	ความสอดคล้องของ ผู้เชี่ยวชาญ
6.	1.9	4.00	4.03	0.03	0.79	มาก	สอดคล้อง
7.	1.14	4.00	4.03	0.03	0.63	มาก	สอดคล้อง
8.	1.7	4.00	4.02	0.02	0.83	มาก	สอดคล้อง
9.	1.12	3.92	4.02	0.10	0.71	มาก	สอดคล้อง
10.	1.8	3.86	3.96	0.10	1.06	มาก	สอดคล้อง
11.	1.11	3.83	3.94	0.11	1.00	มาก	สอดคล้อง
12.	1.3	3.80	3.90	0.10	0.89	มาก	สอดคล้อง
13.	1.4	3.75	3.88	0.13	1.06	มาก	สอดคล้อง
14.	1.2	3.64	2.38	0.26	1.35	มาก	สอดคล้อง

รายละเอียดแนวโน้มของข้อความที่เรียงลำดับจากค่ามัธยฐานมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด มีดังนี้

แนวโน้มที่สอดคล้องกัน และเป็นไปได้มากที่สุด

ข้อที่ 1.1 เป็นศูนย์กลางการศึกษา ค้นคว้าและวิจัย ทางด้านวิชาการที่เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม

ข้อที่ 1.10 เป็นองค์กรนำในการศึกษาศาสนา และวัฒนธรรมอิสลาม

แนวโน้มที่สอดคล้องกัน และเป็นไปได้มาก

ข้อที่ 1.6 เป็นแหล่งผลิตบัณฑิตสาขาอิสลามศึกษา และสาขาวิชาต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ

ข้อที่ 1.5 เป็นแหล่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ

ข้อที่ 1.13 เป็นศูนย์กลางการประสานความร่วมมือเพื่อการค้นคว้า วิจัย บริการทางวิชาการเกี่ยวกับอิสลาม

ข้อที่ 1.9 เป็นสถาบันที่ส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการอิสลาม และวัฒนธรรมกับกลุ่มประเทศมุสลิม

ข้อที่ 1.4 เป็นหน่วยประสานความร่วมมือทางวิชาการด้านอิสลามศึกษา วัฒนธรรม และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับท้องถิ่น ประเทศ และระดับนานาชาติ

ข้อที่ 1.12 เป็นองค์กรในการสร้างความเข้าใจระหว่างรัฐและชุมชนมุสลิม

- ข้อที่ 1.8 เป็นแหล่งบริการวิชาการทั้งทางด้าน สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และด้านอื่น ๆ
เกี่ยวกับอิสลามแก่หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน
- ข้อที่ 1.11 เป็นแหล่งผลิตงานวิจัยทางด้านอิสลามศึกษา และวิถีชีวิตในสังคมไทยมุสลิม
- ข้อที่ 1.3 เป็นศูนย์กลางการศึกษา คั่นคว่า และวิจัยเกี่ยวกับสังคม เศรษฐกิจ การเมืองตามแบบ
อิสลามในระดับนานาชาติ
- ข้อที่ 1.4 เป็นแหล่งผลิตบัณฑิตที่สนองความต้องการกำลังคน เพื่อการแข่งขันในระดับนานาชาติ
- ข้อที่ 1.2 เป็นศูนย์กลางการศึกษาคั่นคว่า และวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมมุสลิมและท้องถิ่น

จากตาราง 5 ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในประเด็น
แนวโน้มนั้นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และ
แนวโน้มนั้นมีความเป็นไปได้มาก อย่างไรก็ตาม วัตถุประสงค์ในเรื่องการเป็นศูนย์กลางการศึกษา
คั่นคว่า วิจัย ทางด้านวิชาการเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม (Mdn = 4.73) และการเป็นองค์กรนำในการ
ศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมอิสลาม (Mdn = 4.50) ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า มีแนวโน้มเป็นไปได้
มากที่สุด

2. นโยบาย

2.1 นโยบายด้านการบริหาร

ผลการวิเคราะห์แนวโน้มนั้นเกี่ยวกับนโยบายด้านการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังรายละเอียดในตาราง 6

ตาราง 6 แนวโน้มนั้นเกี่ยวกับนโยบายด้านการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีมัธยฐานมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด

ลำดับ ที่	ข้อความ ที่	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ผลต่างระหว่าง ฐานนิยม กับมัธยฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ความเป็น ไปได้ของ แนวโน้ม	ความสอดคล้อง ของ ผู้เชี่ยวชาญ
1.	2.1.2	4.16	4.14	0.02	0.91	มาก	สอดคล้อง
2.	2.1.4	4.08	4.11	0.03	0.84	มาก	สอดคล้อง
3.	2.1.5	4.04	4.10	0.06	0.91	มาก	สอดคล้อง

ลำดับ ที่	ข้อความ ที่	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ผลต่างระหว่าง ฐานนิยม กับมัธยฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ความเป็น ไปได้ของ แนวโน้ม	ความสอดคล้อง ของ ผู้เชี่ยวชาญ
4.	2.1.7	4.00	0.04	0.04	0.71	มาก	สอดคล้อง
5.	2.1.6	3.93	4.03	0.10	0.63	มาก	สอดคล้อง
6.	2.1.8	3.93	4.00	0.07	0.63	มาก	สอดคล้อง
7.	2.1.3	3.92	4.00	0.08	0.71	มาก	สอดคล้อง
8.	2.1.1	3.30	3.66	0.33	1.57	ปานกลาง	ไม่สอดคล้อง

รายละเอียดแนวโน้มของข้อความที่เรียงลำดับจากค่ามัธยฐานมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด มีดังนี้

แนวโน้มที่สอดคล้องกัน และเป็นไปได้มาก

- ข้อที่ 2.1.2 ส่งเสริมความเป็นเอกภาพในการบริหารงาน
- ข้อที่ 2.1.4 ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงคุณภาพของการบริหารงานโดยนำวิทยาการสมัยใหม่มาใช้
- ข้อที่ 2.1.5 ปรับองค์การให้กระทัดรัดโดยพัฒนาศักยภาพของกำลังคนในองค์การให้สอดคล้องกับ
ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม
- ข้อที่ 2.1.7 บริหาร โดยเน้นความรวดเร็วในการทำงาน และคล่องตัวในการบริหาร
- ข้อที่ 2.1.6 ส่งเสริมให้มีการทำงานเป็นทีม และเน้นการสื่อสารในแนวราบมากกว่าแนวตั้ง
- ข้อที่ 2.1.8 ส่งเสริมให้มีการสร้างเครือข่ายทางการบริการกับสถาบันการศึกษาทั้งในและ
ต่างประเทศที่ครอบคลุมภารกิจหลัก 4 ด้านของมหาวิทยาลัย
- ข้อที่ 2.1.3 บริหารให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาและเสริมสร้างความสามัคคีภายในสังคม

แนวโน้มที่ไม่สอดคล้องกัน และเป็นไปได้ปานกลาง

- ข้อที่ 2.1.1 ใช้หลักการบริหารเชิงธุรกิจ โดยเน้นความเป็นมืออาชีพ

จากตาราง 6 ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในประเด็นแนวโน้มเกี่ยวกับนโยบายด้านการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และแนวโน้มนั้นมีความเป็นไปได้มาก อย่างไรก็ตาม เรื่องการใช้หลักการบริหารเชิงธุรกิจ โดยเน้นความเป็นมืออาชีพ (Mdn = 3.30) ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน และมีแนวโน้มที่เป็นไปได้ปานกลาง

2.2 นโยบายด้านการจัดการศึกษา

ผลการวิเคราะห์แนวโน้มเกี่ยวกับนโยบายด้านการจัดการศึกษาของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังรายละเอียดในตาราง 7

ตาราง 7 แนวโน้มเกี่ยวกับนโยบายด้านการจัดการศึกษาของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด

ลำดับที่	ข้อความที่	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ผลต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ความเป็นไปได้ของแนวโน้ม	ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
1.	2.2.1	4.78	4.91	0.13	0.89	มากที่สุด	สอดคล้อง
2.	2.2.4	4.59	4.88	0.29	1.40	มากที่สุด	สอดคล้อง
3.	2.2.3	4.35	4.68	0.33	1.30	มาก	สอดคล้อง
4.	2.2.5	4.12	4.33	0.21	1.14	มาก	สอดคล้อง
5.	2.2.6	3.80	4.00	0.20	1.47	มาก	สอดคล้อง
6.	2.2.2	3.57	4.01	0.44	0.59	มาก	สอดคล้อง

รายละเอียดแนวโน้มของข้อความที่เรียงลำดับจากค่ามัธยฐานมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด มีดังนี้

แนวโน้มที่สอดคล้องกัน และเป็นไปได้มากที่สุด

ข้อที่ 2.2.1 เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการอิสลาม

ข้อที่ 2.2.4 ส่งเสริมให้บัณฑิตมีคุณภาพตามแบบฉบับของอิสลาม และได้มาตรฐานสากล

แนวโน้มที่สอดคล้องกัน และเป็นไปได้มาก

ข้อที่ 2.2.3 ส่งเสริมให้มีการนำระบบการประกันคุณภาพการศึกษา มาใช้ในการจัดการศึกษา

ข้อที่ 2.2.5 สนับสนุนให้มีการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับทั้งภายในประเทศและนานาชาติ ขณะเดียวกันก็รักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและการอุดมศึกษาไทย

ข้อที่ 2.2.6 ส่งเสริมให้พัฒนาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยอิสลามแห่งประเทศไทย

ข้อที่ 2.2.2 สนับสนุนการจัดการศึกษาที่สนองต่อความต้องการของสังคม

จากตาราง 7 ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในประเด็น แนวโน้มเกี่ยวกับนโยบายด้านการจัดการศึกษาของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยนครินทร์ และแนวโน้มนั้นมีความเป็นไปได้มาก อย่างไรก็ตาม เรื่องการส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการอิสลาม (Mdn = 4.78) และการส่งเสริมให้บัณฑิตมีคุณภาพตามแบบฉบับของอิสลามและได้มาตรฐานสากล (Mdn = 4.59) ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า จะมีความเป็นไปได้มากที่สุด

2.3 นโยบายด้านการวิจัย

ผลการวิเคราะห์แนวโน้มเกี่ยวกับนโยบายด้านการวิจัยของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังรายละเอียดในตาราง 8

ตาราง 8 แนวโน้มเกี่ยวกับนโยบายด้านการวิจัยของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด

ลำดับ ที่	ข้อความ ที่	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ผลต่างระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ความเป็น ไปได้ของ แนวโน้ม	ความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ
1.	2.3.3	4.59	4.88	0.29	1.40	มากที่สุด	สอดคล้อง
2.	2.3.2	4.35	4.68	0.33	1.30	มาก	สอดคล้อง
3.	2.3.4	4.00	4.21	0.21	1.44	มาก	สอดคล้อง
4.	2.3.5	3.94	4.10	0.16	1.34	มาก	สอดคล้อง
5.	2.3.1	3.94	4.05	0.11	1.25	มาก	สอดคล้อง
6.	2.3.6	3.91	4.02	0.11	0.83	มาก	สอดคล้อง

รายละเอียดแนวโน้มของข้อความที่เรียงลำดับจากค่ามัธยฐานมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด มีดังนี้

แนวโน้มที่สอดคล้องกัน และเป็นไปได้มากที่สุด

ข้อที่ 2.3.3 ส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปพัฒนาและแก้ปัญหาสังคมมุสลิม และสังคมโดยรวมของประเทศได้

แนวโน้มที่สอดคล้องกัน และเป็นไปได้มาก

ข้อที่ 2.3.2 สนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนและสังคมมุสลิม

ข้อที่ 2.3.4 ส่งเสริมให้มีความเป็นเลิศ ด้านการวิจัย เกี่ยวกับอิสลาม

ข้อที่ 2.3.5 ส่งเสริมให้มีการวิจัยเกี่ยวกับวิถีชีวิต และภูมิปัญญาชาวบ้านของชาวไทยมุสลิม

ข้อที่ 2.3.1 ส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

ข้อที่ 2.3.6 ส่งเสริมให้มีการทำวิจัยเกี่ยวกับสังคมมุสลิม วิจัยสถาบัน และการวิจัยเพื่อการพัฒนา (R&D)

จากตาราง 8 ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในประเด็น แนวโน้มเกี่ยวกับนโยบายด้านการวิจัยของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และแนวโน้มนั้นมีความเป็นไปได้มาก อย่างไรก็ตาม เรื่องการส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปพัฒนาและแก้ปัญหาสังคมมุสลิมและสังคมโดยรวมของประเทศได้ (Mdn = 4.59) ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นแนวโน้มที่เป็นไปได้มากที่สุด

2.4) นโยบายด้านการบริหารวิชาการแก่ชุมชน

ผลการวิเคราะห์แนวโน้มเกี่ยวกับนโยบายด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชนของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังรายละเอียดในตาราง 9

ตาราง 9 แนวโน้มเกี่ยวกับนโยบายด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชนของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด

ลำดับ ที่	ข้อความ ที่	มัธยฐาน	ฐานนิยม ฐานนิยมกับ มัธยฐาน	ผลต่างระหว่าง ระหว่าง	พิสัย ควอไทล์	ความเป็น ไปได้ของ แนวโน้ม	ความสอดคล้อง ผู้เชี่ยวชาญ
1.	2.4.1	4.00	4.05	0.05	0.83	มาก	สอดคล้อง
2.	2.4.5	3.96	4.00	0.08	0.71	มาก	สอดคล้อง
3.	2.4.3	3.93	4.00	0.07	0.63	มาก	สอดคล้อง
4.	2.4.6	3.92	4.00	0.08	0.71	มาก	สอดคล้อง
5.	2.4.4	3.90	3.98	0.08	0.67	มาก	สอดคล้อง
6.	2.4.2	3.75	3.92	0.17	1.16	มาก	สอดคล้อง

รายละเอียดแนวโน้มของข้อความที่เรียงลำดับจากค่ามัธยฐานมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด มีดังนี้

แนวโน้มที่สอดคล้องกัน และเป็นไปได้มาก

ข้อที่ 2.4.1 เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมแก่สังคม

ข้อที่ 2.4.5 บริการวิชาการแก่ชุมชนในท้องถิ่นและในภูมิภาคอื่นทั่วประเทศ เพื่อเสริมสร้างความ
เข้าใจอิสลามที่ถูกต้องและพัฒนาสังคมอย่างสมดุล

ข้อที่ 2.4.3 ส่งเสริมให้มีการบริการวิชาการแก่ชุมชนในเชิงรุก

ข้อที่ 2.4.6 ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาสังคมมุสลิมในประเทศไทย

ข้อที่ 2.4.4 สนับสนุนการพัฒนาชุมชน โดยการให้ความรู้และชี้นำในแนวทางที่ถูกต้อง

ข้อที่ 2.4.2 ส่งเสริมให้มีการจัดบริการวิชาการแก่กลุ่มอาชีพ และประชาชนทั่วไปเพื่อรองรับการ
ขยายตัวทางเศรษฐกิจ

จากตาราง 9 ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกันในประเด็นแนวโน้ม
เกี่ยวกับนโยบายด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชนของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขล
นครินทร์ และแนวโน้มนั้นมีความเป็นไปได้มากในทุกเรื่อง

2.5 นโยบายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ผลการวิเคราะห์แนวโน้มเกี่ยวกับนโยบายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของ
วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
ดังรายละเอียดในตาราง 10

ตาราง 10 แนวโน้มเกี่ยวกับนโยบายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด

ลำดับ	ข้อความที่	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ผลต่างระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ความเป็น ไปได้ของ แนวโน้ม	ความสอดคล้องของ ผู้เชี่ยวชาญ
1	2.5.3	3.88	3.95	0.07	0.76	มาก	สอดคล้อง
2	2.5.4	3.87	3.94	0.07	0.62	มาก	สอดคล้อง
3	2.5.1	3.85	3.93	0.08	0.71	มาก	สอดคล้อง
4	2.5.2	3.11	3.09	0.02	0.77	ปานกลาง	สอดคล้อง

รายละเอียดแนวโน้มของข้อความที่เรียงลำดับจากค่ามัธยฐานมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด มีดังนี้

แนวโน้มที่สอดคล้องกันและเป็นไปได้มาก

ข้อที่ 2.5.3 ส่งเสริมให้มีการศึกษาเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของมุสลิมที่ถูกต้องและสอดคล้องกับหลักการอิสลาม

ข้อที่ 2.5.4 ส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นวิถีชีวิตของมุสลิมในชุมชน

ข้อที่ 2.5.1 ส่งเสริมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับหลักการอิสลาม

แนวโน้มที่สอดคล้องกันและเป็นไปได้ปานกลาง

ข้อที่ 3.5.2 ส่งเสริมการถ่ายทอดคุณค่าทางศิลปะ และวัฒนธรรมในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ

จากตาราง 10 ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในประเด็นแนวโน้มเกี่ยวกับนโยบายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และแนวโน้มนั้นมีความเป็นไปได้มาก อย่างไรก็ตาม เรื่องการส่งเสริมการถ่ายทอดคุณค่าทางศิลปะ และวัฒนธรรมในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ (Mdn = 3.11) ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า มีแนวโน้มเป็นไปได้ปานกลาง

2.6 นโยบายด้านการกิจการนักศึกษา

ผลการวิเคราะห์แนวโน้มเกี่ยวกับนโยบายด้านการกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังรายละเอียดในตาราง 11

ตาราง 11 แนวโน้มเกี่ยวกับนโยบายด้านการกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด

ลำดับที่	ข้อความที่	มัธยฐาน	ฐานนิยม ฐานนิยมกับ มัธยฐาน	ผลต่างระหว่าง ระหว่าง ควอไทล์	พิสัย ไปได้ของ แนวโน้ม	ความเป็น คล่องของ ผู้เชี่ยวชาญ	ความสอดคล้อง
1	2.6.1	4.83	4.96	0.13	0.66	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	2.6.4	4.73	4.88	0.15	1.01	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	2.6.2	4.59	4.76	0.17	0.67	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	2.6.5	4.00	4.04	4.04	0.71	มาก	สอดคล้อง
5	2.6.3	4.00	4.03	0.03	0.63	มาก	สอดคล้อง

รายละเอียดแนวโน้มของข้อความที่เรียงลำดับจากค่ามัธยฐานมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด มีดังนี้

แนวโน้มที่สอดคล้องกัน และเป็นไปได้มากที่สุด

ข้อที่ 2.6.1 ส่งเสริมให้นักศึกษามีจริยธรรมและคุณธรรมที่ดีงาม

ข้อที่ 2.6.4 ส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ ทัศนคติ และรับผิดชอบต่อสังคมตามแนวทางของอิสลาม

ข้อที่ 2.6.2 ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพนักศึกษาตามแนวทางของอิสลาม

แนวโน้มที่สอดคล้องกัน และเป็นไปได้มาก

ข้อที่ 2.6.5 ส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถสื่อสารกับสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อที่ 2.6.3 ส่งเสริมกิจกรรมด้านการพัฒนานักศึกษาทั้งทางค่านิยม ทักษะพิสัย และจิตพิสัย

จากตาราง 11 ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในประเด็นแนวโน้มเกี่ยวกับนโยบายด้านการกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และแนวโน้มนั้นมีความเป็นไปได้มากที่สุดและมากตามลำดับ แนวโน้มที่มีความเป็นไปได้มากที่สุดมี 3 เรื่อง คือ การส่งเสริมให้นักศึกษามีจริยธรรมและคุณธรรมที่ดีงาม (Mdn = 4.83) การส่งเสริมให้

นักศึกษามีความรู้ ทัศนคติ และรับผิดชอบต่อสังคมตามแนวทางของอิสลาม (Mdn = 4.73) และการส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพนักศึกษาตามแนวทางของอิสลาม (Mdn = 4.59)

3. การบริหารงานทั่วไป

3.1 การวางแผน

ผลการวิเคราะห์แนวโน้มเกี่ยวกับการวางแผนของวิทยาลัยอิสลามศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังรายละเอียดในตาราง 12

ตาราง 12 แนวโน้มเกี่ยวกับการวางแผนของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด

ลำดับที่	ข้อความที่	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ผลต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ความเป็นไปได้ของแนวโน้ม	ความสอดคล้องของ
1	3.1.1	4.19	4.15	0.04	0.86	มาก	สอดคล้อง
2	3.1.6	4.13	4.14	0.01	0.98	มาก	สอดคล้อง
3	3.1.9	4.00	4.04	0.04	0.71	มาก	สอดคล้อง
4	3.1.3	4.00	4.03	0.03	0.63	มาก	สอดคล้อง
5	3.1.14	4.00	4.03	0.03	0.63	มาก	สอดคล้อง
6	3.1.12	3.97	4.00	0.03	0.59	มาก	สอดคล้อง
7	3.1.2	3.96	4.00	0.04	0.67	มาก	สอดคล้อง
8	3.1.4	3.96	3.98	0.02	0.56	มาก	สอดคล้อง
9	3.1.7	3.90	3.98	0.08	0.67	มาก	สอดคล้อง
10	3.1.13	3.88	3.97	0.09	0.76	มาก	สอดคล้อง
11	3.1.5	3.87	3.96	0.09	0.62	มาก	สอดคล้อง
12	3.1.15	3.85	3.93	0.08	0.71	มาก	สอดคล้อง
13	3.1.8	3.83	3.94	0.11	0.66	มาก	สอดคล้อง
14	3.1.11	3.83	3.94	0.11	1.00	มาก	สอดคล้อง
15	3.1.10	3.61	3.91	0.30	1.33	มาก	สอดคล้อง

รายละเอียดแนวโน้มนៃของข้อความที่เรียงลำดับจากค่ามัธยฐานมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด มีดังนี้

แนวโน้มนៃที่สอดคล้องกัน และเป็นไปได้มาก

- ข้อที่ 3.1.1 จัดทำแผนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคม
- ข้อที่ 3.1.6 จัดทำแผนโดยคณะบุคคลไม่ใช่ปัจเจกบุคคล
- ข้อที่ 3.1.9 แผนงานมีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนได้
- ข้อที่ 3.1.3 จัดทำแผนระยะสั้น (1 ปี) แผนระยะปานกลาง (3-5 ปี) และแผนระยะยาว (10-20 ปี)
- ข้อที่ 3.1.14 ใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์ และระบบฐานข้อมูลเพื่อการวางแผน และการตัดสินใจ
- ข้อที่ 3.1.12 วางแผนดำเนินงานในลักษณะการพึ่งตนเองมากยิ่งขึ้น เพื่อเตรียมสู่การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาล
- ข้อที่ 3.1.2 จัดทำแผนที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง
- ข้อที่ 3.1.4 จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี
- ข้อที่ 3.1.7 จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อการประเมินและติดตามแผนงาน
- ข้อที่ 3.1.13 ใ้บุคคลภายนอกมีส่วนร่วมในการวางแผน
- ข้อที่ 3.1.5 ติดตาม และประเมินผลเป็นระยะ
- ข้อที่ 3.1.15 ผู้ที่ทำหน้าที่วางแผนต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ มีความสามารถ มีอาชีพ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ตลอดจนรู้เรื่องแผนงานเป็นอย่างดี
- ข้อที่ 3.1.8 จัดทำแผนแม่บทและแผนกลยุทธ์ในการดำเนินในแต่ละปี
- ข้อที่ 3.1.11 นำผลที่ได้จากการสัมมนามาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผน
- ข้อที่ 3.1.10 จัดสร้างเครือข่าย เพื่อการวางแผนกับมหาวิทยาลัยอื่น

จากตาราง 12 ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในประเด็นแนวโน้มนៃการวางแผนของวิทยาลัยอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และแนวโน้มนไ้ที่มีความเป็นไปได้มากในทุกเรื่อง

3.2 การจัดการ

ผลการวิเคราะห์แนวโน้มนៃเกี่ยวกับการจัดการของวิทยาลัยอิสลามศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังรายละเอียดในตาราง 13

ตาราง 13 แนวโน้มเกี่ยวกับการจัดองค์การของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด

ลำดับที่	ข้อความที่	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ผลต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ความเป็นไปได้ของแนวโน้ม	ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
1	3.2.6	3.83	4.00	0.17	1.25	มาก	สอดคล้อง
2	3.2.11	3.77	3.90	0.13	1.12	มาก	สอดคล้อง
3	3.2.4	3.75	3.97	0.22	1.66	มาก	สอดคล้อง
4	3.2.2	3.75	3.92	0.17	1.16	มาก	สอดคล้อง
5	3.2.12	3.50	3.80	0.33	1.83	มาก	ไม่สอดคล้อง
6	3.2.7	3.10	3.70	0.60	1.78	ปานกลาง	ไม่สอดคล้อง
7	3.2.13	3.10	3.07	0.03	1.15	ปานกลาง	สอดคล้อง
8	3.2.3(1)	3.10	3.06	0.04	1.23	ปานกลาง	สอดคล้อง
9	3.2.1	3.05	3.22	0.17	1.16	ปานกลาง	สอดคล้อง
10	3.2.3(2)	3.00	2.97	0.03	0.85	ปานกลาง	สอดคล้อง
11	3.2.8	2.91	2.97	0.06	0.83	ปานกลาง	สอดคล้อง
12	3.2.10	2.50	2.61	0.11	1.18	ปานกลาง	สอดคล้อง
13	3.2.9	2.03	2.00	0.03	0.77	น้อย	สอดคล้อง
14	3.2.5	1.87	1.70	0.17	1.29	น้อย	สอดคล้อง

รายละเอียดแนวโน้มของข้อความที่เรียงลำดับจากค่ามัธยฐานมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด มีดังนี้

แนวโน้มที่สอดคล้องกัน และเป็นไปได้มาก

ข้อที่ 3.2.6 ขยายภาควิชาใหม่ตามความจำเป็น

ข้อที่ 3.2.11 กำหนดโครงสร้างการบริหารที่มีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลง

ข้อที่ 3.2.4 จัดตั้งฝ่ายวิจัยและศูนย์ข้อมูลอิสลาม และฝ่ายพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ข้อที่ 3.2.2 ทดลองแบ่งส่วนราชการออกเป็น 3 ส่วน คือ สำนักงานเลขานุการ สำนักงานวิชาการ และบริการชุมชน และภาควิชาอิสลามศึกษาไว้เช่นเดิม แต่ปรับเปลี่ยนงานในแต่ละส่วน

แนวโน้มน้ำที่สอดคล้องกัน และเป็นไปได้ปานกลาง

ข้อที่ 3.2.13 ยุบเลิกคณะกรรมการบางฝ่าย

ข้อที่ 3.2.3 (1) ปรับเปลี่ยนโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการใหม่ โดยแยกเป็นฝ่ายต่าง ๆ คือ สำนักงานวิชาการ สำนักงานบริการชุมชน สำนักคณะครู (การเผยแพร่) และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ภาควิชา และบัณฑิตศึกษา

ข้อที่ 3.2.1 จัดให้มีโครงสร้างการบริหารงานโดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 3 ส่วน คือ สำนักงานเลขานุการ สำนักงานวิชาการและบริการชุมชน และภาควิชาอิสลามศึกษา โดยทั้ง 3 ส่วน ยังคงมีงานเหมือนเดิม

ข้อที่ 3.2.3 (2) ปรับเปลี่ยนโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการใหม่ โดยแยกออกเป็น 2 ส่วน คือ สำนักงานบริการวิชาการและสำนักงานบริหารองค์กร

ข้อที่ 3.2.8 จัดตั้งฝ่ายรับผิดชอบด้านการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับกฎหมายอิสลามในทุก ๆ ด้าน

ข้อที่ 3.2.10 ปรับเปลี่ยนภาควิชาอิสลามศึกษา เป็นภาควิชาภาษาอาหรับและอิสลามศึกษา หรือ สำนักงานวิชาการอิสลาม

แนวโน้มน้ำที่สอดคล้องกัน และเป็นไปได้เล็กน้อย

ข้อที่ 3.2.9 คณะกรรมการในชุดต่าง ๆ ทั้ง 3 ชุด คือคณะกรรมการวิทยาลัย คณะกรรมการประจำวิทยาลัย และคณะกรรมการส่งเสริมกิจกรรมวิทยาลัย มีอำนาจในการพิจารณาถอดถอนผู้บริหารได้

ข้อที่ 3.2.5 ยุบสำนักงานวิชาการและบริการชุมชนไปรวมกับสำนักงานเลขานุการวิทยาลัย

แนวโน้มน้ำที่ไม่สอดคล้องกัน และเป็นไปได้มาก

ข้อที่ 3.2.12 จัดตั้งภาควิชาใหม่อีก 1 ภาควิชาที่เน้นสาขาวิชาการจัดการหรือการพัฒนาสังคมมุสลิมโดยใช้ Islamic Approach (วิธีการแบบอิสลาม)

แนวโน้มน้ำที่ไม่สอดคล้องกัน และเป็นไปได้ปานกลาง

ข้อที่ 3.2.7 ปรับเปลี่ยนสถานภาพจากวิทยาลัยเป็นคณะ

จากตาราง 13 ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในประเด็นแนวโน้มน้ำการจัดองค์การของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และแนวโน้มนั้นมีความเป็นไปได้ปานกลาง มาก และน้อยตามลำดับ อย่างไรก็ตาม เรื่องการจัดตั้งภาควิชาใหม่อีก 1 ภาควิชาที่เน้นสาขาวิชาการจัดการหรือการพัฒนาสังคมมุสลิมโดยใช้ Islamic Approach

(Mdn = 3.50) และการปรับเปลี่ยนสถานภาพจากวิทยาลัยเป็นคณะ (Mdn = 3.10) ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน และมีแนวโน้มเป็นไปได้มากและปานกลาง

3.8 การบริหารงานบุคคล

ผลการวิเคราะห์แนวโน้มเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังรายละเอียดในตาราง 14

ตาราง 14 แนวโน้มเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด

ลำดับที่	ข้อความที่	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ผลต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ความเป็นไปได้ของแนวโน้ม	ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
1	3.3.7	4.50	4.66	0.16	1.13	มากที่สุด	สอดคล้อง
2.	3.3.6	4.16	3.55	0.61	0.91	มาก	สอดคล้อง
3.	3.3.3	4.07	4.06	0.01	0.71	มาก	สอดคล้อง
4.	3.3.4	4.04	4.10	0.06	0.91	มาก	สอดคล้อง
5.	3.3.15	4.04	4.10	0.06	0.91	มาก	สอดคล้อง
6.	3.3.13	4.03	4.07	0.04	0.77	มาก	สอดคล้อง
7.	3.3.5	4.00	4.06	0.06	0.71	มาก	สอดคล้อง
8.	3.3.2	4.00	4.01	0.01	0.63	มาก	สอดคล้อง
9.	3.3.8	4.00	4.01	0.01	0.55	มาก	สอดคล้อง
10.	3.3.10	3.90	4.00	0.10	1.15	มาก	สอดคล้อง
11.	3.3.12	3.90	3.99	0.09	1.10	มาก	สอดคล้อง
12.	3.3.1	3.90	3.96	0.06	0.87	มาก	สอดคล้อง
13.	3.3.14	3.83	3.91	0.08	0.95	มาก	สอดคล้อง
14.	3.3.11	3.75	3.85	0.10	1.00	มาก	สอดคล้อง
15.	3.3.10	3.50	3.83	0.33	1.50	มาก	สอดคล้อง

รายละเอียดแนวโน้มน้ำของข้อความที่เรียงลำดับจากค่ามัธยฐานมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด มีดังนี้

แนวโน้มน้ำที่สอดคล้องกัน และเป็นไปได้มากที่สุด

ข้อที่ 3.3.7 พัฒนานุคลากรให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยี

แนวโน้มน้ำที่สอดคล้องกัน และเป็นไปได้มาก

ข้อที่ 3.3.6 กำหนดแผนพัฒนากำลังคนเป็นระยะ ๆ ที่ชัดเจน และมีเป้าหมายที่แน่นอน

ข้อที่ 3.3.3 ใช้ระบบการประกันคุณภาพ (Q.A.) ในการสรรหา และคัดเลือกบุคลากร

ข้อที่ 3.3.4 สรรหาและคัดเลือกบุคคลตามความเหมาะสมกับภารกิจของงานที่ปฏิบัติ

ข้อที่ 3.3.15 ใช้วิธีพิจารณาคุณภาพของงานเป็นเกณฑ์ในการประเมินเพื่อการจ้างงาน

ข้อที่ 3.3.13 จัดส่งบุคลากรไปศึกษาต่อ ประชุมอบรม สัมมนา ดูงานในด้านต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ นำปรับใช้ในองค์กร

ข้อที่ 3.3.5 คัดเลือกเฉพาะบุคคลที่มีคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถ ระดับสูง โดยพิจารณาให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสม ส่วนที่เหลือเป็นการจ้างงาน หรือจ้างชั่วคราวเท่านั้น

ข้อที่ 3.3.2 ใช้ระบบคุณธรรมเป็นหลักในการบริหารบุคคล

ข้อที่ 3.3.8 กระจายงบประมาณเพื่อการอบรมของบุคลากรให้เป็นธรรมและพิจารณาถึงความจำเป็นเป็นหลัก

ข้อที่ 3.3.10 พัฒนานุคลากรให้มีความรู้ด้านภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 3 ภาษา เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษามลายู และภาษาอาหรับ

ข้อที่ 3.3.12 เน้นพัฒนานุคลากรสายผู้สอนด้านเทคนิคการถ่ายทอดความรู้และด้านการวิจัยเชิงประยุกต์ ส่วนฝ่ายสนับสนุนวิชาการ เน้นให้เกิดความชำนาญ ทักษะและเชี่ยวชาญในงานที่รับผิดชอบ

ข้อที่ 3.3.1 คัดเลือกด้วยระบบการเสนอมাত্রฐานงานตามกรอบและข้อกำหนดของมหาวิทยาลัย

ข้อที่ 3.3.14 จัดสวัสดิการที่ดึงดูดแก่บุคลากร

ข้อที่ 3.3.11 กำหนดให้มี Pay Scale โดยใช้เงินรายได้ของวิทยาลัยสมทบ เพื่อลดข้อจำกัดของระบบราชการและดึงดูดบุคลากรที่มีประสิทธิภาพให้อยู่ในองค์กรได้นาน

ข้อที่ 3.3.10 พัฒนานุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในหลาย ๆ ด้าน

จากตาราง 14 ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในประเด็นแนวโน้มน้ำการบริหารงานบุคคลของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และแนวโน้มน้ำนั้นมีโอกาสเป็นไปได้มาก อย่างไรก็ตาม เรื่องการพัฒนานุคลากรให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยี (Mdn = 4.50) ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า มีแนวโน้มน้ำเป็นไปได้มากที่สุด

3.4 การบริหารงานงบประมาณ

ผลการวิเคราะห์แนวโน้มเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังรายละเอียดในตาราง 15

ตาราง 15 แนวโน้มเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด

ลำดับที่	ข้อความที่	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ผลต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ความเป็นไปได้ของแนวโน้ม	ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
1	3.4.8	4.35	4.68	0.33	1.30	มาก	สอดคล้อง
2	3.4.5	4.25	4.20	0.05	0.95	มาก	สอดคล้อง
3	3.4.11	4.21	4.61	0.40	1.37	มาก	สอดคล้อง
4	3.4.6	4.11	4.12	0.01	0.77	มาก	สอดคล้อง
5	3.4.3	4.10	4.01	0.09	0.67	มาก	สอดคล้อง
6	3.4.7	4.03	4.07	0.04	0.77	มาก	สอดคล้อง
7	3.4.13	4.00	4.16	0.16	1.41	มาก	สอดคล้อง
8	3.4.1	3.94	4.00	0.06	1.20	มาก	สอดคล้อง
9	3.4.9	3.92	4.00	0.08	0.71	มาก	สอดคล้อง
10	3.4.4	3.88	4.00	0.12	0.76	มาก	สอดคล้อง
11	3.1.14	3.85	3.93	0.08	0.71	มาก	สอดคล้อง
12	3.4.10	3.77	3.85	0.08	1.06	มาก	สอดคล้อง
13	3.4.2	3.77	3.76	0.01	1.22	มาก	สอดคล้อง
14	3.4.12	3.68	3.78	0.01	1.06	มาก	สอดคล้อง

รายละเอียดแนวโน้มของข้อความที่เรียงลำดับจากค่ามัธยฐานมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด มีดังนี้

แนวโน้มที่สอดคล้องกัน และเป็นไปได้มาก

- ข้อที่ 3.4.8 ดำเนินให้ความสะดวกและลดขั้นตอนในการเบิกจ่ายเงิน
- ข้อที่ 3.4.5 จัดทำแผนงบประมาณที่ชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ข้อที่ 3.4.11 จัดให้มีการใช้งบประมาณอย่างคล่องตัว ถูกต้องตามระเบียบและโปร่งใส
- ข้อที่ 3.4.6 ควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณอย่างประหยัด และมีประสิทธิภาพ
- ข้อที่ 3.4.3 จัดทำงบประมาณที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ และนโยบาย
- ข้อที่ 3.4.7 ทำการประเมินการใช้จ่ายทุกระยะ
- ข้อที่ 3.4.13 จัดทำงบประมาณแบบ Block Grant
- ข้อที่ 3.4.1 มีการวางแผนงบประมาณ โดยอาศัยข้อมูลอย่างละเอียดและรอบคอบ
- ข้อที่ 3.4.9 จัดตั้งกองทุนเพื่อรองรับการบริหารแบบพึ่งตนเอง
- ข้อที่ 3.4.4 ให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการพิจารณาอนุมัติงบประมาณของแต่ละโครงการ
- ข้อที่ 3.4.10 จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาโดยระดมความช่วยเหลือจากองค์กรต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ
- ข้อที่ 3.4.2 จัดทำงบประมาณที่สนองต่องาน การพัฒนาสังคมมุสลิม
- ข้อที่ 3.4.12 จัดทำงบประมาณ แบบ PPBS

จากตาราง 15 ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในประเด็นเกี่ยวกับแนวโน้มการบริหารงานงบประมาณของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และแนวโน้มนั้นมีความเป็นไปได้มากในทุกเรื่อง

4. การบริหารงานด้านวิชาการ

4.1 การบริหารงานด้านหลักสูตร

4.1.1 การจัดทำหลักสูตร

ผลการวิเคราะห์แนวโน้มเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังรายละเอียดในตาราง 16

ตาราง 16 แนวโน้มเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด

ลำดับ ที่	ข้อความที่	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ผลต่างระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ความเป็น ไปได้ของ แนวโน้ม	ความสอดคล้องของ ผู้เกี่ยวข้อง
1	4.1.1.1	4.59	4.85	0.26	1.34	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	4.1.1.2	4.50	4.73	6.23	1.22	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	4.1.1.8	4.12	4.30	0.18	1.28	มาก	สอดคล้อง
4	4.1.1.11	3.93	4.01	0.08	0.63	มาก	สอดคล้อง
5	4.1.1.7	3.93	3.98	0.05	0.63	มาก	สอดคล้อง
6	4.1.1.10	3.92	3.97	0.05	0.71	มาก	สอดคล้อง
7	4.1.1.12	3.90	4.00	0.10	1.35	มาก	สอดคล้อง
8	4.1.1.9	3.83	3.97	0.14	1.09	มาก	สอดคล้อง
9	4.1.1.5	3.83	3.94	0.11	0.94	มาก	สอดคล้อง
10	4.1.1.4	3.83	3.94	0.11	0.66	มาก	สอดคล้อง
11	4.1.1.6	3.85	3.93	0.08	0.71	มาก	สอดคล้อง
12	4.1.1.3	3.70	3.96	0.26	1.70	มาก	ไม่สอดคล้อง

รายละเอียดแนวโน้มของข้อความที่เรียงลำดับจากค่ามัธยฐานมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด มีดังนี้

แนวโน้มที่สอดคล้องกัน และเป็นไปได้มากที่สุด

ข้อที่ 4.1.1.1 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการร่างหลักสูตร

ข้อที่ 4.1.1.2 จัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง

แนวโน้มที่สอดคล้องกัน และเป็นไปได้มาก

ข้อที่ 4.1.1.8 จัดทำหลักสูตรในลักษณะสหสาขาวิชาที่มีเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับองค์ความรู้ใหม่ เช่น วิชาที่ว่าด้วย เรื่อง Orientalist และวิชาศึกษาทั่วไปนอกเหนือจากวิชาการอิสลาม

ข้อที่ 4.1.1.11 การจัดทำหลักสูตรไม่ควรยึดติดกับกรอบนโยบายมากเกินไป แต่ควรคำนึงถึงสภาพความเป็นจริง และแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

- ข้อที่ 4.1.1.7 จัดทำหลักสูตรนานาชาติเพื่อเป็นแหล่งการศึกษาอิสลามในภูมิภาค
- ข้อที่ 4.1.1.10 จัดให้มีหลักสูตรร่วมกับสถาบันอื่น ๆ ทั้งในและต่างประเทศ
- ข้อที่ 4.1.1.12 หลักสูตรและวิธีการสอน ต้องเอื้อต่อการสร้างบุคลิกภาพในด้านความรับผิดชอบ ความอดทน ซื่อสัตย์ สุจริต ความเป็นผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ การทำงานเป็นทีม ตลอดจนให้ผู้เป็นผู้ใฝ่รู้ เข้าใจวัฒนธรรมของตนและของชาติอื่น มีทักษะในการพูด อ่าน เขียน คิดอย่างสร้างสรรค์ และมีศาสนธรรมประจำใจ
- ข้อที่ 4.1.1.9 จัดให้มีหลักสูตรพิเศษเฉพาะสำหรับชาวต่างประเทศ
- ข้อที่ 4.1.1.5 เน้นหลักสูตรบัณฑิตศึกษาที่สร้างเสริมบุคลิกภาพมุสลิมเพื่อให้สังคมเกิดพลวัต (Dynamic)
- ข้อที่ 4.1.1.4 หลักสูตรควรต่อเนื่องและสามารถรองรับนักศึกษาที่สำเร็จจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
- ข้อที่ 4.1.1.6 จัดเนื้อหาของหลักสูตรที่เน้นเชิงลึกมากกว่าเชิงราบ
- แนวโน้มที่ไม่สอดคล้องกัน และเป็นไปได้มาก**
- ข้อที่ 4.1.1.3 หลักสูตรควรเน้นสาขาวิชาการอิสลามประยุกต์ที่สามารถนำมาปฏิบัติจริงในสังคมไทยมากกว่าเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ

จากตาราง 16 ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ในประเด็นแนวโน้มเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ทั้ง และแนวโน้มนั้นมีความเป็นไปได้มาก อย่างไรก็ตาม เรื่องการให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการร่างหลักสูตร (Mdn = 4.59) และ การจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง (Mdn = 4.50) ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีแนวโน้มเป็นไปได้มากที่สุด ส่วนเรื่อง หลักสูตรควรเน้นสาขาวิชาการอิสลามประยุกต์ที่สามารถนำมาปฏิบัติจริงในสังคมไทยมากกว่าเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ (Mdn = 3.70) ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน และมีแนวโน้มเป็นไปได้มาก

4.1.2 การพัฒนาหลักสูตร

ผลการวิเคราะห์แนวโน้มเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังรายละเอียดในตาราง 17

ตาราง 17 แนวโน้มเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด

ลำดับที่	ข้อความที่	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ผลต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	ทิสัยระหว่างควอไทล์	ความเป็นไปได้ของแนวโน้ม	ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
1	4.1.2.3	4.03	4.02	0.01	0.77	มาก	สอดคล้อง
2.	4.1.2.1	4.00	4.04	0.04	1.00	มาก	สอดคล้อง
3.	4.1.2.2	3.75	3.88	0.13	1.06	มาก	สอดคล้อง

รายละเอียดแนวโน้มของข้อความที่เรียงลำดับจากค่ามัธยฐานมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด มีดังนี้

แนวโน้มที่สอดคล้องกัน และเป็นไปได้มาก

ข้อที่ 4.1.2.3 พัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับเปลี่ยนให้ทันสมัยและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมทั้งในระดับประเทศ และระดับโลก

ข้อที่ 4.1.2.1 ควรปรับปรุงหลักสูตรทุก ๆ 4-5 ปี

ข้อที่ 4.1.2.2 ขยายสาขาวิชาตามลำดับความพร้อมมากขึ้น

จากตาราง 17 ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในประเด็นแนวโน้มเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และแนวโน้มนั้นมีความเป็นไปได้มากในทุกเรื่อง!

4.1.3 การประเมินผลหลักสูตร

ผลการวิเคราะห์แนวโน้มเกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตรของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังรายละเอียดในตาราง 18

ตาราง 18 แนวโน้มเกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตรของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด

ลำดับที่	ข้อความที่	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ผลต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ความเป็นไปได้ของแนวโน้ม	ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
1	4.1.3.2	4.27	4.38	0.11	1.15	มาก	สอดคล้อง
2	4.1.3.1	4.11	4.10	0.01	0.77	มาก	สอดคล้อง
3	4.1.3.3	3.80	4.25	0.45	1.08	มาก	สอดคล้อง
4.	4.1.3.4	3.70	4.33	0.63	1.07	มาก	สอดคล้อง

รายละเอียดแนวโน้มของข้อความที่เรียงลำดับจากค่ามัธยฐานมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด มีดังนี้

แนวโน้มที่สอดคล้องกัน และเป็นไปได้มาก

ข้อที่ 4.1.3.2 จัดให้มีการประเมินโดยผู้สอน ผู้เรียน ศิษย์เก่า ผู้ใช้บัณฑิต ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งภายในและนอกมหาวิทยาลัย

ข้อที่ 4.1.3.1 จัดให้มีการประเมินหลักสูตร ทุก 3-5 ปี อย่างต่อเนื่อง

ข้อที่ 4.1.3.3 จัดให้มีการประเมินการเรียนการสอน และการวัดผลเป็นประจำทุกปี ทุก 5 ปี และทุก 10 ปี

ข้อที่ 4.1.3.4 จัดให้มีระบบการตรวจสอบคุณภาพ โดยใช้หลักการ

- Quality Control จากภายในวิทยาลัย
- Quality Auditing จากกลุ่มเพื่อนนอกมหาวิทยาลัย
- Quality Assessment จากมหาวิทยาลัย หรือทบวง

จากตาราง 18 ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในประเด็นแนวโน้มเกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตรของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และแนวโน้มนั้นมีความเป็นไปได้มากในทุกเรื่อง

4.2 การบริหารงานด้านการวิจัย

ผลการวิเคราะห์แนวโน้มเกี่ยวกับการบริหารงานด้านวิจัยของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังรายละเอียดในตาราง 19

ตาราง 19 แนวโน้มเกี่ยวกับการบริหารงานด้านการวิจัยของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด

ลำดับที่	ข้อความที่	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ผลต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ความเป็นไปได้ของแนวโน้ม	ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
1	4.2.14	4.59	4.85	0.26	1.34	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	4.2.5	4.50	4.73	0.23	1.22	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	4.2.16	4.50	4.66	0.16	1.13	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	4.2.9	4.20	4.07	0.13	1.06	มาก	สอดคล้อง
5	4.2.6	4.00	4.02	0.02	0.71	มาก	สอดคล้อง
6.	4.2.15	4.00	4.01	0.01	0.63	มาก	สอดคล้อง
7.	4.2.4	3.97	4.00	0.03	0.59	มาก	สอดคล้อง
8.	4.2.1	3.96	4.00	0.04	0.77	มาก	สอดคล้อง
9.	4.2.8	3.96	4.00	0.04	0.67	มาก	สอดคล้อง
10.	4.2.13	3.91	4.00	0.09	0.59	มาก	สอดคล้อง
11.	4.2.10	3.90	3.96	0.06	0.67	มาก	สอดคล้อง
12.	4.2.3	3.87	3.94	0.07	0.62	มาก	สอดคล้อง
13.	4.2.11	3.87	3.94	0.07	0.62	มาก	สอดคล้อง
14.	4.2.7	3.85	3.93	0.08	0.71	มาก	สอดคล้อง
15.	4.2.12	3.78	3.89	0.11	0.84	มาก	สอดคล้อง
16.	4.2.2	3.75	3.55	0.20	1.00	มาก	สอดคล้อง
17.	4.2.17	3.73	3.88	0.15	1.01	มาก	สอดคล้อง

รายละเอียดแนวโน้มของข้อความที่เรียงลำดับจากค่ามัธยฐานมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด มีดังนี้

แนวโน้มที่สอดคล้องกัน และเป็นไปได้มากที่สุด

ข้อที่ 4.2.14 จัดให้มีการตีพิมพ์และเสนอผลงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ

ข้อที่ 4.2.5 จัดให้มีการทำวิจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา

ข้อที่ 4.2.16 กำหนดการสร้างผลงานวิจัยเป็นเงื่อนไขหนึ่งในการประเมินคุณภาพอาจารย์ หรือนุคลากรและบำเหน็จความดีความชอบ

แนวโน้มที่สอดคล้องกัน และเป็นไปได้มาก

- ข้อที่ 4.2.9 เน้นวิจัยด้านสังคมและวิทยาการอิสลาม เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน และสังคมมุสลิม
- ข้อที่ 4.2.6 เน้นการวิจัยแบบสหวิชาการ และประสานความร่วมมือให้เกิดการวิจัยร่วมกับสถาบันหรือองค์กรอื่น ๆ
- ข้อที่ 4.2.15 จัดส่งบุคลากรไปอบรมเพื่อพัฒนาให้มีศักยภาพในการทำวิจัย
- ข้อที่ 4.2.4 จัดทำวิจัยเป็นทีม และใช้ระบบการจ้างผู้ช่วยวิจัย
- ข้อที่ 4.2.1 เน้นการทำวิจัยสถาบัน
- ข้อที่ 4.2.8 จัดตั้งคณะกรรมการฝ่ายวิจัยและข้อมูล เพื่อให้การบริหารงานวิจัย และสารสนเทศดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- ข้อที่ 4.2.13 ร่วมมือทำวิจัยกับสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ทั้งใน และต่างประเทศ
- ข้อที่ 4.2.10 จัดทำวิจัยเพื่อเสนอรูปแบบการพัฒนาชุมชนที่สมดุล โดยวางอยู่บนพื้นฐานของหลักการศาสนาอิสลาม
- ข้อที่ 4.2.3 จัดสัมมนาเพื่อสำรวจหัวข้อวิจัยที่มีประโยชน์ต่อสังคมโดยส่วนรวม
- ข้อที่ 4.2.11 จัดทำวิจัยร่วมกับสถาบันต่าง ๆ ที่ได้มีการลงนามความร่วมมือทางวิชาการ (MOU)
- ข้อที่ 4.2.7 จัดหาแหล่งทุนเพื่อสนับสนุนการทำวิจัยของบุคลากร
- ข้อที่ 4.2.12 จัดหาแหล่งทุนการทำวิจัยจากองค์กรของรัฐและเอกชน และเปิด โอกาสให้นักวิชาการมุสลิม หรือนักวิจัยที่สนใจ เสนอ โครงการเพื่อขอรับทุนสนับสนุนการทำวิจัยตามขอบข่ายที่วิทยาลัยกำหนด
- ข้อที่ 4.2.2 วิจัยเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตไทยมุสลิม
- ข้อที่ 4.2.17 จัดให้มีการแปลผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์เกี่ยวกับสังคมมุสลิมเป็นภาษาต่าง ๆ เช่น มลายู อังกฤษ และอาหรับ

จากตาราง 19 ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในประเด็นแนวโน้มเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และแนวโน้มนั้นมีความเป็นไปได้มาก อย่างไรก็ตาม เรื่องการจัดให้มีการตีพิมพ์และเสนอผลงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ (Mdn = 4.59) การทำวิจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา (Mdn = 4.50) และกำหนดการทำผลงานวิจัยเป็นเงื่อนไขหนึ่งในการประเมินคุณภาพอาจารย์และบุคลากรเพื่อการบำเหน็จความดีความชอบ (Mdn = 4.50) ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า มีแนวโน้มเป็นไปได้มากที่สุด

4.3 การบริหารงานด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชน

ผลการวิเคราะห์แนวโน้มเกี่ยวกับการบริหารงานด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชนของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังรายละเอียดในตาราง 20

ตาราง 20 แนวโน้มเกี่ยวกับการบริหารงานด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชนของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด

ลำดับที่	ข้อความที่	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ผลต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ความเป็นไปได้ของแนวโน้ม	ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
1	4.3.12	4.25	4.50	0.25	1.25	มาก	สอดคล้อง
2	4.3.4	4.19	4.15	0.04	0.86	มาก	สอดคล้อง
3	4.3.5	4.16	4.14	0.02	0.91	มาก	สอดคล้อง
4	4.3.6	4.07	4.06	0.01	0.71	มาก	สอดคล้อง
5	4.3.1	4.00	4.02	0.02	0.71	มาก	สอดคล้อง
6.	4.3.16	3.94	4.00	0.06	1.20	มาก	สอดคล้อง
7.	4.3.9	3.91	3.96	0.05	0.83	มาก	สอดคล้อง
8.	4.3.13	3.90	3.95	0.05	1.10	มาก	สอดคล้อง
9.	4.3.3	3.90	3.95	0.05	0.30	มาก	สอดคล้อง
10.	4.3.2	3.88	3.95	0.07	0.76	มาก	สอดคล้อง
11.	4.3.7	3.87	3.96	0.09	0.66	มาก	สอดคล้อง
12.	4.3.8	3.83	3.94	0.11	0.66	มาก	สอดคล้อง
13.	4.3.11	3.80	3.86	0.06	1.14	มาก	สอดคล้อง
14.	4.3.10	3.78	3.96	0.18	1.14	มาก	สอดคล้อง
15.	4.3.14	3.78	3.93	0.15	0.89	มาก	สอดคล้อง
16.	4.3.15	3.78	3.93	0.15	0.89	มาก	สอดคล้อง

รายละเอียดแนวโน้มของข้อความที่เรียงลำดับจากค่ามัธยฐานมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด มีดังนี้

แนวโน้มที่สอดคล้องกัน และเป็นไปได้มาก

- ข้อที่ 4.3.12 เน้นการให้บริการในลักษณะการสร้างโมเดล หรือองค์ความรู้ใหม่ให้กับชุมชน เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติและการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม
- ข้อที่ 4.3.4 เสนอและบริการข่าวสาร จัดระบบสารสนเทศและข้อมูลเกี่ยวกับอิสลาม เพื่อเป็นแหล่งความรู้เกี่ยวกับอิสลามแก่สังคม
- ข้อที่ 4.3.5 ให้บริการชุมชนในเชิงรุก โดยการกำหนดเป้าหมาย เนื้อหา และกลุ่มเป้าหมายที่จะให้บริการที่ชัดเจน
- ข้อที่ 4.3.6 จัดให้มีการสำรวจความต้องการในเรื่องการบริการวิชาการแก่ชุมชน
- ข้อที่ 4.3.1 จัดเผยแพร่วิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยผ่านสื่อต่าง ๆ รวมทั้งอินเทอร์เน็ต
- ข้อที่ 4.3.16 จัดให้มีการประเมินผลโครงการต่าง ๆ เพื่อการปรับปรุง และพัฒนา
- ข้อที่ 4.3.9 ใช้สื่อและเทคโนโลยีสมัยใหม่ช่วยในการให้บริการวิชาการ
- ข้อที่ 4.3.13 ผลิตตำรา สื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (Computer Software) ที่เกี่ยวกับอิสลาม รวมทั้งให้บริการวิชาการแก่องค์กรของรัฐและเอกชน
- ข้อที่ 4.3.3 จัดประชุม อบรม สัมมนา และจัดโครงการต่าง ๆ ที่ช่วยยกระดับคุณภาพ และแก้ปัญหาด้านสังคมของชุมชนทั้งในด้านการศึกษา การสาธารณสุข อาชีพ และอื่น ๆ
- ข้อที่ 4.3.2 ร่วมมือกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนในการเสริมสร้างคุณภาพและจริยธรรมแก่สังคม
- ข้อที่ 4.3.7 จัดตั้งทีมงานในการให้บริการวิชาการต่อชุมชน
- ข้อที่ 4.3.8 ขยายกลุ่มเป้าหมายในการบริการวิชาการสู่กลุ่มอาชีพ และประชาชนทั่วไป
- ข้อที่ 4.3.11 เน้นการเป็นหน่วยงานประสานมากกว่าเป็นหน่วยงานปฏิบัติ
- ข้อที่ 4.3.10 จัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิชาชีพเฉพาะทาง เพื่อรองรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ
- ข้อที่ 4.3.14 ร่วมมือกับองค์กรอิสลามภายในประเทศในการปฏิบัติงานด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชนที่เน้นเรื่องพหุภุคิฟายะฮ์ (การศึกษาที่จำเป็นต่อการพัฒนาสังคม)
- ข้อที่ 4.3.15 พัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมในการให้บริการวิชาการอย่างต่อเนื่อง

จากตาราง 20 ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันให้ประเด็นแนวโน้มเกี่ยวกับการบริหารงานด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชนของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และแนวโน้มนั้นมีความเป็นไปได้มากในทุกเรื่อง

5. การร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานอื่น

5.1 การร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานภายในประเทศ

ผลการวิเคราะห์แนวโน้มเกี่ยวกับการร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานภายในประเทศของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังรายละเอียดในตาราง 21

ตาราง 21 แนวโน้มเกี่ยวกับการร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานภายในประเทศของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานสูงสุดไปหาน้อยที่สุด

ลำดับที่	ข้อความที่	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ผลต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ความเป็นไปได้ของแนวโน้ม	ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
1	5.1.2	4.30	4.31	0.01	1.07	มาก	สอดคล้อง
2	5.1.1	3.96	4.00	0.04	0.67	มาก	สอดคล้อง
3	5.1.6	3.86	3.92	0.06	1.01	มาก	สอดคล้อง
4	5.1.3	3.80	4.25	0.45	1.08	มาก	สอดคล้อง
5	5.1.7	3.80	3.90	0.10	0.89	มาก	สอดคล้อง
6	5.1.5	3.78	3.89	0.11	0.84	มาก	สอดคล้อง
7	5.1.8	3.68	3.78	0.10	1.49	มาก	สอดคล้อง
8	5.1.4	3.54	3.97	0.43	0.71	มาก	สอดคล้อง

รายละเอียดแนวโน้มของข้อความที่เรียงลำดับจากค่ามัธยฐานมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด มีดังนี้

แนวโน้มสอดคล้องกัน และเป็นไปได้มาก

ข้อที่ 5.1.2 ประสานกับสถาบันศาสนาอิสลาม เช่น คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด มัสยิด เป็นต้น

ข้อที่ 5.1.1 ประสานกับหน่วยงานที่มีภารกิจในด้านการจัดการศึกษาอิสลามที่คล้ายคลึงกัน เช่น วิทยาลัยอิสลามศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โรงเรียนเรณูราชู (อนุบาลอิสลาม) หรือตาดีกา (โรงเรียนที่สอนอิสลามภาคบังคับ)

- ข้อที่ 5.1.6 สร้างความสัมพันธ์กับทุกหน่วยงานโดยวางตัวเป็นกลางไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด
- ข้อที่ 5.1.3 ให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาอิสลามแก่กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ
- ข้อที่ 5.1.7 ร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐและเอกชน เพื่อการพัฒนาการศึกษา
วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสังคม
- ข้อที่ 5.1.5 กำหนดรูปแบบ แผนงานความร่วมมือ ลักษณะ เป้าหมาย และกิจกรรมที่จะร่วมมือให้
ชัดเจน
- ข้อที่ 5.1.8 ประสานให้ความร่วมมือในทุก ๆ ด้าน เพื่ออำนวยความสะดวกต่อสังคมสูงสุดโดย
เฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายอิสลามและขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น
- ข้อที่ 5.1.4 ร่วมมือกับสถาบันการศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนด้านเศรษฐศาสตร์อิสลาม
และองค์กรที่เกี่ยวกับธุรกิจหรือสถาบันการเงิน

จากตาราง 21 ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในประเด็น
แนวโน้มเกี่ยวกับการร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานภายในประเทศของวิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และแนวโน้มนั้นมีความเป็นไปได้มากในทุกเรื่อง

5.2 การร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานต่างประเทศ

ผลการวิเคราะห์แนวโน้มเกี่ยวกับการร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานต่างประเทศของ
วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
ดังรายละเอียดในตาราง 22

ตาราง 22 แนวโน้มเกี่ยวกับการร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานต่างประเทศของวิทยาลัยอิสลาม
ศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานมากที่สุดไป
หาน้อยที่สุด

ลำดับ ที่	ข้อความที่	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ผลต่างระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ความเป็น ไปได้ของ แนวโน้ม	ความสอดคล้องของ ผู้เชี่ยวชาญ
1	5.2.3(1)	4.94	4.98	0.04	0.56	มาก	สอดคล้อง
2	5.2.3(2)	4.16	4.14	0.02	0.91	มาก	สอดคล้อง
3	5.2.5	3.86	4.00	0.14	1.15	มาก	สอดคล้อง
4	5.2.6	3.80	3.90	0.10	0.89	มาก	สอดคล้อง

ลำดับ ที่	ข้อความที่	มัชฌาน	ฐานนิยม	ผลต่างระหว่าง ฐานนิยมกับ มัชฌาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ความเป็น ไปได้ของ แนวโน้ม	ความสอดคล้องของ ผู้เชี่ยวชาญ
5	5.2.1	3.73	3.85	0.12	0.95	มาก	สอดคล้อง
6.	5.2.7	3.66	3.79	0.13	1.01	มาก	สอดคล้อง
7.	5.2.4	3.50	4.08	0.58	0.84	มาก	สอดคล้อง
8.	5.2.2	3.50	4.08	0.58	0.84	มาก	สอดคล้อง
9.	5.2.3(3)	2.94	2.98	0.04	0.56	ปานกลาง	สอดคล้อง
10.	5.2.3(4)	2.94	2.98	0.04	0.56	ปานกลาง	สอดคล้อง
11.	5.2.3(5)	2.94	2.98	0.04	0.56	ปานกลาง	สอดคล้อง

รายละเอียดแนวโน้มของข้อความที่เรียงลำดับจากค่ามัชฌานมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด มีดังนี้

แนวโน้มสอดคล้องกัน และเป็นไปได้มาก

- ข้อที่ 5.2.3 (1) จัดให้มีการร่วมมือกับกลุ่มประเทศอาเซียน
- ข้อที่ 5.2.3 (2) จัดให้มีการร่วมมือกับกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง
- ข้อที่ 5.2.3 เน้นความร่วมมือในเรื่องการทำวิจัย และแลกเปลี่ยนนักวิจัย
- ข้อที่ 5.2.6 ติดต่อสัมพันธ์กับสถาบันการศึกษาวิชาการทางโลก (Secular Education) เพื่อ
ร่วมพัฒนาเทคนิคการวิจัยที่สามารถนำมาพัฒนาวิทยาลัยให้ก้าวหน้า
- ข้อที่ 5.2.1 สร้างนโยบายเชิงรุกไปยังประเทศเพื่อนบ้าน โดยการจัดให้มีการอบรม สัมมนาหรือ
เปิดรับนักศึกษาจากต่างประเทศเหล่านั้นมาเรียน
- ข้อที่ 5.2.7 ติดต่อ สร้างสัมพันธ์ และให้ความร่วมมือโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของการได้รับ
ผลประโยชน์ร่วมกัน
- ข้อที่ 5.2.4 เน้นความร่วมมือในด้านการแลกเปลี่ยนอาจารย์ นักศึกษาและเอกสารข้อมูล
ทางวิชาการและวัฒนธรรม
- ข้อที่ 5.2.2 วางแผนและกำหนดโครงการที่จะร่วมมือดำเนินงาน หรือสร้างความสัมพันธ์กับ
หน่วยงานในต่างประเทศให้แน่นชัด โดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และนโยบาย

แนวโน้มที่สอดคล้องกัน และเป็นไปได้ปานกลาง

- ข้อที่ 5.2.3 (3) จัดให้มีการร่วมมือกับกลุ่มประเทศยุโรป
- ข้อที่ 5.2.3 (4) จัดให้มีการร่วมมือกับกลุ่มประเทศอเมริกา
- ข้อที่ 5.2.3 (5) จัดให้มีการร่วมมือกับกลุ่มประเทศแอฟริกา

จากตาราง 22 ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องในประเด็นแนวโน้มเกี่ยวกับการร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานต่างประเทศของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และแนวโน้มนั้นมีความเป็นไปได้มาก อย่างไรก็ตาม เรื่องการจัดให้มีการร่วมมือกับกลุ่มประเทศยุโรป (Mdn = 2.94) อเมริกา (Mdn = 2.94) และแอฟริกา (Mdn = 2.94) ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า มีแนวโน้มเป็นไปได้ปานกลาง

วัตถุประสงค์ที่ 2

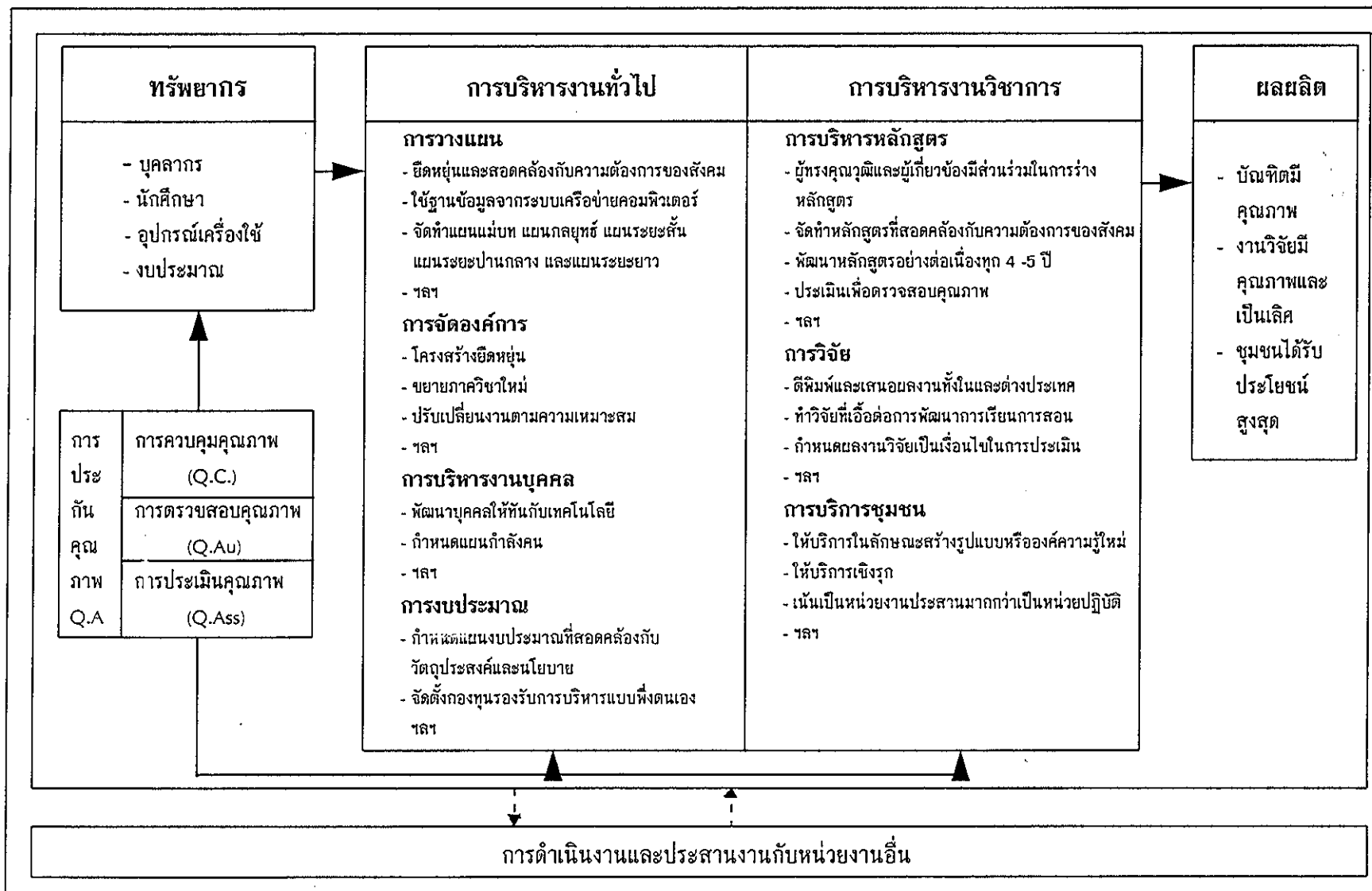
“เพื่อกำหนดรูปแบบในการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540-2549)”

การนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ผู้วิจัยได้ทำการบูรณาการความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ได้จากการตอบแบบสอบถามทั้ง 3 รอบ แล้วกำหนดเป็นรูปแบบการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในทศวรรษหน้าในลักษณะเชิงระบบและเชิงโครงสร้าง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1 รูปแบบการบริหารเชิงระบบ

รูปแบบการบริหารเชิงระบบของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540-2549) มีรายละเอียดดังแผนภูมิ 6

แผนภูมิ 6 รูปแบบการบริหารเชิงระบบของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540-2549)

แผนภูมิ 6 แสดงรูปแบบการบริหารเชิงระบบของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540-2549) ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก คือ ส่วนนำเข้าที่เป็นทรัพยากร (Input) ส่วนกระบวนการ (Process) อันประกอบด้วยการบริหารงานทั่วไปและการบริหารงานวิชาการ และส่วนผลผลิต (Output) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ทรัพยากร (Input)

ทรัพยากรเป็นองค์ประกอบหรือปัจจัยในการบริหาร ได้แก่ นักศึกษา บุคลากร อุปกรณ์เครื่องใช้ และงบประมาณ

1.2 กระบวนการ (Process)

กระบวนการ เป็นส่วนของการดำเนินงานที่สัมพันธ์กันระหว่างการบริหารงานทั่วไปกับการบริหารงานด้านวิชาการ ซึ่งจากการวิจัยพบว่า

1.2.1 การบริหารงานทั่วไป

1.2.1.1 การวางแผน

จะจัดทำแผนโดยคณะบุคคลและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคม บุคคลภายนอกจะมีส่วนร่วมในการวางแผน จะมีการนำผลสรุปที่ได้จากการสัมมนา และข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลและเครือข่ายคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดทำแผน แผนจะมีความยืดหยุ่น ปฏิบัติได้จริง และมีลักษณะของการจัดทำแผนที่หึ่งตนเองมากขึ้น จะมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี แผนแม่บท แผนกลยุทธ์ แผนระยะสั้น (1 ปี) ระยะปานกลาง (3-5 ปี) และระยะยาว (10-20 ปี) นอกจากนี้จะมีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อประเมินและติดตามผล

1.2.1.2 การจัดองค์การ

จะมีการขยายภาควิชาใหม่ตามความจำเป็น คือภาควิชาการจัดการหรือการพัฒนาสังคม จะมีการจัดตั้งฝ่ายวิจัยและศูนย์ข้อมูลอิสลาม และฝ่ายพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โครงสร้างการจัดองค์การจะมีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลง และจะยังคงการแบ่งส่วนราชการเหมือนเดิมแต่จะมีการปรับเปลี่ยนงานในแต่ละส่วน นอกจากนี้จะมีการจัดตั้งฝ่ายรับผิดชอบด้านการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับกฎหมายอิสลาม

1.2.1.3 การบริหารงานบุคคล

จะสรรหาและคัดเลือกผู้ที่มีคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถระดับสูง โดยใช้วิธีการเสนอมাত্রฐานงาน และเกณฑ์ความเหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติ จะพัฒนาบุคลากรให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยี โดยการส่งไปศึกษาต่อ เข้าร่วมประชุมสัมมนาอบรม ศึกษาดูงานในด้านต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ จะพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะหลาย ๆ ด้าน

1.2.2.3 การบริหารงานด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชน

จะมีรูปแบบในการให้บริการในลักษณะการสร้างโมเดลหรือ

องค์ความรู้ใหม่ให้กับชุมชน และเน้นการเป็นหน่วยงานประสานมากกว่าเป็นหน่วยงานปฏิบัติ จะใช้กลยุทธ์ในการให้บริการในลักษณะเชิงรุกโดยกำหนดเป้าหมาย เนื้อหา และกลุ่มผู้รับบริการ ที่ชัดเจน จะเผยแพร่วิชาการที่เป็นประโยชน์ โดยผ่านสื่อและเทคโนโลยีสมัยใหม่ จะมีการจัดประชุมสัมมนา และจัดโครงการต่าง ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพและแก้ปัญหาทางสังคมของชุมชนทั้งในด้านการศึกษา การสาธารณสุข และอื่น ๆ ร่วมมือกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนในการเสริมสร้างคุณภาพและจริยธรรมแก่สังคม นอกจากนี้จะขยายกลุ่มเป้าหมายในการบริการ วิชาการสู่กลุ่มอาชีพ และประชาชนทั่วไป

1.3 ผลผลิต

จากกระบวนการบริหาร วิทยาลัยจะได้ผลผลิต ดังนี้

- 1.3.1 ด้านการผลิตบัณฑิต บัณฑิตจะมีคุณภาพและคุณลักษณะตามที่พึงประสงค์ คือมีทักษะพื้นฐาน ทักษะด้านวิชาชีพ และทักษะด้านสังคม
- 1.3.2 ด้านการวิจัย จะมีงานวิจัยที่มีคุณภาพ และเป็นเลิศด้านการวิจัยเกี่ยวกับอิสลาม
- 1.3.3 ชุมชนได้รับประโยชน์สูงสุดจากวิทยาลัย

อย่างไรก็ตาม การที่จะได้ผลผลิตที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และนโยบาย และได้รับการประกันในมาตรฐานของการดำเนินงาน จำเป็นที่จะต้องมีการควบคุมคุณภาพทั้งในส่วนของการนำเข้า (Input) และส่วนที่เป็นการดำเนินงาน (Process) โดยใช้กลไกของการประกันคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย การควบคุมคุณภาพภายใน (Internal Quality Control) การควบคุมคุณภาพภายนอก ประกอบด้วย การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Auditing) การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment)

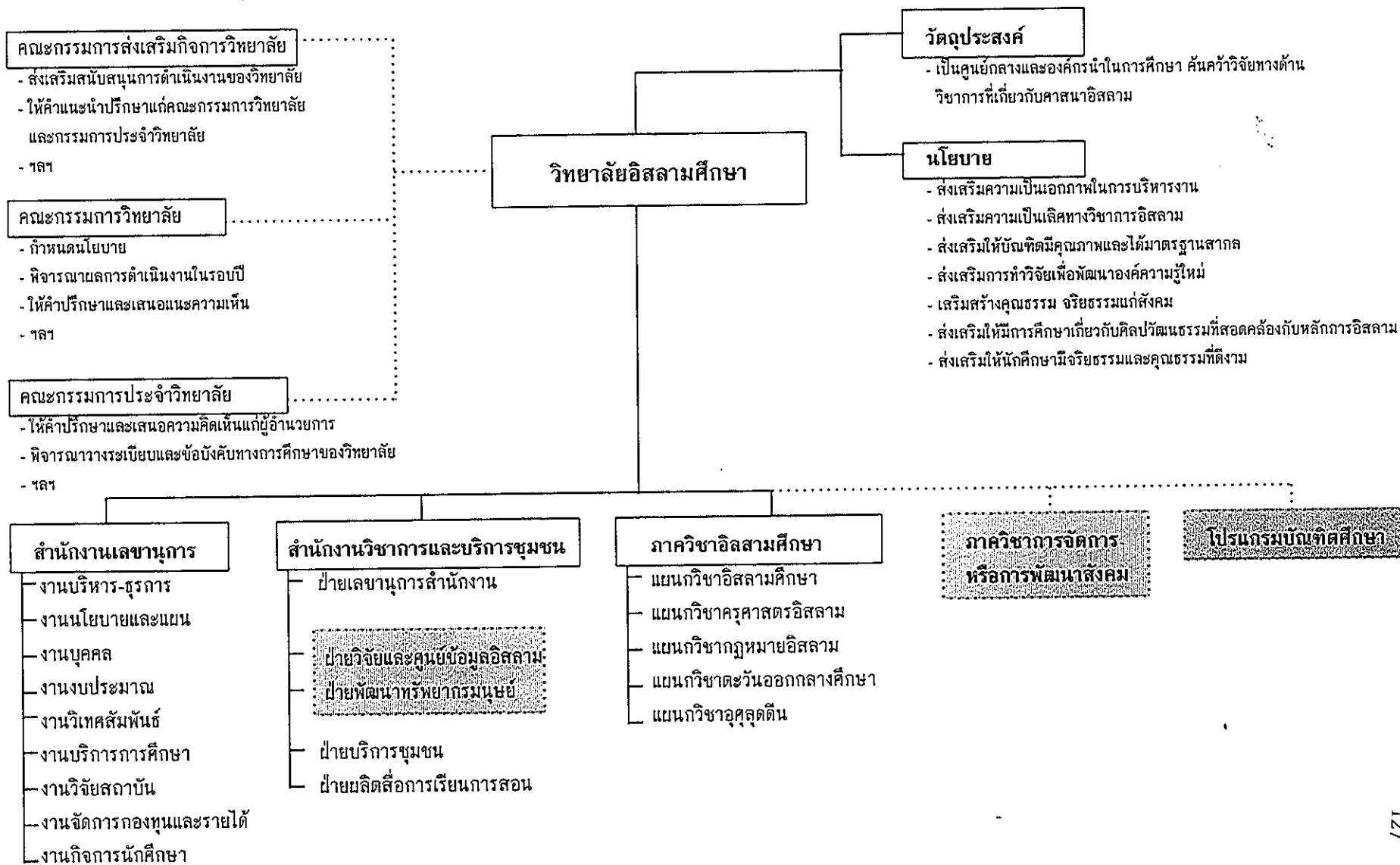
นอกจากนี้ วิทยาลัยจะต้องร่วมมือดำเนินงานหรือสร้างสัมพันธ์กับหน่วยงาน สถาบัน หรือองค์กรที่มีอยู่ทั้งในและต่างประเทศ โดยในการร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานภายในประเทศ นั้น จะมีการร่วมมือกับสถาบันหรือหน่วยงานที่มีภารกิจที่คล้ายคลึงกัน จะมีการประสานให้ความร่วมมือในทุก ๆ ด้านแก่หน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชน โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับกฎหมาย อิสลาม และขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาการศึกษา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสังคม นอกจากนี้จะมีการกำหนดรูปแบบ แผนงาน ความร่วมมือ ลักษณะ เป้าหมาย และกิจกรรมที่จะร่วมมือชัดเจนยิ่งขึ้น สำหรับการร่วมมือกับหน่วยงานต่างประเทศ จะเน้นในด้าน

การร่วมมือกับกลุ่มประเทศในแถบอาเซียน จะจัดให้มีการอบรม สัมมนาหรือแลกเปลี่ยนนักศึกษา โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของการได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน สำหรับกิจกรรมความร่วมมือ จะเน้นในเรื่องความร่วมมือในการทำวิจัย แลกเปลี่ยนนักวิจัย อาจารย์ นักศึกษา ข้อมูลทางวิชาการ วัฒนธรรม ตลอดจนการพัฒนาเทคนิคการวิจัยเพื่อการพัฒนาวิทยาลัย

2 รูปแบบการบริหารเชิงโครงสร้างระบบ

รูปแบบการบริหารเชิงโครงสร้างของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540-2549) มีรายละเอียดดังแผนภูมิ 7

แผนภูมิ 7 รูปแบบการบริหารเชิงโครงสร้างของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540-2549)

แผนภูมิ 7 แสดงรูปแบบการบริหารเชิงโครงสร้างของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540-2549) ซึ่งจะเห็นได้ว่า โครงสร้างการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษาโดยเฉพาะในส่วนของคณะกรรมการทั้ง 3 ชุด คือ คณะกรรมการส่งเสริมกิจการวิทยาลัย ซึ่งมีหน้าที่ในการสนับสนุนการดำเนินงานของวิทยาลัย คณะกรรมการวิทยาลัย ซึ่งมีหน้าที่หลักในการกำหนดนโยบาย ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่ผู้อำนวยการวิทยาลัย และกรรมการประจำวิทยาลัย ซึ่งมีหน้าที่ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบในการดำเนินพันธกิจต่างๆ ของวิทยาลัย ยังคงมีเหมือนเดิม นอกจากนี้ การแบ่งส่วนราชการยังคงไว้ 3 ส่วนหลักแต่จะมีการปรับเปลี่ยนงานตามความเหมาะสม นอกจากนี้จะมีการจัดตั้งภาควิชาใหม่ คือภาควิชาการจัดการหรือการพัฒนาสังคม และโปรแกรมบัณฑิตศึกษา สำหรับวัตถุประสงค์และนโยบายซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญนั้น ได้มีการปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกและมุ่งสนองตอบต่อความต้องการของสังคม ตลอดจนนโยบายของมหาวิทยาลัยซึ่งจะได้กล่าวในรายละเอียดต่อไป

โดยทั่วไปแล้ว การดำเนินงานใดๆ ก็ตาม จะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์และนโยบายเพื่อให้มีทิศทางและใช้เป็นแนวทางในการการดำเนินงาน ซึ่งในการวิจัย พบว่า วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จะกำหนดวัตถุประสงค์ และนโยบายในการบริหารงานในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2540-2549) ดังนี้

1. วัตถุประสงค์

- 1.1 เป็นศูนย์กลางและองค์กรนำในการศึกษา ค้นคว้า และวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวิชาการที่เกี่ยวกับอิสลามทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับนานาชาติ
- 1.2 เป็นแหล่งผลิตบัณฑิตสาขาอิสลามศึกษา และสาขาวิชาต่างๆ ที่มีคุณภาพเทียบเท่าระดับนานาชาติ และสามารถสนองความต้องการกำลังคนเพื่อการแข่งขันในระดับนานาชาติ
- 1.3 เป็นแหล่งผลิตงานวิจัยทางด้านอิสลามศึกษาและวิถีชีวิตในสังคมไทยมุสลิม
- 1.4 เป็นแหล่งบริการวิชาการทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวกับอิสลามแก่หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน
- 1.5 เป็นองค์กรนำในการสร้างความเข้าใจระหว่างรัฐและชุมชนมุสลิม รวมทั้งเป็นหน่วยประสานความร่วมมือทางศาสนาและวัฒนธรรมกับหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ

2. นโยบาย

2.1 นโยบายด้านการบริหาร

ส่งเสริมความเป็นเอกภาพในการบริหารงาน ส่งเสริมให้มีการนำวิทยาการสมัยใหม่มาใช้ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารงาน นอกจากนี้ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายทางการบริหาร กับสถาบันการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ

2.2 นโยบายด้านการจัดการศึกษา

ส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการอิสลาม ส่งเสริมให้มีการนำระบบการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในกระบวนการผลิตบัณฑิตเพื่อให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ ทั้งในและต่างประเทศ

2.3 นโยบายด้านการวิจัย

ส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปพัฒนาและแก้ปัญหา สังคมมุสลิม และสังคมโดยรวมของประเทศได้ ส่งเสริมให้มีการทำวิจัยเกี่ยวกับวิถีชีวิตและ ภูมิปัญญาชาวบ้าน วิจัยสถาบัน วิจัยเพื่อการพัฒนา (R&D) เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตชุมชนและ สังคมมุสลิม และส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

2.4 นโยบายด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชน

ส่งเสริมในเรื่องการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่สังคม ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาสังคมโดยการให้ความรู้และชี้นำในแนวทางที่ถูกต้อง และส่งเสริมให้มีการจัดบริการวิชาการแก่กลุ่มอาชีพ และประชาชนทั่วไปเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

2.5 นโยบายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ส่งเสริมเรื่องการศึกษาเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของมุสลิมที่ถูกต้องและสอดคล้องกับ หลักการอิสลาม ส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นวิถีชีวิตของมุสลิมในชุมชน และ ส่งเสริมการถ่ายทอดคุณค่าทางศิลปะและวัฒนธรรมในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับ นานาชาติ

2.6 นโยบายด้านกิจการนักศึกษา

ส่งเสริมให้นักศึกษามีจริยธรรม และคุณธรรมที่ดีงาม ส่งเสริมเรื่องการจัดกิจกรรมเพื่อ พัฒนาบุคลิกภาพ ความรู้ วิสัยทัศน์ เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากนี้ จะส่งเสริมเรื่องการสื่อสารกับสังคมโลกในยุคโลกาภิวัตน์ ตลอดจนส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนานักศึกษาทั้งในด้านพุทธพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย

จะเห็นได้ว่า ในการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อให้ประสบความสำเร็จนั้น จำเป็นต้องเริ่มต้นด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยเฉพาะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ที่เน้นพัฒนาคนให้มีคุณธรรม และจริยธรรม จากนั้นจะต้องกำหนดนโยบายเพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงานที่สัมพันธ์กับ ขอบข่ายการบริหารงานตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และข้อบังคับว่าด้วยการ จัดระบบการบริหารงานในวิทยาลัย โดยมีภารกิจหลักเพื่อทำการสอน วิจัย และบริการวิชาการแก่ สังคม และเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสนองตอบต่อวัตถุประสงค์และ นโยบาย วิทยาลัยอิสลามศึกษาต้องมีระบบการบริหารงานที่ดี เริ่มตั้งแต่การพิจารณาจัดหา ทรัพยากรที่มีคุณภาพ จากนั้นจะต้องดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอน วิจัย และบริการ ชุมชนโดยผ่านกระบวนการบริหารอันประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การบริหารบุคคล และการงบประมาณที่ดี และใช้กลไกการประกันคุณภาพเป็นตัวควบคุมเพื่อให้ได้ผลผลิตที่เป็นไป ตามวัตถุประสงค์และนโยบาย นอกจากนี้ วิทยาลัยฯ จะต้องติดต่อสัมพันธ์กันชุมชน หรือสังคม ทั้งนี้เนื่องจากกระแสการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของสังคมยุคโลกาภิวัตน์ จะส่งผลให้วิทยาลัยฯ ต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กับและร่วมดำเนินงานกับองค์กร สถาบันต่างๆ ที่มีอยู่ทุกระดับ ตั้งแต่ ระดับภูมิภาค ภาค ประเทศ และสังคมโลก

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเสนอเนื้อหาในบทนี้จะเสนอตามหัวข้อดังนี้ คือ ส่วนที่หนึ่ง เป็นบทสรุปซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัย ส่วนที่สอง คือ อภิปรายผลการวิจัย ส่วนที่สาม คือ ข้อเสนอแนะ ซึ่งประกอบด้วย ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังจะได้กล่าวในรายละเอียดต่อไปนี้

บทสรุป

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1.1 เพื่อศึกษาและรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวโน้มการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในขอบข่ายเนื้อหา 5 ประเด็น คือ วัตถุประสงค์ นโยบาย การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานด้านวิชาการและการร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานอื่น
- 1.2 เพื่อกำหนดรูปแบบในการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า พ.ศ. 2540-2549

2. ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตดังต่อไปนี้

- 2.1 ขอบเขตของเนื้อหาที่ศึกษาและใช้ในการสร้างแบบสอบถามมีดังนี้
 - 2.1.1 วัตถุประสงค์
 - 2.1.2 นโยบาย
 - 2.1.3 การบริหารงานทั่วไป
 - 2.1.3.1 การวางแผน
 - 2.1.3.2 การจัดองค์การ
 - 2.1.3.3 การบริหารงานบุคคล

2.1.3.4 การบริหารงานงบประมาณ

2.1.4 การบริหารงานด้านวิชาการ

2.1.4.1 การบริหารงานด้านหลักสูตร

2.1.4.2 การบริหารงานด้านการวิจัย

2.1.4.3 การบริหารงานด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชน

2.1.5 การร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานอื่น

2.1 กลุ่มประชากรเป้าหมาย หมายถึงผู้เชี่ยวชาญ (Experts) กำหนดดังนี้

2.2.1 กลุ่มคณะกรรมการบริหารในระยะจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษาตั้งแต่วันที่ 29 ตุลาคม 2525 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2532

2.2.2 กลุ่มผู้บริหารในระยะที่ประกาศจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษาในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2533 จนถึงปัจจุบัน และคณะกรรมการประจำวิทยาลัย

2.2.3 กลุ่มคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องด้านนโยบายและการส่งเสริมกิจการวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการวิทยาลัย และคณะกรรมการส่งเสริมกิจการวิทยาลัย

8. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีจำนวน 3 รอบ ดังนี้

3.1 รอบที่ 1 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวโน้มการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2540-2549) จำนวน 12 ข้อ

3.2 รอบที่ 2 แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 สเตล (Rating Scale) โดยนำคำตอบที่ได้จากแบบสอบถามรอบแรกมาวิเคราะห์แยกประเด็นแล้วสร้างเป็นแบบสอบถาม ซึ่งมีข้อความจำนวน 178 ข้อความ

3.3 รอบที่ 3 แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าจุดเต็ม แต่กำหนดค่ามัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ที่วิเคราะห์ได้จากคำตอบของผู้เชี่ยวชาญ และนำน้ำหนักคะแนนคำตอบเดิมของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนในรอบที่ 2

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

4.1 ขอบหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ไปถึงผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้วิจัยคัดเลือกจำนวน 5 คน เพื่อขอความร่วมมือเป็นผู้เสนอชื่อผู้เชี่ยวชาญร่วมทำนละ 21 คน

4.2 ส่งหนังสือขอความร่วมมือเป็นผู้เชี่ยวชาญร่วมถึง ผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกจากรายชื่อที่ผู้ทรงคุณวุฒิในข้อ 1 เสนอ จำนวน 21 คน เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย ผู้เชี่ยวชาญตอบรับยินดีให้ความร่วมมือทั้ง 21 คน

4.3 ส่งแบบสอบถามรอบที่ 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 21 คน ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540-2549)

4.4 ส่งแบบสอบถามรอบที่ 2 ซึ่งผู้วิจัยได้นำผลจากแบบสอบถามรอบที่ 1 มาสร้างเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้ง 20 คน ได้ให้อันดับความเป็นไปได้ของข้อความนั้น ๆ

4.5 ส่งแบบสอบถามรอบที่ 3 ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าที่มีข้อความเดิมจากรอบที่ 2 เพียงแต่เพิ่มคำมัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ที่วิเคราะห์ได้จากคำตอบของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 และคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนในรอบที่ 2 เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 20 คน ทราบความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดและได้ทบทวน ยืนยันหรือเปลี่ยนแปลงคำตอบเดิมของตนอีกครั้งหนึ่ง ในกรณีที่คำตอบในรอบที่ 3 ของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน ข้อใดอยู่นอกขอบเขตพิสัยระหว่างควอไทล์ก็ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญ เขียนเหตุผลการตอบไว้ด้วย ซึ่งเหตุผลการตอบของผู้เชี่ยวชาญ จะปรากฏรายละเอียดในภาคผนวก

5 การวิเคราะห์ข้อมูล

คำนวณหาค่ามัธยฐาน-ฐานนิยม ผลต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน และพิสัยระหว่างควอไทล์ของแต่ละข้อความ เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่สอดคล้องกันและความเป็นไปได้ของข้อความนั้น ๆ

6. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยที่เป็นแนวโน้การบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า พ.ศ. 2540 - 2549 สรุปผลตามขอบเขตการวิจัย 5 ประเด็น คือ วัตถุประสงค์ นโยบาย การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานวิชาการ และการร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานอื่น ดังรายละเอียดของผลการวิจัยมีดังนี้

6.1 วัตถุประสงค์

ต้องกำหนดเพื่อเป็นศูนย์กลางและองค์กรนำในการศึกษา การผลิตบัณฑิต การผลิตงานวิจัย การบริการวิชาการ และการเป็นหน่วยประสานความร่วมมือดังนี้ คือ

6.1.1 เป็นศูนย์กลางและองค์กรนำในการศึกษา ค้นคว้า และวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวิชาการที่เกี่ยวกับอิสลามทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับนานาชาติ

6.1.2 เป็นแหล่งผลิตบัณฑิตสาขาอิสลามศึกษา และสาขาวิชาต่าง ๆ ที่มีคุณภาพ เทียบเท่าระดับนานาชาติ และสามารถสนองความต้องการกำลังคนเพื่อการแข่งขันในระดับนานาชาติ

6.1.3 เป็นแหล่งผลิตงานวิจัยทางด้านอิสลามศึกษาและวิถีชีวิตในสังคมไทยมุสลิม

6.1.4 เป็นแหล่งบริการวิชาการทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวกับอิสลามแก่หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

6.1.5 เป็นองค์กรนำในการสร้างความเข้าใจระหว่างรัฐและชุมชนมุสลิม รวมทั้งเป็นหน่วยประสานความร่วมมือทางศาสนาและวัฒนธรรมกับหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ

6.2 นโยบาย

นโยบายของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผลการวิจัย พบว่ามีแนวโน้มเป็นไปในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

6.2.1 นโยบายด้านการบริหาร

ต้องส่งเสริมความเป็นเอกภาพในการบริหารงาน นำวิทยาการสมัยใหม่มาใช้เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพ การบริหารงาน องค์กรจะมีความกระตือรือร้นและคล่องตัว ทำงานเป็นทีม สื่อสารในแนวราบมากกว่าแนวตั้ง นอกจากนี้จะมีการสร้างเครือข่ายทางการบริหารกับสถาบันการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ และจะใช้หลักการบริหารเชิงธุรกิจ โดยเน้นความเป็นมืออาชีพ

6.2.2 นโยบายด้านการจัดการศึกษา

ต้องเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการอิสลามเป็นหลัก โดยจะนำระบบการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในกระบวนการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศ ขณะเดียวกันก็รักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและการอุดมศึกษาไทย จะมีการพัฒนาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยอิสลามแห่งประเทศไทย ที่มีจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษา เพื่อสนองต่อความต้องการของสังคม และส่งเสริมให้บัณฑิตมีคุณภาพตามแบบฉบับของอิสลาม และได้มาตรฐานสากล

6.2.3 นโยบายด้านการวิจัย

ต้องส่งเสริมการ ทำวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปพัฒนาและแก้ปัญหาสังคมมุสลิม และสังคมโดยรวมของประเทศได้เป็นหลัก นอกจากนี้จะมีการส่งเสริมให้มีการทำวิจัยเกี่ยวกับวิถีชีวิตและภูมิปัญญาชาวบ้าน วิจัยสถาบัน วิจัยเพื่อการพัฒนา (R&D) เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตชุมชนและสังคมมุสลิม วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และส่งเสริมให้

มีความเป็นเลิศด้านการวิจัยเกี่ยวกับอิสลาม

6.2.4 นโยบายด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชน

ต้องส่งเสริมในเรื่องการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่สังคม การให้บริการวิชาการเชิงรุกแก่ชุมชนในท้องถิ่นและในภูมิภาคอื่นทั่วประเทศ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอิสลามที่ถูกต้องและพัฒนาสังคมอย่างสมดุล ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาสังคมมุสลิม โดยการให้ความรู้และชี้นำในแนวทางที่ถูกต้อง และส่งเสริมให้มีการจัดบริการวิชาการแก่กลุ่มอาชีพ และประชาชนทั่วไปเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

6.2.5 นโยบายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ต้องส่งเสริมเรื่องการศึกษาเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของมุสลิมที่ถูกต้องและสอดคล้องกับหลักการอิสลาม ส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นวิถีชีวิตของมุสลิมในชุมชน และส่งเสริมการถ่ายทอดคุณค่าทางศิลปะและวัฒนธรรมในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ

6.2.6 นโยบายด้านกิจการนักศึกษา

ต้องส่งเสริมให้นักศึกษามีจริยธรรม และคุณธรรมที่ดีงาม ส่งเสริมเรื่องการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ ความรู้ ทัศนคติ เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากนี้จะส่งเสริมเรื่องการสื่อสารกับสังคมโลกในยุคโลกาภิวัตน์ ตลอดจนส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนานักศึกษาทั้งในด้านพุทธพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย

6.3 การบริหารงานทั่วไป

การบริหารงานทั่วไปของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีแนวโน้มในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

6.3.1 การวางแผน

ต้องกำหนดให้มีวิธีการจัดทำแผนที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคม จัดทำแผนโดยคณะบุคคล และให้บุคคลภายนอกมีส่วนร่วมในการวางแผน จัดให้มีการนำผลสรุปที่ได้จากการสัมมนา และข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลและเครือข่ายคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดทำแผน แผนจะมีความยืดหยุ่น ปฏิบัติได้จริง และมีลักษณะของการจัดทำแผนที่พึ่งตนเองมากขึ้น นอกจากนี้ จะมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี แผนแม่บทแผนกลยุทธ์ แผนระยะสั้น (1 ปี) ระยะปานกลาง (3-5 ปี) และระยะยาว (10-20 ปี) ในเรื่องการประเมินผล จะมีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อประเมินและติดตามผลเป็นระยะๆ และ

ผู้ทำหน้าที่ในการวางแผน จะต้องมีความรู้ความสามารถประสบการณ์ ทัศนคติที่กว้างไกล และเป็นมืออาชีพ

6.3.2 การจัดองค์การ

ต้องมีการขยายภาควิชาใหม่ตามความจำเป็น มีการจัดตั้งฝ่ายวิจัยและศูนย์ข้อมูลอิสลาม และฝ่ายพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โครงสร้างการจัดองค์การจะมีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลง และจะยังคงการแบ่งส่วนราชการเหมือนเดิมแต่จะมีการปรับเปลี่ยนงานในแต่ละส่วน นอกจากนี้จะมีการยุบเลิกคณะกรรมการบางชุด ปรับเปลี่ยนโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการใหม่ กองส่วนราชการและงานเหมือนเดิม จัดตั้งฝ่ายรับผิดชอบด้านการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับกฎหมายอิสลาม ปรับเปลี่ยนภาควิชาอิสลามศึกษาเป็นภาควิชาภาษาอาหรับและอิสลามศึกษาหรือสำนักงานวิชาการอิสลาม ยุบสำนักงานวิชาการและบริหารชุมชนไปรวมกับสำนักงานเลขานุการวิทยาลัย คณะกรรมการในชุดต่าง ๆ ทั้งสามชุดมีอำนาจในการถอดถอนผู้บริหาร และจะมีการจัดตั้งภาควิชาใหม่อีก 1 ภาควิชาที่เน้นสาขาวิชาการจัดการหรือการพัฒนาสังคมมุสลิม โดยใช้ Islamic Approach ตลอดจนปรับเปลี่ยนสถานภาพจากวิทยาลัยเป็นคณะ

6.3.3 การบริหารงานบุคคล

ต้องใช้ระบบคุณธรรมในการสรรหาผู้ที่มีคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถระดับสูง และคัดเลือกโดยใช้วิธีการเสนอมাত্রฐานงาน และเกณฑ์ความเหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติ จะจัดสวัสดิการที่ดี และกำหนดให้มี Pay Scale โดยใช้เงินรายได้ของวิทยาลัยสมทบ เพื่อลดข้อจำกัดของระบบราชการ และสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรที่มีประสิทธิภาพอยู่ในองค์กรได้นาน จะพัฒนาบุคลากรให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยี โดยการส่งไปศึกษาต่อ เข้าร่วมประชุมสัมมนา อบรม ดูงานในด้านต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ จะพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะหลาย ๆ ด้านและมีความรู้ในเรื่องภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 3 ภาษา ได้แก่ ภาษามลายู ภาษาอังกฤษ และภาษาอาหรับ จะมีการจัดสรรงบประมาณที่กระจายอย่างเป็นธรรมโดยคำนึงถึงความจำเป็นเป็นหลัก จะพัฒนาด้านเทคนิคการถ่ายทอดความรู้และการวิจัยเชิงประยุกต์ให้กับสายผู้สอน และพัฒนาความชำนาญและเชี่ยวชาญในงานที่รับผิดชอบสำหรับฝ่ายสนับสนุนวิชาการ นอกจากนี้ จะใช้วิธีพิจารณาคุณภาพของงานเป็นเกณฑ์ในการประเมินเพื่อการทำงาน

6.3.4 การบริหารงานงบประมาณ

ต้องมีการวางแผนจัดทำงบประมาณโดยอาศัยข้อมูลอย่างละเอียดและรอบคอบ และวิธีการทำงบประมาณ จะมีความชัดเจน สะดวกและรวดเร็ว ถูกต้องตามระเบียบ โปร่งใส สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์และนโยบาย สนองต่องานการพัฒนาสังคมมุสลิม มีการควบคุมใช้

งบประมาณอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ ใช้วิธีการจัดทำงบประมาณแบบ PPBS และ Block Grant คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการพิจารณาอนุมัติงบประมาณของโครงการ นอกจากนี้จะมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาและรองรับการบริหารแบบพึ่งตนเองโดยระดมความช่วยเหลือจากองค์กรต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ

6.4 การบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีแนวโน้มในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

6.4.1 การบริหารงานด้านหลักสูตร

ด้านการจัดทำหลักสูตร ต้องให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการร่างหลักสูตร และหลักสูตรจะสอดคล้องกับความต้องการของสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ลักษณะของหลักสูตรจะเป็นสาขาวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับองค์ความรู้ใหม่ ไม่ยึดติดกับกรอบนโยบายแต่จะคำนึงถึงสภาพความเป็นจริงและแนวโน้มจะเกิดขึ้น หลักสูตรจะมีความต่อเนื่องสามารถรองรับนักเรียนที่สำเร็จจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สำหรับเนื้อหาของหลักสูตร จะเน้นเชิงลึกมากกว่าเชิงราบ และสามารถสร้างบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ให้บังเกิดแก่ผู้เรียนในด้านความรับผิดชอบ ความอดทน ซื่อสัตย์สุจริต ความเป็นผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ การทำงานเป็นทีม ตลอดจนส่งเสริมให้เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่ใจวัฒนธรรมของตนและของชาติอื่น มีทักษะในการพูด อ่านเขียน คิดอย่างสร้างสรรค์ และมีศาสนธรรมประจำใจ จะจัดให้มีหลักสูตรร่วมกับสถาบันทั้งในและต่างประเทศ จัดทำหลักสูตรพิเศษและหลักสูตรนานาชาติ โดยเน้นหลักสูตรบัณฑิตศึกษา และสาขาวิชาการอิสลามประยุกต์ที่สามารถนำมาปฏิบัติจริงในสังคมไทย มากกว่าเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ ส่วนด้านการพัฒนาหลักสูตร จะมีการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยจะมีการปรับปรุงหลักสูตร ทุก 4-5 ปี และจะมีการขยายสาขาวิชาตามลำดับความพร้อมมากยิ่งขึ้น สำหรับด้านการประเมินผลหลักสูตร จะจัดให้มีการประเมินโดยผู้สอน ผู้เรียน ศิษย์เก่า ผู้ใช้บัณฑิต ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในและนอกมหาวิทยาลัย โดยจะจัดให้มีการประเมินหลักสูตรทุก 3 - 5 ปี อย่างต่อเนื่อง และจะมีการประเมินการเรียนการสอนและกรวัดผลเป็นประจำทุกปี ทุก 5 ปี และทุก 10 ปี นอกจากนี้จะมีการประเมินโดยใช้ระบบ Quality Auditing จากกลุ่มเพื่อนนอกมหาวิทยาลัย และ Quality Assessment จากมหาวิทยาลัยหรือทบวง

6.4.2 การบริหารงานด้านการวิจัย

ด้านการจัดทำวิจัย จะจัดให้มีการตีพิมพ์และเสนอผลงานวิจัยทั้งในและ

ต่างประเทศ จะจัดทำวิจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา และกำหนดการสร้างผลงานวิจัยเป็นเงื่อนไขหนึ่งในการประเมินคุณภาพอาจารย์ หรือนุเคราะห์และบำเพ็ญความดีความชอบ นอกจากนี้ จะจัดให้มีการสัมมนาเพื่อสำรวจหัวข้อวิจัยที่มีประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม จะจัดทำวิจัยทางสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิตไทยมุสลิม และวิชาการอิสลามเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนและสังคมมุสลิม จัดทำวิจัยสถาบันและวิจัยแบบสหวิชาการเพื่อเสนอรูปแบบการพัฒนาชุมชนที่สมดุล โดยวางอยู่บนพื้นฐานของหลักการศาสนาอิสลาม จัดทำวิจัยในลักษณะเป็นทีมและใช้ระบบการจ้างผู้เชี่ยวชาญ ส่วนในด้านส่งเสริมสนับสนุนการวิจัย จะจัดส่งบุคลากรไปอบรมเพื่อพัฒนาให้มีความรู้ด้านการจัดทำวิจัยจัดหาแหล่งทุนสนับสนุนการทำวิจัยจากองค์กรของรัฐและเอกชน และเปิดโอกาสให้นักวิชาการมุสลิมหรือนักวิจัยที่สนใจ เสนอโครงการเพื่อขอรับทุนสนับสนุนตามขอบข่ายที่วิทยาลัยกำหนด นอกจากนี้จะมีการแปลผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์เกี่ยวกับสังคมมุสลิมเป็นภาษาต่าง ๆ เช่น มลายู อังกฤษ และอาหรับ นอกจากนี้ในด้านการพัฒนางานวิจัย จะจัดตั้งคณะกรรมการฝ่ายวิจัยและข้อมูล เพื่อให้การบริหารงานวิจัยและสารสนเทศดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และจัดให้มีการร่วมมือทำวิจัย กับสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ทั้งในและต่างประเทศ โดยเฉพาะสถาบันที่ได้มีการลงนามความร่วมมือทางวิชาการ

6.4.3 การบริหารงานด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชน

ต้องมีรูปแบบในการให้บริการที่เน้นการให้บริการในลักษณะการสร้างโมเดลหรือองค์ความรู้ใหม่ให้แก่ชุมชน และเน้นการเป็นหน่วยงานประสานมากกว่าเป็นหน่วยงานปฏิบัติ สำหรับวิธีการดำเนินการจะจัดให้มีการสำรวจความต้องการของชุมชน จัดตั้งทีมงานการให้บริการ และใช้กลยุทธ์ในการให้บริการในลักษณะเชิงรุกโดยกำหนดเป้าหมาย เนื้อหา และกลุ่มผู้รับบริการที่ชัดเจน ผลิตดารา สื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (Computer software) และเผยแพร่วิชาการที่เป็นประโยชน์ โดยผ่านสื่อและเทคโนโลยีสมัยใหม่รวมทั้งอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้จะมีการจัดประชุมสัมมนา และจัดโครงการต่าง ๆ ที่ช่วยยกระดับคุณภาพ และแก้ปัญหาทางสังคมของชุมชน ทั้งในด้านการศึกษา การสาธารณสุข และอื่น ๆ ร่วมมือกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนในการเสริมสร้างคุณภาพและจริยธรรมแก่สังคมและจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติโครงการเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา นอกจากนี้จะพัฒนากุศลกรให้มีความพร้อมในการให้บริการวิชาการอย่างต่อเนื่อง และขยายกลุ่มเป้าหมายในการบริการวิชาการสู่กลุ่มอาชีพและประชาชนทั่วไป

6.5 การร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานอื่น

การร่วมมือดำเนินงานหรือสร้างสัมพันธ์กับหน่วยงาน สถาบัน หรือองค์กรที่มีอยู่ทั้งในและต่างประเทศมีแนวโน้มในประเด็นต่างๆ ดังนี้

6.5.1 การร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานภายในประเทศ

ต้องมีการร่วมมือกับสถาบันศาสนาอิสลามหน่วยงานที่มีภารกิจที่คล้ายคลึงกัน และสถาบันการศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนด้านเศรษฐศาสตร์อิสลาม องค์กรธุรกิจ และสถาบันการเงิน โดยจะมีการประสานให้ความร่วมมือในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายอิสลาม และขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น โดยวางตัวเป็นกลาง ให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาอิสลามแก่กรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐและเอกชน เพื่อการพัฒนาการศึกษา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนกำหนดรูปแบบแผนงาน ความร่วมมือ ลักษณะ เป้าหมาย และกิจกรรมที่จะร่วมมือชัดเจนยิ่งขึ้น

6.5.2 การร่วมมือกับหน่วยงานต่างประเทศ

ต้องเน้นในด้านการร่วมมือกับกลุ่มประเทศในแถบอาเซียนรองลงมาคือกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง และสถาบันการศึกษาศาสนาด้านวิชาการทางโลก (Secular Education) โดยการวางแผนและกำหนดโครงการที่จะร่วมมือให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และนโยบาย พร้อมทั้งกำหนดคน นโยบายเชิงรุกมุ่งสัมพันธ์กับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน โดยจัดให้มีการอบรมสัมมนาหรือแลกเปลี่ยนนักศึกษา โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของการได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน สำหรับกิจกรรมความร่วมมือ จะเน้นในเรื่องความร่วมมือในการทำวิจัย แลกเปลี่ยนนักวิจัย อาจารย์ นักศึกษา ข้อมูลทางวิชาการ วัฒนธรรม ตลอดจนการพัฒนาเทคนิคการวิจัยเพื่อพัฒนาวิทยาลัย นอกจากนี้จะมีการร่วมมือกับกลุ่มประเทศยุโรป อเมริกาและแอฟริกาได้

6.6 รูปแบบในการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540-2549)

รูปแบบการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540-2549) จะมี 2 ลักษณะ คือ รูปแบบการบริหารเชิงระบบ ซึ่งประกอบด้วยส่วนนำเข้าที่เป็นทรัพยากร ส่วนกระบวนการที่ประกอบด้วยการบริหารงานทั่วไป และการบริหารงานวิชาการ และส่วนที่เป็นผลผลิต โดยในสองส่วนแรกจะถูกควบคุมคุณภาพภายใต้กลไกการประกันคุณภาพ นอกจากนี้ ระบบจะสัมพันธ์กับชุมชนภายนอกที่เป็นทั้งหน่วยงานภายในประเทศและหน่วยงานต่างประเทศ อีกรูปแบบหนึ่ง คือ รูปแบบการบริหารเชิงโครงสร้าง ซึ่งจะกำหนดวัตถุประสงค์ของวิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นศูนย์กลางและองค์กรนำในด้าน

การจัดการศึกษา วิจัย ตลอดจนบริการวิชาการที่เกี่ยวข้องกับอิสลาม จะกำหนดนโยบายที่ครอบคลุมทางด้านการบริหารงาน การจัดการศึกษา การผลิตบัณฑิต การทำวิจัย การบริการ วิชาการแก่ชุมชน การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และกิจการนักศึกษา จะยังคงมีส่วนราชการทั้ง สามส่วนเหมือนเดิม คือ สำนักงานเลขานุการ ภาควิชาอิสลามศึกษา และสำนักงานวิชาการและ บริการชุมชน โดยในส่วนของสำนักงานวิชาการและบริการชุมชนนั้น จะมีการจัดตั้งฝ่ายวิจัยและ ศูนย์ข้อมูลอิสลาม และฝ่ายพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นอกจากนี้ จะมีการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ คือ ภาควิชาการจัดการหรือพัฒนาสังคม และบัณฑิตศึกษา และในการบริหารวิทยาลัยอิสลามศึกษา จะมีคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง 3 ชุด คือ คณะกรรมการส่งเสริมกิจการวิทยาลัย คณะกรรมการ วิทยาลัย และคณะกรรมการประจำวิทยาลัย

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยอภิปรายตามขอบเขตการวิจัย 5 ประเด็น คือ วัตถุประสงค์ นโยบาย การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานด้านวิชาการ และการร่วมมือ ดำเนินงานกับหน่วยงานต่างประเทศ ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1 วัตถุประสงค์

แนวโน้มนโยบายของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผลการวิจัยพบว่า ในอนาคตควรกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์กลางและองค์กรนำในการ ศึกษา ค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับอิสลาม เป็นแหล่งผลิตบัณฑิตสาขาอิสลามศึกษาและสาขาวิชา ต่าง ๆ ที่มีคุณภาพเทียบเท่าระดับนานาชาติ และสามารถสนองความต้องการกำลังคนเพื่อ การแข่งขันในระดับนานาชาติ เป็นแหล่งบริการวิชาการทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวกับอิสลามแก่หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนและเป็นองค์กรนำใน การสร้างความเข้าใจระหว่างรัฐและชุมชนมุสลิม รวมทั้งเป็นหน่วยประสานความร่วมมือทาง วัฒนธรรม และวิชาการอิสลามกับหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ จากแนวโน้มนโยบาย และ วัตถุประสงค์ของวิทยาลัยอิสลามศึกษา ซึ่งได้ระบุถึงวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งวิทยาลัยเพื่อเป็น ศูนย์กลางการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับอิสลาม เป็นแหล่งผลิตบัณฑิตอิสลามศึกษา เป็นแหล่งบริการ วิชาการเกี่ยวกับอิสลามแก่ชุมชน และเป็นหน่วยประสานความร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งใน และต่างประเทศ มีความสอดคล้องกัน นอกจากนี้การกำหนดวัตถุประสงค์ดังกล่าวยังสอดคล้อง

กับภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย ซึ่งกำหนดให้เป็นสถานศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์ให้การส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัยให้บริการวิชาการแก่ชุมชน และทำนุบำรุง ถ่ายทอดคุณค่าทางศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2536 : 2) นอกจากนี้ โดยทั่วไปแล้ว สถาบันการศึกษาอิสลามส่วนใหญ่จะกำหนดวัตถุประสงค์หลักในการก่อตั้งคือ เน้นในเรื่องการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับอิสลามซึ่งครอบคลุมถึงมิติวัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และศาสนา อันเป็นมูลฐานของปรัชญาการศึกษาอิสลาม ดังจะเห็นได้จาก การที่วิทยาลัยอิสลามสุลต่านไซนัลอาบิดีน (Islamic College of Sultan Zainal Abidin, 1993 : 1) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ว่า เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถในการเผยแผ่ศาสนาอิสลาม เรียนรู้การดำเนินชีวิตในโลกแห่งเทคโนโลยีและวิทยาการสมัยใหม่ สามารถนำ วิชาความรู้อิสลามประยุกต์เข้ากับกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ และการเมืองใน ขณะที่ มหาวิทยาลัยอิสลามแห่งชาติ (IUM, 1994 : 7) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง มหาวิทยาลัย คือเพื่อสร้างความตระหนักในเรื่องเกี่ยวกับคุณค่าของหลักคำสอนแห่งพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน และสุนนะห์ของท่านศาสดามุฮัมมัด ซึ่งเป็นเป็นที่ยึดมั่นสำคัญของอิสลาม อย่างไรก็ตาม การที่ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความสำคัญกับแนวโน้มเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นศูนย์กลางและองค์การนำในการศึกษา ค้นคว้า และวิจัยเกี่ยวกับอิสลามซึ่งเป็นแนวโน้มที่เป็นไปได้มากที่สุดนั้น ทั้งนี้เนื่องจากการจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษาได้ถูกกำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ส่วนที่ 4 ว่าด้วยการพัฒนาพื้นที่เฉพาะและการพัฒนาเมือง โดยกำหนดให้มีการจัดการสอนวิชาศาสนาอิสลามในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทุกระดับ และจัดตั้งเป็นศูนย์กลางศึกษาที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อเป็น ศูนย์การศึกษาศาสนาอิสลามทุกระดับจนถึงชั้นอุดมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี ม.ป.ป. : 171) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไทศิษฐ์ ชีวะกุล ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน จังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่า วัตถุประสงค์ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม คือ เพื่อให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในวิชาศาสนาอิสลามถูกต้องตามหลักการ เพื่อให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ ทางด้านคุณธรรม จริยธรรม สามารถนำความรู้ไปพัฒนายกระดับความเป็นอยู่ของตนเองและสังคมให้ดียิ่งขึ้น (ไทศิษฐ์ ชีวะกุล, 2532 : 127-128) และในการเป็นศูนย์กลางและ องค์การนำในการศึกษา ค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับอิสลาม ทั้งทางด้านวัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวิชาการที่เกี่ยวข้อง จะทำให้วิทยาลัยเป็นองค์การนำในการแก้ไขปัญหาสังคมมุสลิม ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยผู้รู้ที่มีอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาที่เข้าใจถึงแก่นแท้ของปัญหาดังกล่าว เป็นแกนหลักในการวิเคราะห์และกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา อันจะนำไปสู่การสร้าง

ความเข้าใจที่กระหว่างรัฐและชุมชนมุสลิม ฉะนั้นจึงเป็นแนวโน้มที่เป็นไปได้มาก ส่วนแนวโน้มที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง คือ จะเป็นหน่วยประสานความร่วมมือทางวัฒนธรรมและวิชาการ อิสลามกับหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศนั้น นับว่ามีความสำคัญเพราะเป็นความจำเป็นในขนาดที่จะต้องมีการร่วมมือมากขึ้น โดยเฉพาะการร่วมมือกับสถาบันในต่างประเทศ ซึ่งจะทำให้วิทยาลัยอิสลามที่มีอยู่แห่งเดียวในประเทศไทยมีความโดดเด่นและมีโอกาสที่จะพัฒนาสู่ความเป็นเลิศในสาขาวิชาการอิสลามในระดับนานาชาติ

ดังนั้น แนวโน้มตามที่คุณเชี่ยวชาญได้คาดการณ์ไว้จึงเป็นแนวโน้มที่จะส่งผลให้การกำหนดวัตถุประสงค์ของวิทยาลัยอิสลามศึกษา โดยเฉพาะในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 8 และ ระยะที่ 9 เป็นไปอย่างมีทิศทางและเป็นรูปธรรมขึ้น

2 นโยบาย

ผู้วิจัยอภิปรายแนวโน้มเกี่ยวกับนโยบายของวิทยาลัยศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามประเด็นต่างๆ ดังนี้

2.1 นโยบายด้านการบริหาร

แนวโน้มนโยบายด้านการบริหาร ผลการวิจัยพบว่ามุ่งเน้นความเป็นเอกภาพในการบริหารงาน ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและวิทยาการสมัยใหม่ เพื่อการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงาน โครงสร้างองค์การจะมีความกะทัดรัด เน้นความรวดเร็ว และคล่องตัวในการทำงาน ทำงานเป็นทีม สื่อสารไปเนวราบมากกว่าแนวตั้ง และจะมีการสร้างเครือข่ายทางการบริหารกับสถาบันการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ จากแนวโน้มนโยบายข้างต้น จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมความเป็นเอกภาพในการบริหารงานนับว่าเป็นหัวใจสำคัญ เพราะจะทำให้การวางแผนพัฒนา ตลอดจนการกำหนดจุดเน้นและทิศทางการพัฒนาโดยภาพรวมของวิทยาลัยชัดเจน และมีระบบมากขึ้นและสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์หลักข้อที่ 2 ซึ่งสรุปได้ว่าในการสร้างประสิทธิภาพในการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยนั้น จะต้องพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นสังคมสารสนเทศ โดยการจัดให้มีระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ และพัฒนาระบบสารสนเทศ พร้อมทั้งนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมและทันสมัยมาใช้ในการบริหาร (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2539 : 76 - 77) นอกจากนี้ จะเห็นว่า จากกระแสความเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคโลกาภิวัตน์ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ได้เอื้ออำนวยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคมให้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงที่รวดเร็วและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและสังคมข่าวสาร ฯลฯ จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว มหาวิทยาลัยจึงต้องพัฒนาไปสู่การบริหารงาน

ที่เป็นอิสระ มีความคล่องตัวและสามารถพึ่งตนเองให้มากขึ้น (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2540) ฉะนั้น แนวโน้มการบริหารที่มีความคล่องตัวสูงจึงเป็นสิ่งจำเป็นในอนาคต อันจะส่งเสริมให้เกิดความรวดเร็ว ทำงานกันเป็นทีม และส่งผลต่อการจัด โครงสร้างขององค์การที่มีความกะทัดรัด เพื่อให้เกิดความประหยัด และสามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างสัมฤทธิ์ผลและเกิดประโยชน์สูงสุด

ส่วนแนวโน้มนโยบายด้านการบริหาร ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นไม่สอดคล้องกันและมีความเป็นไปได้ปานกลาง คือ จะใช้หลักการบริหารเชิงธุรกิจ โดยเน้นความเป็นมืออาชีพนั้น เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญบางกลุ่มเห็นว่าการบริหารองค์กรในอนาคตจำเป็นต้องใช้มืออาชีพมีใช้นักวิชาการแบบอาสาสมัคร ซึ่งการใช้ผู้บริหารที่เป็นมืออาชีพบริหารงานในระบบเชิงธุรกิจ จะทำให้วิทยาลัยมีรายได้เพิ่มขึ้นเพื่อรองรับการบริหารงานภายใต้การกำกับของรัฐบาล ในขณะที่ผู้เชี่ยวชาญอื่น ๆ เห็นว่าไม่มีความจำเป็น เพราะจะทำให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์เชิงธุรกิจศึกษา ซึ่งไม่เหมาะสมกับธรรมชาติของงานที่เกี่ยวข้องกับอิสลาม นอกจากนี้ การสรรหามืออาชีพกระทำได้ยาก

2.2 นโยบายด้านการจัดการศึกษา

แนวโน้มนโยบายด้านการจัดการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า จะเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการอิสลามเป็นหลัก โดยนำระบบการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในกระบวนการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพตามแบบฉบับของอิสลาม และได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศ ขณะเดียวกันก็รักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและการอุดมศึกษาไทย จะพัฒนาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยอิสลามแห่งประเทศไทยที่มีจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาเพื่อสนองความต้องการของสังคม จากแนวโน้มข้างต้น มีความสอดคล้องกับนโยบายด้านการจัดการศึกษาวิทยาลัยอิสลามศึกษาในปัจจุบัน ซึ่งระบุไว้ว่า ส่งเสริมการผลิตบัณฑิตของวิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นไปตามนโยบายของมหาวิทยาลัย สนองความต้องการของชุมชน ทั้งให้ตั้งอยู่ในกฎเกณฑ์มาตรฐาน อันเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ ขณะเดียวกันก็รักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและการอุดมศึกษาไทย (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2535 : 3-5) และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของวิทยาลัย ซึ่งได้กำหนดเพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาศาสนาอิสลาม และเพื่อนำอิสลามเป็นแนวทางและบรรทัดฐานในการดำเนินงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, วิทยาลัยอิสลามศึกษา, 2531 :1) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับกรอบนโยบายการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย ในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ว่าด้วยนโยบายด้านคุณภาพมาตรฐานการศึกษา และความเป็นเลิศทางวิชาการ (Quality Excellence) ซึ่งสรุปได้ว่า ในด้านคุณภาพการศึกษา (Quality)

จะมุ่งยกระดับคุณภาพทางวิชาการ โดยกำหนดเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการทั้งในการดำเนินการเรียนการสอน และกำหนดให้มีระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับสถาบันในด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ (Excellence) มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้มหาวิทยาลัย/สถาบันที่มีศักยภาพ สร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยเป็นไปตามความพร้อม ความชำนาญ และความเชี่ยวชาญของแต่ละมหาวิทยาลัย/สถาบันหรือเครือข่ายสถาบันเพื่อเป็นการสร้างคุณภาพมาตรฐาน ชัยนำในระดับนานาชาติ (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2539 : 39) ดังนั้น แนวโน้มในเรื่องนี้ จึงมีความเป็นมาก

2.3 นโยบายด้านการวิจัย

แนวโน้มนโยบายด้านการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า จะส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปพัฒนาและแก้ปัญหาสังคมมุสลิม และสังคมโดยรวมของประเทศไทยได้เป็นหลัก นอกจากนี้ จะมีการส่งเสริมให้มีการทำวิจัยเกี่ยวกับวิถีชีวิต และภูมิปัญญาชาวบ้าน วิจัยสถาบัน วิจัยเพื่อการพัฒนา (R&D) เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตชุมชนและสังคมมุสลิม วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และส่งเสริมให้มีความเป็นเลิศด้านการวิจัยเกี่ยวกับอิสลาม จากแนวโน้มนโยบายข้างต้น จะเห็นว่า วิทยาลัยจะเน้นเรื่องการทำวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายด้านการวิจัยของวิทยาลัยที่ได้ระบุไว้ว่า ส่งเสริมการทำวิจัยสาขาอิสลามศึกษาเพื่อให้เป็นเลิศและสามารถนำผลการวิจัยมาแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาสังคมมุสลิมในประเทศไทยได้ (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2535 : 4) และสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาการศึกษาของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ 2540 -2544) ว่าด้วยแผนงานหลักที่ 5 การวิจัยและพัฒนา ซึ่งได้สะท้อนแนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา ว่าการวิจัยและพัฒนาเป็นรากฐานของการสร้าง และพัฒนาความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่สามารถสร้างความก้าวหน้าให้แก่ประเทศ เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งบ่มเพาะปัญญา เป็นรากฐานในการพัฒนาปัญญาบนพื้นฐานของความเป็นไทย (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2539 : 27) ส่วนแนวโน้มการส่งเสริมให้มีการเป็นเลิศด้านการวิจัยเกี่ยวกับอิสลามนั้น เนื่องจากปัจจุบัน วิทยาลัยเป็นเพียงสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาแห่งเดียวในประเทศที่เปิดสอนในสาขาวิชาที่เกี่ยวกับอิสลาม นอกจากนี้วิทยาลัยมีลักษณะเป็นเนื้อเดียวกับชุมชน มีความได้เปรียบในด้านภูมิศาสตร์ ตลอดจนได้รับความไว้วางใจในบทบาทที่ผ่านมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังนั้นวิทยาลัยย่อมมีจุดเด่นหรือศักยภาพที่จะพัฒนางานวิจัยให้เป็นเลิศได้ดีกว่าหน่วยงานอื่น อีกทั้งแนวโน้มดังกล่าวนี้ยังสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัยในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ 2540-2544) ว่าด้วยกรอบนโยบายด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ (Excellence) ซึ่งระบุว่า มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้มหาวิทยาลัย/

สถาบันที่มีศักยภาพสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการในด้านการวิจัย ให้เป็นไปตามความพร้อม ความชำนาญ และความเชี่ยวชาญของแต่ละสถาบัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการเสริมสร้างคุณภาพมาตรฐาน ชี้นำในระดับนานาชาติ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า แนวโน้มนโยบายด้านการวิจัยข้างต้นจึงเป็น แนวโน้มที่มีความเป็นไปได้มาก

2.4 นโยบายด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชน

แนวโน้มนโยบายด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชน ผลการวิจัยพบว่า จะส่งเสริมในเรื่องการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่สังคม การให้บริการวิชาการเชิงรุกแก่ชุมชนในท้องถิ่น และในภูมิภาคอื่นทั่วประเทศ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอิสลามที่ถูกต้องและพัฒนาสังคมอย่าง สมดุลย์ ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาสังคมมุสลิม โดยการให้ความรู้ และชี้นำในแนวทางที่ถูกต้อง และส่งเสริมให้มีการจัดบริการวิชาการแก่กลุ่มอาชีพและประชาชน ทั่วไปเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ จากแนวโน้มนโยบายข้างต้น สอดคล้องกับนโยบาย ของแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 8 (พ.ศ 2540-2544) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งระบุในวัตถุประสงค์ 3 ของวัตถุประสงค์หลักที่ 1 ว่าด้วยการให้บริการแก่ ชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในทุกระดับและเพื่อเป็นที่พึ่งทางวิชาการแก่ สังคม โดยกำหนดเป็นนโยบายต่อเนื่อง คือ บริการวิชาการในรูปแบบและวิธีการต่างๆ แก่สังคม ทุกระดับอย่างทั่วถึง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจและ สังคมของท้องถิ่น ภาคใต้และประเทศ (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2539 : 75) การให้บริการ วิชาการเชิงรุกแก่ชุมชน ท้องถิ่นและภูมิภาคอื่นทั่วประเทศ นับว่ามีความสำคัญเพราะสังคมมุสลิม จะก้าวหน้าและคุณภาพนั้น ประชาชนต้องมีความรู้และสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในชีวิต จริงได้ ดังนั้นวิทยาลัยจึงจำเป็นต้องขยายบทบาทการให้บริการวิชาการที่ครอบคลุมทั่วประเทศ นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่าปัจจุบัน วิทยาลัยได้มีการริเริ่ม โครงการบริการวิชาการแก่กลุ่มอาชีพและ ประชาชนทั่วไป โดยจัดให้มีโครงการร่วมกับองค์กรสงเคราะห์มุสลิมแห่งมาเลเซีย (Pertubuhan Kebajikan Islam Malaysia, PERKIM) เพราะฉะนั้น แนวโน้มในเรื่องนี้จึงเป็นไปได้มาก

2.5 นโยบายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

แนวโน้มนโยบายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลการวิจัย พบว่า จะส่งเสริมให้ มีการศึกษาเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของมุสลิมที่ถูกต้อง และสอดคล้องกับหลักการอิสลาม ส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นวิถีชีวิตของมุสลิมในชุมชน จะเห็นได้ว่าปัจจุบันสังคม มุสลิมเริ่มตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องวัฒนธรรมอันไม่บริสุทธ์ ที่มีกบฏเบี่ยงด้วยวัฒนธรรมที่ มิใช่อิสลาม เช่น พิธีการแต่งงาน ซึ่งมีพิธีกรรมของศาสนาพราหมณ์ปะปนอยู่ และขัดกับ

หลักศาสนาอิสลาม ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องอิสลามโดยตรง ต้องชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องโดยอาศัยกระบวนการวิจัยที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเสนอข้อมูลที่ต้องการและสอดคล้องกับหลักการศาสนาอิสลาม อีกทั้งจะต้องพยายามอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมอันเป็นเครื่องแสดงถึงวิถีชีวิตหรืออารยธรรมของมุสลิมซึ่งในอดีตเคยเจริญรุ่งเรือง และเคยเป็นอู่อารยธรรมมุสลิมของโลก นอกจากนี้สอดคล้องกับนโยบายหลัก เรื่องการทำนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรมที่กำหนดในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ระบุไว้ว่า ส่งเสริมการศึกษาและค้นคว้าวิจัยในสาระ และพลวัตของศิลปะและวัฒนธรรมโดยเน้นในด้านค่านิยม วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ ทรัพยากรทางศิลปะ และวัฒนธรรมของภาคใต้ (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2539 : 75)

ส่วนแนวโน้มเรื่องการส่งเสริมการถ่ายทอดคุณค่าทางศิลปะและวัฒนธรรมในระดับท้องถิ่นระดับชาติ และระดับนานาชาติ ซึ่งเป็นแนวโน้มที่เป็นไปได้ปานกลางนั้น เนื่องจากนับตั้งแต่วิทยาลัยศึกษาได้รับการก่อตั้งมา ผลงานอันเป็นตัวอย่างซึ่งถึงความสำเร็จในเรื่องการถ่ายทอดคุณค่าทางศิลปะและวัฒนธรรมในระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะในระดับชาติ และระดับนานาชาติยังไม่ปรากฏเท่าที่ควร กอปรกับปัจจุบันวิทยาลัยยังไม่ได้ระบุแผนงานเพื่อสนองนโยบายดังกล่าวที่เป็นรูปแบบชัดเจน

2.6 นโยบายด้านกิจการนักศึกษา

แนวโน้มนโยบายด้านกิจการนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า จะเน้นเรื่องการส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นผู้ที่มีจริยธรรมและคุณธรรมที่ดีงาม และจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ ความรู้ ทัศนคติ เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพเป็นหลัก นอกจากนี้จะส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการสื่อสารกับสังคมโลกในยุคโลกาภิวัตน์ และส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนา นักศึกษาทั้งในด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย จากแนวโน้มนโยบายข้างต้น สอดคล้องกับผลสืบเนื่องจากการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง บัณฑิตอุดมคติไทย : การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในแผนฯ ฉบับที่ 8 เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2540 ซึ่งทบวงมหาวิทยาลัยได้นำเสนอโครงการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทยต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ โดยมีวัตถุประสงค์ในการเร่งรัดพัฒนาศักยภาพของนักเรียน นิสิต/นักศึกษา ให้มีความรู้ควบคู่กับมีคุณธรรมเร่งรัดพัฒนากระบวนการถ่ายทอดการเรียนการสอนด้านคุณธรรมจริยธรรมให้สถาบันอุดมศึกษาอย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ รวมถึงการเร่งรัดพัฒนาหลักสูตรและการฝึกอบรม โดยบูรณาการ หลักการศาสนธรรมเข้าไปในเนื้อหาหลักสูตรการเรียน การสอน เน้นการปฏิบัติจริงและมีลักษณะประยุกต์ใช้ในอาชีพ การงานและชีวิตประจำวัน

(ทบวงมหาวิทยาลัย, 2540) และจากการประชุมคณะกรรมการอำนวยการประกันคุณภาพการศึกษา ครั้งที่ 3/2539 เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2539 และการประชุมสภาวิชาการครั้งที่ 1/2539) เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2539 ซึ่งได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตในอนาคต 3 ด้าน กล่าวโดยสรุปคือ เน้นให้บัณฑิตมีทักษะพื้นฐาน (Foundation skills) เช่นทักษะในการสื่อสาร มีความสามารถในการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อฝึกฝนตนให้เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความสามารถทางวิชาชีพ (Professional skills) ก็จะต้องมีความเชี่ยวชาญในด้านภาษา เพื่อให้สื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลกับสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ และความสามารถทางสังคม (Social skills) ก็จะต้องมีความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข มีวินัย และยึดมั่นในหลักศาสนาอันเป็นพื้นฐานแห่งการพัฒนาจิตใจของบุคคลให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2539 : 24) และสอดคล้องการงานวิจัยของไพศาล นาคนิยม (2527 : 59) ซึ่งพบว่าบทบาทของศูนย์กลางศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดสติปัญญา การปฏิบัติจริง การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับวิจัยของอนันต์ จิตต์จางค์ (2531 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่าเป้าประสงค์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในอนาคตในด้านนักศึกษา คือเน้นการพัฒนาเชิงปัญญาส่งเสริมให้เป็นคนใฝ่รู้ สามารถแสวงหาความรู้และนำไปประยุกต์ใช้ได้ ดังนั้นแนวโน้มในเรื่องนี้จึงความเป็นไปได้มาก

3 การบริหารงานทั่วไป

3.1 การวางแผน

แนวโน้มการวางแผน ผลการวิจัย พบว่า จะมีการจัดทำแผนที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคม จัดทำแผนโดยคณะบุคคล เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกมีส่วนร่วมในการวางแผน มีการนำข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลและเครือข่ายคอมพิวเตอร์รวมทั้งผลสรุปที่ได้จากการสัมมนาใช้ในการจัดทำแผน แผนมีความยืดหยุ่น สามารถปฏิบัติได้จริง นอกจากนี้ จะมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี แผนแม่บท แผนกลยุทธ์โดยจัดทำเป็นแผนระยะสั้น (1 ปี) ระยะปานกลาง (3-5 ปี) และระยะยาว (10-20 ปี) ในส่วนการประเมินผล จะมีการติดตามและประเมินผลเป็นระยะ ๆ และจัดตั้งคณะกรรมการประเมินและติดตามผล นอกจากนี้ บุคคลากรที่มีหน้าที่ในการจัดทำแผนจะมีประสบการณ์ ความรู้ความสามารถ มีความเป็นมืออาชีพ และมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล จากแนวโน้มการวางแผนข้างต้น จะเห็นว่ามีความใกล้เคียงกับการดำเนินการจัดทำแผนของวิทยาลัย โดยเฉพาะในเรื่องการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี การนำข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลและเครือข่ายในการจัดทำแผน ตลอดจนจัดให้มี

การติดตามและประเมินผลเป็นระยะ ๆ ทั้งนี้เพื่อควบคุมให้มีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ และแนวโน้มนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของกรมพลศึกษา (2532 : 98) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของกรมพลศึกษาในทศวรรษหน้า พบว่า ในการวางแผนจะมีการจัดทำแผนโดยจะกำหนดเป้าหมายและวิธีการทำงานอย่างชัดเจน มีการนำระบบข้อมูล เทคโนโลยีใหม่ ๆ และบุคลากรที่มีความรู้ประสบการณ์ด้านการวางแผน ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญ จากภายนอกมาใช้ในการวางแผน สำหรับแนวโน้มการจัดทำแผนที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคม เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกมีส่วนร่วม และนำผลสรุปที่ได้จากการสัมมนาใช้ในการจัดทำแผนนั้น นับว่ามีความสำคัญต่อการสนองตอบต่อพันธกิจหลักของวิทยาลัยที่ได้กำหนดไว้เพื่อเป็นที่พึ่งและสนองตอบต่อความต้องการของสังคม ดังที่ ประชุม รอดประเสริฐ (2533 : 95) กล่าวว่า การวางแผนเป็นตัวกำหนดกิจกรรมที่จะดำเนินการในอนาคต ดังนั้นเพื่อที่จะสนองตอบความต้องการของสังคมอย่างมีประสิทธิภาพตามภาระผูกพันที่องค์กรมีต่อสังคม จำเป็นที่จะต้องนำข้อมูลที่เป็นจริงและถูกต้อง และสอดคล้องกับเหตุการณ์หรือสภาวะการณ์ปัจจุบัน และสอดคล้องกับโรเบิร์ต (Robert, 1979 : 5247-A) ซึ่งได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบในการวางแผนการศึกษาของรัฐอาลาบามา ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า การวางแผนการศึกษาจะต้องกำหนดรูปแบบที่เหมาะสม และให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม นอกจากนี้แนวโน้มที่จะใช้ผู้มีความรู้ วิชาชีพที่กว้างไกล และมีอาชีพนั้น นับว่ามีความสำคัญเพราะแนวโน้มการบริหารการศึกษาในอนาคต จะมีรูปแบบการบริหารเชิงธุรกิจจึงจำเป็นต้องอาศัยผู้มีความรอบรู้และเชี่ยวชาญที่สามารถมองเห็นภาพรวมขององค์กร เป็นผู้มีความรู้บทบาทในการกำหนดหรือจัดทำแผนมากยิ่งขึ้น ดังนั้นแนวโน้มในเรื่องนี้จึงเป็นไปได้มาก

3.2 การจัดองค์กร

แนวโน้มการจัดองค์กร ผลการวิจัยพบว่า จะมีการขยายภาควิชาใหม่ตามความจำเป็น จะมีการจัดตั้งฝ่ายวิจัยและศูนย์ข้อมูลอิสลามและฝ่ายพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โครงสร้างการจัดองค์กรจะมีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงและจะยังคงแบ่งส่วนราชการออกเป็น 3 ส่วนเหมือนเดิม แต่จะมีการปรับเปลี่ยนงานในแต่ละด้าน จากแนวโน้มข้างต้น จะเห็นว่าแม้ทบวงจะมีนโยบายไม่สนับสนุนให้มีการแยกเป็นหน่วยงานย่อย เพราะจะมีผลกระทบต่ออัตรากำลังและประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน แต่ในแผนพัฒนาฉบับที่ 8 จะเห็นได้ว่าได้มีปรับกระบวนทัศน์ใหม่จากที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นจุดหมายหลักมาเป็นการพัฒนาคนเป็นหลัก เพราะคนเป็นปัจจัยชี้ขาดความสำเร็จของการพัฒนาในทุกเรื่อง (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2539 : 3) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับนโยบายของแผนพัฒนา

การศึกษาระดับอุดมศึกษาระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งระบุไว้ในวัตถุประสงค์หลักที่ 1 คือพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อชี้นำและสนองต่อการพัฒนาภาคใต้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2539 : 73) เพราะการตั้งศูนย์ดังกล่าวจะทำให้วิทยาลัยสามารถดำเนินการให้การอบรมและจัดทำวิจัยที่นำไปสู่การแก้ปัญหาสังคม โดยเฉพาะสังคมมุสลิม และการสร้างรูปแบบการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนั้น แนวโน้มเรื่องนี้จึงเป็นไปได้มาก ส่วนแนวโน้มการกำหนดโครงสร้างให้มีความยืดหยุ่น และปรับเปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลง ดังจะเห็นได้จากผู้เชี่ยวชาญ ได้เสนอให้มีการปรับเปลี่ยนงานในแต่ละด้าน โดยให้คงไว้ซึ่งโครงสร้างเหมือนเดิม นับเป็นเรื่องปกติในทางการบริหารที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนงาน ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ส่วนแนวโน้มจะมีการขุดเล็กคณะกรรมการบางฝ่าย ปรับเปลี่ยนโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการใหม่ โดยแยกเป็นฝ่ายต่าง ๆ คือ สำนักงานวิชาการ สำนักงานบริการชุมชน สำนักคະဝະສု (การแพทย์) และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ภาควิชา และบัณฑิตศึกษา คงส่วนราชการและงานเหมือนเดิม จัดตั้งฝ่ายรับผิดชอบด้านการค้าปลีกเกี่ยวกับกฎหมายอิสลาม ปรับเปลี่ยนภาควิชาอิสลามศึกษาเป็นภาควิชาภาษาอาหรับและอิสลามศึกษาหรือสำนักงานวิทยาการอิสลาม ขุดสำนักงานบริการวิชาการและชุมชนร่วมกับสำนักงานเลขานุการวิทยาลัย คณะกรรมการในชุดต่าง ๆ ทั้งสามชุดมีอำนาจในการถอดถอนผู้บริหาร จากแนวโน้มข้างต้น ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า เป็นไปได้ปานกลางนั้น เนื่องจากตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ว่าด้วยการจัดระบบบริหารงานในวิทยาลัยอิสลามศึกษา พ.ศ. 2533 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการวิทยาลัย คณะกรรมการประจำวิทยาลัย และคณะกรรมการส่งเสริมกิจการวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ , 2534 : 64) ซึ่งแต่ละฝ่ายมีอำนาจและหน้าที่ที่เหมาะสมและสามารถเอื้อให้ระบบบริหารของวิทยาลัยมีประสิทธิภาพอยู่แล้ว ดังนั้น แนวโน้มการขุดเล็กและเพิ่มขอบเขตอำนาจคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องจึงเป็นไปได้ ปานกลาง ส่วนแนวโน้มการปรับเปลี่ยน โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการใหม่นั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ยากเพราะนโยบายของมหาวิทยาลัยไม่สนับสนุนให้มีการแยกเป็นหน่วยงานย่อยเป็นจำนวนมาก ดังจะเห็นได้จากการที่วิทยาลัยเคยขออนุมัติจัดตั้งภาควิชากฎหมายอิสลาม หลังจากได้นำเสนอเข้าที่ประชุมคณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัยในการประชุมครั้งที่ 1/2539 เมื่อวันที่ วันพฤหัสบดี ที่ 4 มกราคม 2539 ซึ่งคณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัยมีมติไม่เห็นชอบโดยให้เหตุผลว่า การแยกย่อยเป็นภาควิชาจะมีผลกระทบต่อจำนวนบุคลากร ซึ่งจะทำให้สถานภาพของภาควิชาเดิมอ่อนแอลง จึงเห็นควรให้ดำเนินการภายใต้กรอบโครงสร้างเดิม ซึ่งควรขยายขอบเขตและให้ความสำคัญต่อการสร้าง เครือข่ายองค์ความรู้ทางการศึกษาในบริบทอื่น ๆ ที่สำคัญด้วย เช่นทางด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และด้านเทคโนโลยี (สำนักงานปลัดทบวง, 2539 : 1)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การปรับเปลี่ยนโครงสร้างใหม่ เช่น การปรับเปลี่ยนภาควิชาอิสลามศึกษาเป็นภาควิชาภาษาอาหรับและอิสลามศึกษาหรือสำนักงานวิทยาการอิสลาม ในอนาคต เป็นเรื่องที่ที่เป็นไปได้ได้น้อย เพราะการแยกหน่วยงานใหม่เป็นเรื่องที่กระทำได้ยาก อย่างไรก็ตาม วิทยาลัยอาจยุบรวมส่วนราชการ เช่น ยุบสำนักงานวิชาการและบริการชุมชนไปรวมกับสำนักงานเลขานุการ หรืออาจขยายหรือปรับเปลี่ยนงานภาคใต้โครงสร้างเดิม ซึ่งเป็นเรื่องที่เป็นไปได้เพราะการยุบรวมเป็นเรื่องที่กระทำได้ง่ายกว่า ส่วนการที่จะยังคงส่วนราชการและกองงานลักษณะเดิมไว้ เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ได้น้อย เพราะในอนาคตจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนเพื่อความเหมาะสม

สำหรับแนวโน้มนั้น จะมีการจัดตั้งภาควิชาใหม่ 1 ภาควิชาที่เน้นสาขาวิชาการจัดการ หรือการพัฒนาสังคมมุสลิม โดยใช้ Islamic Approach และจะมีการปรับเปลี่ยนสถานภาพจากวิทยาลัยเป็นคณะ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นไม่สอดคล้องกันและเป็นแนวโน้มที่เป็นไปได้มาก และปานกลางนั้น เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญบางกลุ่ม อาจเห็นว่าการจัดตั้งสาขาวิชาด้านการจัดการ หรือการพัฒนาสังคม โดยใช้วิธีการแบบอิสลาม มีความจำเป็นต่อการแก้ปัญหาสังคมมุสลิม ซึ่งปัจจุบันได้รับการพัฒนาแบบไม่มีทิศทาง นอกจากนี้ยังเป็นการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และคุณค่าให้บังเกิดแก่สังคมโดยผ่านกระบวนการ Islamization of knowledge ในขณะที่ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มอื่น อาจเห็นว่ายังไม่มีความจำเป็น เพราะสาระตงเกี่ยวกับการจัดการเชิงอิสลามได้ถูกสอดแทรกใน หลักสูตรที่มีอยู่ในปัจจุบันแล้ว อีกทั้งนโยบายของมหาวิทยาลัยไม่ส่งเสริม/สนับสนุนให้แยกเป็นหน่วยย่อยเป็นจำนวนมาก สำหรับการยกฐานะเป็นคณะนั้น ผู้เชี่ยวชาญบางกลุ่มอาจเห็นว่า นอกจากจะทำให้มีศักดิ์ศรีเพิ่มขึ้น ยังเป็นเอกภาพกับคณะอื่น ๆ ในมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตาม ผู้เชี่ยวชาญบางกลุ่มอาจเห็นว่า ไม่มีความจำเป็น เพราะการดำรงฐานะเป็นวิทยาลัยจะส่งผลให้การบริหารงานมีความคล่องตัวมากกว่าคณะ

3.3 การบริหารงานบุคคล

แนวโน้มนั้นการบริหารงานบุคคล ผลการวิจัยพบว่า จะใช้ระบบคุณธรรมในการสรรหา ผู้ที่มีคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถระดับสูง และคัดเลือกโดยใช้วิธีเสนอมাত্রฐานงาน และเกณฑ์ความเหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติ ซึ่งแนวโน้มข้างต้นจะเห็นว่าในการสรรหาและคัดเลือกบุคลากร นั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของกรมพลศึกษา (2532 : 96-99) จะมีการบริหารงานบุคคลโดยใช้ระบบคุณธรรมมากขึ้น โดยจะบรรจุบุคคลลงในตำแหน่งที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ จะมีข้าราชการที่เป็นบุคคลจากหลายสาขาเพื่อมาช่วยพัฒนากรมในแนวทางใหม่ มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจนพร้อมทั้งส่งเสริมให้บุคลากรมีความรับผิดชอบ ในหน้าที่สูงขึ้น จะเห็นได้ว่าการบริหารบุคคลเป็นเรื่องของการใช้คนให้ทำงานให้ได้ผลดีที่สุด เพื่อสร้างความเจริญให้กับองค์กร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องสรรหาและคัดเลือกบุคคลที่มีคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถ

ระดับสูง ดังที่ สุวิทย์ บุญช่วย (2525 : 83) กล่าวว่า เพื่อที่จะใช้คนให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อนที่จะได้คนมาทำงาน ก็จะต้องมีการคัดเลือกหรือสรรหาเพื่อให้ได้มาซึ่งคนที่มีประสิทธิภาพ จึงจะได้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การคัดเลือกโดยใช้วิธีการเสนอมาตรฐานงานและเกณฑ์ความเหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติก็เป็นมาตรการหนึ่งที่จะให้ได้มาซึ่งบุคลากรที่มีคุณภาพ ส่วนแนวโน้มการจัดสวัสดิการที่จูงใจ และกำหนดให้มี Pay Scale โดยใช้เงินรายได้ของวิทยาลัยสมทบ เพื่อลดข้อจำกัดของระบบราชการ และจูงใจบุคลากรที่มีประสิทธิภาพให้อยู่ในองค์กรได้นานนั้น จะเห็นว่า สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งได้ระบุในวัตถุประสงค์หลักที่ 2 คือ สร้างประสิทธิภาพในการบริหารจัดการมหาวิทยาลัย เพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาล (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2539 : 76) ซึ่งในการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาล จะทำให้การบริหารบุคคลมีความคล่องตัวและจูงใจบุคลากรให้ทำงานในองค์กรได้นาน ดังที่ สว่างจิต ศรีระษา (อ้างถึงใน มังกร ทองสุคติ, 2529 : 80) กล่าวว่า การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาลจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการขาดแคลนอาจารย์ผู้มีความรู้ ความสามารถในบางสาขาวิชา เพราะสามารถดึงดูดและรักษาผู้มีความรู้สูง และมีความเหมาะสมเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยไว้ได้ ดังนั้น การจัดสวัสดิการที่ดึงดูด และระบบเงินเดือนที่สูงกว่าเดิม จะเป็นการเสริมสร้างระบบจูงใจเพื่อสรรหาและรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพสูงไว้ได้ เพราะฉะนั้น แนวโน้มในเรื่องนี้จึงมีความเป็นไปได้มาก

ส่วนแนวโน้มการพัฒนาบุคลากร จะเน้นเรื่องการพัฒนาบุคลากรให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิชาการ และเทคโนโลยีเป็นหลัก นอกจากนี้จะมีการส่งบุคลากรไปศึกษาต่อ ประชุม อบรม สัมมนา คูงาน ในด้านต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ พัฒนาบุคลากรให้มีทักษะหลาย ๆ ด้าน และมีความรู้ในเรื่องภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 3 ภาษา จะจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาบุคลากรที่เป็นธรรม โดยคำนึงความจำเป็นเป็นหลัก และจะพัฒนาด้านเทคนิค การถ่ายทอดความรู้และการวิจัยประยุกต์ให้กับบุคลากรสายผู้สอน และเน้นความชำนาญและเชี่ยวชาญในงานให้กับฝ่ายสนับสนุนวิชาการ จากแนวโน้มข้างต้น โดยเฉพาะแนวโน้มการพัฒนาบุคลากรให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยี ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า จะมีแนวโน้มเป็นไปได้มากที่สุดนั้น สอดคล้องกับนโยบายของแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งระบุไว้ในวัตถุประสงค์หลักที่ 2 คือ เสริมสร้างศักยภาพและคุณภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร โดยการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ โดยการสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในหลายรูปแบบเพื่อผลสัมฤทธิ์ที่มีเป้าหมาย

ชัดเจนเพื่อให้สามารถปฏิบัติงาน และพัฒนางานได้อย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2539 : 76-77) ดังนั้น จะเห็นได้ว่า แนวโน้มที่ว่าวิทยาลัยอิสลามศึกษา จะพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มพูนความรู้ พัฒนาให้เกิดทักษะในหลายด้านๆ สนับสนุนให้บุคลากรมีความสามารถในทักษะด้านภาษา ซึ่งมีความจำเป็นในการยกระดับมาตรฐานสู่ระดับนานาชาติ ล้วนเป็นเรื่องที่มีความเป็นไปได้มาก ส่วนแนวโน้มจะใช้วิธีพิจารณาคุณภาพของงานเป็นเกณฑ์ในการประเมินเพื่อการทำงานนั้น เป็นแนวโน้มที่มีความสำคัญเพราะเมื่อใดก็ตามที่มหาวิทยาลัยมีความเป็นอิสระจากระบบราชการ และใช้วิธีการบริหารจัดการแบบเอกชน (Corporatization) ซึ่งสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยมีรายได้และพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น เมื่อนั้น วิทยาลัยอิสลามศึกษา จำเป็นต้องกำหนดมาตรการเพื่อควบคุมคุณภาพของบุคลากร โดยการกำหนดเกณฑ์การพิจารณาคุณภาพงานเพื่อการทำงาน ซึ่งเรื่องนี้มีแนวโน้มเป็นไปได้มากในอนาคต

3.4 การบริหารงานงบประมาณ

แนวโน้มการบริหารงานงบประมาณ ผลการวิจัยพบว่า จะมีการวางแผนจัดทำงบประมาณ โดยอาศัยข้อมูลอย่างละเอียดและรอบคอบ แผนจะมีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดำเนินให้ความสะดวกและลดขั้นตอนในการเบิกจ่ายเงิน และจัดให้มีการใช้งบประมาณอย่างคล่องตัวถูกต้องตามระเบียบและโปร่งใส สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์และนโยบาย เพื่อสนองต่อต่องานการพัฒนาสังคมมุสลิม มีการควบคุมการใช้งบประมาณอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ จะมีการรายงานการใช้จ่ายเงินในและนอกงบประมาณแก่ผู้เกี่ยวข้องทราบเป็นระยะ ๆ และทำการประเมินการใช้จ่ายทุกระยะ จะใช้วิธีการจัดทำงบประมาณแบบ PPBS และ Block Grant คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการพิจารณาอนุมัติงบประมาณของโครงการ นอกจากนี้จะมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาและรองรับการบริหารแบบพึ่งตนเอง โดยระดมความช่วยเหลือจากองค์กรต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ จากแนวโน้มข้าง มีความสอดคล้องกับการดำเนินการของวิทยาลัยในปัจจุบันหลายประการ เช่น การควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณอย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด ลดขั้นตอนและอำนวยความสะดวกในการเบิกจ่ายเงิน การรายงานการใช้จ่ายเงินแก่ผู้เกี่ยวข้องทราบ และการควบคุมการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งวิทยาลัยได้มีการดำเนินการอยู่แล้ว ส่วนแนวโน้มจะมีการจัดทำแผนงบประมาณ โดยอาศัยข้อมูลอย่างละเอียดและรอบคอบ แผนจะมีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้จริง ควบคุมการใช้งบประมาณอย่างประหยัด และประเมินการใช้จ่ายทุกระยะ ๆ สอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนาระบบการควบคุมคุณภาพภายในซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา มีการกำหนดแผนการใช้งบประมาณที่ชัดเจน มีการกำหนดมาตรการใช้จ่าย

งบประมาณ โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินที่คุ้มค่า มีการติดตามผลการดำเนินการตาม งบประมาณที่ได้รับ และให้มีการประเมินผลการดำเนินงาน ตามงบประมาณที่ได้รับ (สำนักงาน ปลัดทบวง, นปป. : 20) การมีแผนการใช้งบประมาณที่ชัดเจน พร้อมทั้งมีมาตรการที่รัดกุม สามารถตรวจสอบได้ย่อมทำให้การบริหารงานบริหารงบประมาณไปเป็นอย่างไรโปร่งใส และ สมองตอบต่อวัตถุประสงค์และนโยบายของวิทยาลัยอิสลามศึกษา โดยเฉพาะนโยบายเกี่ยวกับ การพัฒนาสังคมมุสลิม ซึ่งจำเป็นต้องพิจารณาว่า ทำอย่างไรจึงจะสามารถใช้ทรัพยากรทางการเงิน ที่มีอยู่อย่างจำกัดนั้น ไปในทางที่ให้ประโยชน์มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ นอกจากนี้แนวโน้มจะมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาและรองรับการบริหารแบบพึ่งตนเองโดยระดมความช่วยเหลือจาก องค์กรต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศนั้น นับว่าเป็นแนวโน้มที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อ การบริหารงานงบประมาณในอนาคต ดังที่ สว่างจิต ศรีระชา (อ้างถึงใน มังกร ทองสุคดี, 2529 : 80) กล่าวว่า ความเป็นไปได้ที่มหาวิทยาลัยจะเปลี่ยนแปลงไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยใน กำกับรัฐบาล อันเนื่องมาจากมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะผู้บริหารมีความเห็นว่าการบริหารการเงินใน สภาพปัจจุบันมีระเบียบข้อบังคับที่เป็นอุปสรรคอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย ฉะนั้น การบริหารที่มีความคล่องตัว จะทำให้มหาวิทยาลัยสามารถบริหารเงินที่ได้รับจากรัฐอย่างมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้น การจัดตั้งกองทุนเพื่อรองรับการบริหารแบบพึ่งตนเองใน อนาคตจึงเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะการขอความช่วยเหลือและระดมทุนจากองค์กรมุสลิมระหว่าง ประเทศ ซึ่งมีความพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือแก่บรรดาประเทศมุสลิมที่กำลังพัฒนา โดยเฉพาะ การส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องการศึกษาอิสลามจึงเป็นสิ่งที่เป็นไปได้มาก

4 การบริหารงานวิชาการ

4.1 การบริหารงานด้านหลักสูตร

แนวโน้มการจัดทำหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า จะให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องมี ส่วนร่วมในการร่างหลักสูตร และหลักสูตรจะสอดคล้องกับความต้องการของสังคมที่กำลัง เปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ลักษณะของหลักสูตร จะเป็นแบบสหสาขาวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ องค์ความรู้ใหม่ ไม่ยึดติดกับกรอบนโยบายแต่จะคำนึงถึงสภาพความเป็นจริงและแนวโน้มที่จะ เกิดขึ้น จะมีความต่อเนื่องสามารถรองรับนักเรียนที่สำเร็จจาก โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ส่วนเนื้อหาของหลักสูตรจะเน้นเชิงลึกมากกว่าเชิงราบและมุ่งสร้างบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ให้ บังเกิดแก่ผู้เรียนในด้านความรับผิดชอบ ความอดทน ซึ่งสัจธรรมที่สุด ความเป็นผู้นำมนุษยสัมพันธ์ การทำงานเป็นทีม ตลอดจนส่งเสริมให้เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่ใจวัฒนธรรมของคนและของชาติอื่น มี

ทักษะในการพูดอ่านเขียน คิดอย่างสร้างสรรค์และมีศาสนธรรมประจำใจ นอกจากนี้ จะจัดให้มีหลักสูตรร่วมกับสถาบันทั้งในและต่างประเทศ จัดทำหลักสูตรพิเศษ หลักสูตรนานาชาติและหลักสูตรบัณฑิตศึกษา และหลักสูตรควรรเน้นสาขาวิชาอิสลามประยุกต์ที่สามารถนำไปปฏิบัติจริงในสังคมไทยมากกว่าเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ จากแนวโน้มข้างต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของไพศิษฐ์ ชีวะกุล (2532 : 129-130) ซึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า เนื้อหาของหลักสูตรควรจะต้องจัดในรูปของการบูรณาการ จะต้องปรับปรุงเนื้อหาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และควรมีความยืดหยุ่น นอกจากนี้ควรเน้นเนื้อหาสร้างระเบียบวินัยเคร่งครัดในศีลธรรม จริยธรรม คำสอนของศาสนาอิสลาม เป็นสำคัญ และสอดคล้องกับแผนอุดมศึกษาระยะยาว (พ.ศ. 2533 - 2547) ซึ่งได้ระบุแนวทางการพัฒนาภารกิจอุดมศึกษาในด้านต่างๆ ให้สามารถตอบสนองความต้องการของสังคม และชักนำการเปลี่ยนแปลงของสังคมซึ่งในภารกิจด้านการสอน สรุปได้ว่า ควรพัฒนาหลักสูตรให้มีรูปแบบใหม่ๆ เพื่อสนองวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ และสาระการเรียนการสอนต้องเน้นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกสมัยใหม่ เช่น ทักษะด้านการแสวงหาความรู้ ทักษะด้านภาษาและการสื่อสาร ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะด้านการจัดการ เป็นต้น (ทบทวมหาวิทยาลัย, 2533 : 6) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ซึ่งได้กำหนดให้มีการจัดสอนวิชาศาสนาอิสลามในสถาบันการศึกษาของรัฐทุกระดับ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ , สำนักนายกรัฐมนตรี , ม.ป.ป. : 171) ทั้งนี้เพื่อรองรับนักศึกษาที่สำเร็จจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ดังนั้น จะเห็นได้ว่า แนวโน้มที่วิทยาลัยอิสลามศึกษา จะจัดให้มีหลักสูตรในรูปแบบใหม่ที่เน้นเกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้ที่สอดคล้องกับการพัฒนาสังคม และมีลักษณะเชิงรุก ดังที่ ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2530 : 7 , อ้างถึงใน ไพศิษฐ์ ชีวะกุล , 2532 : 168) กล่าวว่า หลักสูตรในอนาคตนั้น จะจัดหลักสูตรแบบเรียบๆ แคบๆ ไม่ได้ลึกต่อไป ควรจะเป็นหลักสูตรที่มีลักษณะเชิงรุกและนำไปในเชิงพัฒนา ซึ่งชี้ทิศทางของบุคคลและสังคมอีกด้วย และส่งเสริมให้เกิดบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ เป็นเรื่องที่เป็นไปได้มากในอนาคต ส่วนแนวโน้มจะจัดให้มีหลักสูตรร่วมกับสถาบันทั้งในและต่างประเทศโดยเปิดเป็นหลักสูตรนานาชาติเน้นระดับบัณฑิตศึกษานั้น เนื่องจากแนวโน้มสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยีบ่งชี้ว่าประเทศไทยจะผูกโยงกับประชาคมนานาชาติเพิ่มขึ้น ดังนั้นการที่วิทยาลัยดำเนินบทบาทและมีส่วนร่วมในการดังกล่าวโดยการนำเสนอหลักสูตรอิสลามศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จึงเป็นสิ่งที่เป็นไปได้มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาจะเป็นการรองรับนักศึกษาที่สำเร็จระดับ

ปริญญาตรีจากตะวันออกกลางศึกษา อีกทั้งสอดคล้องกับหลักการพัฒนาศาสตร์พยาบาลมนุษยที่เน้นให้บัณฑิตที่สำเร็จออกไปแล้วมีความรู้ความสามารถที่จะรับใช้สังคมได้อย่างมีคุณภาพ สำหรับแนวโน้มหลักสูตรควรเน้นสาขาวิชาอิสลามประยุกต์มากกว่าเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการนั้น ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน ทั้งนี้เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญบางกลุ่มเห็นว่า วิชาการอิสลามเป็นศาสตร์ที่มีความสมบูรณ์ในตัวของมันอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องประยุกต์เพราะหลักการเป็นสิ่งที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ในขณะที่ผู้เชี่ยวชาญบางกลุ่มเห็นว่า หากประเมินศักยภาพในการผลิตบัณฑิต โดยการเปรียบเทียบกับบัณฑิตที่สำเร็จจากวิทยาลัยอิสลามศึกษากับบัณฑิตที่สำเร็จจากตะวันออกกลาง พบว่าบัณฑิตที่สำเร็จจากตะวันออกกลางจะมีความเชี่ยวชาญทางด้านภาษาอาหรับมากกว่า ทั้งนี้ เนื่องจากได้ไปศึกษา ณ ประเทศแม่ อย่างไรก็ตามหากเปรียบเทียบในด้านความเข้มแข็งด้านวิชาการ จะมีความเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะในเรื่องภาวะผู้นำและการจัดการผู้ที่สำเร็จจากวิทยาลัยอิสลามศึกษา มีความเหนือกว่า ดังนั้นวิทยาลัยจึงควรเน้นหลักสูตรเชิงประยุกต์ที่สามารถนำมาใช้ในสังคมได้ซึ่งเป็นที่สามารถสร้างจุดเด่นที่ต่างกัน

ส่วนแนวโน้มการพัฒนาหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า จะมีการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยจะมีการปรับปรุงหลักสูตรทุก 4-5 ปี และจะมีการขยายสาขาวิชาตามลำดับความพร้อมมากขึ้น จากแนวโน้มข้างต้น จะเห็นได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องกระทำในอนาคต เพราะการพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการศึกษาเกี่ยวกับสถานะหรือเหตุการณ์ปัจจุบัน การพัฒนาเป้าประสงค์และวัตถุประสงค์ การตัดสินใจเกี่ยวกับเนื้อหาและโครงสร้าง รายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรมของการเรียนการสอน ตลอดจนวิธีการสอน การพัฒนายุทธวิธีการประเมินผล (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2539 : 40) ซึ่งมีความสำคัญต่อการปรับหลักสูตรให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งสุรินทร์ ตันสกุล (2536 : บทคัดย่อ) กล่าวว่า แนวโน้มผลกระทบที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการหลักสูตร คือ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว ระบบเครือข่าย และความร่วมมือมีมากขึ้น และความก้าวหน้าของวิทยาการต่างๆ ที่มีมากขึ้น ส่วนแนวโน้มจะมีการขยายสาขาวิชาตามลำดับความพร้อมนั้น นับว่าเป็นแนวโน้มที่สำคัญ เพราะหากคำนึงถึงความต้องการของสังคมมุสลิมในปัจจุบัน จะเห็นว่าความสำคัญทางเศรษฐกิจและการจัดการเริ่มเข้ามามีอิทธิพลเหนือวิถีชีวิตมุสลิม ดังนั้น การนำเสนอหลักสูตรในแนวเศรษฐศาสตร์และการจัดการเชิงอิสลามจึงน่าจะเป็นไปได้มาก ดังจะเห็นได้จากปัจจุบันวิทยาลัยได้กำหนดที่จะเปิดหลักสูตรดังกล่าวไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 8 แล้ว ดังนั้นแนวโน้มในเรื่องนี้ จึงมีความเป็นไปได้มาก

นอกจากนี้ แนวโน้มการประเมินผลหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า จะจัดให้มีการประเมินโดยผู้สอน ผู้เรียน ศิษย์เก่า ผู้ใช้บัณฑิต ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในและนอกมหาวิทยาลัย โดยจะจัดให้มีการประเมินหลักสูตรทุก 3 - 5 ปี อย่างต่อเนื่อง และจะมีการประเมินการเรียนการสอนและวัดผลเป็นประจำทุกปี ทุก 5 ปี และทุก 10 ปี นอกจากนี้จะมีการประเมินโดยใช้ระบบ Quality Auditing จากกลุ่มเพื่อนมหาวิทยาลัยและ Quality Assessment จากมหาวิทยาลัยหรือทบวง จากแนวโน้มข้างต้น สอดคล้องกับแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งระบุว่า เพื่อให้หลักสูตรยังคงมีคุณภาพและสามารถใช้เป็นกรอบในการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพอย่างเหมาะสมจึงเห็นควรให้มีการทบทวนและประเมินผลการดำเนินการหลักสูตรอย่างน้อยทุก ๆ 5 ปี โดยในการประเมินนั้น ให้มีการนำผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก ผู้แทนสมาคมวิชาชีพ/วิชาการ และผู้ใช้งานบัณฑิต (สำนักงานปลัดทบวง, 2539 : 12) นอกจากนี้ ศิษย์เก่าก็ถือเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับความทันสมัยของเนื้อหาวิชาที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน ซึ่งจะมีผลกระทบโดยตรงต่อการทำงานเมื่อสำเร็จออกไปแล้ว ส่วนแนวโน้มจะจัดให้มีการตรวจสอบระบบควบคุมคุณภาพ (Quality auditing) และการประเมินคุณภาพ (Quality assessment) นั้น ถือเป็นมาตรการควบคุมที่สำคัญที่จะใช้ตรวจสอบการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรให้มีคุณภาพ ซึ่งจะมีผลต่อคุณภาพของบัณฑิตในอนาคต

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า แนวโน้มการบริหารงานด้านหลักสูตรของวิทยาลัย จึงมีความเป็นไปได้มาก เพราะแนวโน้มส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับแนวทางในการประกันคุณภาพของทบวงและของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และเรื่องดังกล่าวนี้จะต้องได้รับการตรวจสอบเพื่อประเมินคุณภาพของการจัดหลักสูตรประกอบการรับรองจกทบวง ซึ่งเป็นสิ่งที่จะต้องกระทำในอนาคต

4.2 การบริหารงานด้านการวิจัย

แนวโน้มการบริหารงานด้านการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า ในด้านการจัดทำวิจัยจะเน้นในเรื่องการทำวิจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนการสอน จะจัดให้มีการตีพิมพ์และเสนอผลงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศและกำหนดการสร้างผลงานวิจัยเป็นเงื่อนไขหนึ่งในการประเมินคุณภาพและบำเหน็จความดีความชอบ นอกจากนี้ จะจัดสัมมนาเพื่อสำรวจหัวข้อวิจัยที่มีประโยชน์ต่อสังคมโดยส่วนรวม จะทำวิจัยเกี่ยวกับสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิตไทยมุสลิมและวิทยาการอิสลามเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนและสังคมมุสลิม จัดทำวิจัยสถาบันและวิจัยแบบสหวิชาการเพื่อเสนอรูปแบบการพัฒนาชุมชนที่สมดุล จัดทำวิจัยเป็นทีม และใช้ระบบการจ้างผู้ช่วยวิจัย ส่วนในด้านการส่งเสริมสนับสนุนการวิจัย พบว่า จะจัดส่งบุคลากรไปอบรม

ด้านการวิจัย จัดหาแหล่งทุนสนับสนุนจากองค์กรของรัฐและเอกชน และเปิดโอกาสให้นักวิชาการมุสลิม หรือนักวิจัยที่สนใจเสนอโครงการเพื่อขอรับทุนสนับสนุนตามขอบข่ายที่วิทยาลัยกำหนด จะมีการแปลผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์เกี่ยวกับสังคมมุสลิมเป็นภาษาต่างๆ สำหรับด้านการพัฒนางานวิจัย จะจัดตั้งคณะกรรมการฝ่ายวิจัยและข้อมูล และจะมีการร่วมมือทำวิจัยกับสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ทั้งในและต่างประเทศ จากแนวโน้มนำข้างต้น โดยเฉพาะแนวโน้มนำการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน การจัดทำมีการตีพิมพ์และเสนอผลงานวิจัย และการกำหนดผลงานวิจัยเป็นส่วนหนึ่งในการประเมิน ซึ่งเป็นแนวโน้มนำที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าเป็นไปได้มากที่สุดนั้น สอดคล้องกับนโยบายของแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งระบุไว้ในวัตถุประสงค์หลักที่ 1 พัฒนางานวิจัยโดยเน้นการมุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ การนำไปบูรณาการกับการเรียนการสอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนิตา เพชรรัตน์ (2529 : 89-90) ซึ่งได้ทำวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาและความต้องการด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยในภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า วัตถุประสงค์ในการทำวิจัยของอาจารย์ คือ เพื่อเพิ่มประสิทธิผลของการเรียนการสอน เพื่อประยุกต์ใช้เป็นประโยชน์แก่วิชาชีพของตน และเพื่อผลในการเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การทำวิจัยของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในอนาคตจะเน้นเรื่องการทำวิจัยเชิงพัฒนาการเรียนการสอน และเพื่อกำหนดเป็นมาตรการที่ใช้ในการควบคุมและจูงใจให้อาจารย์สนใจทำวิจัยมากขึ้น จำเป็นต้องส่งเสริมให้มีการตีพิมพ์ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ และถือผลงานวิจัยเป็นเงื่อนไขในการพิจารณาความดีความชอบ ซึ่งแนวโน้มนำเรื่องนี้จะเป็นไปได้มาก ส่วนแนวโน้มนำจะจัดให้มีการสัมมนาเพื่อสำรวจประเด็นปัญหาการวิจัย จะทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน และสังคมมุสลิม ทำวิจัยสถาบัน และวิจัยแบบสหวิชาการเพื่อเสนอรูปแบบการพัฒนาชุมชนที่สมคูลนั้น นับเป็นแนวโน้มนำที่มีความสำคัญ ทั้งนี้ เพราะการสำรวจความต้องการ ถือเป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญของกระบวนการวิจัยเพื่อให้ได้มาซึ่งประเด็นปัญหาที่สอดคล้องกับการพัฒนาที่แท้จริง ในขณะที่ การวิจัยเพื่อเสนอรูปแบบการพัฒนาชุมชนที่สมคูลนั้น ถือเป็นแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับหลักการอิสลามซึ่งให้ความสำคัญต่อมิติทางธรรมและทางโลก ดังที่อัลลอฮ์ (ซุบฮูฯ) ได้ระบุไว้ในอัลกุรอานว่า “...ครั้นเมื่อเสร็จสิ้นการละหมาดแล้ว พวกเจ้าก็จงแยกย้ายกันออกไปในพื้นที่แผ่นดิน และจงแสวงหาความโปรดปรานของอัลลอฮ์...” (ซูเราะฮ์อัลญุมอะฮ์ : 10) จากโองการดังกล่าวจะเห็นได้ว่า อิสลามให้ความสำคัญต่อการพัฒนาใดๆ ก็ตามที่วางอยู่บนหลักแห่งสมคูลภาพระหว่างโลกปัจจุบันและโลกหน้า สำหรับแนวโน้มนำด้านการส่งเสริมสนับสนุนการวิจัย และด้านการพัฒนางานวิจัยนั้น สอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 8 (พ.ศ.2540 - 2545) ของวิทยาลัย

อิสลามศึกษา ซึ่งได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนางานวิจัย คือ จะจัดหาแหล่งทุนสนับสนุนงานวิจัยจากรัฐและเอกชน และจะร่วมมือทำวิจัยกับสถาบันที่มีทั้งในและต่างประเทศ และสอดคล้องกับแนวทางในการควบคุม คุณภาพสำหรับสถาบันอุดมศึกษา ที่เกี่ยวกับการวิจัย คือ สถาบันอุดมศึกษาควรมีระบบการเผยแพร่ข่าวสารการวิจัยเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่สาระข้อค้นพบจากการวิจัยให้เป็นที่รับรู้รับทราบในวงกว้างทั้งภายในและภายนอกสถาบัน (ทพวงมหาวิทยาลัย , 2539 : 18) ดังนั้น แนวโน้มที่วิทยาลัยอิสลามศึกษาจะให้ความสำคัญต่อการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากร ให้มีความรู้ความสามารถด้านการทำวิจัย จะมีการพิมพ์เผยแพร่งานวิจัยและร่วมมือทำวิจัยกับสถาบันต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาและยกระดับองค์กรให้เป็นผู้นำทางด้านวิจัยในภูมิภาคเกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางด้านอิสลาม มีแนวโน้มเป็นไปได้มาก

4.3 การบริหารงานด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชน

แนวโน้มการบริหารงานด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชน ผลการวิจัยพบว่า จะเน้นเนื้อหาในการจัดอบรมเกี่ยวกับวิชาชีพเฉพาะทางและการศึกษาที่จำเป็นต่อการพัฒนาสังคม จะให้บริการในลักษณะการสร้างโมเดลหรือองค์ความรู้ใหม่ให้กับชุมชน และเป็นหน่วยงานประสานมากกว่าเป็นหน่วยงานปฏิบัติ จะจัดให้มีการสำรวจความต้องการของชุมชน จัดตั้งทีมงานโดยใช้กลยุทธ์เชิงรุก กำหนดเป้าหมาย เนื้อหา และกลุ่มผู้รับบริการที่ชัดเจน จะผลิตตำรา สื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และเผยแพร่วิชาการที่เป็นประโยชน์ จะมีการจัดประชุมสัมมนาและจัดโครงการต่าง ๆ ที่จะช่วยยกระดับคุณภาพและแก้ปัญหาทางสังคมของชุมชนทั้งในด้านการศึกษา การสาธารณสุขและอื่น ๆ ร่วมมือกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนในการเสริมสร้างคุณภาพและจริยธรรมแก่สังคม พัฒนาศักยภาพให้มีความพร้อมในการให้บริการตลอดจนขยายกลุ่มเป้าหมายสู่กลุ่มอาชีพและประชาชนทั่วไป นอกจากนี้จะจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติโครงการเพื่อการปรับปรุงพัฒนา จากแนวโน้มข้างต้นจะเห็นได้ว่า มีความสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานในปัจจุบันของวิทยาลัยอิสลามศึกษาหลายประการ เช่นการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่สังคม การจัดกิจกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและแก้ปัญหาทางสังคม ร่วมมือกับองค์กรของรัฐในการเสริมสร้างความเข้าใจและการพัฒนาสังคมอย่างสมดุลย์ การจัดระบบสารสนเทศ แหล่งข้อมูลอิสลามตลอดจนการนำเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอิสลามในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การบรรยาย การอภิปราย การฝึกอบรมปฏิบัติการและการเผยแพร่ความรู้อิสลามทางสื่อวิทยุโทรทัศน์ นอกจากนี้การจัดทำคู่มือ ผลิตตำราทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับอิสลาม เป็นต้น ดังนั้นจึงเป็นแนวโน้มที่จะเกิดอย่างต่อเนื่องต่อไป ส่วนแนวโน้มจะให้บริการในลักษณะการสร้างโมเดลหรือองค์ความรู้ใหม่ให้กับชุมชน นั้น นับว่าเป็นแนวโน้มที่มีความสำคัญสำหรับภารกิจใน

การให้บริการวิชาการแก่ชุมชน และสอดคล้องกับนโยบายของแผนพัฒนาการศึกษาระดับ
อุดมศึกษา ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 -2544) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งระบุไว้ในวัตถุประสงค์
3 ของวัตถุประสงค์หลักข้อที่ 1 คือ บริการวิชาการในรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ แก่สังคม
ทุกระดับอย่างทั่วถึง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต และตอบสนองความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ
และสังคมของท้องถิ่นภาคใต้และประเทศ (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2539 : 75) จะเห็นได้
ว่ารูปแบบหนึ่งของการให้บริการที่มีคุณภาพและมีประโยชน์ต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน คือการให้
บริการในลักษณะการสร้างโมเดลหรือองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งจะเป็นต้นแบบที่ถูกนำไปใช้เพื่อการ
พัฒนาท้องถิ่นและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังจะเห็นได้จากวิทยาลัยอิสลามศึกษาได้
พยายามที่จะดำเนินการในเรื่องดังกล่าว เช่นการจัดสัมมนาทางวิชาการเพื่อร่วมระดมความคิด
เกี่ยวกับการนำเสนอรูปแบบการบริหารมัศยิดที่มีประสิทธิภาพ และการผลิตหลักสูตรอนุบาล
เพื่อใช้เป็นคู่มือสำหรับครูมุสลิม ใช้สอนเป็นมาตรฐานเดียวกันเป็นต้น ดังนั้น แนวโน้มเรื่องนี้ จึง
มีความเป็นไปได้มาก นอกจากนี้แนวโน้มจะเป็นหน่วยงานมากกว่าเป็นหน่วยปฏิบัติงาน
นั้น เนื่องจากการดำเนินงานด้านการให้บริการวิชาการแก่ชุมชนอยู่ภายใต้สำนักงานวิชาการและ
บริการชุมชน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีขนาดเล็ก ดังนั้นในอนาคตจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาท
ในการให้บริการ โดยทำหน้าที่เป็นเพียงหน่วยประสานงาน น่าจะมีความเหมาะสมมากกว่าที่
จะเป็นหน่วยปฏิบัติงาน

5 การร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานอื่น

5.1 การร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานภายในประเทศ

แนวโน้มการร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานภายในประเทศ ผลการวิจัยพบว่า จะมี
การร่วมมือกับหน่วยงานหรือสถาบันที่มีภารกิจที่คล้ายคลึงกันเป็นหลัก นอกจากนี้จะมี
การร่วมมือกับสถาบันการศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนด้านเศรษฐศาสตร์อิสลาม องค์กร
ธุรกิจและสถาบันการเงิน จะมีการประสานให้ความร่วมมือในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะในเรื่อง
เกี่ยวกับกฎหมายอิสลาม และขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น ให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษา
อิสลามแก่กรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐและเอกชน
เพื่อการพัฒนาการศึกษา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนกำหนดรูปแบบ แผนงาน
ความร่วมมือ ลักษณะเป้าหมาย และกิจกรรมที่จะร่วมมือชัดเจนยิ่งขึ้น จากแนวโน้มข้างต้น
สอดคล้องกับการดำเนินงานของวิทยาลัยในปัจจุบันหลายประการ โดยเฉพาะเรื่องการให้
ความร่วมมือกับหน่วยงานที่มีภารกิจที่คล้ายคลึงกัน เช่น สถาบันอุดมศึกษา โรงเรียนเอกชนสอน
ศาสนาอิสลาม โรงเรียนเราเงาะยู (อนุบาลอิสลาม) หรือตาดิกา (โรงเรียนสอนศาสนาอิสลามภาค

บังคับ) ตลอดจนให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษเกี่ยวกับอิสลาม ส่วนแนวโน้มนั้นจะมีการร่วมมือกับสถาบันการศึกษาที่มีการเรียนการสอนด้านเศรษฐศาสตร์และการจัดการนั้น เนื่องจากวิทยาลัยอิสลามศึกษามีแผนที่จะเปิดหลักสูตรด้านเศรษฐศาสตร์และการจัดการในอิสลาม ซึ่งจำเป็นต้องร่วมมือกับสถาบันที่เปิดสอนหลักสูตรดังกล่าว เพื่อขอความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความร่วมมือช่วยเหลือด้านวิชาการระหว่างกัน จึงเป็นแนวโน้มนั้นที่เป็นไปได้มาก นอกจากนี้แนวโน้มนั้นจะร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐและเอกชนเพื่อพัฒนาการศึกษา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม ในการนี้ อาจประสานกับคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ที่มีข้อมูลด้านความมั่นคงแห่งชาติมาปรับใช้เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ให้มีความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพในโลกแห่งอนาคต (ประทีป สายบุญ , 2533) ส่วนแนวโน้มนั้นจะมีแผนงาน เป้าหมาย และกิจกรรมที่จะร่วมมือชัดเจนยิ่งขึ้นและวางตัวเป็นกลาง สอดคล้องกับผลการสัมมนาทิศทางการจัดทำแผนการศึกษาอุดมศึกษา ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ของวิทยาลัยอิสลามศึกษา ซึ่งได้เปิดให้มีการอภิปรายเกี่ยวกับความคาดหวัง ของชุมชนที่มีต่อวิทยาลัยอิสลามศึกษา พบว่า วิทยาลัยอิสลามศึกษาไม่ได้ดำเนินบทบาทที่เป็นกลางและเป็นที่ยิ่งของชุมชนมุสลิมและสังคมอย่างแท้จริง ดังนั้นการกำหนดเป้าหมายและแผนงานที่มุ่งสัมพันธ์กับชุมชน โดยวางตัวเป็นกลางและเป็นที่ยิ่งของชุมชนทุกระดับ จึงเป็นสิ่งที่ต้องกระทำ ทั้งนี้เพื่อให้สังคมยอมรับและมั่นใจในทิศทางการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษาที่มีปณิธานเพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาอิสลามและเป็นที่ยิ่งของชุมชนอย่างแท้จริง ดังนั้นแนวโน้มนั้นจึงเป็นไปได้มาก

5.2 การร่วมมือกับหน่วยงานต่างประเทศ

แนวโน้มนั้นการร่วมมือกับหน่วยงานต่างประเทศ ผลการวิจัยพบว่าจะให้ความสำคัญในการร่วมมือกับกลุ่มประเทศในแถบอาเซียนและตะวันออกกลาง นอกจากนี้ จะมีการร่วมมือกับสถาบันการศึกษาด้านวิชาการทางโลก (Secular Education) มีการวางแผนและกำหนดโครงการที่จะร่วมมือที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายพร้อมทั้งกำหนดนโยบายเชิงรุกมุ่งสัมพันธ์กับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะได้ร่วมกัน สำหรับกิจกรรมความร่วมมือจะเน้นในเรื่องความร่วมมือในการจัดอบรม สัมมนา วิจัย และการแลกเปลี่ยนนักศึกษา อาจารย์ นักวิจัย ข้อมูลทางวิชาการ วัฒนธรรม ตลอดจนการพัฒนาเทคนิคการวิจัยเพื่อการพัฒนาวิทยาลัยจากแนวโน้มนั้นข้างต้น สอดคล้องกับการดำเนินงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา ดังจะเห็นจากการที่วิทยาลัยได้จัดให้มีโครงการสัมมนาภาษาอาหรับและวิทยาการอิสลาม เป็นประจำต่อเนื่องทุกปี

มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 ซึ่งโครงการดังกล่าวนี้ นอกจากจะเป็นโครงการที่รองรับนโยบายของรัฐที่ได้กำหนดให้พื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่เขตสามเหลี่ยมเศรษฐกิจในการที่จะยกระดับเศรษฐกิจในพื้นที่ให้ดีขึ้น ยังเป็นโครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างประเทศที่สำคัญ เนื่องจากประเทศซาอุดีอาระเบียเป็นศูนย์กลางของศาสนาอิสลามและเป็นต้นกำเนิดของอารยธรรมอิสลาม (“สัมมนาภาษาอาหรับมุ่งสัมพันธ์ชาติอิสลาม”, 2535) ดังนั้นความสัมพันธ์ดังกล่าวจะเป็นฐานขยายความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศซาอุดีอาระเบียในอนาคตเพิ่มขึ้น ส่วนแนวโน้มด้านกิจกรรมความร่วมมือ ซึ่งจะจัดให้มีการอบรม สัมมนา วิจัย และแลกเปลี่ยนบุคลากร สอดคล้องกับ งานวิจัยของกรมพลศึกษา (2531 : 102) ระบุว่า กรมพลศึกษาจะมีบทบาทในด้านการร่วมมือกับหน่วยงานต่างประเทศ โดยจะมีการส่งบุคลากรไปดูงานในต่างประเทศ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนบุคลากรและเทคโนโลยีร่วมกัน นอกจากนี้วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้มีการพัฒนาการติดต่อสัมพันธ์ กับสถาบันต่างๆ ที่อยู่ในต่างประเทศ โดยการยกย่องสนับสนุนช่วยจ่ากับสภากาชาดและหนังสือแห่งประเทศไทยมาเลเซีย และมหาวิทยาลัยอิสลามนานาชาติ มาเลเซีย ซึ่งโดยสรุป ลักษณะของกิจกรรมการร่วมมือ คือ จะมีการช่วยเหลือในด้านการเรียนการสอน งานวิจัย ตลอดจนร่วมมือจัดประชุมสัมมนา และแลกเปลี่ยนนักศึกษา บุคลากร ร่วมกันเพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างประเทศทั้งสอง (Prince of Songkla University, 1996 : 65 - 66 และ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2539)

ส่วนแนวโน้มด้านการร่วมมือกับกลุ่มประเทศยุโรป กลุ่มประเทศอเมริกา และกลุ่มประเทศแอฟริกา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า จะเป็นแนวโน้มที่มีความเป็นไปได้ไม่น้อยไปกว่าที่ตาม ปัจจุบันวิทยาลัยอิสลามศึกษา ได้ดำเนินการร่วมมือแล้ว โดยเฉพาะในด้านการจัดส่งนักศึกษาไปศึกษาต่อที่ มหาวิทยาลัยไลเดน ประเทศเนเธอร์แลนด์ นอกจากนี้ได้มีการร่วมมือกับ School of Islamic and Social Sciences (SISS) ประเทศสหรัฐอเมริกา อันเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงแนวโน้มที่จะมีการขยายความร่วมมือกับสถาบันต่างประเทศทั้งในยุโรปและอเมริกาเพิ่มขึ้นในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้

1 ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ควรให้การสนับสนุนการดำเนินงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการผลักดันให้วิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นศูนย์กลางและองค์กรนำในการศึกษาค้นคว้า และวิจัยเกี่ยวกับอิสลาม โดยการเพิ่มอัตรากำลังตามความจำเป็น เพื่อสนองตอบต่อเป้าหมายหลักของมหาวิทยาลัยกล่าวคือ เพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ ความเป็นนานาชาติและเป็นที่พึ่งของท้องถิ่น

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

1.2.1 ควรกำหนดนโยบายด้านวิเทศสัมพันธ์ให้เป็นรูปธรรม เพราะการร่วมมือดำเนินงานกับต่างประเทศ จะมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นในอนาคต

1.2.2 ด้านการวางแผนควรปรับปรุงในเรื่องการวางแผน โดยจัดทำแผนแม่บทหรือแผนระยะยาว แผนกลยุทธ์ เพื่อให้มองเห็นภาพรวมของการพัฒนาองค์กร และมุ่งสนองนโยบายเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ และควรวางแผนโดยคณะบุคคลและใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์จากสังคมด้วย

1.2.3 ด้านการจัดองค์การ ควรมีการปรับเปลี่ยนงานตามความเหมาะสม ควรจัดให้มีฝ่ายวิจัยและศูนย์ข้อมูลอิสลาม และฝ่ายพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับอิสลามและดำเนินงานพัฒนาสังคม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของสังคมมุสลิมและทั่วไปดีขึ้น นอกจากนี้ควรขยายภาควิชาการจัดการและเศรษฐศาสตร์อิสลาม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมและการสนับสนุนงบประมาณและอัตรากำลังของมหาวิทยาลัย

1.2.4 ด้านการบริหารงานบุคคล ควรมีมาตรการควบคุมคุณภาพในกระบวนการสรรหาและคัดเลือกบุคลากรและควรมีการจัดทำแผนกำลังคน ซึ่งปัจจุบันการพัฒนากุลากรไม่มีทิศทางและขาดเอกภาพ ทำให้ไม่สามารถพัฒนากุลากรให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยี ควรให้ความสำคัญเรื่องการสร้างบุคลากรทดแทน และควรขอความช่วยเหลือด้านงบประมาณเพื่อการก่อสร้างอาคารที่พักอาจารย์/นักศึกษา จากต่างประเทศเพื่อจัดสวัสดิการที่จูงใจและเป็นการเพิ่มขวัญกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน

1.2.5 ด้านการบริหารงานงบประมาณ ควรจัดทำงบประมาณที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ และนโยบาย ซึ่งผลจากการวิจัย พบว่า ในอนาคตวิทยาลัยจะต้องมุ่งดำเนินงานเพื่อความเป็นเลิศทางด้านวิชาการและวิจัย ดังนั้นสัดส่วนงบประมาณประจำปี งบรายได้ จะต้องมุ่งสนองงานวิชาการเป็นหลัก นอกจากนี้ ควรจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษารองรับการออกนอกระบบในอนาคต โดยระดมเงินจากกองทุนต่างประเทศ

1.2.6 ด้านการบริหารหลักสูตร หลักสูตรนอกจากจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนแล้ว ควรมุ่งสนองต่อการเปลี่ยนแปลงและตลาดแรงงาน ดังนั้นวิทยาลัยควรนำเสนอหลักสูตรที่เกี่ยวกับการบริหารและการจัดการในเชิงอิสลาม ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาสังคมรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในอนาคต นอกจากนี้ควรจัดให้มีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

1.2.7 ด้านการวิจัย ควรกำหนดมาตรการควบคุมที่มีผลบังคับใช้อาจารย์ทำวิจัย เพราะปัจจุบันการผลิตผลงานด้านวิชาการและวิจัยมีปริมาณน้อย นอกจากนี้แล้ว ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนในการจัดส่งบุคลากรไปอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในการทำวิจัย และควรสนับสนุนให้มีการตีพิมพ์และเสนองานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งจะเป็นการสร้างแรงจูงใจให้คณาจารย์มีความริเริ่มในงานวิจัยเพิ่มขึ้น และควรเน้นให้อาจารย์ทำวิจัยเพื่อบูรณาการทางการสอนมากกว่าที่จะสนับสนุนการทำวิจัยทางด้านสังคมทั่ว ๆ ไป

1.2.8 ด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชน ควรเน้นเนื้อหาการอบรมด้านการส่งเสริมเรื่องการพัฒนาชุมชนในลักษณะของการสร้างโมเดลหรือรูปแบบของการพัฒนา โดยอาศัยหลักวิธีวิจัยที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ ควรขยายพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายในการให้บริการมากขึ้น ควรจัดทำสื่อสารสนเทศเกี่ยวกับอิสลามเพื่อการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ และควรมีบทบาทในการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับอิสลามมากขึ้น

1.2.9 ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานภายในประเทศ ควรมีความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนเพิ่มขึ้น ควรทำหน้าที่เป็นหน่วยกลางที่สามารถแก้ไขปัญหาสังคมที่เกี่ยวกับมุสลิม

1.2.10 ด้านความร่วมมือกับต่างประเทศ ควรขยายความสัมพันธ์กับกลุ่มประเทศในแถบยุโรปและอเมริกาเหนือขึ้น นอกเหนือจากสัมพันธ์กับกลุ่มประเทศในแถบอาเซียนและตะวันออกกลาง ทั้งนี้เพราะยุโรปและอเมริกาได้มีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม ในมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลกหลายแห่ง เช่น มหาวิทยาลัยไลเดน ประเทศเนเธอร์แลนด์ และ School of Islamic and Social Sciences (SISS) ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นต้น การสัมพันธ์กับประเทศดังกล่าวจะนำมาซึ่งองค์ความรู้และวิทยาการสมัยใหม่ที่มีความจำเป็นต่อการศึกษาอิสลามในปัจจุบัน สำหรับรูปแบบของการร่วมมือ อาจดำเนินการในรูปแบบขอความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญที่มีอยู่ในประเทศเหล่านั้นมาประจำที่วิทยาลัยอิสลาม หรือจัดให้มีการแลกเปลี่ยนบุคลากร เป็นต้น

โดยสรุปแล้ว ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540-2549) วิทยาลัยควรมีรูปแบบการบริหารงานที่ดีและมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ควรกำหนดวัตถุประสงค์ แนวทางการดำเนินงานที่สัมพันธ์กัน มีโครงสร้างการบริหารงานที่เหมาะสม เน้นความคล่องตัวและรวดเร็ว มีระบบการวางแผน และการงบประมาณที่สมดุลและสามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการดำเนินการเกี่ยวกับบุคคลในด้านการคัดเลือกและพัฒนาบุคคลอย่างมีคุณภาพ มีการบริหารงานด้านวิชาการที่เกี่ยวกับหลักสูตร การวิจัยและการบริการวิชาการแก่ชุมชนที่มีประสิทธิภาพ มุ่งสนองความต้องการของชุมชนและเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการอิสลาม และมีการดำเนินความสัมพันธ์ที่ดีกับหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้การบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในทศวรรษหน้าบรรลุวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับเป้าประสงค์ ตลอดจนนโยบายของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้สนใจจะทำวิจัยเกี่ยวกับวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ควรศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

2.1 สภาพการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านการสอน ด้านการวิจัย ด้านการบริการวิชาการ ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และระบบบริหารประสิทธิภาพภายใน

2.2 ภาวะการทำงานของบัณฑิตวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในแต่ละปีการศึกษา ในช่วงของแผนฯ 8 (พ.ศ 2540 - พ.ศ2544) ติดต่อกันเป็นเวลา 5 ปี โดยศึกษาแบบเจาะลึก

2.3 วิจัยเชิงนโยบายเพื่อศึกษาผลกระทบและองค์ประกอบต่างๆ ที่มีผลต่อการกำหนดรูปแบบการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อันจะเอื้อประโยชน์สูงสุดต่อสังคม

2.4 เปรียบเทียบระบบการบริหารงานของสถาบันการศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับอิสลามในภูมิภาคต่างๆ เช่น อาเซียน ตะวันออกกลาง ยุโรป และอเมริกา เพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในอนาคต

บรรณานุกรม

หนังสือ

- กิติมา ปรีดีคิลก. 2532. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น.
กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์.
- ขจักษ์ นุรุษพัฒน์. 2519. ไทยมุสลิม. กรุงเทพฯ : แพร์พิทยาอินเตอร์เนชันแนล ห.จ.ก.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน, สำนักงานกฤษฎมนตรี.
ม.ป.ป. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529).
กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จรัส โพธิศิริ. 2523. บริหารการศึกษา (ศึกษา 472). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ชนิดา รักษ์พลเมือง. 2532. การศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้าส์.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. 2531. การบริหารงานบุคคลในองค์การทางการศึกษา. ปัตตานี :
ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ชูศักดิ์ เทียงตรง. 2517. การบริหารงานบุคคลในภาครัฐกิจ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ถวิล เกื้ออุลวงศ์. 2530. การบริหารการศึกษาสมัยใหม่ : ทฤษฎี วิจัยและปฏิบัติ.
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ทบวงมหาวิทยาลัย, คณะกรรมการจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว. 2533. สรุปสาระสำคัญของ
แผนพัฒนาอุดมศึกษาระยะยาว (พ.ศ. 2533 - 2547). กรุงเทพฯ.

เทียนฉาย กิระนันท์. 2530. แผน โครงการ และงบประมาณ อีกแนวทางหนึ่งสำหรับการจัด
สรร ทรัพยากรทางเศรษฐกิจ, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

..... 2527. สังคมศาสตร์วิจัย, กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ธงชัย สันติวงษ์. 2531. การวางแผน, พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

..... 2536. หลักการจัดการ, พิมพ์ครั้งที่ 4, กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ธีรวิภา ประทุมพรัตน์ และคณะ. 2530. การบริหารและการนิเทศการศึกษา, สงขลา :
เทพการพิมพ์.

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์. 2527. หลักการบริหารการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพฯ :
อนงค์ศิลป์การพิมพ์.

นาดยา ปิณฑานนท์. 2526. อนาคตศาสตร์, กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

นิพนธ์ กินาวงศ์. 2526. หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา,
พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพฯ : พิชเนศ.

นิภา ศรีไพโรจน์. 2524. สถิติวิจัยทางการศึกษา, กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

บัณฑิตศึกษาภาคสมทบ รุ่นที่ 4 / 2536. 2536. การบริหารงานบุคคล, ปัตตานี :
ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

บุญชม ศรีสะอาด. 2532. วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1, กรุงเทพฯ : ภาควิชา
พื้นฐานของการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม.

ประชุม รอดประเสริฐ. 2533. นโยบาย และการวางแผน : หลักการและทฤษฎี.
กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.

ประถม แสงสว่าง. 2527. การบริหารการศึกษาเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
บางกอกสาส์น.

ประทาน คงฤทธิศึกษากร. 2529. การบริหารและการจัดระเบียบบริหารราชการไทย.
กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรินติ้งเฮ้าส์.

ปราณี ทองคำ. 2529. เทคนิคและเครื่องมือวิจัยทางการศึกษา. ปัตตานี :
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ปลัดทรวง, สำนักงาน, สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา. 2539. ร่างคู่มือการพัฒนาระดับ
คุณภาพการศึกษาสำหรับสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ.

พนัส หันนาคินทร์. 2526. การบริหารงานบุคคลในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2.
พิษณุโลก : นิติกุลการพิมพ์.

พยอม วงศ์สารศรี. 2533. องค์การและการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุภา.

พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ทบวงมหาวิทยาลัย
(ฉบับที่ 2), 2532. ราชกิจจานุเบกษา. 3 (ธันวาคม 2532) 8.

พรพรรณ เอกเต่าพันธ์. 2537. การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ.
กรุงเทพฯ : ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.

พลศึกษา, กรม. 2531. รายงานการวิจัย เรื่อง แนวโน้มวิทยาลัยพลศึกษาในทศวรรษหน้า.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.
พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

- เพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ อยุธยา. 2530. การงบประมาณ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพศาล หวังพานิช. 2531. วิธีการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ภิญโญ สาร. 2519. หลักการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- มังกร ทองสุคดี. 2529. การบริหารสถานบันอุดมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2530. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ศิริลักษณ์ สุวรรณวงศ์. 2538. ทฤษฎีและเทคนิคการสุ่มตัวอย่าง. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ศิริวรรณ สัญขานนท์ และเจริญโชไชย. 2539. การบริหารสำนักงาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวรรณสาส์นการพิมพ์.
- ศิริอร ชันหัตถ์. 2536. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์.
- สงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัย. 2539 ก. คู่มือการศึกษาระดับปริญญาตรี 2539. ปัตตานี.
- _____. 2539 ข. คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
สงขลา.

สงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัย. 2539 ค. รายงานการศึกษาดูงานด้านวิชาการของคณะกรรมการ
วิชาการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ณ University of Adelaide ประเทศออสเตรเลีย
16-22กรกฎาคม 2538. สงขลา.

_____. 2531. โครงการจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา. ปัตตานี.

_____. 2539 ง. แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544)
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. หาดใหญ่.

สงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัย. 2536. ประมวลพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีการะเบียบ
และข้อบังคับ. ม.ป.ท.

_____. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. ม.ป.ป. โครงการผลิตบัณฑิตระดับ
ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกอิสลามศึกษา. หน่วยวิชาปรัชญา : ปัตตานี.

_____. ม.ป.ป. โครงการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกอิสลาม
ศึกษา. ปัตตานี.

_____. ม.ป.ป. หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายอิสลาม
(หลักสูตรใหม่) พ.ศ. 2539. ปัตตานี.

_____. ม.ป.ป. หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาอิสลามศึกษา (ฉบับปรับปรุง)
พ.ศ. 2536. ปัตตานี.

_____. ม.ป.ป. หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์อิสลาม
(หลักสูตรใหม่) พ.ศ. 2538. ปัตตานี.

_____. 2534. รายงานประจำปี2534. ปัตตานี.

_____. 2535. รายงานประจำปี2535. ปัตตานี.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. 2529. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.

สมคิด บางโม. 2538. หลักการจัดการ. กรุงเทพฯ : บริษัทวิทยพัฒนา จำกัด.

สมบูรณ์ พรรณากพ. 2521. หลักเบื้องต้นของการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : บรรณากิจ.

สมปราชญ์ จอมเทพ. 2516. การบริหารและการจัดการ : ศึกษาวิเคราะห์ในแนว
พฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สมพงษ์ เกษมสิน. 2521. การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

_____. 2524. การบริหาร. กรุงเทพฯ : อักษรพิทยา.

_____. 2526. การบริหารบุคคลแผนใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช.

_____. 2536. การบริหาร. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า.

สร้อยตระกูล อรรถมานะ. 2533. สาขารณบริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.

สุโขทัยธรรมธราช, มหาวิทยาลัย. 2526. การวางแผนพัฒนาโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 3.
หน่วยที่ 1-7. กรุงเทพฯ : เรื่องแสงการพิมพ์.

_____. 2537. นโยบายและการวางแผนการศึกษา. หน่วยที่ 13-15. กรุงเทพฯ.

สุธรรม์ จันทร์หอม. 2526. "เคลฟายเทคนิคกับการบริหาร", ศึกษาศาสตร์สาร.
11 (ตุลาคม 2525 - มีนาคม 2526), 93-99.

สุทธิ สุทธิสมบูรณ์. และสมาน รังสียกฤษณ์. 2536. หลักการบริหารเบื้องต้น.
พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ : สวัสดิการสำนักงาน ก.พ.

สุภาพ วาดเขียน. 2525. เครื่องมือวิจัยทางสังคมศาสตร์ ลักษณะที่ดี ชนิดและ
วิธีหาคุณภาพ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สุรพันธ์ ยันต์ทอง. 2525. การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ :
สุทธิสารการพิมพ์.

_____. 2533. การบริหารโรงเรียน นวัตกรรม : เทคนิค : ประสพการณ์.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

สุวิทย์ บุญช่วย. 2525. การบริหารโรงเรียน ทฤษฎีและปฏิบัติ. ปัตตานี : แผนกวิชา
การบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

เสนาะ ดิยาวัว. 2534. การบริหารงานบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

_____ และคณะ. 2521. การบริหาร. กรุงเทพฯ : บางกอกการพิมพ์.

อดิษฐ์ ชาดิกำแหง. 2525. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อุทัย ธรรมเตโช. 2531. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์.

อุทัย บุญประเสริฐ. 2532. การวางแผนการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุทัย หิรัญโต. 2525. เทคนิคการบริหาร. กรุงเทพฯ : ทิพย์อักษรการพิมพ์.

_____ 2523. หลักการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

เอกชัย กี่สุขพันธ์. 2525. หลักบริหารการศึกษาทั่วไป. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วารสาร

เกษม บุญอ่อน. 2522. “เคลฟายเทคนิคในการวิจัย”, คุรุปริทัศน์. 10 (ตุลาคม 2522), 26-28.

ขนิษฐา วิทยาอนุมาส. 2528. “การวิจัยแบบเคลฟาย : เทคนิคและปัญหาที่พบในการวิจัย”. รวมบทความเกี่ยวกับการวิจัยการศึกษา. กรุงเทพฯ : น.ป.ท.

จุมพล พูลภัทรชีวิน. 2530. “เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR”, วิจัยสังคมศาสตร์. 3 (มีนาคม 2530), 34-57.

ชนิตา รักษ์พลเมือง. 2528. “การวิจัยแบบเทคนิคเคลฟาย (Delphi Technigue)”, วารสารวิจัย. 9 (มกราคม - มีนาคม 2538), 89-101.

_____ 2535. “การวิจัยแบบเทคนิคเคลฟาย”, ใน เทคนิควิธีการวิเคราะห์นโยบาย. หน้า 59-72. ทศพร ศิริสัมพันธ์ (บรรณาธิการ). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชุ่มจิตต์ แซ่ฉั่น. 2532. “เทคนิคเคลฟายกับงานวิจัย”, วารสารศึกษาศาสตร์. 13 (ตุลาคม 2531 - มกราคม 2531), 101-105.

ประยูร ศรีประสาธน์. 2523. “เทคนิคการวิจัยแบบเคลฟาย”, วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 14 (เมษายน - พฤษภาคม 2523), 50-59.

ภิญโญ สาร. 2532. “การบริหารการศึกษากับการพัฒนาประเทศ”. วารสารการวิจัยทางการศึกษา. 9 (2532), 22.

วิเชียร เกตุสิงห์. 2538. “คำเฉลี่ยกับการแปลความหมาย : เรื่องง่ายๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้”, ข่าวสารการวิจัยการศึกษา. 8 (กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2538)

บทความจากรายงานการประชุมทางวิชาการ

แจ้ง สุขเกื้อ. 2526. “บทบาทของเขตการศึกษา 2 ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนอิสลามศึกษา”, ใน รายงานการประชุมสัมมนาเพื่อจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษา. หน้า 126-137. ปีถัดมา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

ทวีศักดิ์ ศูนย์กลาง. 2538. “การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ในวิทยาลัยพลศึกษา”, ในเอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ เรื่อง การวิจัยทางการศึกษา และการวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษา ครั้งที่ 9. หน้า 727-730. น.ป.ท. : ชมรมผู้สนใจงานวิจัยทางการศึกษา.

สนอง จันทนินทร. 2526. “นโยบายการจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5”, ใน รายงานการประชุมสัมมนาเพื่อจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษา. หน้า 21-32. ปีถัดมา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

บทความจากหนังสือพิมพ์

ประทีป สายนุ้ย. 2538. “มอ. ปัตตานีกับบทบาทรับใช้ท้องถิ่น”, ทางนำ. ตุลาคม 2538.

“สัมมนาภาษาอาหรับมุ่งสัมพันธ์ชาติอิสลาม”, 2538. ผู้จัดการรายวัน. 6 กรกฎาคม 2538.

เอกสารทางราชการ

คณะกรรมการการปฏิรูประบบราชการและระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน, สำนักงาน.

2528. ที่ ปรร. 60/2528. หนังสือราชการเรื่องร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา. 11 พฤศจิกายน 2528.

ทบวงมหาวิทยาลัย. 2540. ที่ ทม. 0205(2) / 8510. หนังสือราชการเรื่องขอเชิญเข้าร่วมประชุมระดับชาติ เรื่อง "บัณฑิตไทยในอนาคต." 18 เมษายน 2540.

ปลัดทบวง, สำนักงาน. กองแผนงาน. 2528 ก. ที่ ทม. 0204/9895. หนังสือราชการเรื่องการจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา. 23 เมษายน 2528.

_____. 2528 ข. ที่ ทม. 0204/30419. หนังสือราชการเรื่องร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 4 พฤศจิกายน 2528.

_____. 2539. ที่ ทม. 0204(3) 2072. หนังสือราชการเรื่องขออนุมัติจัดตั้งภาควิชากฎหมายอิสลาม. 26 มกราคม 2539.

_____. 2531. ที่ ทม.0204/28445. หนังสือราชการเรื่องโครงการจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา. 27 ตุลาคม 2531.

_____. 2527. ที่ ทม. 0204/32111. หนังสือราชการเรื่องโครงการจัดตั้งสถาบันอิสลามศึกษา. 4 ธันวาคม 2527.

รายงานการประชุมคณะกรรมการวิทยาลัยอิสลามศึกษา ครั้งที่ 1/2538. ม.ป.ป.,
ม.ป.ท. : ม.ป.ท.

_____. 2531. ที่ นร. 0202/ว(ล) 13397. หนังสือราชการเรื่องโครงการจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 13 ตุลาคม 2531.

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี, สำนัก. 2528. ที่ นร. 0203/8183. หนังสือราชการเรื่องร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สงขลานครินทร์, มหาวิทยาลัย. 2529. ที่ ทม. 1201/247. หนังสือราชการเรื่องร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา. 16 มกราคม 2539.

_____. สำนักงานอธิการบดี, กองแผนงาน. 2528. ที่ ทม. 1201/771. หนังสือราชการเรื่องโครงการจัดตั้งสถาบันอิสลามศึกษา. 23 เมษายน 2528.

_____. กองบริการการศึกษา. 2539. ที่ มอ. 120/225. หนังสือราชการเรื่องขอส่งขอตกลงความร่วมมือทางวิชาการ. 27 มิถุนายน 2539.

_____. 2540. ที่ มอ. 007/ ว 362. หนังสือราชการเรื่องขอส่งระเบียบวาระการประชุมคณบดี ครั้งที่ 4./2540. 10 เมษายน 2540.

การสัมภาษณ์

คลมนรจณ์ บากา. 2539. ผู้ให้สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2539.

หะสัน หมัดหมาน. รองผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2539. ผู้ให้สัมภาษณ์, 3 กรกฎาคม 2539.

อิสมาแอ อาลี. ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2539. ผู้ให้สัมภาษณ์, 2 กรกฎาคม 2539.

วิทยานิพนธ์

ณัฐภา สรรพศรี. 2525. "แนวโน้มของการวิจัยการศึกษาในอนาคต", วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (สำเนา)

- ทวี มหามนตรี. 2524. “กระบวนการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน
ในเขตการศึกษา 6”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน. (บทคัดย่อ)
- บุญเจริญ บำรุงชู. 2536. “รูปแบบที่เหมาะสมในการบริหารโรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา)
- ประดิษฐ์ ระสิตานนท์. 2528. “การศึกษากระบวนการบริหารงานของครูใหญ่
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนราธิวาส”,
ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. (บทคัดย่อ)
- ประสิทธิ์ ชูประสูติ. 2533. “กระบวนการการบริหารงานของศึกษานิเทศก์อำเภอตามทัศนะ
ของผู้บริหารการศึกษา ในจังหวัดตรัง”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
(บทคัดย่อ)
- เพ็ญพร ไชยนาพงษ์. 2536. “แนวโน้มการบริหารของสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด
ในทศวรรษหน้า”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา)
- ไพศิษฐ์ ชีวะกุล. 2532. “ปรัชญาการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัด
ชายแดนภาคใต้”, วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาสารัตถศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัน เดชพิชัย. 2527. “การประเมินโครงการการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน
ประเภทชั้นเรียนในเขตการศึกษา 2”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสารมิตร. (สำเนา)

- วิชิต จำนงประโคน. 2526. “กระบวนการบริหารงานของศึกษานิเทศก์ศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 11”, ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน. (บทคัดย่อ)
- วีรวรรณ เทพรักษ์. 2534. “การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (บทคัดย่อ)
- สุรินทร์ ดินสกุล. 2536. “แนวโน้มของหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ระดับมหาบัณฑิตในประเทศไทย”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (บทคัดย่อ)
- อนันต์ จิตรจำนงค์. 2530. “การนำเสนอเป้าประสงค์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ระหว่างพุทธศักราช 2528-2537”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.(บทคัดย่อ)

BOOKS

- Anderson, Carvia B. 1975. Encyclopedia of Educational Evaluation.
Sanfrancisco : Jossey Bass.
- Cambell, Roald F. ; Corbally, John E., and Nystrand, Raphael O. 1983.
Introduction to Educational Administration. Massachusetts : Allyn
and Bacon, Inc.
- Carroll, Stephen J. Jr. and Tosi, Hery L. Jr. 1973. Management by Objective
Applications and Research. New York : Macmillan Co.

Good, Carter V. ed. 1973. Dictionary of Education. 2 d ed. Boston :
Allyn and Bacon.

Hersey, Paul and Blanchard, Kenneth H. 1988. Management of Organization
and Behavior. 5 th ed. N.J. : Prentice-Hall, Inc.

International Islamic University. n.d. Undergraduate Prospectus : Catalogue
1994/95. Selangor : International Islamic University Press.

Kimbrough, Ralph B and Nunnery, Michael Y. 1988. Educational
Administration : an Introduction. 3d. New York : Macmillan
Publishing Company.

Prince of Songkla University. 1996. Agreement on Academic Cooperation between
Prince of Songkla University and Foreign Universities/Institution (as of
December 1995) Songkla : Educational services division.

Robbins, Stephen P. 1980. The Administrative Process. 2d ed. N.J. :
Prentice-Hall, Inc.

Simon, Herbert A. 1970. Public Administration. New York : Alfred A.
Knopf.

Sultan Zainal Abidin, Islamic College, Department of Islamic Studies. 1993.
Prospectus of Islamic Studies Diploma. Trangganu.

Webster's Dictionary. 1980 "U.S.A. : William Collins Publishers, Inc., 645.

PERIODICALS

Alfred. 1973. "Delphi : A Decision-maker's Dream", Nations School.
29 (July 1973), 29-35.

Dalkey, Norman C. 1967. "Delphi", Rand Report. California :
The Rand Corporation (October 1976), P-3704.

Judd, Robert C. 1971. "Delphi Application for Decision Making", Planning
and Changing-Higher Education. 2 (October 1971), 151-156.

Pill, Juri. 1971. "The Delphi Method : Substant, Context, A Critique and an
Annotated Bibliography", Socio-Economic Planning Science.
(1971), 57-71.

THESES

Jones, Arthur E. 1981. "An Analysis of the Administrative Tasks Defined in the
POSD CoRB Model and Performed in the Organization of the Community
Education in Selected Elementary School Districts of Cook County,
Illinois. Dissertation Abstracts International. 41 (April, 1981),
P. 4235-A.

Patricia, Doherty K. 1982. "An Analysis of Asistant Principal Role in the
Administrative Process as Identified by tasks in Five Selected Areas",
Dissertation Abstracts International. 42 (February, 1982), p 3362-A.

Robert, Susie Jane. 1979. "A Process Model for Use Education Administrations in Planning Education Facilities in State of Albama", Dissertation Abstracts International, 39 (March 1979), p. 5247-A.

ภาคผนวก

ทำเนียบผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา
ตั้งแต่ระยะที่เป็นโครงการฯ - ปัจจุบัน

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ระยะเวลา
1.	นายหะสัน หมัดหมาน	- ประธานโครงการจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา	29 ต.ค.25-13 ส.ค.29
2.	นายคณนรรจน์ บากา	- รักษาการผู้อำนวยการโครงการจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา - ผู้อำนวยการโครงการจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา	14 ส.ค.27-24 ก.พ.28 25 ก.พ.28-21 ธ.ค.29
3.	นายรอฮีม นิยมเดชา	- รักษาการโครงการจัดตั้งวิทยาลัยศึกษา - ผู้อำนวยการโครงการจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา - รักษาการผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา	22 ธ.ค.29-2 มี.ย. 30 3 มี.ย. 30-31 ธ.ค.32 1 ม.ค. 33-31 มี.ค.33
4.	นายอิสมาแอ อาลี	- ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา	1 เม.ย. 33- ปัจจุบัน

ที่มา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2534 : 11

(สำเนา)

คำสั่งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ที่ 1362/2525

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร โครงการจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษา

เพื่อให้การดำเนินงานจัดทำโครงการจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษาที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2522 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานจัดทำโครงการจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษา ประกอบด้วย

ที่ปรึกษา

1. รองอธิการบดีวิทยาเขตปัตตานี
2. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา
3. คณบดี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
4. คณบดี คณะศึกษาศาสตร์
5. ผู้อำนวยการ โรงเรียนสาธิต คณะศึกษาศาสตร์
6. ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาเกี่ยวกับภาคใต้
7. ผู้อำนวยการ โครงสร้างจัดตั้งสำนักส่งเสริมการศึกษาและฝึกอบรมภาคพิเศษ

คณะกรรมการดำเนินการ

1. นายหะสัน หมัดหมาน	ประธานกรรมการ
2. นางฉวีวรรณ วรรณประเสริฐ	รองประธานกรรมการ
3. นายกัมพล สิริมนินทร์	กรรมการ
4. นายอนันต์ โอภฤษ	กรรมการ
5. นายพีรยศ ราฮิมมูลา	กรรมการ
6. นายแวอุเซ็ง มะแคเฮาะ	กรรมการ
7. นายสาหะฮับดุลเลาะห์ อัลยูฟรี	กรรมการ
8. นายปราโมทย์ กระจมุต	กรรมการ
9. นายไพฑูรย์ บุญยะเวศ	กรรมการ

10. นายประจิดร มหาหิง	กรรมการ
11. นายทินกร ตั้งเกษมสุข	กรรมการ
12. นางสาวจงดี โรจนประศาสน์	กรรมการ
13. นายคดมรรรจน์ บากา	กรรมการและเลขานุการ
14. นางสาวอาริน โชะคาโอะ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการคณะนี้มีหน้าที่ศึกษาความเป็นไปได้ แล้ววางแผนและจัดทำโครงการจัดตั้งศูนย์
อิสลามศึกษา แล้วเสนอมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อจะได้นำเข้าบรรจุในแผนพัฒนาวิทยาลัย
ระยะที่ 6 ต่อไป

สั่ง ณ วันที่ 29 ตุลาคม 2525
(ลงชื่อ) ทองจันทร์ หงส์ลครมภ์
(นายทองจันทร์ หงส์ลครมภ์)
รักษาการในตำแหน่งอธิบการบดี

(สำเนา)

คำสั่งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ที่ 189/2526

เรื่อง แต่งตั้งกรรมการ โครงการจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษาเพิ่มเติม

ตามคำสั่งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ 1362/2525 ลงวันที่ 29 ตุลาคม 2525 ได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษา นั้น เพื่อให้การดำเนินงานจัดทำโครงการจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2522 จึงแต่งตั้งกรรมการ โครงการจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษาเพิ่มเติมดังนี้

1. ม.ร.ว. ประกายฉัตร	สุขสวัสดิ์
2. นายประพนธ์	เรืองณรงค์
3. นายวิรัช	บุญสมบัติ
4. นายมานพ	จิตต์ภูษา
5. นางสาวจิตติมา	ระเด่นอาหมัด
6. นายสาทิศ	รุกขรังสฤษฎ์
7. นายสมบุรณ์	บัวหลวง
8. นายสมเจตน์	นาคเสวี
9. นายบุรฮานุดิน	เจ๊ะอูมา
10. นายวรวิทย์	บารู

สั่ง ณ วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2526

(ลงชื่อ) ทองจันทร์ หงส์ลดารมภ์

(นายทองจันทร์ หงส์ลดารมภ์)

อธิการบดี

(สำเนา)

คำสั่งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ที่ 1396/2526

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการร่างโครงการจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษา

เพื่อให้การดำเนินการจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุผลตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2522 จึงแต่งตั้งคณะกรรมการร่างโครงการจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษา ดังนี้

กรรมการที่ปรึกษา

1. รองอธิการบดีวิทยาเขตปัตตานี
2. คณะกรรมการบริหารโครงการจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษา ตามคำสั่งที่ 1362/2525 ลงวันที่ 29 ตุลาคม 2525
3. นายชำนาญ ประทุมสินธุ์
4. นายมะเนาะ ยูเด็น
5. นายวัน เดชพิชัย
6. นายปรีชา ป็องภัย
7. นางฉวีวรรณ วรรณประเสริฐ
8. นายปราโมทย์ กระทบ
9. นายไพฑูรย์ บุญยะเวศ
10. นายปรีชา แม้นมินทร์

กรรมการร่างโครงการ

1. นายหะสัน	หมัดหมาน	ประธานกรรมการ
2. นายแวอุเซ็ง	มะแดเฮาะ	รองประธานกรรมการ
3. นายสาหะฮับดุลละห์	อัลยูฟรี	กรรมการ
4. นายอนันต์	โอภฤษ	กรรมการ
5. นายประพนธ์	เรืองณรงค์	กรรมการ
6. นายประจิดร	มหาหิง	กรรมการ

7. ม.ร.ว.ประกายฉัตร สุขสวัสดิ์	กรรมการ
8. นายเฉลิม มากนวล	กรรมการ
9. นายมานพ จิตต์ภูษา	กรรมการ
10. นายแหวอแซ แหวหามะ	กรรมการ
11. นางสาวอาริน โชะคาโอะ	กรรมการ
12. นางสาวสมทรง แจ้จเคชา	กรรมการ
13. นายดลมนรรัตน์ บากา	กรรมการและเลขานุการ
14. นายวรวิทย์ บารู	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
15. นายสมเจตน์ นาคเสวี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 28 ตุลาคม 2526

(ลงชื่อ) พันตรี อากม พัดิยะ

(อากม พัดิยะ)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ รักษาราชการแทน

อธิการบดี

(สำเนา)

พระราชกฤษฎีกา

จัดตั้งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ทบวงมหาวิทยาลัย (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2532

.....
ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2532

เป็นปีที่ 44 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงการจัดตั้งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ทบวงมหาวิทยาลัย เสียใหม่ เพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น.

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 159 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา 9 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2532 จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งส่วนราชการในมหาวิทยาลัย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2532”

มาตรา 2 พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิกพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งส่วนราชการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2532

มาตรา 4 ให้จัดตั้งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ทบวงวิทยาลัย ดังนี้

- (1) สำนักงานอธิการบดี
- (2) คณะทรัพยากรธรรมชาติ
- (3) คณะทันตแพทยศาสตร์
- (4) คณะพยาบาลศาสตร์

- (5) คณะแพทยศาสตร์
- (6) คณะเภสัชศาสตร์
- (7) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- (8) คณะวิทยาการจัดการ
- (9) คณะวิทยาศาสตร์
- (10) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- (11) คณะวิศวกรรมศาสตร์
- (12) คณะศึกษาศาสตร์
- (13) บัณฑิตวิทยาลัย
- (14) วิทยาลัยชุมชนภูเก็ต
- (15) วิทยาลัยอิสลามศึกษา
- (16) ศูนย์คอมพิวเตอร์
- (17) สำนักวิจัยและพัฒนา
- (18) สำนักวิทยบริการ
- (19) สำนักส่งเสริมและการศึกษาต่อเนื่อง

มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้
ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้คือ เนื่องจากมหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์มีนโยบายที่จะขยายงานทางด้านการเรียน การสอน การให้
บริการวิชาการแก่สังคมและการค้นคว้าวิจัยด้านวิทยาศาสตร์อิสลามและศิลปวิทยา
การเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม ในการนี้สมควรจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษาขึ้นใน
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อตอบสนองนโยบายดังกล่าว และโดยที่มาตรา 9
วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2532 ได้
บัญญัติให้การจัดตั้งวิทยาลัยต้องตราเป็นพระราชกฤษฎีกาจึงจำเป็นต้องตรา
พระราชกฤษฎีกานี้

ที่มา : หนังสือราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ หน้า 8 เล่มที่ 106 ตอนที่ 236 ลง

วันที่ 31 ธันวาคม 2532

(สำเนา)

ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย

เรื่อง การแบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

(ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2533

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 9 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2522 รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ 12 ตี แห่งประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง การแบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2526

“ข้อ 12 ตี ให้แบ่งส่วนราชการของวิทยาลัยอิสลามศึกษาดังนี้

- (1) สำนักงานเลขานุการ
- (2) ภาควิชาอิสลามศึกษา
- (3) สำนักงานวิชาการและบริการชุมชน

ประกาศ ณ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2533

(ลงชื่อ) ทวิช กลิ่นประทุม

(นายทวิช กลิ่นประทุม)

รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

ที่มา : หนังสือราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ หน้า 15 เล่มที่ 107 ตอนที่ 27
ลงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2533

(สำเนา)

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ว่าด้วยการจัดระบบบริหารงานในวิทยาลัยอิสลามศึกษา

พ.ศ. 2533

เพื่อให้การบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษาดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 15(2) และมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2522 และโดยมติสภามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในคราวประชุมครั้งที่ 150(3/2533) เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2533 จึงวางข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ว่าด้วยการจัดระบบบริหารงานในวิทยาลัยอิสลามศึกษา พ.ศ. 2533

ข้อ 2 ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ 3 ในข้อบังคับนี้

“วิทยาลัย” หมายความว่า วิทยาลัยอิสลามศึกษา

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

“รองผู้อำนวยการ” หมายความว่า รองผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

“มหาวิทยาลัย” หมายความว่า มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ข้อ 4 ในระบบบริหารงานของวิทยาลัย ให้มีคณะกรรมการวิทยาลัย คณะกรรมการประจำวิทยาลัย และคณะกรรมการส่งเสริมกิจการวิทยาลัย

ข้อ 5 คณะกรรมการวิทยาลัย ประกอบด้วย

5.1 อธิการบดี เป็นประธานกรรมการ

5.2 รองอธิการบดีคนหนึ่งตามที่อธิการบดีมอบหมาย เป็นรองประธานกรรมการ

5.3 กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และประธานกรรมการส่งเสริมกิจการวิทยาลัย

5.4 กรรมการซึ่งสภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการในมหาวิทยาลัยจำนวนไม่เกิน 5 คน ซึ่งสภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งโดยคำแนะนำของกรรมการตามข้อ 5.1, 5.2 และข้อ 5.3

5.5 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากบุคลากรภายนอกมหาวิทยาลัยจำนวนไม่เกิน 4 คน ซึ่งสภาวิทยาลัยแต่งตั้งโดยคำแนะนำของกรรมการตามข้อ 5.1, 5.2, 5.3 และข้อ 5.4

5.6 กรรมการจากหน่วยงานต่าง ๆ หน่วยงานละ 1 คน ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ กองทัพอากาศที่ 4 ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ และสำนักจุฬาราชมนตรี

ให้ผู้อำนวยการเป็นเลขานุการคณะกรรมการวิทยาลัย และรองผู้อำนวยการคนหนึ่งตามที่ผู้อำนวยการมอบหมายเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ให้กรรมการตามข้อ 5.4 และ ข้อ 5.5 มีวาระการดำรงตำแหน่ง 2 ปี และอาจได้รับการแต่งตั้งใหม่อีกได้ ในกรณีที่กรรมการดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระสภามหาวิทยาลัยอาจแต่งตั้งกรรมการแทนได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการ ซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วนั้น

ข้อ 6 คณะกรรมการวิทยาลัย มีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

6.1 กำหนดนโยบายของวิทยาลัย พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงานเสนอแนะแนวทางการจัดการศึกษา การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม การทำนุบำรุงและ การถ่ายทอดคุณค่าทางศิลปะและวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยและ วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งวิทยาลัย

6.2 ให้คำปรึกษาและเสนอแนะความเห็นแก่ผู้อำนวยการเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิทยาลัย

6.3 พิจารณาผลการดำเนินงานในรอบปีของมหาวิทยาลัย

6.4 พิจารณาการรับความช่วยเหลือจากองค์กรต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศตามที่มหาวิทยาลัยเสนอ

ข้อ 7 คณะกรรมการประจำวิทยาลัย ประกอบด้วย

7.1 ผู้อำนวยการเป็นประธานกรรมการ

7.2 รองผู้อำนวยการ หัวหน้าภาควิชา หัวหน้าสำนักงาน และเลขานุการวิทยาลัยเป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง

7.3 กรรมการซึ่งอธิการบดีแต่งตั้งจากราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย โดยคำแนะนำของผู้อำนวยการ จำนวนไม่เกินจำนวนกรรมการโดยตำแหน่ง

ให้คณะกรรมการประจำวิทยาลัยแต่งตั้งกรรมการคนหนึ่งเป็นเลขานุการของคณะกรรมการ

ให้กรรมการตามข้อ 7.3 มีวาระการดำรงตำแหน่ง 2 ปี และอาจได้รับการแต่งตั้งใหม่อีกได้ ในกรณีที่กรรมการดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ อธิการบดีอาจแต่งตั้ง

กรรมการแทนได้และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วนั้น

ข้อ 8 คณะกรรมการประจำวิทยาลัย มีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

8.1 วางแผนงานของวิทยาลัยเกี่ยวกับการศึกษา การวิจัย การให้บริการวิชาการที่สังคม และการทำนุบำรุงและถ่ายทอดคุณค่าทางศิลปะและวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับนโยบายของวิทยาลัยและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งวิทยาลัย

8.2 พิจารณาวางระเบียบและข้อบังคับทางการศึกษาของวิทยาลัยให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนด

8.3 พิจารณาวางระเบียบและข้อบังคับทางการศึกษาของวิทยาลัยที่ไม่ขัดต่อระเบียบและข้อบังคับของสภามหาวิทยาลัย รวมทั้งวางระเบียบและออกข้อบังคับอื่นตามที่มหาวิทยาลัยมอบหมาย

8.4 พิจารณาเสนอการแต่งตั้งและถอดถอนศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์พิเศษ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ รองศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ในวิทยาลัยต่อมหาวิทยาลัย

8.5 จัดการสอบไล่ และการควบคุมมาตรฐานการศึกษาของวิทยาลัย

8.6 จัดทำงบประมาณประจำปีของวิทยาลัยเสนอแนะกรรมการวิทยาลัย

8.7 จัดทำรายงานผลการดำเนินการประจำปีของวิทยาลัยเสนอต่อคณะกรรมการวิทยาลัย

วิทยาลัย

8.8 ให้คำปรึกษาและเสนอความคิดเห็นแก่ผู้อำนวยการ

8.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้อำนวยการมอบหมายหรือคณะกรรมการ

วิทยาลัยมอบหมาย

ข้อ 9 คณะกรรมการส่งเสริมการวิจัย ประกอบด้วย

9.1 ประธานกรรมการส่งเสริมกิจการวิทยาลัย ซึ่งสภาวิทยาลัยเป็นผู้แต่งตั้ง

ตั้ง

9.2 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งสภามหาวิทยาลัยจะได้แต่งตั้งจากผู้ทรง

คุณวุฒิไม่น้อยกว่า 10 คน และไม่เกิน 20 คน

ให้คณะกรรมการส่งเสริมกิจการวิทยาลัย มีวาระการดำรงตำแหน่ง 2 ปี แต่อาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้ ในกรณีที่กรรมการดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ สภามหาวิทยาลัยอาจแต่งตั้งกรรมการแทนได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วนั้น

ข้อ 10 คณะกรรมการส่งเสริมกิจการวิทยาลัย มีหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษาแก่
กรรมการวิทยาลัยการประจำวิทยาลัย และส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินกิจการของวิทยาลัย

ข้อ 11 การประชุมคณะกรรมการวิทยาลัย และคณะกรรมการประจำวิทยาลัย
ให้มีข้อบังคับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ว่าด้วยการประชุมสภามหาวิทยาลัย พ.ศ. 2522
โดยอนุโลม

ข้อ 12 การประชุมคณะกรรมการส่งเสริมกิจการวิทยาลัย ให้เป็นไปตามข้อ
บังคับของมหาวิทยาลัย

ข้อ 13 ให้อธิการบดีรักษาการตามข้อบังคับนี้ ในกรณีมีปัญหาข้อสงสัยเกี่ยวกับ
การปฏิบัติการตามข้อบังคับ ให้อธิการบดีเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยและให้ถือเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2533

(ลงชื่อ) เกษม สุวรรณกุล

(นายเกษม สุวรรณกุล)

นายกสภามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ที่มา : ประมวลพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา ระเบียบและข้อบังคับของ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2536 : 360-362

(สำเนา)

ที่ ทม 1212.02/

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

18 พฤศจิกายน 2539

เรื่อง ขอความร่วมมือเสนอชื่อผู้เชี่ยวชาญร่วม

เรียน

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. แบบเสนอรายชื่อผู้เชี่ยวชาญร่วม
 2. รายชื่อคณะกรรมการบริหารในระยะจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษา
 3. รายชื่อผู้บริหารในระยะที่ประกาศจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษาใน
ราชกิจจานุเบกษาและคณะกรรมการประจำวิทยาลัย
 4. รายชื่อคณะกรรมการวิทยาลัย และคณะกรรมการส่งเสริมกิจการวิทยาลัย

ด้วย นายนิเลาะ แวอุเซ็ง นิสิตปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวโน้มการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2549)” ซึ่งมีอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฤพล ทองคลองไทร ประธานกรรมการ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุเทพ สันติวรานนท์ กรรมการ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้เทคนิคการวิจัยแบบเคลฟายในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งจะต้องอาศัยความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรอบรู้ เชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ในด้าน การบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา จำนวน 3 รอบ ดังนี้

รอบที่ 1 เป็นคำถามแบบปลายเปิดเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญจะได้แสดงความคิดเห็น อย่างอิสระเกี่ยวกับการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในทศวรรษหน้า ตามกรอบที่กำหนด

รอบที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งได้จากการประมวลสรุป และแยกประเด็นความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ แล้วสร้างเป็นแบบสอบถามนำกลับไปให้ ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนน หรือจัดอันดับความสำคัญ

รอบที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่เกิดจากการวิเคราะห์ข้อมูลในรอบที่ 2 แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกับของตนเองว่าจะเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นใหม่หรือไม่

ในการนี้ ผู้วิจัยได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความเหมาะสมและรอบรู้ในเรื่องการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เสนอรายชื่อผู้เชี่ยวชาญร่วม โดยให้พิจารณาจากรายชื่อที่แนบมาพร้อมนี้แล้ว ทั้ง 3 กลุ่มๆ ละ 7 คน รวม 21 คน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความร่วมมือจากท่าน และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ
(ลงชื่อ) สมเกียรติ พ่วงรอด
(นายสมเกียรติ พ่วงรอด)
หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
โทร (073) 335115-126 ต่อ 1331
โทรสาร (073) 348322

แบบเสนอรายชื่อผู้เชี่ยวชาญร่วมในการวิจัย
เรื่อง

“แนวโน้มนำการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540-2549)”

1. ขอเสนอรายชื่อผู้เชี่ยวชาญร่วมในกลุ่มคณะกรรมการบริหารในระยะจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษา
ดังนี้

ชื่อ/สกุล	หน่วยงาน/สถานที่ทำงาน
1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

2. ขอเสนอรายชื่อผู้เชี่ยวชาญร่วมในกลุ่มผู้บริหารในระยะที่ประกาศจัดตั้งวิทยาลัยอิสลาม
ศึกษาในราชกิจจานุเบกษา และคณะกรรมการประจำวิทยาลัย ดังนี้

ชื่อ/สกุล	หน่วยงาน/สถานที่ทำงาน
1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

3. ขอเสนอรายชื่อผู้เชี่ยวชาญร่วมในกลุ่มคณะกรรมการวิทยาลัย และคณะกรรมการส่งเสริมกิจการวิทยาลัย ดังนี้

ชื่อ/สกุล	หน่วยงาน/สถานที่ทำงาน
1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

(ลงชื่อ).....

วันที่...../...../.....

1. รายชื่อคณะกรรมการบริหารในระยะจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษา ตั้งแต่วันที่ 29 ตุลาคม 2525
จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2532

1. นายหะสัน	หมัดหมาน
2. นางฉวีวรรณ	วรรณประเสริฐ
3. นายกัมพล	สิริมุนินทร์
4. นายอนันต์	โอภุช
5. นายพีรยศ	ราฮิมมูลา
6. นายแวอุเซ็ง	มะแคเฮาะ
7. นายสาหะฮับดุลเลาะห์	อัลยุฟรี
8. นายปราโมทย์	กระมุท
9. นายไพฑูรย์	บุญเวศ
10. นายประจิดร	มหาหิง
11. นายทินกร	ตั้งเกษมสุข
12. นายคลมนรรัตน์	บากา
13. นางอาริน	สะอิดี
14. ม.ร.ว. ประกายฉัตร	สุขสวัสดิ์
15. นายประพนธ์	เรืองณรงค์
16. นายมานพ	จิตต์ภูษา
17. นางสาวจิตติมา	ระเด่นอาหมัด
18. นายสาทิศ	รุขรังสฤษฎ์
19. นายสมบูรณ์	บัวหลวง
20. นายบูรฮานุดิน	เจ๊ะอูมา
21. นายวรวิทย์	บารู
22. นายชำนาญ	ประทุมสินธุ์
23. นายมะเนาะ	ยูเด็น
24. นายวัน	เดชพิชัย
25. นายปรีชา	ป็องภัย
26. นายเฉลิม	มากนวล
27. นายเวอาแซ	แวหามะ
28. นายสมเจตน์	นาคเสวี

29. นางสาวจงดี	โรจนประศาสน์
30. นายปรีชา	แก่นมินทร์
31. นางสาวสมทรง	แจ้งเดชา
32. นายรอฮีม	นิยมเดชา

- ที่มา : - คำสั่งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ 1362/2525
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร โครงการจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษา
- คำสั่งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ 189/2526
เรื่อง แต่งตั้งกรรมการ โครงการจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษา เพิ่มเติม
- คำสั่งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ 1396/2526
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการร่าง โครงการจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษา

2. รายชื่อกลุ่มผู้บริหารในระหว่างที่ประกาศจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษาในราชกิจจานุเบกษา ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2533 จนถึงปัจจุบัน และคณะกรรมการประจำวิทยาลัย

1. นายอิสมาแอ	อาลี
2. นายคลมรรจน์	บาคา
3. นายวรวิทย์	บารู
4. นายยูโซะ	ตาละ
5. นายเวอูเซ็ง	มะแคเฮาะ
6. นายสมเจตน์	นากเสวี
7. นายรอฮีม	นิยมเคซา
8. นายอิสมาแอ	ระนี
9. นายจिरพันธ์	เดมะ
10. นายอาแซ	หะฮิมะเย็ง
11. นายหะสัน	หมัดหมาน
12. นายอับดุลเลาะ	หนุ่มสุข
13. นายอับดุลรอซิด	เจมะ
14. นายชัยนุรดีน	นิมา
15. นายอัยหมัดสมบูรณ	บัวหลวง
16. นายสุวิชา	ยี่สุนทร

ที่มา : - คำสั่งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ 7/2533

เรื่อง แต่งตั้งผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

- คำสั่งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ 15/2533

เรื่อง แต่งตั้งรองผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

- คำสั่งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ 1345/2535, 2051/2535, 611/2536,

2614/2537, 2424/2539 เรื่อง แต่งตั้งกรรมการประจำวิทยาลัยอิสลามศึกษา

8. รายชื่อคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องด้านนโยบายและการส่งเสริมกิจการวิทยาลัยอิสลามศึกษา
ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการวิทยาลัย และคณะกรรมการส่งเสริมกิจการวิทยาลัย

1. นายศิริพงศ์	ศรียุพัฒน์
2. นายหาสุข	กุลละวณิชย์
3. นายปัญญา	ยวนแหล
4. นายวัน	เดชพิชัย
5. นายหะสัน	หมัดหมาน
6. นายปรีชา	ป็องภัย
7. นายอนันต์	ทิพย์รัตน์
8. นายปราโมทย์	กระมุท
9. นายอนันต์	โอภฤช
10. นายปรีชา	แมนมินทร์
11. นายอุมาร์	ตอยิบ
12. นายอาซิส	พิทักษ์कुมพล
13. นายสุรินทร์	พิศสุวรรณ
14. นายศุภยศ	ดวงมาลา
15. นายอารง	สุทธศาสตร์
16. นายวรวิทย์	บารู
17. นายจิระพันธ์	เดมะ
18. นายปรีดา	ประพฤดิชบ
19. นายนิเดร์	วาบา
20. นายอับดุลวาฮับ	อับดุลวาฮับ
21. นายสุรเชษฐ์	แวอาแซ
22. นายคลมนรจัน	บากา
23. นายอิสมาแอ	อาลี
24. นายวินัย	สะมะฮูน (ผู้แทนจากสำนักจุฬา)
25. พ.อ.ธวัชชัย	พินประเสริฐ (ผู้แทนกองทัพภาคที่ 4)
26. พ.ต.สัมฤทธิ์	ทิพย์ศาสตร์ (ผู้แทนกองทัพภาคที่ 4)
27. พลตรีวิเศษ	ศิริวัฒนกุล (ผู้แทนกองทัพภาคที่ 4)
28. นางแวซง	คำพรเหลือ (ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ)

29. นายหมัดลุดดี	อุซ็อง (ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ)
30. นายมะกาตา	มะ (ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ)
31. นายบัญญัติ	ยุมยวง (ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ)
32. นายประกิจ	ประจนปัจจนึก (ผู้แทนสภาความมั่นคงแห่งชาติ)
33. นายพิชัย	รัตนพล (ผู้แทนสภาความมั่นคงแห่งชาติ)
34. นายพรชาติ	บุญนาค (ผู้แทนสภาความมั่นคงแห่งชาติ)
35. สุวิทย์	สุทธานุกูล (ผู้แทนสภาความมั่นคงแห่งชาติ)
36. นายมบุญ	ลาซโรจน์ (ผู้แทน สอ.บต.)
37. นายเจ๊ะฮูเซ็ง	เจ๊ะอุบง (ผู้แทน สอ.บต.)
38. นายสุวรรณ	กัจฉกริต (ผู้แทน สอ.บต.)
39. นายปริญญา	อุดมทรัพย์ (ผู้แทน สอ.บต.)
40. นายวันมูหะมัดนอร์	มะทา
41. นายโมหัมหมัด	อับดุลกาเดร์
42. ศาสตราจารย์พันตรีอาคม	พิณียะ
43. นายอารีย์	วงศ์อารยะ
44. นายปกรณ์	ปรียากร
45. นายพิศุทธิ์	หะยีดิน
46. นายชอและห์	ตาละ
47. นายสาเล็ม	อัลนะฮดี
48. นายประเสริฐ	วงษ์รัตนพิพัฒน์
49. นายดิน	อารีย์
50. นายฮารุณ	หะยีดาโอะ
51. นายวรวิทย์	มะกูดี
52. นายอดิลัน	อาลีฮิสเฮาะ
53. นายไมตรี	สัตพรพันธ์
54. นายอิทธิ	มัทธีระ
55. นายอนันต์	ซัลวาลา
56. นายดำรง	พุดตาล
57. นายไพศาล	ยิ่งสมาน

58. นายอนันตชัย	ไทยประทาน
59. นายอภิสิทธิ์	สามเ้าะ
60. นายอารี	สามารณ
61. นายอะห์หมัด	ขามเทศทอง
62. นายคิน	อารีสมมาน
63. นายปรีชา	จำปากลาย
64. พันตำรวจเอกจำรุง	เด่นอุดม
65. นายธวัช	วงศ์อนันต์
66. นายการิม	อับดุลเลาะห์

ที่มา : - คำสั่งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ 46/2533, 13/2536, 33/2538

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการวิทยาลัย

- คำสั่งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ 57/2535

เรื่อง แต่งตั้งประธานกรรมการส่งเสริมกิจการวิทยาลัย

- คำสั่งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ 17/2536, 3/2539

เรื่อง แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการส่งเสริมกิจการวิทยาลัย

(สำเนา)

ที่ ทม 1212.02/

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

28 พฤศจิกายน 2539

เรื่อง ขอความร่วมมือเป็นผู้เชี่ยวชาญร่วมในการวิจัย
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญร่วม จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายนิเลาะ แวอุเซ็ง นิสิตปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวโน้มการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2549)” ซึ่งมีอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุพล ทองคลองไทร ประธานกรรมการ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุเทพ สันติวรานนท์ กรรมการ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟายในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งจะต้องอาศัยความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรอบรู้ เชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ในด้านการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา จำนวน 3 รอบ ดังนี้

รอบที่ 1 เป็นคำถามแบบปลายเปิดเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญจะได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเกี่ยวกับการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในทศวรรษหน้า ตามกรอบที่กำหนด

รอบที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งได้จากการประมวลสรุปและแยกประเด็นความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ แล้วสร้างเป็นแบบสอบถามนำกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนน หรือจัดอันดับความสำคัญ

รอบที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่เกิดจากการวิเคราะห์ข้อมูลในรอบที่ 2 แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกับของตนเองว่าจะเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นใหม่หรือไม่

ในการนี้ ผู้วิจัยได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าท่านเป็นผู้มีคุณสมบัติที่เหมาะสม มีความรู้เกี่ยวกับวิทยาลัยอิสลามศึกษา หรือประสบการณ์ในด้านการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญร่วมในการวิจัย ซึ่งผลของการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) สมเกียรติ พ่วงรอด

(นายสมเกียรติ พ่วงรอด)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร (073) 335115-126 ต่อ 1331

โทรสาร (073) 348322

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญร่วม

เรื่อง

แนวโน้มนโยบายการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในทศวรรษหน้า

(พ.ศ. 2540 - 2549)

โปรดทำเครื่องหมาย X ลงในช่อง และช่วยกรุณาพับแบบตอบรับใส่ซองตาม
ที่แนบมาพร้อมนี้ส่งคืนผู้วิจัยด้วย

สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญร่วมในการวิจัยได้

ไม่สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญร่วมในการวิจัยได้

ลงชื่อ

()

ตำแหน่ง.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

หมายเหตุ ขอความกรุณาส่งคืนแบบตอบรับภายในวันที่ ...ธันวาคม 2539

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับคัดเลือกเพื่อขอความร่วมมือเสนอรายชื่อผู้เชี่ยวชาญร่วมในการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พีรยศ ราฮิมมูลา
ผู้อำนวยการ โครงการจัดตั้งสถาบันสมุทรรัฐ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดลมนรรัตน์ บากา
หัวหน้าแผนกวิชาตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา
รองผู้อำนวยการ โครงการจัดตั้งสถาบันสมุทรรัฐ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
3. ดร.อิสมาแอ อาลี
ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
4. ดร.หะสัน หมัดหมาน
รองผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
5. นายรอฮีม นิยมเดชา
หัวหน้าภาควิชาอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญร่วมในการวิจัย

1. ผู้เชี่ยวชาญจากกลุ่มคณะกรรมการบริหารในระยะจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษา ตั้งวันที่ 29 ตุลาคม 2525 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2532

1. นายรอฮีม นิยมเดชา หัวหน้าภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. นายสาเหอะอับดุลเลาะห์ อับดุลฟารี อาจารย์ประจำแผนกภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
3. ดร.หะสัน หมัดหมาน รองผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
4. ดร.แวอาแซ แวหามะ รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
5. นางอาริน สะอิดี อาจารย์ประจำแผนกภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
6. ผศ.ดร.พีรยศ ราฮิมมูลา อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ผู้อำนวยการโครงการจัดตั้งสถาบันสมุทรรัฐเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
7. นายสมเจตน์ นาคเสวี นักวิชาการศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2. ผู้เชี่ยวชาญจากกลุ่มผู้บริหารในระยะเวลาที่ประกาศจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษา ตั้งแต่วันที่ 29 ตุลาคม 2525 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2532

1. นายวรวิทย์ บารู หัวหน้าภาควิชาภาษาตะวันออก
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. ดร.อิสมาแอ อาลี ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา
วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
3. นายยูโซะ ตาละ รองผู้อำนวยการฝ่ายวางแผนและวิจัย
วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
4. นายอัสหมัดสมบูรณ บัวหลวง หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมและเผยแพร่
สำนักส่งเสริมและการศึกษาต่อเนื่อง
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
5. นายอัปดุลรอซิด เจะมะ หัวหน้าสำนักงานวิชาการและบริการชุมชน
วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
6. นายฮาซัน หะยีมะเย็ง ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักศึกษา
วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
7. นายสุวิชา ยี่สุนทรง รักษาการเลขานุการ
วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

3. ผู้เชี่ยวชาญจากกลุ่มคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องด้านนโยบายและการส่งเสริมกิจการวิทยาลัย
ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการวิทยาลัย และคณะกรรมการส่งเสริมกิจการวิทยาลัย

1. นายปัญญา	ยวนแหล*	รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. ดร.โมหัมมัด	อับดุลกาเดร์	ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาและพัฒนาอาชีพ
จังหวัดยะลา
3. นายปราโมทย์	กระมุท	ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
4. ผศ. ผดุงยศ	ดวงมาลา*	รองอธิการบดีวิทยาเขตปัตตานี
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
5. นายปรีชา	แมนมินทร์	ผู้อำนวยการกองกลาง
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
6. นายอุมาร์	ตอยิบ	เจ้าของโรงเรียนอัสตดร์เกียฮ์ อีสลามียะห์
วุฒิสมาชิก
7. นายจิระพันธ์	เดมะ	หัวหน้าภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

* เป็นตำแหน่งที่ดำรงอยู่ในช่วงของการเก็บข้อมูลวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

แนวโน้มนโยบายการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540-2549)

รอบที่ 1

นายนิเลาะ แวอุเซ็ง

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

แนวโน้มการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)

เรียน ผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน
ผู้วิจัยใคร่ขอเรียนว่า

1. การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อระดมความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีประสบการณ์หรือความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งจะช่วยให้ทราบแนวโน้มการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549) อันจะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินงาน การบริหาร การจัดการศึกษา การเตรียมบุคลากร และเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานให้สอดคล้องกับความเป็นไปเปลี่ยนแปลง และความต้องการของสังคมโดยส่วนรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป
2. การวิจัยครั้งนี้ ใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ซึ่งเป็นเทคนิคในการวิจัยอนาคต โดยจะถามความคิดเห็นจากท่าน 3 รอบด้วยกัน โดยในรอบที่ 1 จะเป็นแบบสอบถามปลายเปิดมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะให้ท่านได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเกี่ยวกับการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในรอบที่ผู้วิจัยกำหนด ทั้ง 5 ด้าน ดังนั้นโปรดตอบคำถามทุกข้อตามความคิดเห็น หรือทรรศนะของท่าน
3. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะของข้อความที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้
 - 1) แนวโน้ม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตตามการคาดการณ์และความเห็นของผู้เชี่ยวชาญใน 10 ปีข้างหน้า
 - 2) ทศวรรษหน้า หมายถึง ช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2540-2549

3) แนวโน้มการบริหารงาน หมายถึง รูปแบบหรือแนวทางการดำเนินงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในขอบข่ายเนื้อหาทั้ง 5 ด้าน คือ วัตถุประสงค์ นโยบาย การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานวิชาการ และการร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานอื่น ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

3.1) วัตถุประสงค์ หมายถึง วัตถุประสงค์เฉพาะที่เป็นจุดหมายปลายทางที่จะให้เกิดขึ้นจากการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

3.2) นโยบาย หมายถึง แนวทางหรือวิธีการดำเนินการในการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์

3.3) การบริหารงานทั่วไป หมายถึง การบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน การจัดองค์การ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานงบประมาณของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

3.3.1) การวางแผน หมายถึง กระบวนการต่างๆ ที่วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้กำหนดขึ้นไว้ล่วงหน้าเพื่อการปฏิบัติงานในอนาคตให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

3.3.2) การจัดองค์การ หมายถึง การจัดรูปโครงสร้างการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

3.3.3) การบริหารบุคคล หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวกับการสรรหาและการคัดเลือก และการพัฒนาบุคคลในวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

3.3.4) การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการงบประมาณของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

3.4) การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การวิจัย และการบริการวิชาการแก่ชุมชนของวิทยาลัยอิสลามศึกษา

3.4.1) การบริหารงานด้านหลักสูตร หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตรของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

3.4.2) การบริหารงานด้านการวิจัย หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำส่งเสริมสนับสนุน หรือพัฒนางานวิจัยของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

3.4.3) การบริหารงานด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชน หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการให้บริการแก่ชุมชนภายนอกวิทยาลัยอิสลามศึกษา ซึ่งได้แก่ประชาชน หน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชน

3.5) การร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานอื่น หมายถึงการร่วมมือดำเนินงานหรือสร้างสัมพันธ์กับหน่วยงาน สถาบัน หรือองค์กรที่มีอยู่ทั้งในและต่างประเทศ

4. การนำเสนอรายงานการวิจัยจะเป็นการรายงานในลักษณะกลุ่ม มิใช่รายบุคคล และผู้วิจัยจะรักษาคำตอบของท่านไว้เป็นความลับ ซึ่งจะไม่ส่งผลเสียหายใดๆ ต่อตัวท่านและการปฏิบัติงานของท่าน

5. เมื่อท่านตอบแบบสอบถามแล้ว กรุณาบรรจุซองที่แนบมา ปิดผนึกและขอความกรุณาท่านโปรดส่งกลับคืนยังผู้วิจัย ภายในวันที่ มกราคม 2540

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ และขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(นายนิเลาะ แวอุเซ็ง)
นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

อาจารย์ที่ปรึกษา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุพล ทองคลองไทร
ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
โทร (073) 335115-126 ต่อ 1331
โทรสาร (073) 348322

ผู้วิจัย
นายนิเลาะ แวอุเซ็ง
สำนักงานเลขานุการ
วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
โทร (073) 331305
โทรสาร (073) 331305

แบบสอบถามรอบที่ 1

แนวโน้มการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540-2549)

ADMINISTRATIVE TRENDS OF THE COLLEGE OF ISLAMIC STUDIES,
PRINCE OF SONGKLA UNIVERSITY: IN THE NEXT DECADE
(B.E. 2540 - 2549)

วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีฐานะเทียบเท่าคณะหนึ่งในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้รับการจัดตั้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 อันเนื่องจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีนโยบายที่จะขยายงานทางด้านการเรียน การสอน การให้บริการแก่สังคม และการค้นคว้าวิจัยด้านวิชาการศาสนาอิสลามและศิลปวิทยาการเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม

การบริหารในปัจจุบัน มีผู้อำนวยการเป็นผู้รับผิดชอบสูงสุดในการบริหารภายในวิทยาลัยฯ และดำเนินงานตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2522 และตามข้อบังคับว่าด้วยการจัดระบบบริหารงานในวิทยาลัย พ.ศ. 2533

ขอความกรุณาให้ท่านแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเกี่ยวกับการบริหารงานของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในอีก 10 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2540-2549) ในด้านต่อไปนี้

2. นโยบาย

สภาพปัจจุบัน : วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้กำหนดนโยบายเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของวิทยาลัย และสนองตอบนโยบายของ มหาวิทยาลัยดังนี้

1. นโยบายด้านการบริหารงาน
บริหารให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาและเสริมสร้างความสามัคคีภายในสังคม
2. นโยบายด้านการจัดการศึกษา
ผลิตบัณฑิตอิสลามศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายของมหาวิทยาลัย สนองความต้องการของชุมชนทั้งให้ตั้งอยู่ในกฎเกณฑ์มาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ ขณะเดียวกันก็รักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและการอุดมศึกษาไทย
3. นโยบายด้านการวิจัย
เป็นเลิศและสามารถนำผลการวิจัยสาขาอิสลามศึกษามาแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาสังคมมุสลิมในประเทศได้
4. นโยบายด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชน
เสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมแก่สังคม เสริมสร้างความเข้าใจ และการพัฒนาสังคมอย่างสมดุล
5. นโยบายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
ทำนุบำรุงและถ่ายทอดคุณค่าทางศิลปะและวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับหลักการอิสลาม ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ
6. นโยบายด้านกิจการนักศึกษา
นักศึกษามีความพร้อมในด้านความรู้ความสามารถพัฒนาบุคลิกภาพ จริยธรรมและคุณธรรม

แนวโน้มในอนาคต : ภายได้สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยีและการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป ท่านคาดว่า วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ควรกำหนดนโยบายในด้านต่างๆ อย่างไร และควรมุ่งเน้นด้านใดเป็นสำคัญ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอีก 10 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549) (โปรดระบุเป็นด้านๆ)

.....

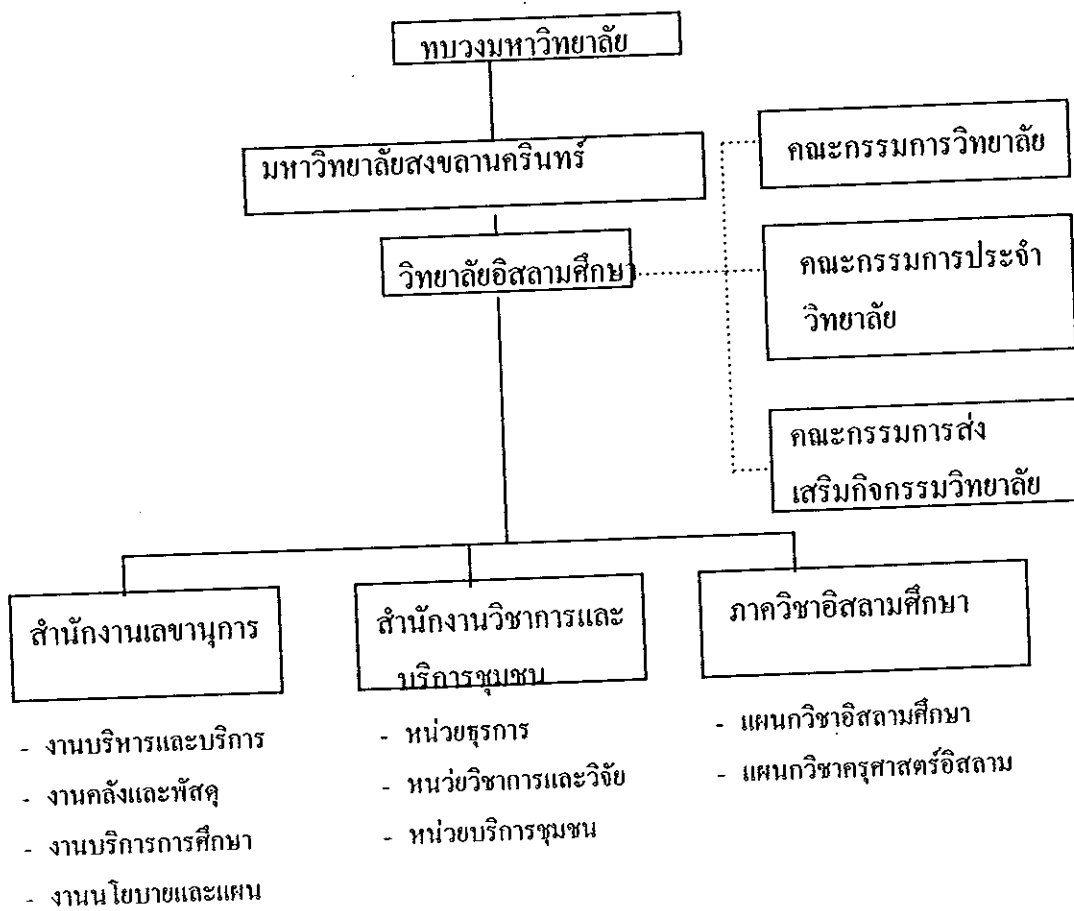
.....

.....

.....

3.2 การจัดองค์การ

สภาพปัจจุบัน : วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้บริหารงานตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2522 และตามข้อบังคับว่าด้วยการจัดระบบบริหารงานในวิทยาลัย พ.ศ. 2533 โดยมีคณะกรรมการวิทยาลัย คณะกรรมการประจำวิทยาลัย และคณะกรรมการส่งเสริมกิจกรรมวิทยาลัย และแบ่งส่วนราชการออกเป็น 3 ส่วนคือ สำนักงานเลขานุการ ภาควิชาอิสลามศึกษา และสำนักงานวิชาการและบริการชุมชน ซึ่งมีโครงสร้างการบริหารงาน ดังนี้

5.2 การร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงาน สถาบัน หรือองค์กรในต่าง

ประเทศ

สภาพปัจจุบัน : วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีการร่วมมือดำเนินงานหรือสร้างสัมพันธ์กับหน่วยงาน สถาบัน หรือองค์กรในต่างประเทศในหลายรูปแบบ เช่นในระดับสถาบันอุดมศึกษา ได้มีการทำบันทึกข้อตกลงความเข้าใจร่วมกัน (Memorandum of Understanding) กับ International Islamic University, Malaysia, Sciences University, Malaysia , Dewan Bahasa dan Perpustakaan, Malaysia และ The School of Islamic and Social Sciences (SISS) , USA. เป็นต้น นอกจากนี้ยังจัดให้มีโครงการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรโดยการไปดูงานในต่างประเทศ ซึ่งนอกจากจะเป็นการเชื่อมสัมพันธ์และเรียนรู้วัฒนธรรมต่างชาติแล้ว ยังเป็นการเพิ่มพูนทักษะในการต้อนรับและการให้ข้อมูลได้ตอบซึ่งกันและกัน

แนวโน้มในอนาคต : ภายใต้สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การศึกษาและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป ท่านคาดว่า วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ควรมีแนวทางในการร่วมมือดำเนินงานหรือสร้างสัมพันธ์กับหน่วยงาน สถาบัน หรือองค์กรที่มีอยู่ในต่างประเทศอย่างไร ในอีก 10 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงนาม.....

(.....)

วันที่...../...../.....

ขอขอบคุณอย่างยิ่ง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

แนวโน้มนำการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540-2549)

รอบที่ 2

นายนิเลาะ แวอุเซ็ง

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

(สำเนา)

ที่ ทม 1212.02/ ว 211

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

28 กุมภาพันธ์ 2540

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามรอบที่ 2

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย รอบที่ 2 จำนวน 1 ฉบับ

ตามที่ภาควิชาฯ ได้ขอกความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญร่วมในโครงการการวิจัยเรื่อง “แนวโน้มการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540-2549)” ซึ่งท่านได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และได้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ 1 ของกระบวนการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ไปแล้วนั้น

ขณะนี้ การวิจัยได้ดำเนินการมาถึงขั้นตอนที่ 2 คือการรวบรวมความคิดเห็นและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 21 ท่านได้ตอบไว้ในรอบแรก เพื่อให้ท่านได้ประเมินค่าโอกาสความเป็นไปได้ของแนวโน้มในประเด็นต่างๆ ตามแบบสอบถามที่แนบมาพร้อมนี้

ภาควิชาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความร่วมมือจากท่านเช่นเคย และขอขอบคุณล่วงหน้า มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) สมเกียรติ พ่วงรอด

(นายสมเกียรติ พ่วงรอด)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. (073) 335-115 ต่อ 1331

เรียน ผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน

ผู้วิจัยขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านที่ได้กรุณาแสดงความคิดเห็น เรื่อง “แนวโน้มการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540-2549)” ในแบบสอบถามรอบที่ 1 สำหรับแบบสอบถามในรอบที่ 2 นี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการรวบรวมความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ตอบแบบสอบถามในรอบที่ 1 ทั้ง 21 ท่าน โดยผู้วิจัยพยายามคงรูปสำนวนภาษาเดิมของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและในขณะเดียวกันก็ได้ลดความซ้ำซ้อนของข้อความลงด้วย

อนึ่งแบบสอบถามในรอบที่ 2 นี้ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้จัดอันดับความสำคัญของข้อความในแต่ละข้อที่คาดว่าจะเป็นไปได้ในช่วงปี พ.ศ. 2540-2549

ผู้วิจัยใคร่ขอความกรุณาจากท่าน โปรดตอบแบบสอบถามรอบที่ 2 และ ส่งคืนภายในวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2540 เพื่อให้ผลการวิจัยมีความเที่ยงตรง ช่วงระยะเวลาในการตอบแบบสอบถามรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ควรเป็นระยะเวลาที่ไม่ห่างกันมากนัก

ผู้วิจัยขอขอบคุณในความกรุณาของท่านอีกครั้งหนึ่ง และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านตลอดจนจบสิ้นกระบวนการวิจัย

ขอแสดงความนับถือ

(นายนิเลาะ แวอุเซ็ง)

ผู้วิจัย

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุพล ทองคลองไทร

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

โทร (073) 335115-126 ต่อ 1331

โทรสาร (073) 348322

ผู้วิจัย

นายนิเลาะ แวอุเซ็ง

สำนักงานเลขานุการ

วิทยาลัยอิสลามศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

โทร (073) 331305

โทรสาร (073) 331305

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

รอบที่ 2

เรื่อง

แนวโน้มนำการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ในทศวรรษหน้า พ.ศ. 2540-2549

คำชี้แจงสำหรับการตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ตามความคิดเห็นของท่านในช่องของแต่ละข้อความตามอันดับคะแนนที่มีความหมายดังนี้

5 หมายถึง	ข้อความนั้นมีแนวโน้มเป็นไปได้	มากที่สุด
4 หมายถึง	ข้อความนั้นมีแนวโน้มเป็นไปได้	มาก
3 หมายถึง	ข้อความนั้นมีแนวโน้มเป็นไปได้	ปานกลาง
2 หมายถึง	ข้อความนั้นมีแนวโน้มเป็นไปได้	น้อย
1 หมายถึง	ข้อความนั้นมีแนวโน้มเป็นไปได้	น้อยที่สุด

ตัวอย่าง

แนวโน้มนำการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มความเป็นไปได้ของข้อความ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
(0) เป็นศูนย์กลางการศึกษา ก้นครัว และวิจัยทางด้าน วิชาการที่เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม	✓				
(00) ให้หลักการบริหารเชิงธุรกิจโดยเน้นความเป็นมืออาชีพ		✓			

คำอธิบาย

ตัวอย่างข้อ (0) แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อแนวโน้มของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 24540-2549) เกี่ยวกับการกำหนดวัตถุประสงค์ ควรเป็นศูนย์กลางการศึกษา ค้นคว้า และวิจัยทางด้านวิชาการที่เกี่ยวกับอิสลาม มีแนวโน้มความเป็นไปได้อยู่ในระดับ **มากที่สุด**

ข้อ (00) แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นต่อแนวโน้มการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540-2549) ในด้านการกำหนดนโยบายด้านการบริหารงาน ควรใช้หลักการบริหารเชิงธุรกิจโดยเน้นความเป็นมืออาชีพ มีแนวโน้มความเป็นไปได้อยู่ในระดับ **มาก**

แนวโน้มการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มความเป็นไปได้ของข้อความ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. วัตถุประสงค์ของวิทยาลัยอิสลามศึกษา					
1.1 เป็นศูนย์กลางการศึกษา คัมภีร์ และวิจัยทางด้านวิชาการที่เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม					
1.2 เป็นศูนย์กลางการศึกษาคัมภีร์และวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมมุสลิมและท้องถิ่น					
1.3 เป็นศูนย์กลางการศึกษาคัมภีร์ และวิจัยเกี่ยวกับสังคม เศรษฐกิจ การเมืองตามแบบอิสลามในระดับนานาชาติ					
1.4 เป็นแหล่งผลิตบัณฑิตที่สนองความต้องการกำลังคนเพื่อการแข่งขันในระดับนานาชาติ					
1.5 เป็นแหล่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพในการเผยแพร่สังคม สามารถชี้นำและเป็นที่ยิ่งของสังคมได้					
1.6 เป็นแหล่งผลิตบัณฑิตสาขาอิสลามศึกษา และสาขาวิชาต่างๆ ที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ					
1.7 เป็นแหล่งผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถในสาขาอิสลามศึกษาที่เทียบเท่าระดับนานาชาติ					
1.8 เป็นแหล่งบริการวิชาการทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและด้านอื่นๆ เกี่ยวกับอิสลามแก่หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน					
1.9 เป็นสถาบันที่ส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการอิสลามและวัฒนธรรมกับกลุ่มประเทศมุสลิม					
1.10 เป็นองค์กรนำในการศึกษาศาสนา และวัฒนธรรมอิสลาม					
1.13 เป็นแหล่งผลิตงานวิจัยทางด้านอิสลามศึกษาและวิถีชีวิตในสังคมไทยมุสลิม					

แนวโน้มการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มความเป็นไปได้ของข้อความ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1.12 เป็นองค์กรในการสร้างความเข้าใจระหว่างรัฐและชุมชนมุสลิม					
1.13 เป็นศูนย์กลางการประสานความร่วมมือเพื่อการค้นคว้า วิจัย บริการทางวิชาการเกี่ยวกับอิสลาม					
1.14 เป็นหน่วยประสานความร่วมมือทางวิชาการด้านอิสลามศึกษา วัฒนธรรม และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับท้องถิ่น ประเทศ และระดับนานาชาติ					
2. นโยบายวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์					
2.1 นโยบายด้านการบริหาร					
2.1.1 ใช้หลักการบริหารเชิงธุรกิจ โดยเน้นความเป็นมืออาชีพ					
2.1.2 ส่งเสริมความเป็นเอกภาพในการบริหารงาน					
2.1.3 บริหารให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาและเสริมสร้างความสามัคคีภายในสังคม					
2.1.4 ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงคุณภาพของการบริหารงานโดยนำวิทยาการสมัยใหม่มาใช้					
2.1.5 ปรับองค์การให้กระทัดรัด โดยพัฒนาศักยภาพของกำลังคนในองค์การให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม					
2.1.6 ส่งเสริมให้มีการทำงานเป็นทีมและเน้นการสื่อสารในแนวราบมากกว่าแนวตั้ง					
2.1.7 บริหารโดยเน้นความรวดเร็วในการทำงานและคล่องตัวในการบริการ					

แนวโน้มการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มความเป็นไปได้ของข้อความ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
2.1.8 ส่งเสริมให้มีการสร้างเครือข่ายทางการบริหาร กับสถาบันการศึกษาทั้งในและต่างประเทศที่ครอบคลุม ภารกิจหลัก 4 ด้านของมหาวิทยาลัย					
2.2 นโยบายด้านการจัดการศึกษา					
2.2.1 เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการอิสลาม					
2.2.2 สนับสนุนการจัดการศึกษาที่สนองตอบต่อ ความต้องการของสังคม					
2.2.3 ส่งเสริมให้มีการนำระบบการประกัน คุณภาพการศึกษามาใช้ในการจัดการศึกษา					
2.2.4 ส่งเสริมให้บัณฑิตมีคุณภาพตามแบบฉบับ ของอิสลามและได้มาตรฐานสากล					
2.2.5 สนับสนุนให้มีการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ และมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับทั้งภายในประเทศและนานา ชาติ ขณะเดียวกันก็รักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและ การอุดมศึกษาไทย					
2.2.6 ส่งเสริมให้พัฒนาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัย อิสลามแห่งประเทศไทย					
2.3 นโยบายด้านการวิจัย					
2.3.1 ส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการ สอน					
2.3.2 สนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ ชีวิตชุมชนและสังคมมุสลิม					
2.3.3 ส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ ใหม่ที่สามารถนำไปพัฒนาและแก้ปัญหาสังคมมุสลิม และสังคมโดยรวมของประเทศได้					

แนวโน้มนำการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มนำความเป็นไปได้ของข้อความ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
2.3.4 ส่งเสริมให้มีความเป็นเลิศด้านการวิจัยเกี่ยวกับอิสลาม					
2.3.5 ส่งเสริมให้มีการวิจัยเกี่ยวกับวิถีชีวิต และภูมิปัญญาชาวบ้านของชาวไทยมุสลิม					
2.3.6 ส่งเสริมให้มีการทำวิจัยเกี่ยวกับสังคมมุสลิมวิจัยสถาบัน และการวิจัยเพื่อการพัฒนา (R&D)					
2.4 นโยบายด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชน					
2.4.1 เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมแก่สังคม					
2.4.2 ส่งเสริมให้มีการจัดบริการวิชาการแก่กลุ่มวิชาชีพ และประชาชนทั่วไปเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ					
2.4.3 ส่งเสริมให้มีการบริการวิชาการแก่ชุมชนในเชิงรุก					
2.4.4 สนับสนุนการพัฒนาชุมชนโดยการให้ความรู้และชี้นำในแนวทางที่ถูกต้อง					
2.4.5 บริการวิชาการแก่ชุมชนในท้องถิ่นและในภูมิภาคอื่นทั่วประเทศ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในอิสลามที่ถูกต้องและพัฒนาสังคมอย่างสมดุลย์					
2.4.6 ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาสังคมมุสลิมในประเทศไทย					
2.5 นโยบายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม					
2.5.1 ส่งเสริมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับหลักการอิสลาม					
2.5.2 ส่งเสริมการถ่ายทอดคุณค่าทางศิลปะและวัฒนธรรมในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ					

แนวโน้มการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มความเป็นไปได้ของข้อความ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
2.5.3 ส่งเสริมให้มีการศึกษาเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของมุสลิมที่ถูกต้องและสอดคล้องกับหลักการอิสลาม					
2.5.4 ส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์ศิลปและวัฒนธรรมที่เป็นวิถีชีวิตของมุสลิมในชุมชน					
2.6 นโยบายด้านกิจการนักศึกษา					
2.6.1 ส่งเสริมให้นักศึกษามีจริยธรรมและคุณธรรมที่สั่งงาม					
2.6.2 ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพนักศึกษาตามแนวทางของอิสลาม					
2.6.3 ส่งเสริมกิจกรรมด้านการพัฒนานักศึกษา ทั้งทางด้านพุทธพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย					
2.6.4 ส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ วิสัยทัศน์ และรับผิดชอบต่อสังคมตามแนวทางของอิสลาม					
2.6.5 ส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถสื่อสารกับสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
3. การบริหารงานทั่วไป					
3.1 การวางแผน					
3.1.1 จัดทำแผนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคม					
3.1.2 จัดทำแผนที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง					
3.1.3 จัดทำแผนระยะสั้น (1 ปี) แผนระยะปานกลาง (3-5 ปี) และแผนระยะยาว (10-20 ปี)					
3.1.4 จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี					
3.1.5 ติดตามและประเมินผลเป็นระยะ					

แนวโ้ให้การบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโ้ให้ความเป็นไปได้ของข้อความ				
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
3.1.6 จัดทำแผนโดยคณะบุคคลไม่ใช่ปัจเจกบุคคล					
3.1.7 จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อการประเมินและ ติดตามแผนงาน					
3.1.8 จัดทำแผนแม่บทและแผนกลยุทธ์ในการดำ เนินงานในแต่ละปี					
3.1.9 แผนงานมีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนได้					
3.1.10 จัดสร้างเครือข่ายเพื่อการวางแผนกับ มหาวิทยาลัยอื่น					
3.1.11 นำผลที่ได้จากการสัมมนามาใช้เป็นแนวทาง ในการจัดทำแผน					
3.1.12 วางแผนดำเนินงานในลักษณะการพึ่งตนเอง มากยิ่งขึ้น เพื่อเตรียมสู่การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับ รัฐบาล					
3.1.14 ใ้บุคคลภายนอกมีส่วนร่วมในการวางแผน					
3.1.15 ใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์และระบบฐานข้อ มูลเพื่อการวางแผนและการตัดสินใจ					
3.1.16 ผู้ที่ทำหน้าที่วางแผนต้องเป็นผู้ที่มี ประสบการณ์ มีความสามารถ มีอาชีพ มีวิสัยทัศน์ที่กว้าง ไกล ตลอดจนรู้เรื่องแผนงานเป็นอย่างดี					

แนวโน้มนโยบายการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มนโยบายเป็นไปได้ของข้อความ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.2 การจัดองค์การ	5	4	3	2	1
3.2.1 คงไว้เช่นเดิม คือ จัดระบบโครงสร้างการบริหารงาน โดย แบ่งส่วนราชการออกเป็น 3 ส่วน คือ สำนักงานเลขานุการ สำนักงานวิชาการและบริการชุมชน และภาควิชาอิสลาม ศึกษา โดยทั้ง 3 ส่วนยังคงมีงานเหมือนเดิม *					
3.2.2 คงไว้เช่นเดิมแต่ปรับเปลี่ยนงานในแต่ละ ส่วน**					
3.2.3 เปลี่ยนโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ ใหม่ โดย 1) แยกเป็นฝ่ายต่างๆ ดังนี้ *** - สำนักงานวิชาการ - สำนักงานบริการชุมชน - สำนักคະສະວະສຸ (การเผยแพร่) และพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ - ภาควิชา... - บัณฑิตศึกษา					
2) แยกส่วนราชการออกเป็น 2 ส่วน คือ **** - สำนักงานบริหารวิชาการ - สำนักงานบริหารองค์กร					
3.2.4 จัดตั้งฝ่ายวิจัยและศูนย์ข้อมูลอิสลาม และฝ่าย พัฒนาทรัพยากรมนุษย์					
3.2.5 ยุบสำนักงานวิชาการและบริการชุมชนไป รวมกับสำนักงานเลขานุการวิทยาลัย					

* กระจายละเอียดในภาคผนวก (ก)

*** กระจายละเอียดในภาคผนวก (ค)

** กระจายละเอียดในภาคผนวก (ข)

**** กระจายละเอียดในภาคผนวก (ง)

แนวโน้มการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มน่าความเป็นไปได้ของข้อความ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
3.2.6 ขยายภาควิชาใหม่ตามความจำเป็น					
3.2.7 ปรับเปลี่ยนสถานภาพจาก วิทยาลัย เป็นคณะ					
3.2.8 จัดตั้งฝ่ายรับผิดชอบด้านการให้คำปรึกษา เกี่ยวกับกฎหมายอิสลามในทุกๆ ด้าน					
3.2.9 คณะกรรมการในชุดต่างๆ ทั้ง 3 ชุด คือคณะ กรรมการวิทยาลัย คณะกรรมการประจำวิทยาลัย และ คณะกรรมการส่งเสริมกิจการวิทยาลัย มีอำนาจใน การพิจารณาถอดถอนผู้บริหารได้					
3.2.10 ปรับเปลี่ยนภาควิชาอิสลามศึกษา เป็น 1) ภาควิชาภาษาอาหรับ และอิสลามศึกษา 2) สำนักงานวิทยาการอิสลาม					
3.2.11 กำหนดโครงสร้างการบริหารที่มีความ ยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลง					
3.2.12 จัดตั้งภาควิชาใหม่อีก 1 ภาควิชา ที่เน้นสาขา วิชาการจัดการ หรือการพัฒนาสังคมมุสลิม โดยใช้ Islamic approach (วิธีการแบบอิสลาม)					
3.2.13 ยุบเลิกคณะกรรมการบางฝ่าย					
3.3 การบริหารงานบุคคล					
3.3.1 คัดเลือกด้วยระบบการเสนอมาตรฐานงาน ตามกรอบและข้อกำหนดของมหาวิทยาลัย					
3.3.2 ใช้ระบบคุณธรรมเป็นหลักในการบริหาร บุคคล					
3.3.3 ใช้ระบบการประกันคุณภาพ (Q.A) ในการ สรรหาและคัดเลือก					
3.3.4 สรรหาและคัดเลือกบุคคลตามความเหมาะสม กับภารกิจของงานที่ปฏิบัติ					

แนวโน้มการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มความเป็นไปได้ของข้อความ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
3.3.5 คัดเลือกเฉพาะบุคคลที่มีคุณวุฒิ ความรู้ความสามารถระดับสูง โดยพิจารณาให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสมส่วนที่เหลือเป็นการจ้างงานหรือจ้างชั่วคราวเท่านั้น					
3.3.6 กำหนดแผนพัฒนากำลังคนเป็นระยะๆ ที่ชัดเจนและมีเป้าหมายที่แน่นอน					
3.3.7 พัฒนาบุคลากรให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยี					
3.3.8 กระจายงบประมาณเพื่อการอบรมของบุคลากรให้เป็นธรรม และพิจารณาถึงความจำเป็นเป็นหลัก					
3.3.9 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 3 ภาษา เช่นภาษาอังกฤษ ภาษามลายู และภาษาอาหรับ					
3.3.10 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในหลายๆ ด้าน					
3.3.11 กำหนดให้มี Pay Scale โดยใช้เงินรายได้ของวิทยาลัยสมทบ เพื่อลดข้อจำกัดของระบบราชการและดึงดูดบุคลากรที่มีประสิทธิภาพให้อยู่ในองค์กรได้นาน					
3.3.12 เน้นพัฒนาบุคลากรสายผู้สอน ด้านเทคนิค การถ่ายทอดความรู้และด้านการวิจัยเชิงประยุกต์ ส่วนฝ่ายสนับสนุนวิชาการ เน้นให้เกิดความชำนาญ ทักษะ และเชี่ยวชาญในงานที่รับผิดชอบ					
3.3.13 จัดส่งบุคลากรไปศึกษาต่อ ประชุมอบรม สัมมนา ดูงานในด้านต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และเพิ่มพูนความรู้ความสามารถนำมาปรับใช้ในองค์กร					

แนวโน้มการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มนำความเป็นไปได้ของข้อความ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
3.3.14 จัดสวัสดิการที่ดึงดูดแก่บุคลากร					
3.3.15 ใช้วิธีประเมินคุณภาพของงานเพื่อการจ้าง หรือไม่จ้างต่อ โดยถือเกณฑ์คุณภาพงานเป็นหลัก					
3.4 การบริหารงานงบประมาณ					
3.4.1 มีการวางแผนงบประมาณ โดยอาศัยข้อมูล อย่างละเอียดและรอบคอบ					
3.4.2 จัดทำงบประมาณที่สนองต่องานการพัฒนา สังคมมุสลิม					
3.4.3 จัดทำงบประมาณที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ และนโยบาย					
3.4.4 ให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการพิจารณา อนุมัติงบประมาณของแต่ละโครงการ					
3.4.5 มีการจัดทำแผนงบประมาณที่ชัดเจน และ สามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
3.4.6 ควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณอย่างประหยัด และมีประสิทธิภาพ					
3.4.7 ทำการประเมินการใช้จ่ายทุกกระยะ					
3.4.8 ดำเนินให้ความสะดวกและลดขั้นตอนในการ เบิกจ่ายเงิน					
3.4.9 จัดตั้งกองทุนเพื่อรองรับการบริหารแบบพึ่ง ตนเอง					
3.4.10 จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาโดยระดมความช่วยเหลือ จากองค์กรต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ					
3.4.11 จัดให้มีการใช้งบประมาณอย่างคล่องตัว ถูก ต้องตามระเบียบ และโปร่งใส					

แนวโน้มการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มความเป็นไปได้ของข้อความ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
3.4.12 จัดทำงบประมาณแบบ PPBS					
3.4.13 จัดทำงบประมาณแบบ Block Grant					
3.4.14 รายงานการใช้จ่ายเงินในและนอกงบประมาณแก่ผู้เกี่ยวข้องทราบเป็นระยะๆ					
4. การบริหารงานด้านวิชาการ					
4.1 การบริหารงานด้านหลักสูตร					
4.4.1 การจัดทำหลักสูตร					
1) ให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการร่างหลักสูตร					
2) จัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง					
3) หลักสูตรควรเน้นสาขาวิชาการอิสลามประยุกต์ที่สามารถนำมาปฏิบัติจริงในสังคมไทย มากกว่าเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ					
4) หลักสูตรควรต่อเนื่องและสามารถรองรับนักศึกษาที่สำเร็จจาก โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม					
5) เน้นหลักสูตรบัณฑิตศึกษาที่สร้างเสริมบุคลิกภาพมุสลิมเพื่อให้สังคมเกิดพลวัต (Dynamic)					
6) จัดเนื้อหาของหลักสูตรที่เน้นเชิงลึกมากกว่าเชิงราบ					
7) จัดทำหลักสูตรนานาชาติเพื่อเป็นแหล่งการศึกษาอิสลามในภูมิภาค					
8) จัดทำหลักสูตรในลักษณะสหสาขาวิชาที่มีเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับองค์ความรู้ใหม่ เช่น วิชาที่ว่าด้วยเรื่อง Orientalist และวิชาศึกษาทั่วไป นอกเหนือจากวิชาการอิสลาม					

แนวโน้มการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มความเป็นไปได้ของข้อความ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
9) จัดให้มีหลักสูตรพิเศษเฉพาะสำหรับชาวต่างประเทศ					
10) จัดให้มีหลักสูตรร่วมกับสถาบันอื่นๆ ทั้งในและต่างประเทศ					
11) การจัดหลักสูตรไม่ควรยึดติดกับกรอบนโยบายมากเกินไป แต่ควรคำนึงถึงสภาพความเป็นจริง และแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต					
12) หลักสูตรและวิธีการสอนต้องเอื้อต่อการสร้างบุคลิกภาพในด้านความรับผิดชอบ ความอดทน ซื่อสัตย์ สุจริต ความเป็นผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ การทำงานเป็นทีม ตลอดจนทำให้เป็นผู้ใฝ่รู้เข้าใจวัฒนธรรมของตนเองและของชาติอื่น มีทักษะในการพูด อ่าน เขียน คิดอย่างสร้างสรรค์ และมีศาสนธรรมประจำใจ					
4.1.2 การพัฒนาหลักสูตร					
1) ควรปรับปรุงหลักสูตรทุกๆ 4 - 5 ปี					
2) ขยายสาขาวิชาตามลำดับความพร้อมมากยิ่งขึ้น					
3) พัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับเปลี่ยนให้ทันสมัย และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมทั้งในระดับประเทศ และระดับโลก					
4.1.3 การประเมินผลหลักสูตร					
1) จัดให้มีการประเมินหลักสูตรทุก 3-5 ปีอย่างต่อเนื่อง					
2) จัดให้มีการประเมินโดยผู้สอน ผู้เรียน ศิษย์เก่า ผู้ใช้บัณฑิต ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในและนอกมหาวิทยาลัย					

แนวโน้มนำการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มนำความเป็นไปได้ของข้อความ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
3) จัดให้มีการประเมินการเรียนการสอน และการวัดผลเป็นประจำทุกปี ทุก 5 ปี และ 10 ปี					
4) จัดให้มีระบบการตรวจสอบคุณภาพโดย ใช้หลักการ - Quality Control จากภายในวิทยาลัย - Quality Auditing จากกลุ่มเพื่อนนอก มหาวิทยาลัย - Quality Assessment จากมหาวิทยาลัย หรือทบวง					
4.2 การบริหารงานด้านการวิจัย					
4.2.1 เน้นการจัดทำวิจัยสถาบัน					
4.2.2 วิจัยเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิต ไทยมุสลิม					
4.2.3 จัดสัมมนาเพื่อสำรวจหัวข้อวิจัยที่มี ประโยชน์ต่อสังคม โดยส่วนรวม					
4.2.4 จัดทำวิจัยเป็นทีมและใช้ระบบการจ้างผู้ช่วย วิจัย					
4.2.5 จัดให้มีการทำวิจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาการ เรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา					
4.2.6 เน้นการวิจัยแบบสหวิชาการ และประสาน ความร่วมมือให้เกิดการวิจัยร่วมกับสถาบันหรือองค์กร อื่นๆ					
4.2.7 จัดหาแหล่งทุนเพื่อสนับสนุนการทำวิจัย ของบุคลากร					

แนวโน้มนโยบายการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มความเป็นไปได้ของข้อความ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
4.2.8 จัดตั้งคณะกรรมการฝ่ายวิจัยและข้อมูล เพื่อให้การบริหารงานวิจัยและสารสนเทศดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ					
4.2.9 เน้นวิจัยด้านสังคมและวิทยาการอิสลาม เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนและสังคมมุสลิม					
4.2.10 จัดทำวิจัยเพื่อเสนอรูปแบบการพัฒนาชุมชนที่สมดุล โดยวางอยู่บนพื้นฐานของหลักการศาสนาอิสลาม					
4.2.11 จัดทำวิจัยร่วมกับสถาบันต่างๆ ที่ได้มีกลงนามความร่วมมือทางวิชาการ (MOU)					
4.2.12 จัดหาแหล่งทุนการทำวิจัยจากองค์กรของรัฐและเอกชน และเปิดโอกาสให้นักวิชาการมุสลิม หรือนักวิจัยที่สนใจเสนอโครงการเพื่อขอรับทุนสนับสนุนการทำวิจัยตามขอบข่ายที่วิทยาลัยกำหนด					
4.2.13 ร่วมมือทำวิจัยกับสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ ทั้งในและต่างประเทศ					
4.2.14 จัดให้มีการตีพิมพ์และเสนอผลงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ					
4.2.15 จัดส่งบุคลากรไปอบรมเพื่อพัฒนาให้มีความรู้สัถยภาพในการทำวิจัย					
4.2.16 กำหนดการสร้างผลงานวิจัยเป็นเงื่อนไขหนึ่งในการประเมินคุณภาพอาจารย์หรือนักวิชาการและการทำงานนี้จกความดีความชอบ					

แนวโน้มการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มความเป็นไปได้ของข้อความ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
4.2.17 จัดให้มีการแปลผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์เกี่ยวกับสังคมมุสลิมเป็นภาษาต่างๆ เช่น มลายู อังกฤษ และอาหรับ					
4.3 การบริหารงานด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชน					
4.3.1 จัดเผยแพร่วิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยผ่านสื่อต่างๆ รวมทั้งอินเทอร์เน็ต					
4.3.2 ร่วมมือกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนในการเสริมสร้างคุณภาพและจริยธรรมแก่ สังคม					
4.3.3 จัดประชุม อบรม สัมมนาและจัด โครงการต่างๆ ที่ช่วยยกระดับคุณภาพและแก้ปัญหาทางสังคมของชุมชนทั้งในด้านการศึกษา การสาธารณสุข อาชีพ และอื่นๆ					
4.3.4 เสนอและบริการข่าวสาร จัดระบบสารสนเทศ และข้อมูลเกี่ยวกับอิสลามเพื่อเป็นแหล่งความรู้เกี่ยวกับอิสลามแก่สังคม					
4.3.5 ให้บริการชุมชนในเชิงรุก โดยการกำหนดเป้าหมาย เนื้อหา และกลุ่มเป้าหมายที่จะให้บริการที่ชัดเจน					
4.3.6 จัดให้มีการสำรวจความต้องการในเรื่องการบริการวิชาการแก่ชุมชน					
4.3.7 จัดตั้งทีมงานในการให้บริการวิชาการต่อชุมชน					
4.3.8 ขยายกลุ่มเป้าหมายในการบริการวิชาการสู่กลุ่มอาชีพและประชาชนทั่วไป					
4.3.9 ใช้สื่อและเทคโนโลยีสมัยใหม่ช่วยในการให้บริการวิชาการ					

แนวโน้มนโยบายการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มนโยบายเป็นไปได้ของข้อความ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
4.3.10 จัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิชาชีพเฉพาะทางเพื่อรองรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ					
4.3.11 เน้นการเป็นหน่วยงานประสานมากกว่าเป็นหน่วยงานปฏิบัติ					
4.3.12 เน้นการให้บริการในลักษณะการสร้างโมเดล หรือองค์ความรู้ใหม่ให้กับชุมชน เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติและการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม					
4.3.13 ผลิตตำรา สื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (Computer Software) ที่เกี่ยวกับอิสลามรวมทั้งให้บริการวิชาการแก่องค์กรของรัฐและเอกชน					
4.3.14 ร่วมมือกับองค์กรอิสลามภายในประเทศในการปฏิบัติงานด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชนที่เน้นเรื่องพิธีศุกีฟายะฮฺ (การศึกษาที่จำเป็นต่อการพัฒนาสังคม)					
4.3.15 พัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมในการให้บริการวิชาการอย่างต่อเนื่อง					
4.3.16 จัดให้มีการประเมินผลโครงการต่างๆ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนา					
5. การร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานอื่น					
5.1 หน่วยงานภายในประเทศ					
5.1.1 ประสานกับหน่วยงานที่มีภารกิจในด้านการจัดการศึกษาอิสลามคล้ายที่คล้ายกัน เช่น วิทยาลัยอิสลาม โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โรงเรียนเรณูอะฮ์ (อนุบาลอิสลาม) หรือตาศีกา (โรงเรียนที่สอนอิสลามภาคบังคับ)					
5.1.2 ประสานกับสถาบันศาสนาอิสลาม เช่น คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด มัสยิด					

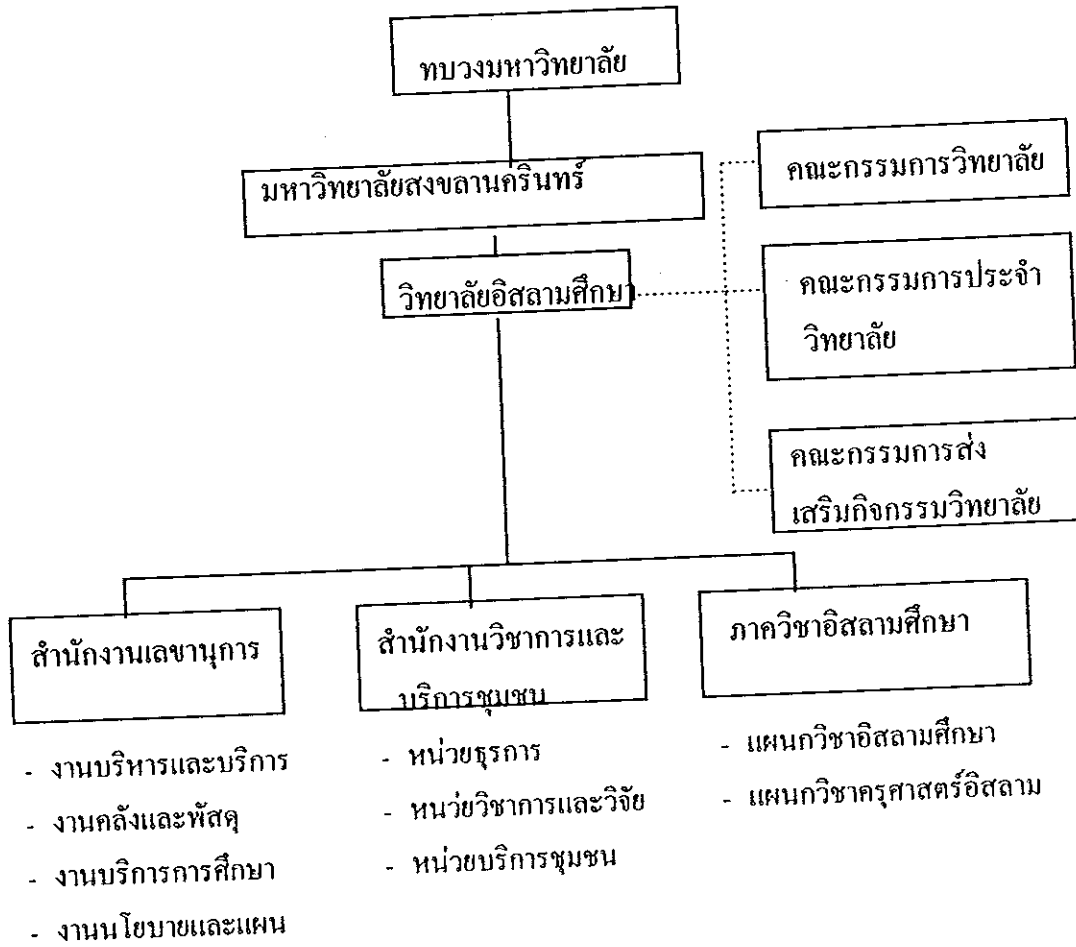
แนวโน้มนโยบายการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มนโยบายเป็นไปได้ของข้อความ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
5.1.3 ให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาอิสลาม แก่ กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ					
5.1.4 ร่วมมือกับสถาบันการศึกษาที่มีการจัดการ เรียนการสอนด้านเศรษฐศาสตร์อิสลาม และองค์กรที่เกี่ยวข้อง กับธุรกิจ หรือสถาบันการเงิน					
3.1.5 กำหนดรูปแบบ แผนงานความร่วมมือ ลักษณะ เป้าหมาย และกิจกรรมที่จะร่วมมือให้ชัดเจน					
3.1.6 สร้างความสัมพันธ์กับทุกหน่วยงาน โดยวาง ตัวเป็นกลางไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด					
3.1.7 ร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐและ เอกชน เพื่อการพัฒนาการศึกษา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสังคม					
3.1.8 ประสานให้ความร่วมมือในทุกๆ ด้าน เพื่อ อำนวยความสะดวกต่อสังคมสูงสุด โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับ กฎหมายอิสลาม และขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น					
5.2 หน่วยงานต่างประเทศ					
5.2.1 สร้างนโยบายเชิงรุกไปยังประเทศเพื่อนบ้าน โดยการจัดให้มีการอบรม สัมมนา หรือเปิดรับนักศึกษา จากต่างประเทศเหล่านั้นมาเรียน					
5.2.2 วางแผนและกำหนดโครงการที่จะร่วมมือ ดำเนินงานหรือสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานในต่าง ประเทศให้แน่ชัด โดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และ นโยบาย					

แนวโน้มนโยบายการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มนโยบายเป็นไปได้ของข้อความ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
5.2.3 จัดให้มีการร่วมมือกับกลุ่มประเทศต่างๆ ดังนี้					
1) กลุ่มประเทศอาเซียน					
2) กลุ่มประเทศตะวันออกกลาง					
3) กลุ่มประเทศยุโรป					
4) กลุ่มประเทศอเมริกา					
5) กลุ่มประเทศแอฟริกา					
5.2.4 เน้นความร่วมมือในด้านการแลกเปลี่ยน อาจารย์ นักศึกษา และเอกสารข้อมูลทางวิชาการและ วัฒนธรรม					
5.2.5 เน้นความร่วมมือในเรื่องการทำวิจัย และแลกเปลี่ยน นักวิจัย					
5.2.6 ติดต่อสัมพันธ์กับสถาบันการศึกษาวิชาการ ทางโลก Secular Education เพื่อร่วมพัฒนาเทคนิคการ วิจัยที่สามารถนำมาพัฒนาวิทยาลัยให้ก้าวหน้า					
5.2.7 ติดต่อ สร้างสัมพันธ์และให้ความร่วมมือโดย ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน					

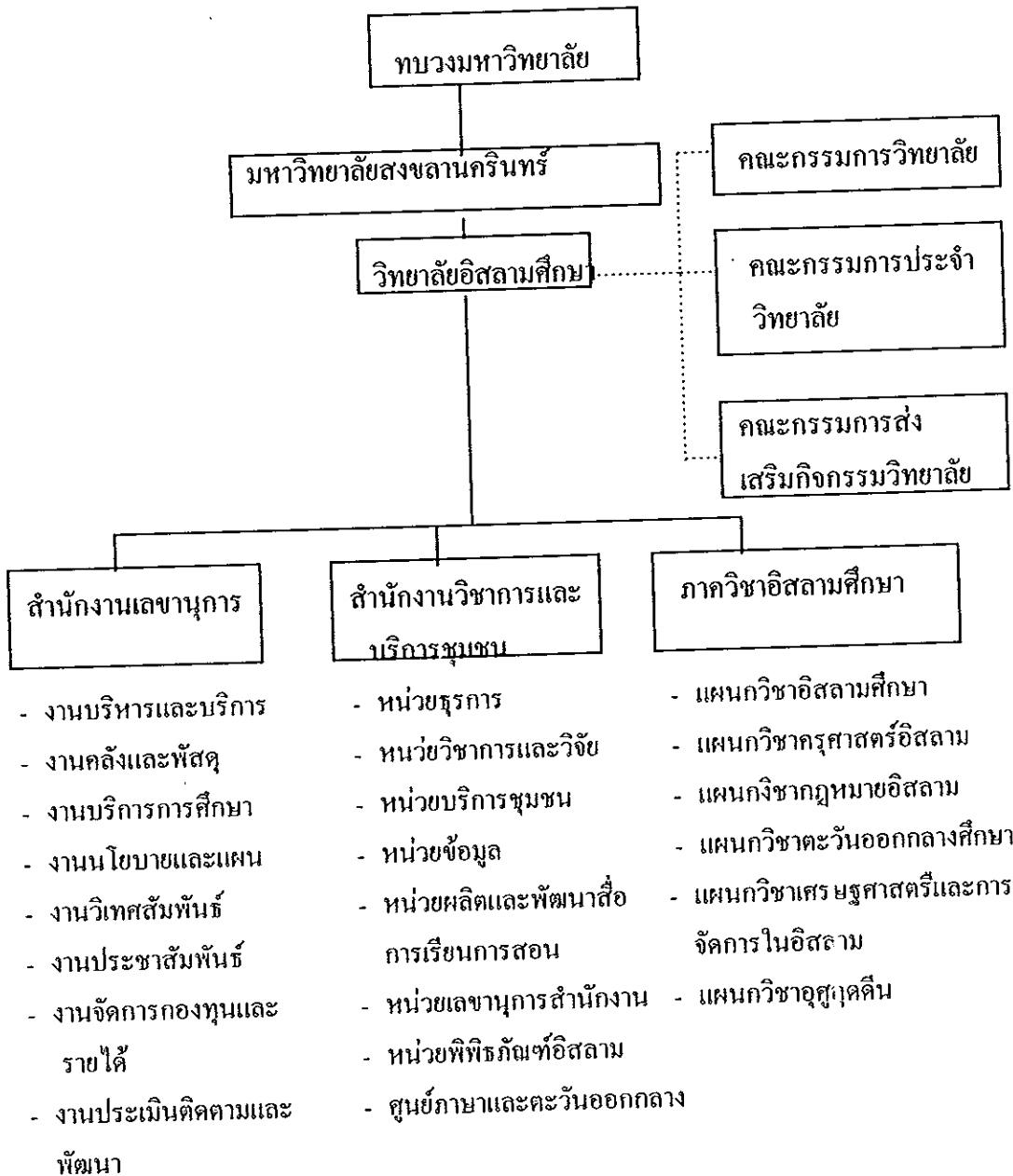
โปรดทบทวนดูอีกครั้งหนึ่งว่า
ท่านได้ตอบแบบสอบถามครบทุกข้อแล้ว

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

ภาคผนวก (ก)

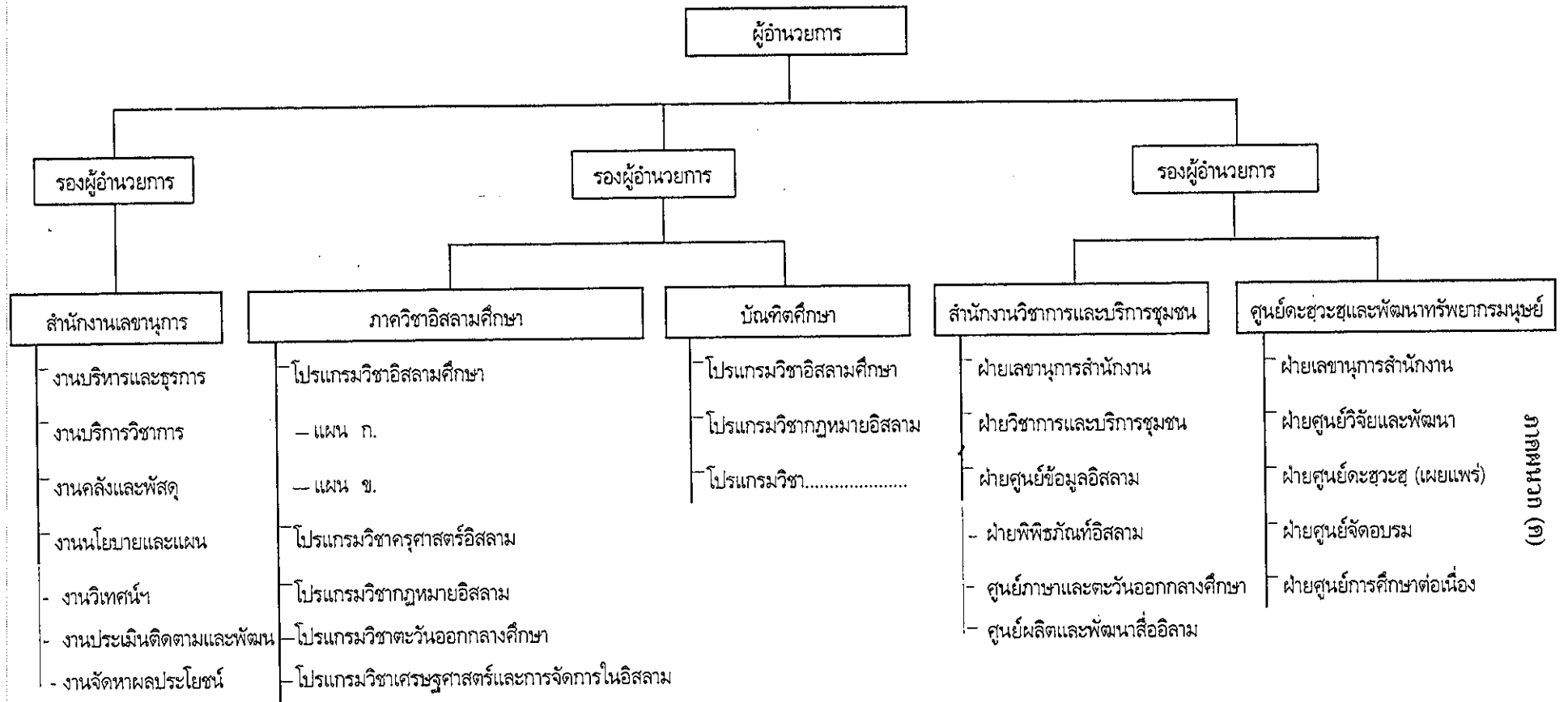

ภาคผนวก (ข)

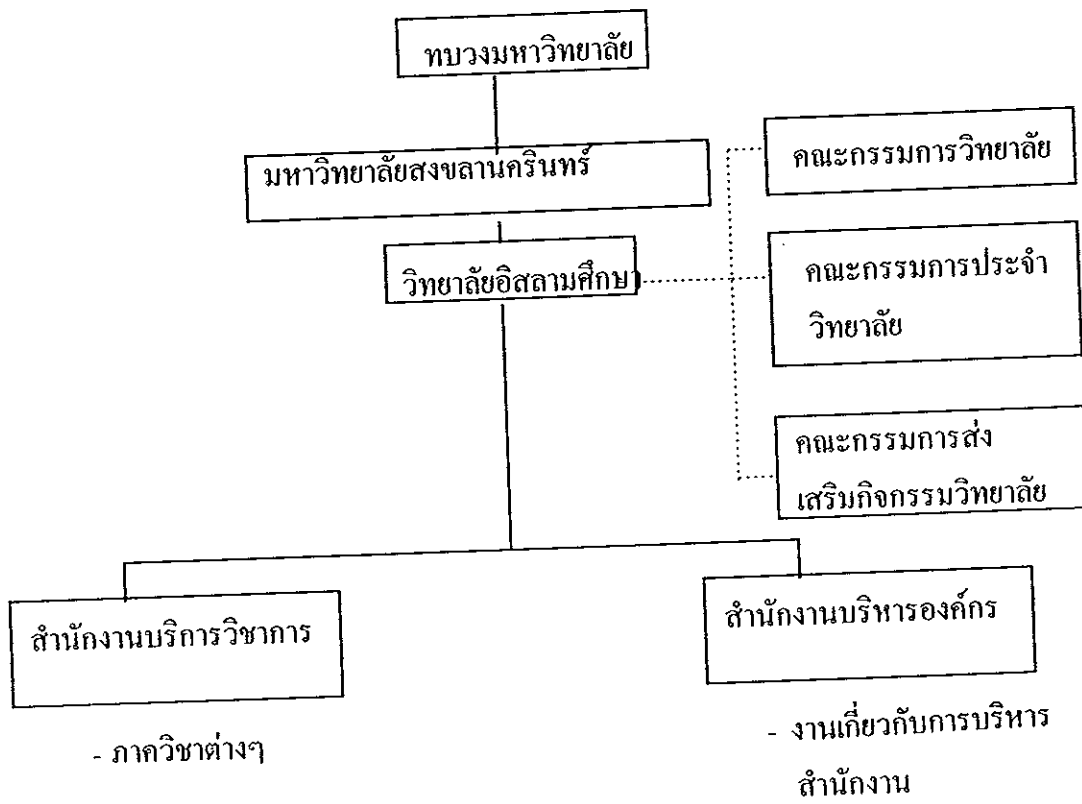

แผนพัฒนาวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2542 - 2545

ภาคผนวก (ง)

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

แนวโน้มนำการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540-2549)

รอบที่ 3

นายนิเลาะ แวอุเซ็ง

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

(สำเนา)

ที่ ทม 1212.02/ว 211

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

21 มีนาคม 2540

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามรอบที่ 3

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย รอบที่ 3 จำนวน 1 ฉบับ

ตามที่ภาควิชาฯ ได้ขอกความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญร่วมในโครงการการวิจัยเรื่อง “แนวโน้มนโยบายการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540-2549)” ซึ่งท่านได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และได้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ 1 และแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ 2 ของกระบวนการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ไปแล้วนั้น

ขณะนี้ การวิจัยได้ดำเนินการมาถึงขั้นตอนที่ 3 ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีข้อคำถามเหมือนรอบที่ 2 แต่จะมีคำมธฐานของน้ำหนักคะแนนแนวโน้มนโยบายจากคำตอบของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 20 ท่าน ที่ได้ตอบไว้ในรอบแรก และน้ำหนักคะแนนของคำตอบเดิมของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนที่ตอบในรอบที่ 2 แสดงไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้ท่านได้พิจารณาถึงความแตกต่างของโอกาสความเป็นไปได้ของแนวโน้มนโยบายในประเด็นต่างๆ โดยท่านสามารถที่จะเปลี่ยนคำตอบใหม่หรือยังคงยืนยันคำตอบเดิมก็ได้ สำหรับคำตอบที่ไม่ได้อยู่ในช่วงพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความนั้นๆ ตามแบบสอบถามที่แนบมาพร้อมนี้

ภาควิชาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความร่วมมือจากท่านเช่นเคย และขอขอบพระคุณล่วงหน้า มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) สมเกียรติ พ่วงรอด

(นายสมเกียรติ พ่วงรอด)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. (073) 335-115 ต่อ 1331

เรียน ผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน

ผู้วิจัยขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถาม เรื่อง “แนวโน้มการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540-2549)” ในรอบที่ 1 และ 2 สำหรับแบบสอบถามในรอบที่ 3 นี้ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ท่านได้ทบทวนคำตอบเดิมของท่านในรอบที่ผ่านมา โดยเปรียบเทียบกับ คำมัธยฐานของกลุ่ม และขอบเขตช่วงพิสัยระหว่างควอไทล์

ผู้วิจัยใคร่ขอความกรุณาจากท่าน โปรดตอบแบบสอบถามรอบที่ 3 และ ส่งคืน ภายในวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2540 เพื่อให้ผลการวิจัยมีความเที่ยงตรง ช่วงระยะเวลาในการตอบ แบบสอบถามรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ควรเป็นระยะเวลาที่ไม่ห่างกันมากนัก

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามรอบสุดท้ายนี้ และท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่สำคัญยิ่งที่จะทำให้การวิจัยนี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบคุณ ในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายนิเลาะ แวอุเซ็ง)

ผู้วิจัย

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุพล ทองคลองไทร

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

โทร (073) 335115-126 ต่อ 1331

โทรสาร (073) 348322

ผู้วิจัย

นายนิเลาะ แวอุเซ็ง

สำนักงานเลขานุการ

วิทยาลัยอิสลามศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

โทร (073) 331305

โทรสาร (073) 331305

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

รอบที่ 3

เรื่อง

แนวโน้มนโยบายการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)

คำชี้แจงสำหรับการตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ตามความคิดเห็นของท่านในช่อง ระดับแนวโน้มนโยบายความเป็นไปได้ของแต่ละข้อความ ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยขอให้ท่านพิจารณาจาก คำตอบเดิมของท่านในรอบที่ผ่านมา นำมาเปรียบเทียบกับ คำมาตรฐาน และ ช่วงพิสัยระหว่างควอไทล์ ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้ระบุไว้ในแบบสอบถามรอบที่ 3 โดยกำหนดให้

- คำมาตรฐาน แสดงด้วยเครื่องหมาย ▲
- พิสัยระหว่างควอไทล์ แสดงด้วยเครื่องหมาย ┌───┐
- คำตอบเดิมของท่านในรอบที่ผ่านมา แสดงด้วยเครื่องหมาย ×

ท่านอาจจะเปลี่ยนคำตอบใหม่ในรอบสุดท้ายนี้ หรือจะยังคงยืนยันคำตอบเดิมก็ได้ ทั้งนี้ หากคำตอบเดิมของท่านข้อใด อยู่นอกพิสัยระหว่างควอไทล์ ใ้ขอความกรุณาเขียนเหตุผลของการที่ท่านตอบเช่นนั้นให้ทราบด้วย

ตัวอย่าง

แนวโน้มนโยบายการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มนโยบายความเป็นไปได้ของข้อความ					เหตุผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1	
(0) เป็นศูนย์กลางการศึกษา คัมภีร์ และวิจัยทางด้านวิชาการที่เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม		▲ ✓	×			
(00) ใช้หลักการบริหารเชิงธุรกิจโดยเน้นความเป็นมืออาชีพ			▲		✓ ×	ขาดความพร้อมในเรื่องบุคลากร

คำอธิบาย

ตัวอย่างข้อ (0) แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญได้เปลี่ยนคำตอบใหม่ จากที่มึ่ความคิดเห็น ต่อแนวโน้มของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 24540-2549) เกี่ยวกับการกำหนดวัตถุประสงค์ ควรเป็นศูนย์กลางการศึกษา คึ้นคว่า และวิจัยทางด้านวิชาการที่เกี่ยวกับอิสลาม มีแนวโน้มความเป็นไปได้อยู่ในระดับ ปานกลาง มาเป็น มาก ทั้งนี้เนื่องจากมึ่ความเห็นที่สอดคล้องกันกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ จึงปรับเปลี่ยนคำตอบ ของตนให้เข้ามาอยู่ในพิสัยระหว่างควอไทล์ และใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของกลุ่ม

ข้อ (00) แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญยังคงยืนยันยังคำตอบเดิมของตน ที่มึ่ความคิดเห็นต่อ แนวโน้มการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540-2549) ในด้านเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายด้านการบริหารงาน ควรใช้หลักการบริหาร เชิงธุรกิจ โดยเน้นความเป็นมืออาชีพ มีแนวโน้มความเป็นไปได้อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

เนื่องจากคำตอบเดิมของผู้เชี่ยวชาญอยู่นอกพิสัยระหว่างควอไทล์ ดังนั้น ผู้เชี่ยวชาญ จึงต้องแสดงเหตุผลประกอบ คือ “ขาดความพร้อมในเรื่องบุคลากร”

แนวโน้มการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มความเป็นไปได้ของข้อความ					เหตุผล
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
	5	4	3	2	1	
1. วัตถุประสงค์ของวิทยาลัยอิสลามศึกษา						
1.1 เป็นศูนย์กลางการศึกษา คั่นคว่า และวิจัย ทางด้านวิชาการที่เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม		▲				
1.2 เป็นศูนย์กลางการศึกษาคั่นคว่าและวิจัย เกี่ยวกับวัฒนธรรมมุสลิมและท้องถิ่น			▲			
1.3 เป็นศูนย์กลางการศึกษาคั่นคว่า และวิจัย เกี่ยวกับสังคม เศรษฐกิจ การเมืองตามแบบอิส ลามในระดับนานาชาติ			▲			
1.4 เป็นแหล่งผลิตบัณฑิตที่สนองความต้อง การกำลังคนเพื่อการแข่งขันในระดับนานาชาติ			▲			
1.5 เป็นแหล่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพในการ เผยแพร่สังฆธรรม สามารถชี้นำและเป็นที่ยิ่งของ สังคมได้			▲			
1.6 เป็นแหล่งผลิตบัณฑิตสาขาอิสลามศึกษา และสาขาวิชาต่างๆ ที่สอดคล้องกับการพัฒนา ประเทศ			▲			
1.7 เป็นแหล่งผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความ สามารถในการสาขาอิสลามศึกษาที่เทียบเท่าระดับ นานาชาติ			▲			
1.8 เป็นแหล่งบริการวิชาการทั้งทางด้าน สังคม เศรษฐกิจ การเมืองและด้านอื่นๆ เกี่ยวกับ อิสลามแก่หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน			▲			
1.9 เป็นสถาบันที่ส่งเสริมความร่วมมือทาง วิชาการอิสลามและวัฒนธรรมกับกลุ่มประเทศ มุสลิม			▲			
1.10 เป็นองค์กรนำในการศึกษาศาสนา และ วัฒนธรรมอิสลาม			▲			

แนวโหม้การบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโหม้ความเป็นไปได้ของข้อความ					เหตุผล
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
	5	4	3	2	1	
1.11 เป็นแหล่งผลิตงานวิจัยทางด้านอิสลาม ศึกษาและวิถีชีวิตในสังคมไทยมุสลิม		▲				
1.12 เป็นองค์กรในการสร้างความเข้าใจ ระหว่างรัฐและชุมชนมุสลิม		▲				
1.13 เป็นศูนย์กลางการประสานความร่วมมือ เพื่อการค้นคว้า วิจัย บริการทางวิชาการเกี่ยวกับ อิสลาม		▲				
1.14 เป็นหน่วยประสานความร่วมมือทาง วิชาการด้านอิสลามศึกษา วัฒนธรรม และเรื่อง อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับท้องถิ่น ประเทศ และระดับนานาชาติ		▲				
2. นโยบายวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์						
2.1 นโยบายด้านการบริหาร						
2.1.1 ใช้หลักการบริหารเชิงธุรกิจ โดย เน้นความเป็นมืออาชีพ			▲			
2.1.2 ส่งเสริมความเป็นเอกภาพในการ บริหารงาน		▲				
2.1.3 บริหารให้เกิดประโยชน์ในการ พัฒนาและเสริมสร้างความสามัคคีภายในสังคม		▲				
2.1.4 ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงคุณภาพ ของการบริหารงาน โดยนำวิทยาการสมัยใหม่มา ใช้		▲				
2.1.5 ปรับองค์การให้กระทัดรัด โดย พัฒนาศักยภาพของกำลังคนในองค์การให้สอดคล้อง กับความต้องการทางด้านเทคโนโลยีและ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม		▲				

แนวโน้มนำการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มนำความเป็นไปได้ของข้อความ					เหตุผล
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
	5	4	3	2	1	
2.1.6 ส่งเสริมให้มีการทำงานเป็นทีมและ เน้นการสื่อสารในเนวราบมากกว่าแนวตั้ง		▲				
2.1.7 บริหาร โดยเน้นความรวดเร็วในการ ทำงานและคล่องตัวในการบริการ		▲				
2.1.8 ส่งเสริมให้มีการสร้างเครือข่ายทาง การบริหารกับสถาบันการศึกษาทั้งในและต่าง ประเทศที่ครอบคลุมภารกิจหลัก 4 ด้าน ของมหาวิทยาลัย		▲				
2.2 นโยบายด้านการจัดการศึกษา						
2.2.1 เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ อิสลาม		▲				
2.2.2 สนับสนุนการจัดการศึกษาที่สนอง ต่อความต้องการของสังคม		▲				
2.2.3 ส่งเสริมให้มีการนำระบบการ ประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในการจัดการ ศึกษา		▲				
2.2.4 ส่งเสริมให้บัณฑิตมีคุณภาพตาม แบบฉบับของอิสลามและ ได้มาตรฐานสากล		▲				
2.2.5 สนับสนุนให้มีการผลิตบัณฑิตที่มี คุณภาพและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับทั้งภายใน ประเทศและนานาชาติ ขณะเดียวกันก็รักษาไว้ ซึ่งเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและการอุดมศึกษาไทย		▲				
2.2.6 ส่งเสริมให้พัฒนาวิทยาลัยเป็น มหาวิทยาลัยอิสลามแห่งประเทศไทย		▲				
2.3 นโยบายด้านการวิจัย						
2.3.1 ส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการ เรียนการสอน		▲				

แนวโน้มนโยบายการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มนโยบายเป็นไปได้ของข้อความ					เหตุผล
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
	5	4	3	2	1	
2.3.2 สนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพชีวิตชุมชนและสังคมมุสลิม	↑ └───┘					
2.3.3 ส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ ความรู้ใหม่ที่สามารถนำผลไปพัฒนาและแก้ ปัญหาสังคมมุสลิม และสังคมโดยรวมของ ประเทศได้	↑ └───┘					
2.3.4 ส่งเสริมให้มีความเป็นเลิศด้านการ วิจัยเกี่ยวกับอิสลาม	└───┘ ▲					
2.3.5 ส่งเสริมให้มีการวิจัยเกี่ยวกับวิถี ชีวิต และภูมิปัญญาชาวบ้านของชาวไทยมุสลิม	└───┘ ▲					
2.3.6 ส่งเสริมให้มีการทำวิจัยเกี่ยวกับ สังคมมุสลิม วิจัยสถาบัน และการวิจัยเพื่อการ พัฒนา (R&D)	└───┘ ▲					
2.4 นโยบายด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชน						
2.4.1 เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมแก่ สังคม	└───┘ ▲					
2.4.2 ส่งเสริมให้ การจัดการบริการวิชาการ แก่กลุ่มวิชาชีพ และประชาชนทั่วไปเพื่อรองรับ การขยายตัวทางเศรษฐกิจ	└───┘ ▲					
2.4.3 ส่งเสริมให้มีการบริการวิชาการแก่ ชุมชนในเชิงรุก	└───┘ ▲					
2.4.4 สนับสนุนการพัฒนาชุมชน โดยการ ให้ความรู้ และชี้แนะในแนวทางที่ถูกต้อง	└───┘ ▲					
2.4.5 บริการวิชาการแก่ชุมชนในท้องถิ่น และในภูมิภาคอื่นทั่วประเทศ เพื่อเสริมสร้าง ความเข้าใจในอิสลามที่ถูกต้องและพัฒนา สังคมอย่างสมดุลย์	└───┘ ▲					

แนวโน้มนำการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มนำความเป็นไปได้ของข้อความ					เหตุผล
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
	5	4	3	2	1	
2.4.6 ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาสังคมมุสลิมในประเทศไทย			▲			
2.5 นโยบายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม						
2.5.1 ส่งเสริมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับหลักการอิสลาม			▲			
2.5.2 ส่งเสริมการถ่ายทอดคุณค่าทางศิลปะและวัฒนธรรมในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ			▲			
2.5.3 ส่งเสริมให้มีการศึกษาเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของมุสลิมที่ถูกต้องและสอดคล้องกับหลักการอิสลาม			▲			
2.5.4 ส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์ศิลปและวัฒนธรรมที่เป็นวิถีชีวิตของมุสลิมในชุมชน			▲			
2.6 นโยบายด้านกิจการนักศึกษา						
2.6.1 ส่งเสริมให้นักศึกษามีจริยธรรมและคุณธรรมที่ดีงาม			▲			
2.6.2 ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพนักศึกษาตามแนวทางของอิสลาม			▲			
2.6.3 ส่งเสริมกิจกรรมด้านการพัฒนานักศึกษา ทั้งทางด้านพุทธพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย			▲			
2.6.4 ส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ วิสัยทัศน์ และรับผิดชอบต่อสังคมตามแนวทางของอิสลาม			▲			

แนวโน้มการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มความเป็นไปได้ของข้อความ					เหตุผล
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
	5	4	3	2	1	
2.6.5 ส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถสื่อสาร กับสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ		▲				
8. การบริหารงานทั่วไป						
8.1 การวางแผน						
3.1.1 จัดทำแผนให้สอดคล้องกับการ เปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคม		▲				
3.1.2 จัดทำแผนที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ จริง		▲				
3.1.3 จัดทำแผนระยะสั้น (1 ปี) แผน ระยะปานกลาง (3-5 ปี) และแผนระยะยาว (10-20 ปี)		▲				
3.1.4 จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี		▲				
3.1.5 ติดตามและประเมินผลเป็นระยะ		▲				
3.1.6 จัดทำแผนโดยคณะบุคคลไม่ใช่ ปัจเจกบุคคล		▲				
3.1.7 จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อการ ประเมินและติดตามแผนงาน		▲				
3.1.8 จัดทำแผนแม่บทและแผนกลยุทธ์ ในการดำเนินงานในแต่ละปี		▲				
3.1.9 แผนงานมีความยืดหยุ่นสามารถปรับ เปลี่ยนได้		▲				
3.1.10 จัดสร้างเครือข่ายเพื่อการวางแผน กับมหาวิทยาลัยอื่น		▲				
3.1.11 นำผลที่ได้จากการสัมมนามาใช้เป็น แนวทางในการจัดทำแผน		▲				

แนวโน้มนำการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มนำความเป็นไปได้ของข้อความ					เหตุผล
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
	5	4	3	2	1	
3.1.12 วางแผนดำเนินงานในลักษณะการ พึ่งตนเองมากยิ่งขึ้น เพื่อเตรียมสู่การเป็น มหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาล		▲				
3.1.14 ให้นำบุคคลภายนอกมีส่วนร่วมใน การวางแผน		▲				
3.1.15 ใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์และ ระบบฐานข้อมูลเพื่อการวางแผนและการตัดสินใจ		▲				
3.1.16 ผู้ที่ทำหน้าที่วางแผนต้องเป็นผู้ที่มี ประสบการณ์ มีความสามารถ มีอาชีพ มีวิสัย ทัศน์ที่กว้างไกล ตลอดจนรู้เรื่องแผนงานเป็น อย่างดี		▲				
3.2 การจัดองค์กร						
3.2.1 คงไว้เช่นเดิม คือ จัดระบบโครงสร้างการบริหาร งาน โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 3 ส่วน คือ สำนักงานเลขานุการ สำนักงานวิชาการและ บริการชุมชน และภาควิชาอิสลามศึกษา โดยทั้ง 3 ส่วนยังคงมีงานเหมือนเดิม*			▲			
3.2.2 คงไว้เช่นเดิมแต่ปรับเปลี่ยนงานใน แต่ละส่วน**		▲				

* อรรถาธิบายในภาคผนวก (ก)

** อรรถาธิบายในภาคผนวก (ข)

แนวโน้มนโยบายการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มนโยบายเป็นไปได้ของข้อความ					เหตุผล
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
	5	4	3	2	1	
3.2.3 ปรับเปลี่ยนโครงสร้างการแบ่ง ส่วนราชการใหม่ โดย 1) แยกเป็นฝ่ายต่างๆ ดังนี้ *** - สำนักงานวิชาการ - สำนักงานบริการชุมชน - สำนักคະສະວະຍ (การเผยแพร่) และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ - ภาควิชา... - บัณฑิตศึกษา			▲			
2) แยกส่วนราชการออกเป็น 2 ส่วน คือ **** - สำนักงานบริหารวิชาการ - สำนักงานบริหารองค์กร			▲			
3.2.4 จัดตั้งฝ่ายวิจัยและศูนย์ข้อมูลอิสลาม และฝ่ายพัฒนาทรัพยากรมนุษย์			▲			
3.2.5 ขุดสำนักงานวิชาการและบริการ ชุมชนไปรวมกับสำนักงานเลขานุการวิทยาลัย				▲		
3.2.6 ขยายภาควิชาใหม่ตามความจำเป็น			▲			
3.2.7 ปรับเปลี่ยนสถานภาพจาก วิทยาลัย เป็นคณะ			▲			
3.2.8 จัดตั้งฝ่ายรับผิดชอบด้านการให้คำ ปรึกษาเกี่ยวกับกฎหมายอิสลามในทุกๆ ด้าน			▲			

*** ดูรายละเอียดในภาคผนวก (ค)

**** ดูรายละเอียดในภาคผนวก (ง)

แนวโน้มนำการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มความเป็นไปได้ของข้อความ					เหตุผล
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
	5	4	3	2	1	
3.2.9 คณะกรรมการในชุดต่างๆ ทั้ง 3 ชุด คือคณะกรรมการวิทยาลัย คณะกรรมการประจำ วิทยาลัย และคณะกรรมการส่งเสริมกิจกรรม วิทยาลัย มีอำนาจในการพิจารณาถอดถอนผู้ บริหารได้			▲			
3.2.10 ปรับเปลี่ยนภาควิชาอิสลามศึกษา เป็น 1) ภาควิชาภาษาอาหรับ และอิส ลามศึกษา 2) สำนักงานวิทยาการอิสลาม			▲			
3.2.11 กำหนดโครงสร้างการบริหารที่มี ความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนไปตามการ เปลี่ยนแปลง			▲			
3.2.12 จัดตั้งภาควิชาใหม่อีก 1 ภาควิชา ที่เน้นสาขาวิชาการจัดการ หรือการพัฒนาสังคม มุสลิมโดยใช้ Islamic approach (วิธีการแบบ อิสลาม)			▲			
3.2.13 ยุบเลิกคณะกรรมการบางฝ่าย			▲			
3.3 การบริหารงานบุคคล						
3.3.1 คัดเลือกด้วยระบบการเสนอ มาตรฐานงานตามกรอบและข้อกำหนด ของมหาวิทยาลัย			▲			
3.3.2 ใช้ระบบคุณธรรมเป็นหลักในการ บริหารบุคคล			▲			
3.3.3 ใช้ระบบการประกันคุณภาพ (Q.A) ในการสรรหาและคัดเลือก			▲			

แนวโน้มนโยบายการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มนโยบายเป็นไปได้อย่างข้อความ					เหตุผล
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
	5	4	3	2	1	
3.3.4 สรรหาและคัดเลือกบุคคลตามความ เหมาะสมกับภารกิจของงานที่ปฏิบัติ	▲					
3.3.5 คัดเลือกเฉพาะบุคคลที่มีคุณวุฒิ ความรู้ความสามารถระดับสูง โดยพิจารณาให้ ค่าตอบแทนที่เหมาะสม ส่วนที่เหลือเป็นการจ้าง งานหรือจ้างชั่วคราวเท่านั้น	▲					
3.3.6 กำหนดแผนพัฒนากำลังคนเป็น ระยะๆ ที่ชัดเจนและมีเป้าหมายที่แน่นอน	▲					
3.3.7 พัฒนาบุคลากรให้ทันกับความก้าว หน้าทางวิชาการและเทคโนโลยี	▲					
3.3.8 กระจายงบประมาณเพื่อการอบรม ของบุคลากรให้เป็นธรรม และพิจารณาถึงความจำ เป็นเป็นหลัก	▲					
3.3.9 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้าน ภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 3 ภาษา เช่นภาษ อังกฤษ ภาษามลายู และภาษาอาหรับ	▲					
3.3.10 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความ สามารถในหลายๆ ด้าน	▲					
3.3.11 กำหนดให้มี Pay Scale โดยใช้ เงินรายได้ของวิทยาลัยสมทบ เพื่อลดข้อจำกัด ของระบบราชการและดึงดูดบุคลากรที่มี ประสิทธิภาพให้อยู่ในองค์กรได้นาน	▲					
3.3.12 เน้นพัฒนาบุคลากรสายผู้สอน ด้านเทคนิคการถ่ายทอดความรู้และด้านการวิจัย เชิงประยุกต์ ส่วนฝ่ายสนับสนุนวิชาการ เน้นให้ เกิดความชำนาญ ทักษะ และเชี่ยวชาญในงานที่ รับผิดชอบ	▲					

แนวโน้มนำการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มความเป็นไปได้ของข้อความ					เหตุผล
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
	5	4	3	2	1	
3.3.13 จัดส่งบุคลากรไปศึกษาต่อ ประชุมอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานในด้านต่างๆ ทั้งใน และต่างประเทศ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการ ปฏิบัติงาน และเพิ่มพูนความรู้ความสามารถนำ มาปรับใช้ในองค์กร		▲				
3.3.14 จัดสวัสดิการที่ดึงดูดแก่นักวิชาการ		▲				
3.3.15 ใช้วิธีประเมินคุณภาพของงานเพื่อ การจ้างหรือไม่จ้างต่อ โดยถือเกณฑ์คุณภาพงาน เป็นหลัก		▲				
8.4 การบริหารงานงบประมาณ						
3.4.1 มีการวางแผนงบประมาณ โดย อาศัยข้อมูลอย่างละเอียดและรอบคอบ		▲				
3.4.2 จัดทำงบประมาณที่สนองต่องาน การพัฒนาสังคมมุสลิม			▲			
3.4.3 จัดทำงบประมาณที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์และนโยบาย		▲				
3.4.4 ให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมใน การพิจารณาอนุมัติงบประมาณของแต่ละ โครงการ			▲			
3.4.5 มีการจัดทำแผนงบประมาณที่ ชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้อย่างมี ประสิทธิภาพ		▲				
3.4.6 ควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณอย่าง ประหยัดและมีประสิทธิภาพ		▲				
3.4.7 ทำการประเมินการใช้จ่ายทุกระยะ		▲				
3.4.8 ดำเนินให้ความสะดวกและลดขั้นตอน ในการเบิกจ่ายเงิน		▲				

แนวโน้มการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มความเป็นไปได้ของข้อความ					เหตุผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1	
3.4.9 จัดตั้งกองทุนเพื่อรองรับการบริหาร แบบพึ่งตนเอง		▲				
3.4.10 จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาโดยระดม ความช่วยเหลือจากองค์กรต่างๆ ทั้งในและต่าง ประเทศ		▲				
3.4.11 จัดให้มีการใช้งบประมาณอย่าง คล่องตัว ถูกต้องตามระเบียบ และ โปร่งใส		▲				
3.4.12 จัดทำงบประมาณแบบ PPBS		▲				
3.4.13 จัดทำงบประมาณแบบ Block Grant		▲				
3.4.14 รายงานการใช้จ่ายเงินในและนอก งบประมาณแก่ผู้เกี่ยวข้องทราบเป็นระยะๆ		▲				
4. การบริหารงานด้านวิชาการ						
4.1 การบริหารงานด้านหลักสูตร						
4.4.1 การจัดทำหลักสูตร						
1) ให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องมี ส่วนร่วมในการร่างหลักสูตร		▲				
2) จัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับ ความต้องการของสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง		▲				
3) หลักสูตรควรเน้นสาขาวิชาการ อิสลามประยุกต์ที่สามารถนำมาปฏิบัติจริงใน สังคมไทย มากกว่าเน้นความเป็นเลิศทาง วิชาการ			▲			
4) หลักสูตรควรต่อเนื่องและ สามารถรองรับนักศึกษาที่สำเร็จจากโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม		▲				

แนวโน้มนโยบายการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มความเป็นไปได้ของข้อความ				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
5) เน้นหลักสูตรบัณฑิตศึกษาที่ สร้างเสริมบุคลิกภาพมุสลิมเพื่อให้สังคมเกิดพล วัตร (Dynamic)		▲			
6) จัดเนื้อหาของหลักสูตรที่เน้น เชิงลึกมากกว่าเชิงราบ		▲			
7) จัดทำหลักสูตรนานาชาติเพื่อ เป็นแหล่งการศึกษาอิสลามในภูมิภาค	▲				
8) จัดทำหลักสูตรในลักษณะสห สาขาวิชาที่มีเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับองค์ความรู้ใหม่ เช่น วิชาที่ว่าด้วย เรื่อง Orientalist และวิชา ศึกษาทั่วไป นอกเหนือจากวิชาการอิสลาม	▲				
9) จัดให้มีหลักสูตรพิเศษเฉพาะ สำหรับชาวต่างประเทศ		▲			
10) จัดให้มีหลักสูตรร่วมกับ สถาบันอื่นๆ ทั้งในและต่าง ประเทศ		▲			
11) การจัดทำหลักสูตรไม่ควรยึดติด กับกรอบนโยบายมากเกินไป แต่ควรคำนึงถึง สภาพความเป็นจริง และแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นใน อนาคต		▲			
12) หลักสูตรและวิธีการสอนต้อง เอื้อต่อการสร้างบุคลิกภาพในด้านความรับผิดชอบ ชอบ ความอดทน ซื่อสัตย์ สุจริต ความเป็นผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ การทำงานเป็นทีม ตลอดจนทำให้ เป็นผู้ใฝ่รู้เข้าใจวัฒนธรรมของตน และของชาติ อื่น มีทักษะในการพูด อ่าน เขียน คิดอย่างสร้าง สรรค์ และมีศาสนธรรมประจำใจ		▲			
4.1.2 การพัฒนาหลักสูตร		▲			
1) ควรปรับปรุงหลักสูตรทุกๆ 4-5 ปี		▲			

แนวโน้มนำการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มนำความเป็นไปได้ของข้อความ					เหตุผล
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
	5	4	3	2	1	
2) ขยายสาขาวิชาตามลำดับความ พร้อมมากยิ่งขึ้น		▲				
3) พัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับเปลี่ยนให้ทันสมัย และสอดคล้องกับ การเปลี่ยนแปลงของสังคมทั้งในระดับประเทศ และระดับโลก		▲				
4.1.3 การประเมินผลหลักสูตร						
1) จัดให้มีการประเมินหลักสูตร ทุก 3-5 ปี อย่างต่อเนื่อง		▲				
2) จัดให้มีการประเมินโดยผู้สอน ผู้เรียน ศิษย์เก่า ผู้ใช้บัณฑิต ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายใน และนอกมหาวิทยาลัย		▲				
3) จัดให้มีการประเมินการเรียน การสอน และการวัดผลเป็นประจำทุกปี ทุก 5 ปี และ 10 ปี		▲				
4) จัดให้มีระบบการตรวจสอบ คุณภาพโดยใช้หลักการ						
- Quality Control จากภายใน วิทยาลัย						
- Quality Auditing จากกลุ่ม เพื่อนนอกมหาวิทยาลัย						
- Quality Assessment จาก มหาวิทยาลัยหรือทบวง		▲				
4.2 การบริหารงานด้านการวิจัย						
4.2.1 เน้นการจัดทำวิจัยสถาบัน		▲				
4.2.2 วิจัยเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และ วิถีชีวิตไทยมุสลิม		▲				

แนวโน้มนำการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มนำความเป็นไปได้ของข้อความ					เหตุผล
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
	5	4	3	2	1	
4.2.3 จัดสัมมนาเพื่อสำรวจหัวข้อวิจัยที่มี ประโยชน์ต่อสังคม โดยส่วนรวม		▲				
4.2.4 จัดทำวิจัยเป็นทีมและใช้ระบบการ จ้างผู้เชี่ยวชาญ		▲				
4.2.5 จัดให้มีการทำวิจัยที่เอื้อต่อการ พัฒนาการเรียนการสอนของอาจารย์และ นักศึกษา		▲				
4.2.6 เน้นการวิจัยแบบสหวิชาการ และ ประสานความร่วมมือให้เกิดการวิจัยร่วมกับ สถาบันหรือองค์กรอื่นๆ		▲				
4.2.7 จัดหาแหล่งทุนเพื่อสนับสนุนการ ทำวิจัยของบุคลากร		▲				
4.2.8 จัดตั้งคณะกรรมการฝ่ายวิจัยและ ข้อมูล เพื่อให้การบริหารงานวิจัยและสาร สนเทศดำเนิน ไปอย่างมีประสิทธิภาพ		▲				
4.2.9 เน้นวิจัยด้านสังคมและวิทยาการ อิสลาม เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิต ชุมชนและสังคมมุสลิม		▲				
4.2.10 จัดทำวิจัยเพื่อเสนอรูปแบบการ พัฒนาชุมชนที่สมดุล โดยวางอยู่บนพื้นฐานของ หลักการศาสนาอิสลาม		▲				
4.2.11 จัดทำวิจัยร่วมกับสถาบันต่างๆ ที่ได้มีการลงนามความร่วมมือทางวิชาการ (MOU)		▲				

แนวโน้มนโยบายการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มความเป็นไปได้ของข้อความ					เหตุผล
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
	5	4	3	2	1	
4.2.12 จัดหาแหล่งทุนการทำวิจัยจาก องค์กรของรัฐและเอกชน และเปิดโอกาสให้นัก วิชาการมุสลิม หรือนักวิจัยที่สนใจเสนอ โครงการเพื่อขอรับทุนสนับสนุนการทำวิจัยตาม ขอบข่ายที่วิทยาลัยกำหนด			▲			
4.2.13 ร่วมมือทำวิจัยกับสถาบันอุดม ศึกษาอื่นๆ ทั้งในและต่างประเทศ			▲			
4.2.14 จัดให้มีการตีพิมพ์และเสนอผล งานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ			▲			
4.2.15 จัดส่งบุคลากรไปอบรมเพื่อ พัฒนาให้มีศักยภาพในการทำวิจัย			▲			
4.2.16 กำหนดการสร้างผลงานวิจัยเป็น เงื่อนไขหนึ่งในการประเมินคุณภาพอาจารย์หรือ บุคลากรและการนำเนื้องานวิจัยมาขอ บุคลากรและการนำเนื้องานวิจัยมาขอ			▲			
4.2.17 จัดให้มีการแปลผลงานวิจัยที่ดี พิมพ์เกี่ยวกับสังคมมุสลิมเป็นภาษาต่างๆ เช่น มลายู อังกฤษ และอาหรับ			▲			
4.3 การบริหารงานด้านการบริการวิชาการแก่ ชุมชน						
4.3.1 จัดเผยแพร่วิชาการที่เป็นประโยชน์ ต่อสังคมโดยผ่านสื่อต่างๆ รวมทั้งอินเทอร์เน็ต			▲			
4.3.2 ร่วมมือกับองค์กรทั้งภาครัฐและ เอกชนในการเสริมสร้างคุณภาพและจริยธรรม แก่สังคม			▲			

แนวโน้มนโยบายการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มนโยบายที่ได้ของข้อความ					เหตุผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1	
4.3.3 จัดประชุม อบรม สัมมนาและจัดโครงการต่างๆ ที่ช่วยยกระดับคุณภาพและแก้ปัญหาทางสังคมของชุมชนทั้งในด้านการศึกษาด้านสาธารณสุข อาชีพ และอื่นๆ		▲				
4.3.4 เสนอและบริการข่าวสาร จัดระบบสารสนเทศ และข้อมูลเกี่ยวกับอิสลามเพื่อเป็นแหล่งความรู้เกี่ยวกับอิสลามแก่สังคม		▲				
4.3.5 ให้บริการชุมชนในเชิงรุก โดยการกำหนดเป้าหมาย เนื้อหา และกลุ่มเป้าหมายที่จะให้บริการที่ชัดเจน		▲				
4.3.6 จัดให้มีการสำรวจความต้องการในเรื่องการบริการวิชาการแก่ชุมชน		▲				
4.3.7 จัดตั้งทีมงานในการให้บริการวิชาการต่อชุมชน		▲				
4.3.8 ขยายกลุ่มเป้าหมายในการบริการวิชาการสู่กลุ่มอาชีพและประชาชนทั่วไป		▲				
4.3.9 ใช้สื่อและเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการให้บริการวิชาการ		▲				
4.3.10 จัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิชาชีพเฉพาะทางเพื่อรองรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ			▲			
4.3.11 เน้นการเป็นหน่วยงานประสานมากกว่าเป็นหน่วยงานปฏิบัติ		▲				
4.3.12 เน้นการให้บริการในลักษณะการสร้างโมเดล หรือองค์ความรู้ใหม่ให้กับชุมชนเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติและการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม		▲				

แนวโน้มนำการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มนำความเป็นไปได้ของข้อความ					เหตุผล
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
	5	4	3	2	1	
4.3.13 ผลิตตำรา สื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (Computer Software) ที่เกี่ยวกับอิสลาม รวมทั้งให้บริการวิชาการแก่องค์กรของรัฐและเอกชน			▲			
4.3.14 ร่วมมือกับองค์กรอิสลามภายในประเทศในการปฏิบัติงานด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชนที่เน้นเรื่องพีรคูกีฟายะฮฺ (การศึกษาที่จำเป็นต่อการพัฒนาสังคม)			▲			
4.3.15 พัฒนานุคลากรให้มีความพร้อมในการให้บริการวิชาการอย่างต่อเนื่อง			▲			
4.3.16 จัดให้มีการประเมินผลโครงการต่างๆ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนา			▲			
5. การร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานอื่น						
5.1 หน่วยงานภายในประเทศ						
5.1.1 ประสานกับหน่วยงานที่มีภารกิจในด้านการจัดการศึกษาอิสลามคล้ายที่คล้ายกัน เช่น วิทยาลัยอิสลาม โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โรงเรียนเราเถาะฮ์ (อนุบาลอิสลาม) หรือ ตาศีกา (โรงเรียนที่สอนอิสลามภาคบังคับ)			▲			
5.1.2 ประสานกับสถาบันศาสนาอิสลาม เช่น คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด มัสยิด			▲			
5.1.3 ให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาอิสลาม แก่ กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ			▲			
5.1.4 ร่วมมือกับสถาบันการศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนด้านเศรษฐศาสตร์อิสลาม และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ หรือสถาบันการเงิน			▲			

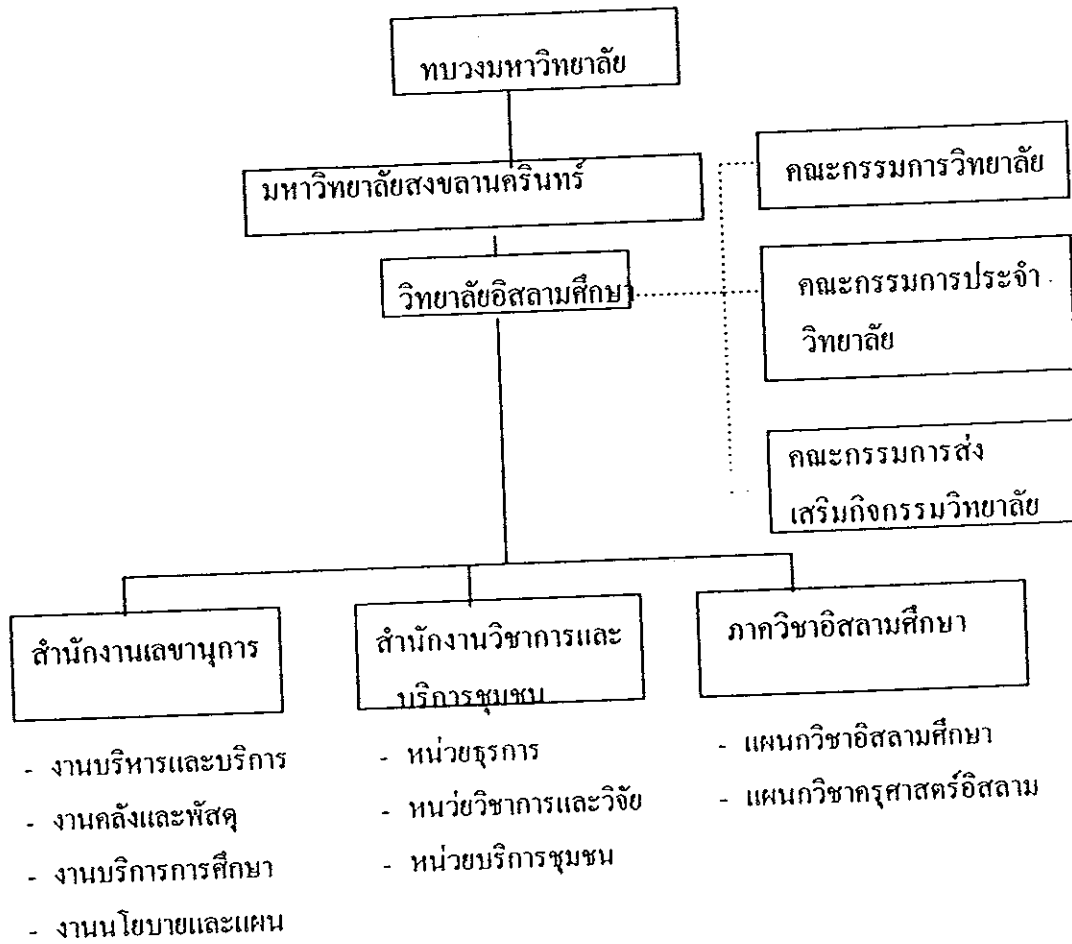
แนวโน้มนโยบายการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มนโยบายเป็นไปได้ของข้อความ					เหตุผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1	
5.1.5 กำหนดรูปแบบ แผนงานความร่วมมือลักษณะ เป้าหมาย และกิจกรรมที่จะร่วมมือให้ชัดเจน			▲			
5.1.6 สร้างความสัมพันธ์กับทุกหน่วยงานโดยวางตัวเป็นกลางไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด			▲			
5.1.7 ร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐและเอกชน เพื่อการพัฒนาการศึกษา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสังคม			▲			
5.1.8 ประสานให้ความร่วมมือในทุกๆ ด้าน เพื่ออำนวยความสะดวกต่อสังคมสูงสุด โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายอิสลาม และขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น			▲			
5.2 หน่วยงานต่างประเทศ						
5.2.1 สร้างนโยบายเชิงรุกไปยังประเทศเพื่อนบ้าน โดยการจัดให้มีการอบรม สัมมนา หรือเปิดรับนักศึกษาจากต่างประเทศเหล่านั้นมาเรียน			▲			
5.2.2 วางแผนและกำหนดโครงการที่จะร่วมมือดำเนินงานหรือสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานในต่างประเทศให้แน่ชัด โดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และนโยบาย			▲			
5.2.3 จัดให้มีการร่วมมือกับกลุ่มประเทศต่างๆ ดังนี้						
1) กลุ่มประเทศอาเซียน	▲					
2) กลุ่มประเทศตะวันออกกลาง		▲				
3) กลุ่มประเทศยุโรป			▲			
4) กลุ่มประเทศอเมริกา			▲			
5) กลุ่มประเทศแอฟริกา			▲			

แนวโน้มการบริหารของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2540 - 2549)	ระดับแนวโน้มความเป็นไปได้ของข้อความ					เหตุผล
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
	5	4	3	2	1	
5.2.4 เน้นความร่วมมือในด้านการแลกเปลี่ยนอาจารย์ นักศึกษา และเอกสารข้อมูลทางวิชาการและวัฒนธรรม		▲				
5.2.5 เน้นความร่วมมือในเรื่องการทำวิจัยและแลกเปลี่ยนนักวิจัย		▲				
5.2.6 ติดต่อสัมพันธ์กับสถาบันการศึกษาวิชาการทางโลก Secular Education เพื่อร่วมพัฒนาเทคนิคการวิจัยที่สามารถนำมาพัฒนาวิทยาลัยให้ก้าวหน้า		▲				
5.2.7 ติดต่อ สร้างสัมพันธ์และให้ความร่วมมือ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของการได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน		▲				

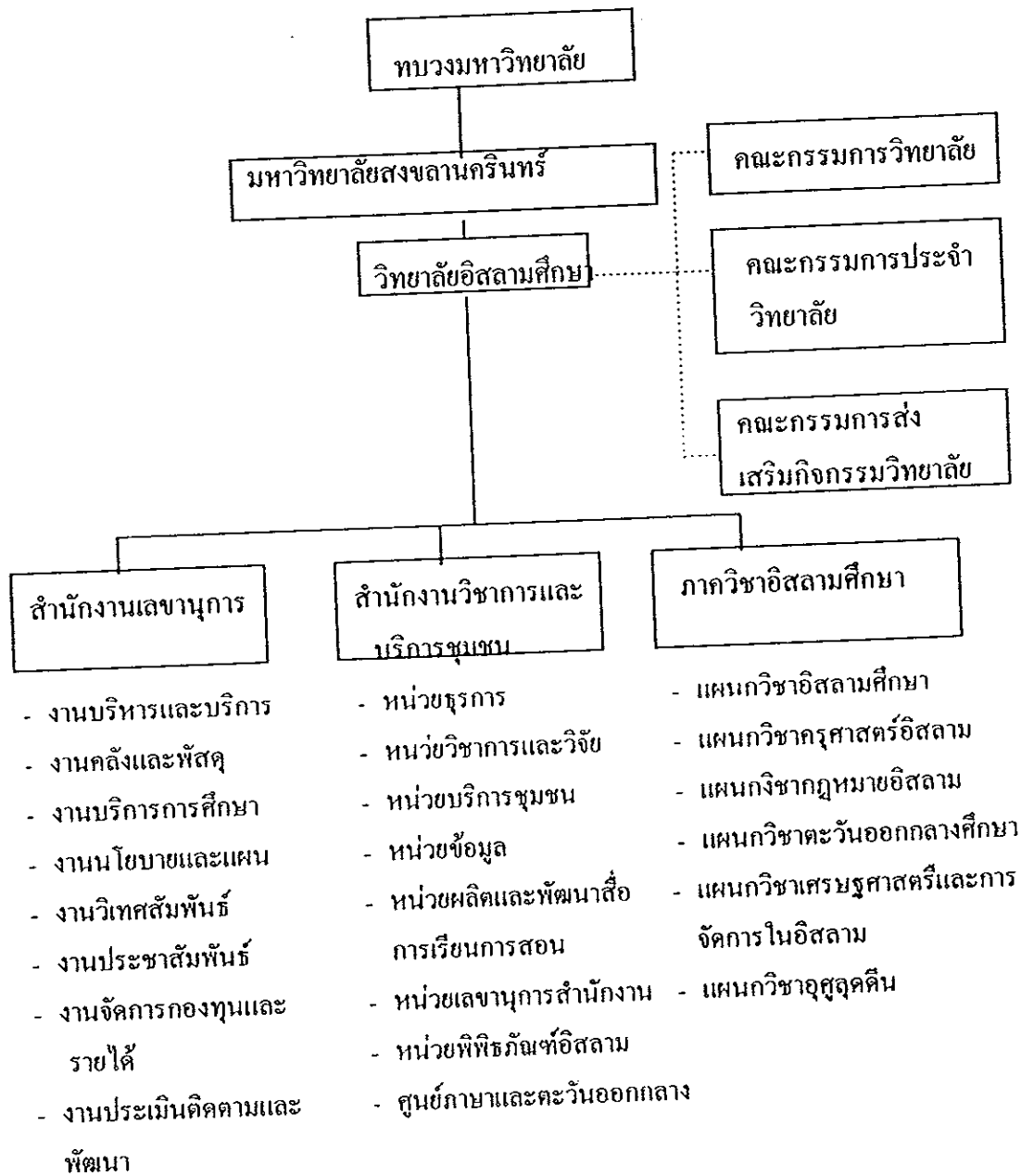
โปรดทบทวนดูอีกครั้งหนึ่งว่า
ท่านได้ตอบแบบสอบถามครบทุกข้อแล้ว

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

ภาคผนวก (ก)

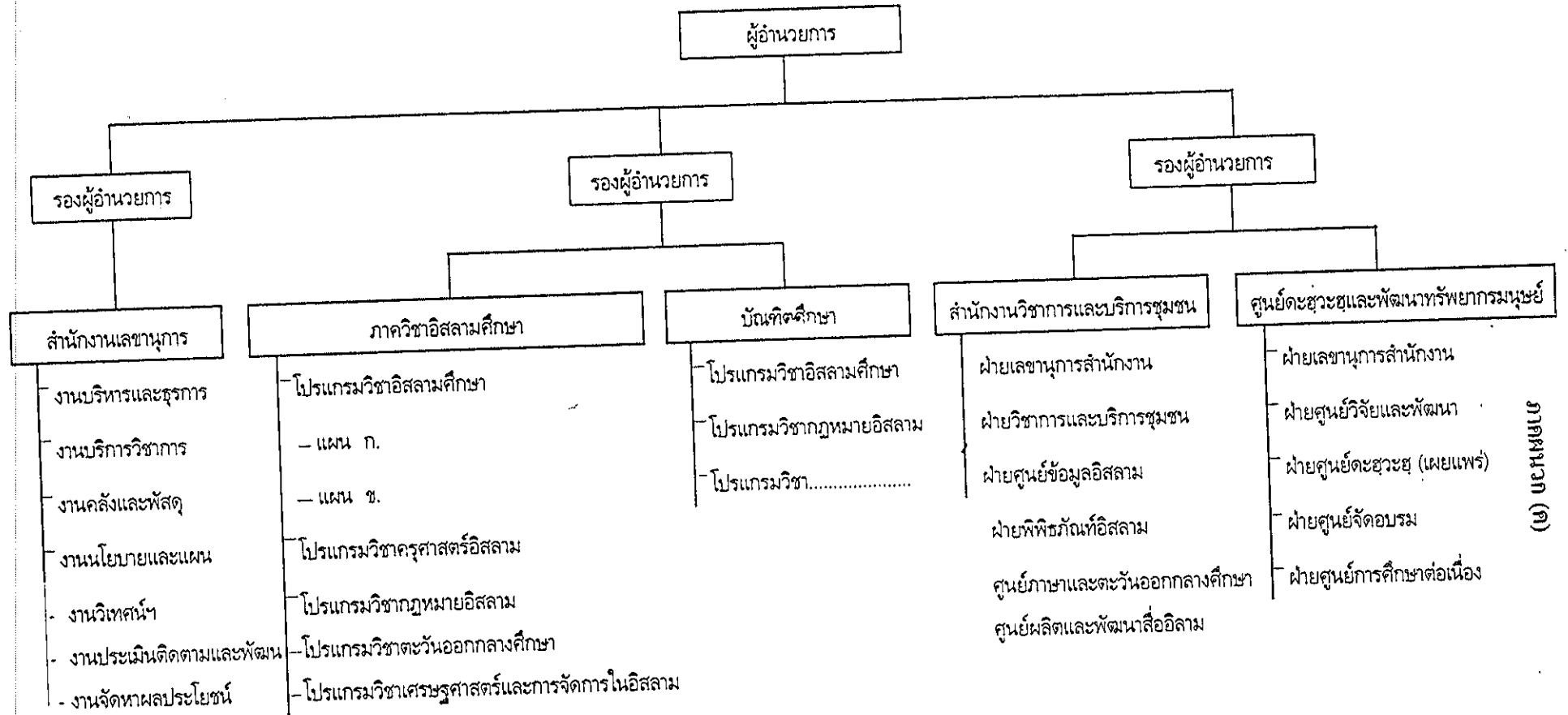

ภาคผนวก (ข)

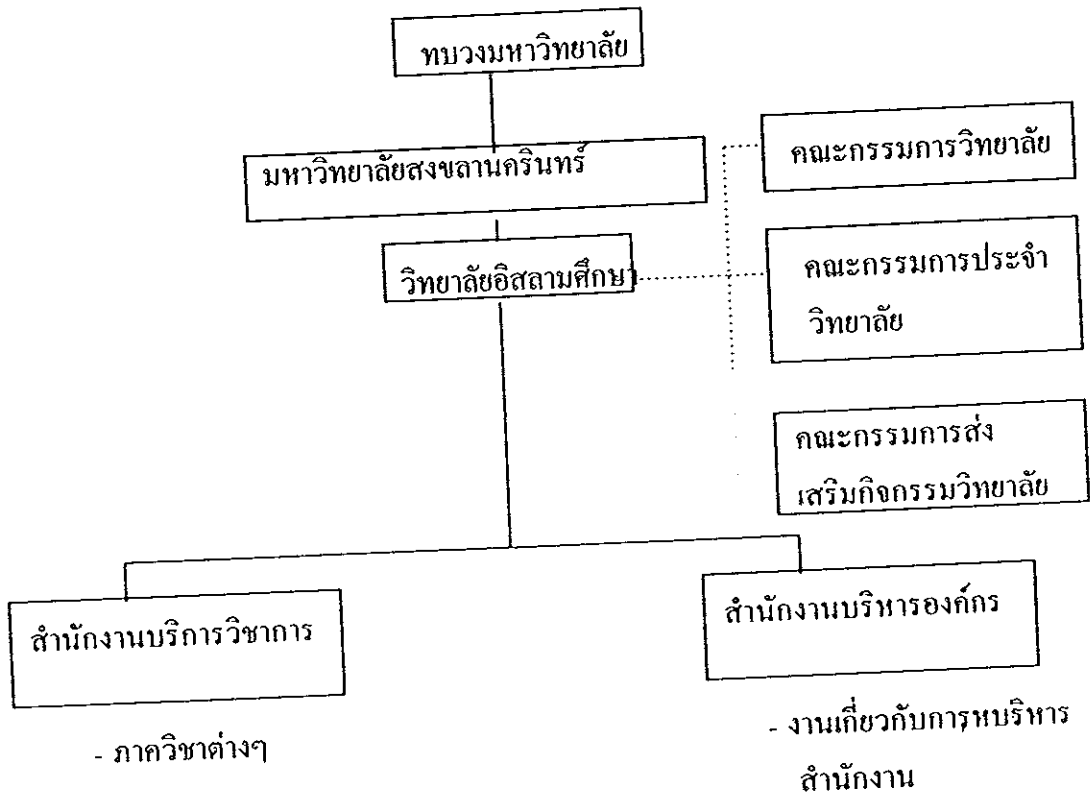

แผนพัฒนาวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2542 - 2545

ภาคผนวก (ง)

สูตรและการคำนวณ

1. การคำนวณหาค่ามัธยฐาน

$$\text{สูตรมัธยฐาน (Median)} = L + \left(\frac{N/2 - fc}{fw} \right) i$$

เมื่อ	L	=	ขอบเขตคะแนนขั้นต่ำของชั้นที่มีมัธยฐานตกอยู่
	N	=	จำนวนคะแนนหรือจำนวนข้อมูลทั้งหมด
	fc	=	ความถี่สะสมชั้นก่อนที่มีมัธยฐานตกอยู่
	fw	=	ความถี่ของชั้นคะแนนที่มีมัธยฐานตกอยู่
	i	=	อันตรภาคชั้น

ตัวอย่างการคำนวณ

คะแนน	ความถี่	ความถี่สะสม
5	6	20
4	7	14
3	5	7
2	1	2
1	1	1

$$\begin{aligned} \text{มัธยฐาน} &= 3.5 + 1 \left(\frac{20 - 7}{7} \right) \\ &= 3.5 + 0.42 \\ &= 3.93 \end{aligned}$$

2. การคำนวณค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

พิสัยระหว่างควอไทล์ คือ ค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ ที่ 3 กับควอไทล์

ที่ 1 Interquatile (IR) = $Q_3 - Q_1$

สูตรการคำนวณจะใช้เช่นเดียวกับสูตรการหาค่ามัธยฐานแต่แทนค่า $\frac{N}{2}$ ด้วย $\frac{N}{4}$

ในการหาค่าควอไทล์ที่ 1 และแทนค่า $\frac{N}{2}$ ด้วย $\frac{3N}{4}$ ในการหาควอไทล์ที่ 3

ตัวอย่างการคำนวณ

คะแนน	ความถี่	ความถี่สะสม
5	6	20
4	7	14
3	5	7
2	1	2
1	1	1

$$\text{ควอไทล์ที่ 3 } (Q_3) = L+1 \left[\frac{\frac{3N}{4} - fc}{fw} \right]$$

$$= 4.5 + 1 \left[\frac{\frac{3 \times 20}{4} - 14}{6} \right]$$

$$= 4.5 + 0.16$$

$$= 4.67$$

$$\text{ควอไทล์ที่ 1 } (Q_1) = L+1 \left[\frac{\frac{N}{4} - fc}{fw} \right]$$

$$= 2.5 + 1 \left[\frac{\frac{20}{4} - 2}{5} \right]$$

$$= 2.5 + 0.60$$

$$= 3.10$$

$$\text{พิสัยระหว่างควอไทล์} = Q_3 - Q_1$$

$$= 4.67 - 3.10 = 1.57$$

3. การหาคำนวนหาค่าฐานนิยม

$$\text{สูตรฐานนิยม} = L + \left[\frac{\Delta_1}{\Delta_1 + \Delta_2} \right] i$$

- เมื่อ L = ขอบเขตคะแนนต่ำสุดของชั้นคะแนนที่ฐานนิยมตกอยู่
 Δ_1 = ผลต่างของจำนวนความถี่ของชั้นคะแนนก่อนฐานนิยม
 Δ_2 = ผลต่างของจำนวนความถี่ของชั้นคะแนนที่ฐานนิยมตกอยู่
 กับจำนวนความถี่ ของชั้นคะแนนที่อยู่ถัดจากที่มีฐานนิยม
 ตกอยู่
 i = อัตรากว้างชั้น

ตัวอย่างการคำนวณ

คะแนน	ความถี่	ความถี่สะสม
5	6	20
4	7	14
3	5	7
2	1	2
1	1	1

$$\begin{aligned} \text{ฐานนิยม} &= 3.5 + 1 \left[\frac{2}{2+1} \right] \\ &= 3.5 + 0.66 \\ &= 4.16 \end{aligned}$$

เหตุผลของการแสดงความคิดเห็นที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นที่แตกต่างไปจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
ในการตอบแบบสอบถามรอบสุดท้าย

ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1. วัตถุประสงค์ของวิทยาลัยอิสลามศึกษา		
1.1 เป็นศูนย์กลางการศึกษา คั่นคว้า และวิจัยทางด้านวิชาการที่เกี่ยวกับ ศาสนาอิสลาม	- จุดมุ่งหมายหรือ วัตถุประสงค์สูงสุดของ วิทยาลัยควรเป็นเช่นนี้	- ขาดความพร้อมในเรื่อง บุคลากร - ยังไม่มีการพัฒนา บุคลากรเพื่อสนองตอบ วัตถุประสงค์ดังกล่าว
1.3 เป็นศูนย์กลางการศึกษาคั่นคว้า และวิจัยเกี่ยวกับสังคมเศรษฐกิจ การเมืองแบบอิสลามในระดับ นานาชาติ	- ความรู้อิสลามมีความ เป็นสากลสามารถใช้ได้ ทั่วโลกไม่จำกัดเฉพาะ ท้องถิ่นหรือสังคมใด สังคมหนึ่งเท่านั้น - การแก้ปัญหาสังคม มุสลิมจำเป็นต้องอาศัย สถาบันอิสลามชั้นสูง เป็นแกนหลักใน การวิเคราะห์และ กำหนดแนวทาง การแก้ไขปัญหา - เพื่อให้เหมาะสมกับ ยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว	- เป็นการกำหนดกรอบ พันธกิจที่กว้างเกินไป วิทยาลัยไม่มีศักยภาพ ที่จะทำได้ - ขาดความพร้อมในเรื่อง บุคลากร
1.4 เป็นแหล่งผลิตบัณฑิตที่สนอง ความต้องการกำลังคนเพื่อ การแข่งขันในระดับนานาชาติ	- เป็นหลักการพัฒนา ที่สอดคล้องกับการ พัฒนาประเทศใน ยุคโลกาภิวัตน์	- สภาพทางวิชาการที่เป็น อยู่ในปัจจุบันยังไม่ เข้มแข็งพอ

ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1.6 เป็นแหล่งผลิตบัณฑิตสาขา อิสลามศึกษาและสาขาวิชาต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ	-	- ระบบการบริหาร องค์การของวิทยาลัย ยังไม่เอื้อต่อการพัฒนา ที่สอดคล้องกับการ เปลี่ยนแปลงด้านสังคม - วิทยาลัยมิใช่สถาบัน วิชาชีพ - บุคลากรไม่พร้อมและ ผลงานที่ปรากฏยังไม่ ชัดเจน
1.7 เป็นแหล่งผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ความสามารถในสาขาอิสลามศึกษา ที่เทียบเท่าระดับนานาชาติ	-	- ความพร้อมของ นักศึกษาซึ่งเป็นตัวป้อน ที่สำคัญ ค่อนข้างต่ำ - ขาดความพร้อมใน การผลิตสื่อการสอน อินเทอร์เน็ต และ บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถระดับ นานาชาติ
1.8 เป็นแหล่งบริการวิชาการทั้งทางด้าน สังคม เศรษฐกิจการเมืองและด้าน อื่น ๆ เกี่ยวกับอิสลาม แก่หน่วยงาน ต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน	-	- ขาดบุคลากรทางด้าน สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ และการจัดการใน อิสลาม - ขาดการสนองตอบจาก สังคมภายในและนอก มหาวิทยาลัย

ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1.9 เป็นสถาบันที่ส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการอิสลามและวัฒนธรรมกับกลุ่มประเทศมุสลิม	- ความจำเป็นในอนาคต โดยเฉพาะความร่วมมือระหว่างสถาบันอันเป็นส่วนสำคัญที่สามารถผลักดันวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศทางด้านวิชาการอิสลาม	- ขาดความพร้อมในเรื่องบุคลากร
1.11 เป็นแหล่งผลิตงานวิจัยทางด้านอิสลามศึกษาและวิถีชีวิตในสังคมไทยมุสลิม	- เป็นสื่อสร้างความเข้าใจที่ดีและถูกต้องแก่สังคมที่มีใช้มุสลิม	- ขาดความพร้อมในเรื่องบุคลากรและผลงานวิจัยในด้านที่เกี่ยวข้องมีปริมาณน้อย
1.12 เป็นองค์กรในการสร้างความเข้าใจระหว่างรัฐและชุมชนมุสลิม	-	- เป็นผลพลอยได้ (Outcome) จากการดำเนินกิจกรรมทางการบริหารต่าง ๆ เท่านั้น มิใช่เป้าหมายหลัก
1.14 เป็นหน่วยประสานความร่วมมือทางวิชาการด้านอิสลามศึกษา วัฒนธรรม และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับท้องถิ่น ประเทศและระดับนานาชาติ	- เป็นความจำเป็นหลักของสถาบันอุดมศึกษา และสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศชาติ	-

ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>2. นโยบายวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์</p> <p>2.1 นโยบายด้านการบริหาร</p> <p>2.1.1 ใช้หลักการบริหารเชิงธุรกิจ โดยเน้นความเป็นมืออาชีพ</p> <p>2.1.5 ปรับองค์การให้กระชับ โดยพัฒนาศักยภาพของกำลัง คนในองค์การให้สอดคล้อง กับความก้าวหน้าทางด้าน เทคโนโลยี และการเปลี่ยน แปลงทางสังคม</p> <p>5.1.6 ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และเน้นการสื่อสารในแนว ราบมากกว่าแนวตั้ง</p>	<p>- การบริหารองค์กรมี ความจำเป็นต้องใช้ มืออาชีพมิใช่ นักวิชาการ แบบอาสาสมัคร</p> <p>- การทำงานเป็นทีม เป็นเรื่องที่เหมาะสมกับ ยุคสมัย</p>	<p>- ไม่จำเป็นมากนักเพราะ จะกลายเป็นธุรกิจทาง การศึกษา</p> <p>- การสรรหามืออาชีพ กระทำไต่ยาก</p> <p>- การบริหารเชิงธุรกิจ ไม่เหมาะกับธรรมชาติ (Nature) ของงานที่ เกี่ยวข้องกับอิสลาม</p> <p>- ระบบราชการไม่อำนวย อุปสรรคกับขาดความ พร้อมในเรื่องบุคลากร</p> <p>- ไม่จำเป็นนัก ที่เป็น ปัญหาไม่ใช่เพราะ หลายขั้นตอนแต่เป็น เพราะปฏิบัติงานยังไม่ เต็มความสามารถ ทำให้ ล่าช้า</p> <p>- ขาดงบประมาณและ การริเริ่มในเชิงรุก</p>

ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
2.2 นโยบายด้านการจัดการศึกษา	-	- คุณภาพของบัณฑิตยังไม่เป็นที่ยอมรับจากชุมชน และไม่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
2.2.1 เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการอิสลาม	-	-
2.2.2 สนับสนุนการจัดการศึกษาที่สนองตอบต่อความต้องการของสังคม	- การสนองตอบความต้องการของสังคมเป็นสิ่งจำเป็น	-
2.2.4 ส่งเสริมให้บัณฑิตมีคุณภาพตามแบบฉบับของอิสลามและได้มาตรฐานสากล	-	- จัดแข่งกันในตัวเอง - บัณฑิตยังไม่มีความพร้อม - เป็นเรื่องปกติ
2.2.6 ส่งเสริมให้พัฒนาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยอิสลามแห่งประเทศไทย	- สถานภาพของวิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นเพียงคณะเล็ก ๆ ไม่สามารถสนองความต้องการของสังคมได้ องค์กรที่จะทำหน้าที่ดังกล่าวได้ต้องพัฒนาเป็นระดับมหาวิทยาลัยอิสระและเป็นนานาชาติ การที่วิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นเพียงคณะเล็ก ๆ จึงต้องแบบรับภาระความคาดหวังไว้มาก จนเกินขีดความสามารถของทั้งองค์กรและผู้บริหารที่จะสนองตอบได้	-

ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
2.3 นโยบายด้านการวิจัย		
2.3.2 สนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนและสังคมมุสลิม	- เป็นปรัชญาของการศึกษาอิสลาม	- ขาดผู้มีประสบการณ์ด้านการวิจัย - ยังไม่ได้ดำเนินการเท่าที่ควร
2.3.4 ส่งเสริมให้มีความเป็นเลิศด้านการวิจัยเกี่ยวกับอิสลาม	- ไม่มีหน่วยงานใดรู้เรื่องเกี่ยวกับอิสลามดีเท่าวิทยาลัยอิสลามศึกษา	- ขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านวิจัย
2.4 นโยบายด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชน		
2.4.3 ส่งเสริมให้มีการบริการวิชาการแก่ชุมชนในเชิงรุก	- การบริการวิชาการแบบมีทิศทางน่าจะได้ผลมากกว่าการบริการวิชาการแบบทั่ว ๆ ไป	- วิทยาลัยไม่ใช่ศูนย์ศึกษาชีพ
2.4.4 สนับสนุนการพัฒนาชุมชนโดยการให้ความรู้และชี้แนะในแนวทางที่ถูกต้อง	- เสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างมุสลิมกับผู้ที่มีไม่มุสลิม	- การยอมรับของชุมชนไม่ใช่เรื่องง่าย - ไม่น่าจะเป็นภารกิจของวิทยาลัยฯ
2.4.5 บริการวิชาการแก่ชุมชนในท้องถิ่นและภูมิภาคอื่นทั่วประเทศ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในอิสลามที่ถูกต้องและพัฒนาสังคมอย่างสมดุลย์	- สังคมมุสลิมจะก้าวหน้าและมีคุณภาพนั้น ต้องมีความรู้และสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตรจริงได้ บทบาทของวิทยาลัยฯ จึงควรขยายให้ครอบคลุมทั่วประเทศ	- ไม่มีผลงานที่ปรากฏชัดเจน

ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>2.5 นโยบายด้านการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม</p> <p>2.5.3 ส่งเสริมให้มีการศึกษาเกี่ยวกับ ศิลปวัฒนธรรมของมุสลิมที่ ถูกต้องและสอดคล้องกับ หลักการอิสลาม</p> <p>2.6 นโยบายด้านกิจการนักศึกษา</p> <p>2.6.3 ส่งเสริมกิจกรรมด้าน การพัฒนานักศึกษา ทั้งทาง ด้านพุทธพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย</p> <p>2.6.5 ส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถ สื่อสารกับสังคมในยุค โลกาภิวัตน์ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ</p>	<p>- การชี้แนะในสิ่งที่ ถูกต้อง ต้องอาศัยนัก วิชาการอิสลามที่อยู่ใน สถาบันอุดมศึกษา</p> <p>- การพัฒนานักศึกษา เพื่อให้ออกเป็นบัณฑิต ที่มีคุณภาพ สามารถ ดำเนินชีวิตได้อย่าง สงบสุขท่ามกลาง กระแสการเปลี่ยนแปลง ของโลก จำเป็นต้อง พัฒนาในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะในเรื่อง จิตพิสัย</p>	<p>-</p> <p>-</p> <p>- ผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา ในด้านความสามารถ ในการใช้ภาษา โดยเฉพาะภาษาอาหรับ ต่ำ เมื่อเทียบกับ นักศึกษาที่สำเร็จจาก ตะวันออกกลาง</p>

ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
8. การบริหารงานทั่วไป		
8.1 การวางแผน		
3.1.9 จัดทำแผนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคม	- การดำเนินกิจกรรมทางการบริหารของวิทยาลัยจะสนองต่อวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง	-
3.1.10 จัดสร้างเครือข่าย เพื่อการวางแผนกับมหาวิทยาลัยอื่น	- เป็นภารกิจหลักระดับมหาวิทยาลัย - สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร	- วิทยาลัยไม่อาจดำเนินงานโดยลำพัง เพราะมีข้อจำกัดมาก
3.1.11 นำผลที่ได้จากการสัมมนา มาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผน	- จะได้มุมมองหรือวิสัยทัศน์ที่ดีที่มีประโยชน์ต่อการจัดทำแผน	- ขึ้นอยู่กับคุณภาพการสัมมนา
3.1.12 วางแผนดำเนินงานในลักษณะการพึ่งตนเองมากยิ่งขึ้น เพื่อเตรียมสู่การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาล	- สอดคล้องกับการบริหารองค์กรในปัจจุบัน - ในอนาคตองค์กรระดับคณะ/หน่วยงานจะพึ่งตนเองมากขึ้น	- ยังไม่มีแผนงานหรือผลงานด้านนี้ที่เด่นชัด
3.1.16 ผู้ที่ทำหน้าที่วางแผนต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ มีความสามารถ มีอาชีพ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลตลอดจนรู้เรื่องแผนงานเป็นอย่างดี	- เรื่องมีอาชีพในทุกระดับหน่วยงานจำเป็นต้องมีเพราะแนวโน้มการบริหารในอนาคตจะเป็นธุรกิจศึกษา	-

ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>3.4 การจัดองค์การ</p> <p>3.2.2 คงไว้โครงสร้างการบริหารงาน ซึ่งแบ่งส่วนราชการออกเป็น 3 ส่วน คือ สำนักงานเลขานุการ สำนักงานวิชาการและบริการชุมชน และภาควิชาอิสลามศึกษาเหมือนเดิม แต่ปรับเปลี่ยนงานในแต่ละส่วน</p> <p>3.2.3 ปรับเปลี่ยนโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการใหม่ โดย</p> <p>1) แยกเป็นฝ่ายต่าง ๆ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานวิชาการ - สำนักงานบริการชุมชน - สำนักคະฮຸຮະฮຸ (การเผยแผ่) - บัณฑิตศึกษา <p>3.2.4 จัดตั้งฝ่ายวิจัยและศูนย์ข้อมูลอิสลามและฝ่ายพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีฐานะเทียบเท่าภาควิชา</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อความคล่องตัวด้านการบริหารและการจัดการ - มีภาระงานเพิ่มขึ้น จำเป็นต้องขยายหน่วยงานรองรับ - เปิดโอกาสในด้านบทบาทการพัฒนาสังคมมากขึ้น โดยเฉพาะการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นเป้าประสงค์ของแผนฯ 8 - เป็นโครงสร้างที่สามารถปฏิบัติพันธกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ - งานวิจัย และศูนย์ข้อมูลอิสลาม จะมีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์กรในอนาคต - เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถทำรายได้ให้กับวิทยาลัยอิสลามศึกษา 	<p>-</p> <p>- นโยบายมหาวิทยาลัยไม่สนับสนุนให้แยกเป็นหน่วยงานย่อยเป็นจำนวนมาก</p> <p>- ขาดบุคลากร</p> <p>- การตั้งหน่วยงานเพิ่มเติมจะซ้ำซ้อนกับรัฐบาล มีนโยบายที่จะจำกัดอัตรากำลัง</p>

ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
3.2.7 ปรับเปลี่ยนสถานภาพจาก วิทยาลัยเป็นคณะ	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นเอกภาพกับคณะอื่น - ถึงเวลาแล้ว - ความเป็นศักดิ์ศรี 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่จำเป็นที่ชื่อ แต่สำคัญที่ภารกิจ - สถานภาพวิทยาลัยมีความคล่องตัวมากกว่าคณะ
3.2.9 คณะกรรมการในชุดต่าง ๆ ทั้ง 3 ชุด คือคณะกรรมการ วิทยาลัยคณะกรรมการประจำ วิทยาลัย และคณะกรรมการ ส่งเสริมกิจกรรมวิทยาลัยมี อำนาจในการพิจารณา ถอดถอนผู้บริหารได้	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นการถ่วงดุลย์ อำนาจในการบริหาร ในกรณีที่ผู้บริหารไม่มีประสิทธิภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> - กรรมการแต่ละชุดมีหน้าที่ชัดเจนอยู่แล้ว - ชัดกับพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ - ข้อจำกัดของระบบราชการ - การบริหารงานในอิสลาม มิใช่ระบบ ถ่วงดุลย์อำนาจต่าง ๆ ไว้
3.2.12 จัดตั้งภาควิชาใหม่อีก 1 ภาควิชาที่เน้นสาขา วิชาการจัดการหรือการพัฒนาสังคมมุสลิมโดยใช้ Islamic approach	<ul style="list-style-type: none"> - มีบทบาทโดยตรงในการพัฒนาสังคมมุสลิม ซึ่งปัจจุบันได้รับการพัฒนาอย่างไม่มีทิศทาง - เห็นความสำคัญในเรื่อง Islamization of Knowledge 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีความจำเป็น - สรรหาบุคลากรที่มีความสามารถในสาขาที่เกี่ยวข้องยาก
3.3 การบริหารงานบุคคล		
3.3.1 คัดเลือกด้วยระบบการเสนอมาตรฐานงานตามกรอบและข้อกำหนดของมหาวิทยาลัย	<ul style="list-style-type: none"> - ได้บุคลากรที่มีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลให้กระบวนการผลิตบัณฑิตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ 	-

ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
3.3.5 คัดเลือกเฉพาะบุคคลที่มี คุณวุฒิความรู้ความสามารถ ระดับสูง โดยพิจารณาให้ ค่าตอบแทนที่เหมาะสม ส่วน ที่เหลือเป็นการจ้างงานหรือ จ้างชั่วคราวเท่านั้น	-	- ต้องออกนอกระบบก่อน และจะต้องมีเงินรายได้ สนับสนุนการดำเนินงาน ของคณะมาก จึงจะ ทำได้
3.3.6 กำหนดแผนพัฒนากำลังคน เป็นระยะ ๆ ที่ชัดเจนและมี เป้าหมายที่แน่นอน	- มองเห็นภาพรวมของ การพัฒนาบุคลากรใน หน่วยงาน	- บุคลากรบางส่วนขาด ความกระตือรือร้นที่จะ พัฒนาตน โดยเฉพาะ ในเรื่องการเพิ่มคุณวุฒิ
3.3.15 ใช้วิธีประเมินคุณภาพของงาน เพื่อการจ้างงาน โดยถือเกณฑ์ คุณภาพงานเป็นหลัก	- มองเห็นภาพรวมของ การพัฒนาบุคลากรใน หน่วยงาน	- บุคลากรบางส่วนขาด ความกระตือรือร้นที่จะ พัฒนาตน โดยเฉพาะใน เรื่องการเพิ่มคุณวุฒิ
3.4 การบริหารงานงบประมาณ		
3.4.4 ให้คณะกรรมการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาอนุมัติงบประมาณ ของแต่ละโครงการ	-	- การกึ่งนี้เป็นหน้าที่ที่ กำหนดไว้แล้วใน พระราชบัญญัติของ วิทยาลัยอิสลามศึกษา - คณะกรรมการน่าจะ ดูแลในส่วนสำคัญ ๆ ในระดับนโยบาย เท่านั้น
3.4.8 ดำเนินให้ความสะดวกและ ลดขั้นตอนในการเบิกจ่ายเงิน	- จะมีความคล่องตัวและ การเบิกจ่ายเป็นไปด้วย ความรวดเร็ว	- ข้อจำกัดของระบบ ราชการ ซึ่งการใช้ หลักการบริหารเชิง บริษัท คงทำได้ยาก

ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
3.4.9 จัดตั้งกองทุนเพื่อรองรับการบริหารแบบพึ่งตนเอง	- เพื่อเตรียมความพร้อมในการออกสู่นอกระบบ - ความจำเป็นในอนาคต	-
4. การบริหารงานด้านวิชาการ		
4.1 การบริหารงานด้านหลักสูตร		
4.1.1 การจัดทำหลักสูตร		
4.1.1(1) ให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการร่างหลักสูตร	-	- เป็นวิทยาลัยเฉพาะกลุ่มอาจารย์ ที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เท่านั้น
4.4.1(3) หลักสูตรควรเน้นสาขาวิชาการอิสลามประยุกต์ที่สามารถนำมาปฏิบัติจริงในสังคมไทย มากกว่าเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ	-	- อะไรคืออิสลามประยุกต์? - วิชาการอิสลามไม่ควรมีการประยุกต์ โดยเฉพาะหลักการ แต่ที่มีปัญหาเพราะการขาดคุณลักษณะของ Da'i (นักเผยแผ่ศาสนา) ต่างหากจึงขาดแบบอย่างของการปฏิบัติจริงในสังคม
4.4.1(4) หลักสูตรควรต่อเนื่องและสามารถรองรับนักศึกษาที่สำเร็จจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	- สนองต่อวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งวิทยาลัยฯ คือเปิดโอกาสให้มุสลิมได้ศึกษาในระดับสูงขึ้นภายในประเทศ	- ข้อจำกัดของระบบการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อที่ไม่เอื้อต่อนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถในด้านวิชาการศาสนาสูง แต่วิชาการสามัญต่ำ

ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
4.4.1(5) เน้นหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ที่สร้างเสริมบุคลิกภาพ มุสลิมเพื่อให้สังคมเกิด พลวัต (Dynamic)	- เป็นการสร้างบุคคลที่มี ความรู้ความสามารถ และเป็นนักปฏิบัติที่ดี - ความเป็นผู้นำของ มนุษยชาติ	-
4.4.1(7) จัดทำหลักสูตรนานาชาติ เพื่อเป็นแหล่งการศึกษา อิสลามในภูมิภาค	-	- ขาดความพร้อมในเรื่อง บุคลากร
4.1.2 การพัฒนาหลักสูตร 4.1.2(3) พัฒนาหลักสูตรอย่าง ต่อเนื่อง เพื่อปรับเปลี่ยนให้ ทันสมัย และสอดคล้องกับ การเปลี่ยนแปลงของสังคม ทั้งในระดับประเทศและ ระดับโลก	-	- ยังไม่ได้ปรับเปลี่ยนให้ ทันสมัยเท่าที่ควร
4.1.3 การประเมินผลหลักสูตร 4.1.3(3) จัดให้มีการประเมิน การเรียนการสอน และ การวัดผลเป็นประจำทุกปี ทุก 5 ปี และ 10 ปี	-	- การประเมินการเรียน การสอน ควรกระทำ ทุกภาคการศึกษา
4.2 การบริหารงานด้านการวิจัย 4.2.1 เน้นการวิจัยสถาบัน	- ทำให้มีการพัฒนา สถาบันอย่างมีทิศทาง	- ไม่ควรถึงกับต้องเน้น เพราะมีความสำคัญใน ระดับหนึ่งเท่านั้น
4.2.2 วิจัยเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิต ไทยมุสลิม	- วิทยาลัยฯ เป็นสถาบัน การศึกษาอิสลามระดับ สูงในท้องถิ่น จะต้องรู้ จริงและเป็นที่ยอมรับ	- ภูมิปัญญาแก่ชุมชน

ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
4.2.10 จัดทำวิจัยเพื่อเสนอรูปแบบการพัฒนาชุมชนที่สมดุล โดยวางอยู่บนพื้นฐานของหลักการศาสนาอิสลาม	- การพัฒนาสังคมมุสลิม ต้องเอาหลักการอิสลาม มาเป็นฐาน ดังนั้น จำเป็นต้องทำวิจัยใน ลักษณะดังกล่าวนี้ อย่างเร่งด่วน	- ขาดบุคลากรผู้มีความรู้ ความสามารถในการ ทำวิจัย
4.2.14 จัดให้มีการตีพิมพ์และเสนอ ผลงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ	-	- ขาดนักวิจัยที่มีความรู้ ความสามารถ
4.8 การบริหารงานด้านการบริการ วิชาการแก่ชุมชน		
4.3.2 ร่วมมือกับองค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชนในการเสริมสร้าง คุณภาพและจริยธรรมแก่ สังคม	- วิทยาลัยฯ มีบทบาทใน ในการแก้ปัญหาสังคม บางอย่าง เช่น ปัญหา โรคเอดส์ ยาเสพติด ความยากจน และความ ปลอดภัย	
4.3.10 จัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับ วิชาชีพเฉพาะทาง เพื่อรองรับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และ สังคมแห่งชาติ	- ศาสนาเป็นสิ่งสำคัญใน การเสริมสร้างคุณภาพ และจริยธรรมของสังคม - ตอบสนองความต้องการ ของชุมชนมุสลิมที่ต้อง การความเฉพาะตัว	- ไม่ใช่เป้าหมายหลักของ วิทยาลัยฯ

ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
4.3.11 เน้นการเป็นหน่วยงาน ประสานมากกว่าเป็น หน่วยงานปฏิบัติ	- ข้อจำกัด เรื่อง บุคลากร ที่มีอยู่ - วิทยาลัย ต้องเป็นหน่วย มันสมอง ให้การศึกษา กำหนดนโยบายมากกว่า เป็นหน่วยปฏิบัติงาน	
4.3.12 เน้นการให้บริการในลักษณะ การสร้างโมเดลหรือองค์ ความรู้ใหม่ ให้กับชุมชน เพื่อ นำไปใช้ในการปฏิบัติและ การพัฒนาที่เป็นรูปธรรม	-	- ท้องถิ่นตอบสนองต่อ สิ่งใหม่ได้น้อย - ยังไม่มีผลงานปรากฏ
5. การร่วมมือดำเนินงานกับหน่วยงานอื่น		
5.1 หน่วยงานภายในประเทศ		
5.1.1 ประสานกับหน่วยงานที่มี ภารกิจในด้านการจัดการ ศึกษาอิสลามที่คล้ายคลึงกัน เช่นวิทยาลัยอิสลาม โรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม โรงเรียนเราะฎาะฮ์ (อนุบาล อิสลาม) หรือคาตีกา (โรงเรียนที่สอนอิสลามภาค บังคับ)	- การประสานความ ร่วมมือเพื่อก่อให้เกิด ความเข้าใจต่อกันไม่ว่า สถาบันการศึกษาระดับ ใดก็ตาม ถือว่าจำเป็น เร่งด่วน เพราะวิทยาลัย เป็นส่วนราชการ ซึ่ง สังคมบางกลุ่มยังไม่ ยอมรับและมั่นใจในทิศ ทางของวิทยาลัยอิสลาม ศึกษา ดังนั้น จึงต้องทำ อย่างเร่งด่วน	- ยังไม่มีการเปิดกว้าง รับต่างกลุ่มเข้ามามี ส่วนร่วมหรือยังมี บรรยากาศการเมือง แฝงอยู่ในองค์กร

ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
5.1.3 ให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาอิสลามแก่กรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ	- เป็นหน้าที่ของวิทยาลัยที่สำคัญอย่างหนึ่ง กอปรกับวิทยาลัยมีความพร้อมในเรื่องบุคลากร	- เป็นงานในความรับผิดชอบของสำนักงานจุฬาราชมนตรี
5.1.4 ร่วมมือกับสถาบันการศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนด้านเศรษฐศาสตร์อิสลามและองค์กรที่เกี่ยวกับธุรกิจ หรือสถาบันการเงิน	- มีความร่วมมือกับสถาบันในอาเซียนอยู่แล้ว คังนั้น จึงมีศักยภาพที่จะร่วมมือกับสถาบันต่าง ๆ ได้ - จะได้รับประสบการณ์ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาสังคมมุสลิมที่มีความค้ำอยู่ในเรื่องเศรษฐกิจอยู่มาก	- องค์กรธุรกิจเป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่เน้นเรื่องผลกำไรส่วนวิทยาลัยเป็นองค์กรทางการศึกษาเน้นการให้บริการโดยไม่หวังกำไรเป็นหลัก - ขาดบุคลากร
5.1.6 สร้างความสัมพันธ์กับทุกหน่วยงาน โดยวางตัวเป็นกลาง ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด	- เป็นการส่งเสริมเรื่องความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน	- วิทยาลัยอิสลามศึกษาสภาพปัจจุบันยังไม่เป็นกลางและยังไม่มีผลงานด้านนี้ เพื่อเป็นพื้นฐานและหลักประกัน

ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>5.2 หน่วยงานต่างประเทศ</p> <p>5.2.1 สร้างนโยบายเชิงรุก ไปยังประเทศเพื่อนบ้าน โดยการจัดให้มีการอบรม สัมมนา หรือเปิดรับนักศึกษาจากต่างประเทศเหล่านั้นมาเรียน</p> <p>5.2.5 เน้น ความร่วมมือในเรื่องการทำวิจัย และแลกเปลี่ยนนักวิจัย</p> <p>5.2.6 ติดต่อสัมพันธ์กับสถาบันการศึกษาวิชาทางโลก Secular Education เพื่อร่วมพัฒนาเทคนิคการวิจัยที่สามารถนำมาพัฒนาวิทยาลัยให้ก้าวหน้า</p>	<p>-</p> <p>- วิทยาลัยฯ จะมีความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่มีการสอนเกี่ยวกับอิสลาม โดยเฉพาะประเทศมุสลิมมากขึ้น</p> <p>- การร่วมมือทำวิจัยกับนักวิชาการต่างประเทศ จะก่อให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาสถาบัน</p> <p>-</p>	<p>- ขาดความพร้อมในเรื่องบุคลากร</p> <p>- ข้อจำกัดด้านระเบียบภาษาที่ใช้ในการสื่อ โดยเฉพาะในระดับปริญญาตรี</p> <p>- ขาดนักวิจัยที่มีคุณภาพ</p> <p>- ยังไม่มีแผนงาน และผลงานที่เป็นที่ประจักษ์</p>

ค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์
ของแนวโน้มแต่ละข้อในแบบสอบถามรอบสุดท้าย

	ข้อที่	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ฐานนิยม - มัธยฐาน	ควอไทล์ ที่ 3	ควอไทล์ ที่ 1	พิสัยระหว่าง ควอไทล์
1	1.1	4.73	4.90	0.17	5.08	3.90	1.18
	1.2	3.64	3.38	0.26	4.35	3.00	1.35
	1.3	3.80	3.90	0.10	4.19	3.30	0.89
	1.4	3.75	3.88	0.13	4.16	3.10	1.06
	1.5	4.22	4.21	0.01	4.64	3.77	0.87
	1.6	4.25	4.50	0.25	4.62	3.62	1.00
	1.7	4.00	4.02	0.02	4.41	3.58	0.83
	1.8	3.86	3.96	0.10	4.31	3.25	1.06
	1.9	4.00	4.03	0.03	4.31	3.52	0.79
	1.10	4.50	4.73	0.23	5.00	3.82	1.18
	1.11	3.83	3.94	0.11	4.25	3.25	1.00
	1.12	3.92	4.02	0.10	4.28	3.57	0.71
	1.13	4.08	4.11	0.03	4.50	3.66	0.84
	1.14	4.00	4.03	0.03	4.31	3.68	0.61
2.							
2.1	2.1.1	2.33	3.66	0.33	4.07	2.50	1.57
	2.1.2	4.16	4.14	0.02	4.66	3.75	0.91
	2.1.3	3.92	4.00	0.08	4.28	3.57	0.71
	2.1.4	4.08	4.11	0.03	4.50	3.66	0.84
	2.1.5	4.04	4.10	0.06	4.50	3.59	0.91
	2.1.6	3.93	4.03	0.10	4.31	3.68	0.63
	2.1.7	4.00	4.04	4.04	4.35	3.64	0.71
	2.1.8	3.93	4.00	0.07	3.62	4.25	0.63

	ข้อที่	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ฐานนิยม - มัธยฐาน	ควอไทล์ ที่ 3	ควอไทล์ ที่ 1	พิสัยระหว่าง ควอไทล์
2.2	2.2.1	4.78	4.91	0.13	5.14	4.25	0.89
	2.2.2	3.57	4.01	0.44	4.26	3.67	0.59
	2.2.3	4.35	4.68	0.33	4.94	3.64	1.30
	2.2.4	4.59	4.88	0.29	5.04	3.64	1.40
	2.2.5	4.12	4.33	0.21	4.64	3.50	1.14
	2.2.6	3.80	4.00	0.20	4.30	2.83	1.47
2.3	2.3.1	3.94	4.05	0.11	4.50	3.25	1.25
	2.3.2	4.35	4.68	0.33	4.94	3.64	1.30
	2.3.3	4.59	4.88	0.29	5.04	3.64	1.40
	2.3.4	4.00	4.21	0.21	4.66	3.22	1.44
	2.3.5	3.94	4.10	0.16	4.50	3.16	1.34
	2.3.6	3.91	4.02	0.11	4.33	3.50	0.83
2.4	2.4.1	4.00	4.05	0.05	4.41	3.58	0.83
	2.4.2	3.75	3.92	0.17	4.16	3.00	1.16
	2.4.3	3.93	4.00	0.07	4.25	3.62	0.63
	2.4.4	3.90	3.98	0.08	4.23	3.56	0.67
	2.4.5	3.96	4.01	0.05	4.30	3.63	0.67
	2.4.6	3.92	4.00	0.08	4.28	3.57	0.71
2.5	2.5.1	3.85	3.93	0.08	4.21	3.50	0.71
	2.5.2	3.11	3.09	0.02	3.50	2.73	0.77
	2.5.3	3.88	3.95	0.07	4.26	3.50	0.76
	2.5.4	3.87	3.94	0.07	4.18	3.56	0.62
2.6	2.6.1	4.83	4.96	0.13	5.16	4.50	0.66
	2.6.2	4.59	4.76	0.17	4.59	3.92	0.67
	2.6.3	4.00	4.03	0.03	4.31	3.68	0.63
	2.6.4	4.73	4.88	0.15	4.11	4.10	1.01
	2.6.5	4.00	4.04	0.04	4.35	3.64	0.71

ข้อที่	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	ฐานนิยม - มัธยมศึกษา	ควอไทล์ ที่ 3	ควอไทล์ ที่ 1	พิสัยระหว่าง ควอไทล์	
3							
3.1	3.1.1	4.19	4.15	0.04	4.66	3.80	0.86
	3.1.2	3.96	4.00	0.04	4.30	3.63	0.67
	3.1.3	4.00	4.03	0.03	4.31	3.68	0.63
	3.1.4	3.96	3.98	0.02	4.22	3.66	0.56
	3.1.5	3.87	3.96	0.09	4.18	3.56	0.62
	3.1.6	4.13	4.14	0.01	4.66	3.68	0.98
	3.1.7	3.90	3.98	0.08	4.23	3.56	0.67
	3.1.8	3.83	3.94	0.11	4.16	3.50	0.66
	3.1.9	4.00	4.04	3.64	4.35	3.64	0.71
	3.1.10	3.61	3.91	0.30	4.16	2.83	1.33
	3.1.11	3.83	3.94	0.11	4.25	3.25	1.00
	3.1.12	3.97	4.00	0.03	4.26	3.67	0.59
	3.1.13	3.88	3.97	0.09	4.26	3.50	0.76
	3.1.14	4.00	4.03	0.03	4.31	3.68	0.63
	3.1.15	3.85	3.93	0.08	4.21	3.50	0.71
3.2	3.2.1	3.05	3.22	0.17	3.66	2.50	1.16
	3.2.2	3.75	3.92	0.17	4.16	3.00	1.16
	3.2.3(1)	3.10	3.06	0.04	3.83	2.60	1.23
	3.2.3(2)	3.00	2.97	0.03	3.41	2.58	0.85
	3.2.4	3.75	3.97	0.22	4.16	2.50	1.66
	3.2.5	1.87	1.70	0.17	2.50	1.21	1.29
	3.2.6	3.83	4.00	0.17	4.25	3.00	1.25
	3.2.7	3.10	3.70	0.60	4.00	2.22	1.78
	3.2.8	2.91	2.97	0.06	3.33	2.50	0.83
	3.2.9	2.03	2.00	0.03	2.42	1.65	0.77

	ข้อที่	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	ฐานนิยม - มัธยมศึกษา	ควอไทล์ ที่ 3	ควอไทล์ ที่ 1	พิสัยระหว่าง ควอไทล์
	3.2.10	2.50	2.61	0.11	3.05	1.87	1.18
	3.2.11	2.77	3.90	0.13	4.22	3.10	1.12
	3.2.12	3.50	3.80	0.33	4.33	2.50	1.83
	3.2.13	3.10	3.07	0.03	3.75	2.60	1.15
3.3	3.3.1	3.90	3.96	0.06	4.43	3.56	0.87
	3.3.2	4.00	4.01	0.01	4.31	3.68	0.63
	3.3.3	4.07	4.06	0.01	4.42	3.71	0.71
	3.3.4	4.04	4.10	0.06	4.50	3.59	0.91
	3.3.5	4.00	4.06	0.06	4.35	3.64	0.71
	3.3.6	4.16	3.55	0.61	4.66	3.75	0.91
	3.3.7	4.50	4.66	0.16	5.00	3.87	1.13
	3.3.8	4.00	4.01	0.01	4.27	3.72	0.55
	3.3.9	3.90	4.00	0.10	4.40	3.25	1.15
	3.3.10	3.50	3.83	0.33	4.00	2.50	1.50
	3.3.11	3.75	3.85	0.10	4.16	3.16	1.00
	3.3.12	3.90	3.99	0.09	4.40	3.30	1.10
	3.3.13	4.03	4.07	0.04	4.42	3.65	0.77
	3.3.14	3.83	3.91	0.08	4.25	3.30	0.95
	3.3.15	4.04	4.10	0.06	4.50	3.59	0.91
3.4	3.4.1	3.94	4.00	0.06	4.50	3.30	1.20
	3.4.2	3.77	3.76	0.01	4.22	3.00	1.22
	3.4.3	4.10	4.01	0.09	4.043	3.764	0.67
	3.4.4	3.88	4.00	0.12	3.50	4.26	0.76
	3.4.5	4.25	4.20	0.05	4.78	3.83	0.95
	3.4.6	4.11	4.12	0.01	4.50	3.73	0.77
	3.4.7	4.03	4.07	0.04	4.42	3.65	0.77

ข้อที่	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	ฐานนิยม - มัธยมศึกษา	ควอไทล์ ที่ 3	ควอไทล์ ที่ 1	พิสัยระหว่าง ควอไทล์	
3.4.8	4.35	4.68	0.33	4.94	3.64	1.30	
3.4.9	3.92	4.00	0.08	4.28	3.57	0.71	
3.4.10	3.77	3.85	0.08	4.22	3.16	1.06	
3.4.11	4.21	4.61	0.40	4.87	3.50	1.37	
3.4.12	3.68	3.78	0.10	4.13	3.07	1.06	
3.4.13	4.00	4.16	0.16	4.66	3.25	1.41	
3.4.14	3.85	3.93	0.08	4.21	3.50	0.71	
4							
4.1	4.1.1(1)	4.59	4.85	0.26	5.04	3.70	1.34
	4.1.1(2)	4.50	4.73	0.23	5.00	3.78	1.22
	4.1.1(3)	3.70	3.96	0.26	4.20	2.50	1.70
	4.1.1(4)	3.83	3.94	0.11	4.16	3.50	0.66
	4.1.1(5)	3.83	3.94	0.11	4.25	3.31	0.94
	4.1.1(6)	3.85	3.93	0.08	4.21	3.50	0.71
	4.1.1(7)	3.93	3.98	0.05	4.25	3.62	0.63
	4.1.1(8)	4.12	4.30	0.18	4.78	3.50	1.28
	4.1.1(9)	3.83	3.97	0.14	3.16	4.25	1.09
	4.1.1(10)	3.93	3.97	0.05	4.28	3.57	0.71
	4.1.1(11)	3.93	4.01	0.08	4.25	3.62	0.63
	4.1.1(12)	3.90	4.00	0.10	4.60	3.25	1.35
	4.1.2(1)	4.00	4.04	0.04	4.50	3.50	1.00
	4.1.2(2)	3.75	3.88	0.13	4.16	3.10	1.06
	4.1.2(3)	4.03	4.02	0.01	4.42	3.65	0.77
	4.1.3(1)	4.11	4.10	0.01	4.50	3.73	0.77
	4.1.3(2)	4.27	4.38	0.11	4.87	3.72	1.15
	4.1.3(3)	3.80	4.25	0.45	4.78	3.70	1.08
	4.1.3(4)	3.70	4.33	0.63	4.87	3.80	1.07

	ข้อที่	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ฐานนิยม - มัธยฐาน	ควอไทล์ ที่ 3	ควอไทล์ ที่ 1	พิสัยระหว่าง ควอไทล์
4.2	4.2.1	3.96	4.00	0.04	4.37	3.57	0.77
	4.2.2	3.75	3.55	0.20	4.16	3.16	1.00
	4.2.3	3.87	3.94	0.07	4.18	3.56	0.62
	4.2.4	3.97	4.00	0.03	4.26	3.67	0.59
	4.2.5	4.50	4.73	0.23	5.00	3.78	1.22
	4.2.6	4.00	4.02	0.02	4.35	3.64	0.71
	4.2.7	3.85	3.93	0.08	4.21	3.50	0.71
	4.2.8	3.96	4.00	0.04	4.30	3.63	0.67
	4.2.9	4.20	4.07	0.13	4.66	3.60	1.06
	4.2.10	3.90	3.96	0.06	4.23	3.56	0.67
	4.2.11	3.87	3.94	0.07	4.18	3.56	0.62
	4.2.12	3.78	3.89	0.11	4.14	3.30	0.84
	4.2.13	3.91	4.00	0.09	4.20	3.61	0.59
	4.2.14	4.59	4.85	0.26	5.04	3.70	1.34
	4.2.15	4.00	4.01	0.01	4.31	3.68	0.63
4.3	4.2.16	4.50	4.66	0.16	5.00	3.87	1.13
	4.2.17	3.73	3.88	0.15	4.11	3.10	1.01
	4.3.1	4.00	4.02	0.02	4.35	3.64	0.71
	4.3.2	3.88	3.95	0.07	4.26	3.50	0.76
	4.3.3	3.90	3.95	0.05	3.60	3.30	0.30
	4.3.4	4.19	4.15	0.04	3.80	4.66	0.86
	4.3.5	4.16	4.14	0.02	4.66	3.75	0.91
	4.3.6	4.07	4.06	0.01	4.42	3.71	0.71
	4.3.7	3.87	3.96	0.09	4.19	3.53	0.66
4.3.8	3.83	3.94	0.11	4.16	3.50	0.66	
4.3.9	3.91	3.96	0.05	4.33	3.50	0.83	

ข้อที่	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	ฐานนิยม - มัธยมศึกษา	ควอไทล์ ที่ ๓	ควอไทล์ ที่ 1	พิสัยระหว่าง ควอไทล์	
4.3.10	3.78	3.96	0.18	4.14	3.00	1.14	
4.3.11	3.80	3.86	0.06	4.30	3.16	1.14	
4.3.12	4.25	4.50	0.25	4.87	3.62	1.25	
4.3.13	3.90	3.95	0.05	4.40	3.30	1.10	
4.3.14	3.78	3.93	0.15	4.14	3.25	0.89	
4.3.15	3.78	3.93	0.15	4.14	3.25	0.89	
4.3.16	3.94	4.00	0.06	4.50	3.30	1.20	
5							
5.1	5.1.1	3.96	4.00	0.04	4.30	3.63	0.67
	5.1.2	4.30	4.31	0.01	4.87	3.80	1.07
	5.1.3	3.80	4.25	0.45	4.78	3.70	1.08
	5.1.4	3.54	3.97	0.43	4.28	3.57	0.71
	5.1.5	3.78	3.89	0.11	4.14	3.30	0.84
	5.1.6	3.86	3.92	0.06	4.31	3.30	1.01
	5.1.7	3.80	3.90	0.10	4.19	3.30	0.89
	5.1.8	3.68	3.78	0.10	4.13	2.64	1.49
5.2	5.2.1	3.73	3.85	0.12	4.11	3.16	0.95
	5.2.2	3.50	4.08	0.58	4.50	3.66	0.84
	5.2.3(1)	4.94	4.98	0.04	5.22	4.66	0.56
	5.2.3(2)	4.16	4.14	0.02	4.66	3.75	0.91
	5.2.3(3)	2.94	2.98	0.04	3.22	2.66	0.56
	5.2.3(4)	2.94	2.98	0.04	3.22	2.66	0.56
	5.2.3(5)	2.94	2.98	0.04	3.22	2.66	0.56
	5.2.4	3.50	4.08	0.58	4.50	3.66	0.84
	5.2.5	3.86	4.00	0.14	4.31	3.16	1.15
	5.2.6	3.80	3.90	0.10	4.19	3.30	0.89
	5.2.7	3.66	3.79	0.13	4.08	3.07	1.01

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นายนิเลาะ แวอุเซ็ง

วัน เดือน ปีเกิด 14 พฤศจิกายน 2511

วุฒิการศึกษา

วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ) (อิสลามศึกษา)	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	2536

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

นักวิชาการศึกษา ระดับ 4

วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี